

Hæstaréttardómar 1968 - Registur

Útgáfa 3.1 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðum eintökum af dómasafni Hæstaréttar. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið eintak af dómum Hæstaréttar án endurgjalds. Hæstiréttur Íslands stendur ekki fyrir útgáfu þessa skjals né komið að henni með öðrum hætti en lýst er hér að neðan.

Sérstakar þakkir fær Bókasafn Hafnarfjarðar fyrir að gefa flest bindanna til skönnunar og Óli Gneisti Sóleyjarson fyrir sín framlög til verkefnisins. Fjárhagslegir styrktaraðilar fá einnig þakkir fyrir fjárframlög sín.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Samkvæmt 9. gr. núverandi höfundalaga, nr. 73/1972, njóta dómar ekki verndar höfundalaga. Skrifstofa Hæstaréttar hefur tjáð höfundi skjalsins að Hæstiréttur hyggst ekki gera neinar athugasemdir vegna birtingar þessara rafrænu eintakanna í heilu lagi, en hefur hins vegar ekki útilokað að annað efni en dómar gæti notið verndar höfundalaga. Ef ætlunin er að nýta aðra hluta skjalsins en dómana sjálfa er mælt með því að viðkomandi hafi samband við Hæstarétt eftir því sem við á.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Í útg. 3.1 var textinn gerður beinni og OCR endurunnið.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

HÆSTARÉTTARDÓMAR

ÚTGEFANDI
HÆSTIRÉTTUR

XXXIX. BINDI
1968

REYKJAVÍK
FÉLAGSPRENTSMÍÐJAN H/F
MCMLXIX

Reglulegir dómarar Hæstaréttar 1968:

Jónatan Hallvarðsson. Forseti dómsins.

Einar Arnalds. Varaforseti dómsins.

Benedikt Sigurjónsson.

Gizur Bergsteinsson.

Logi Einarsson.

Registur.

I. MÁLASKRÁ.

	Dómur	Bls.
1. Valdstjórnin gegn Arne Børge Jedig Andersen. Kærumál, Gæzluvarðhald, Geðheilbrigðisrannsókn .	$\frac{8}{1}$	1
2. Valdstjórnin gegn Verner Magnússyni. Kærumál, Gæzluvarðhald, Geðheilbrigðisrannsókn	$\frac{8}{1}$	6
3. Ákæruvaldið gegn Eggert Jochum Víkingi Þórarinssyni, Tolllagabrot, Upptaka smyglvarnings	$10\frac{1}{1}$	11
4. Borgarstjórinn í Reykjavík f. h. borgarsjóðs gegn Sigurbjörgu E. Levý f. h. Eddu Stefaniú Levý og fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs og Sigurbjörg E. Levý f. h. Stefaniú Levý gegn borgarstjóranum í Reykjavík f. h. borgarsjóðs og fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs, Gagnaöflun, Læknaráð, Öroroka	$12\frac{1}{1}$	14
5. Dráttarvélar h/f gegn Malbikun h/f, Kærumál, Frávísun, Birting stefnu	$12\frac{1}{1}$	15
6. Raf s/f gegn Malbikun h/f, Kærumál, Frávísun, Birting stefnu	$12\frac{1}{1}$	16
7. Verzlanasambandið h/f gegn Jóni Dan Jónssyni og Halldóru Elíasdóttur og gagnsök, Bifreiðar, Skaðabótamál	$12\frac{1}{1}$	18
8. Ingólfur Sigurðsson gegn Brandi Brynjólfssyni, Vixilmál	$15\frac{1}{1}$	45
9. Friðþjófur Ó. Jóhannesson gegn Stefáni Franklín og gagnsök, Ómerking, Frávísun, Vanreifun, Sjó- og verzlunardómur	$15\frac{1}{1}$	49
10. Kjartan Blöndal gegn Jóni Þór Ólafssyni, Skuldamál, Kröfuframsal	$17\frac{1}{1}$	52
11. Ákæruvaldið gegn Jóni Adolf Petersen, Bifreiðar, Brot gegn umferðarlögum	$19\frac{1}{1}$	63
12. H/f Eimskipafélag Íslands gegn Kristjáni Jóhannssyni, Veikindadagar, Kaupgjald	$22\frac{1}{1}$	67
13. Sjóvátryggingarfélag Íslands h/f gegn Landssmiðjunni, Bifreiðar, Skaðabótamál	$24\frac{1}{1}$	71
14. Austurstræti 6 h/f gegn Vélsmiðjunni Dynjandi s/f, Einari Guðmundssyni og Eysteini Leifssyni, Kærumál, Þóknun matsmanna	$24\frac{1}{1}$	81
15. Helgi Hóseasson gegn fjármálaráðherra f. h. Hagstofu Íslands, Kærumál, Frávísun, Dómhæfi kröfu	$25\frac{1}{1}$	92
16. Gunnar Thorarensen gegn Þóru Guðmundsdóttur og gagnsök, Skuldamál	$26\frac{1}{1}$	94

	Dómur	Bls.
17. Egill Jónasson, Sigurbjörg Ögmundsdóttir, Ólafur H. Egilsson, Nílsína Þ. Larsen og Jóhannes Snorrason gegn Áka Jakobssyni og gagnsök. Ómerking. Frávísun	29 $\frac{1}{1}$	104
18. Klappareignin h/f gegn tollstjóranum í Reykjavík f. h. ríkissjóðs og gagnsök. Stóreignaskattur. Lögtak	30 $\frac{1}{1}$	110
19. Ólöf Guðmundsdóttir, Guðrún Sigurðardóttir, Agnes Sigurðardóttir, Þórður Sigurðsson, Leifur Sigurðsson, Karl Sigurðsson, Rafn Sigurðsson, Ástheiður Sveinsdóttir f. h. ófjárráða dætra sinna, Helgu Jónu Ólafsdóttur, Ólafar Eddu Ólafsdóttur og Þóru Ólafsdóttur gegn Andréssi Péturssyni Matthíassyni, Jóhannesi Helga Jónssyni svo og Arnbirni Kristinssyni og Sigurjóni Kristinssyni, persónulega og fyrir hönd Setbergs s/f. Ærumeiðingar. Ómerking ummæla. Sýkna af kröfu um greiðslu féggjalds	31 $\frac{1}{1}$	124
20. S/f Hreyfill gegn Tryggva Hannessyni. Útivistardómur	2 $\frac{1}{2}$	123
21. Geislahitun h/f gegn Ólafi Pálssyni og Tryggingu h/f til réttargæzlu. Skaðabætur. Endurheimta	2 $\frac{1}{2}$	132
22. Ólafur Gestsson gegn Ólafsvíkurreppi og gagnsök. Útburðarmál. Ábúðarlög	2 $\frac{1}{2}$	140
23. Jón B. Kristbjörnsson og Jón Kristjánsson gegn Jóni Böðvarssyni og Vilhjálmi Pálmassyni til réttargæzlu. Fasteign. Fjölbýlishús. Lögbannsmál	12 $\frac{1}{2}$	145
24. Gunnar Einarsson, Marteinn Jónsson og Svavar Ingibersson gegn Skipasmiðastöð Njarðvíkur h/f. Skuldamál. Fjárnám	12 $\frac{1}{2}$	156
25. Vilhjálmur S. Jóhannsson gegn Indriða Björnssyni. Fjárnám. Frávísun	12 $\frac{1}{2}$	162
26. Gunnlaugur Halldórsson, Guðmundur Kr. Kristinsson og Jón Eiríksson gegn Byggingasamvinnufélagi Reykjavíkur og gagnsakir, og Byggingasamvinnufélag Reykjavíkur gegn Byggi h/f og skiptaráðandanum í Reykjavík f. h. þrotabús Verklegra framkvæmda h/f. Ábyrgð arkitekta, byggingameistara og verktaka á byggingarframkvæmdum ..	13 $\frac{1}{2}$	165
27. Ákærvaldið gegn Marteini Andréssi Dalberg. Kærumál. Dómssátt felld úr gildi	16 $\frac{1}{2}$	180
28. Hörður Hjörleifsson gegn Veitingahúsinu Nausti h/f. Kaupgjaldsmál	19 $\frac{1}{2}$	182
29. Bæjarstjórinn á Akureyri f. h. bæjarsjóðs gegn Snorra Ólafssyni og gagnsök. Slökkvibífreið. Skaðabótamál	19 $\frac{1}{2}$	194
30. Ákærvaldið gegn Axel Ingólfssyni. Fjársvik	23 $\frac{1}{2}$	200
31. Ákærvaldið gegn Bernard Newton. Fiskveiðabrot.		

Brot gegn 1. málsgrein 106. gr. alm. hegningarlaga nr. 19/1940	2 $\frac{6}{2}$	202
32. Ákærvaldið gegn Jónasi Björgvini Sigurbergssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum. Sýknað af ákæru um brot gegn 215. gr. alm. hegningarlaga nr. 19/1940	28 $\frac{1}{2}$	227
33. Ákærvaldið gegn Steingrími Njálssyni. Ölvun í flugvél. Brot gegn 4. mgr. 220. gr. alm. hegningarlaga nr. 19/1940. Skaðabætur	28 $\frac{1}{2}$	235
34. Ákærvaldið gegn Kristjáni Guðbjartssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum	28 $\frac{1}{2}$	240
35. Guðmundur Þórðarson gegn Stefáni Hólmi. Útivistardómur	1 $\frac{1}{3}$	243
36. Sigurgeir Sigurjónsson hrl. f. h. Volkswagenwerk Aktiengesellschaft, Wolfsburg, Þýzkalandi gegn Erni Eyjólfssyni og Snorra Ásmundssyni. Útivistardómur	1 $\frac{1}{3}$	243
37. Borgarstjórinn í Reykjavík f. h. borgarsjóðs gegn Sökkli s/f. Samningar	1 $\frac{1}{3}$	244
38. Hulda Kolbeinsdóttir gegn Landsbanka Íslands, Gjaldheimtunni í Reykjavík, Stefáni Karlssyni og Jóni Magnússyni. Uppboðsgerð úr gildi felld. Sératkvæði	4 $\frac{1}{3}$	252
39. Togaraafgreiðslan h/f gegn Tómasi Tómassyni og gagnsök. Vinnuslys. Skaðabótamál	6 $\frac{1}{3}$	259
40. Ákærvaldið gegn Sigurjóni Tómasi Heiðari Tómassyni. Brot gegn heilbrigðissamþykkt	6 $\frac{1}{3}$	268
41. Ragnar Þórðarson gegn Ólafi Þorgrímssyni hrl. f. h. Dolcis Ltd., Millroad Kettering, Northants, Englandi. Víxilmál. Ómerking. Frávísun	11 $\frac{1}{3}$	277
42. Magnús Thorlacius gegn Einari Braga Sigurðssyni. Ærumeiðingar. Fégjald	13 $\frac{1}{3}$	281
43. Gjaldheimtan í Reykjavík gegn Áka Jakobssyni. Skattamál	15 $\frac{1}{3}$	292
44. Valdstjórnin gegn Sigurjóni Einarssyni. Kærumál. Skipun verjanda	18 $\frac{1}{3}$	309
45. Valdstjórnin gegn Sigurjóni Einarssyni. Kærumál. Vitnaskylda. Dómhæfi kröfu. Frávísun	18 $\frac{1}{3}$	312
46. Lárus Ottesen gegn Sindra h/f. Synjað um innsetningargerð	20 $\frac{1}{3}$	315
47. Haukur Pétursson gegn Kristjáni Kristinssyni. Fasteign. Skaðabótamál	20 $\frac{1}{3}$	319
48. Daníel Þorsteinsson gegn Árna Snjólfssyni. Vinnulaunakrafa. Gerðardómur. Frávísun	22 $\frac{1}{3}$	329
49. Björgvin Þórarinsson gegn Jónasi Gottskálkssyni og gagnsök. Eignarréttur	26 $\frac{1}{3}$	336

	Dómur	Bls.
50. Þorsteinn Þórarinnsson f. h. Sokkaverksmiðjunnar Evu h/f gegn Friðriki Adolfssyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	1/4	355
51. Steingrímur Sigurðsson gegn Kristjönu Ingibjörgu Stefánsdóttur. Útivistardómur. Ómaksbætur	1/4	355
52. Borgarstjórinn í Reykjavík f. h. borgarsjóðs gegn Eddu Stefaníu Levý og Edda Stefanía Levý gegn borgarstjóranum í Reykjavík f. h. borgarsjóðs og fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs. Skaðabótamál. Sératkvæði	1/4	356
53. Verzl. Jóns Ö. Bárðarsonar gegn Trausta Hermannssyni. Kaupgjaldsmál	1/4	376
54. Einar Jónasson, Guðmundur Stefánsson, Friðrik Á. Magnússon f. h. dánarbús Magnúsar Ólafssonar, Valdimar Björnsson, Guðrún Þorsteinsdóttir, Björn Þorleifsson, Guðrún Þorleifsdóttir og Bjarnfríður Sigurðardóttir gegn bæjarstjóra Keflavíkur f. h. bæjarins og gagnsök. Landsafnot. Hefð	3/4	382
55. Ásta Stefánsdóttir Björnsson gegn Birni G. Björnssyni. Synjun lögtaks fyrir lífeyrisgreiðslum	3/4	411
56. Ræsir h/f gegn Valgeiri Helgasyni. Kærumál. Frávísun. Sératkvæði	4/4	411
57. Rúnar Halldórsson gegn þrotabúi Friðriks Jörgenssens. Kærumál. Frávísun	4/4	416
58. Margrét Hjaltsted vegna sjálfrar sín og ófjárráða barna sinna, Margrétar, Sigurðar Kristjáns og Karls Lárusar gegn Magnúsi Sigurðssyni Hjaltsted og til réttargæzlu Ólafi Þorgrímssyni hrl. vegna Markúsar Ívars Hjaltsteds og Sigríðar Hjaltsteds. Erfðaskrá	5/4	422
59. Kristinn Jónsson gegn Ingibjörgu Jóhönnu Hermannsdóttur og gagnsök. Hjónavígsla. Skipti. Sératkvæði	9/4	428
60. Landhelgisgæzlan og skipshöfn v/s Þórs gegn Skipaúngerð ríkisins og til réttargæzlu Samvinnutryggingum. Gagnaöflun	29/4	439
61. Magnús Magnússon gegn Einari Eysteinsyni. Líkamsáverkar. Skaðabótamál	3/5	440
62. Flugsýn h/f gegn Flugtækni h/f. Skuldamál. Fjárnám fellt úr gildi	6/5	454
63. Ákærvaldið gegn Pétri Ólafi Pálssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	7/5	458
64. Ákærvaldið gegn Pétri Ólafi Pálssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	7/5	460
65. Kristmann Þ. Einarsson gegn Sigurði Guðmundssyni. Kærumál. Frávísun	8/5	462
66. Ákærvaldið gegn Daniel Willard Fiske Trausta-		

	Dómur	IX Bls.
syni, Ómerking. Frávísun	8/5	465
67. Hestamannafélagið Fákur gegn Samúel Kristbjarnarsyni og Samúel Kristbjarnarson gegn Björgvin Schram, Hestamannafélaginu Fáki og Sjóvátryggingarfélagi Íslands h/f til réttargæzlu svo og Björgvin Schram gegn Samúel Kristbjarnarsyni og Sjóvátryggingarfélagi Íslands h/f til réttargæzlu. Skaðabótamál	10/5	470
68. Landsbanki Íslands gegn Verzluninni Breiðabliki og Þorsteini N. Halldórssyni. Frávísun	10/5	492
69. Landsbanki Íslands gegn Guðmundi Vígundssyni og Þorsteini N. Halldórssyni. Frávísun	10/5	495
70. Borgarstjórinn í Reykjavík f. h. borgarsjóðs gegn Bókmenntafélaginu Máli og menningu og gagnsök. Skaðabótamál	10/5	498
71. Jónas Guðlaugsson gegn Kristjáni Júlíussyni og gagnsök. Vixilmál. Fjárnám	15/5	505
72. Jósafat Arngrímsson og Áki Gränz gegn Jóni Sveinsyni og Birgi Þorvaldssyni og gagnsök. Skuldamál	15/5	509
73. Bjarni Guðmundsson, Sigfús Tryggvason, Eðvarð Björnsson, Árni Hallgrímsson, Aðalgeir Jónsson, Ólafur Jónsson, Friðrik Kristjánsson, Hermann Stefánsson, Helgi K. Helgason, Sigurður Sigurjónsson, Klement Johannesen, Ebba Rasmussen, Petur Lyngvej, Ole Joensen, Konrad Lauritsen og Jörmund Zachariasen gegn Samábyrgð Íslands á fiskiskipum og Vélbátaábyrgðarfélaginu Gróttu. Lögveð. Sjóveð	15/5	517
74. Asa Film Production A/S gegn Gunnari Indriðasyni og gagnsök. Skuldamál. Vinnulaun	17/5	523
75. Asa Film Production A/S gegn Örnólfi Árnasyni og gagnsök. Skuldamál. Vinnulaun	17/5	533
76. Hreppsnefnd Rauðasandshrepps f. h. hreppsins gegn hreppsnefnd Patrekshrepps f. h. hreppsins og Guðmundi Benóný Aðalsteinssyni. Lögheimili	20/5	544
77. Jakob Þorvaldsson gegn Andrésí Hannessyni. Ómerking. Frávísun	20/5	549
78. Ákærvaldið gegn Magnúsi Jóhannssyni. Ómerking. Frávísun	22/5	555
79. Steingrímur Sigurðsson gegn Kristjönu Ingibjörgu Stefánsdóttur. Innsetningargerð	24/5	591
80. Ákærvaldið gegn Þorsteini Þorsteinssyni. Ómerking. Frávísun	29/5	597
81. Sigurbjörn Eiríksson gegn Ragnari Þórðarsyni og gagnsök. Gagnaöflun	29/5	627
82. Ákærvaldið gegn Arne Børge Jedig Andersen og		

	Dómur	Bls.
Verner Magnússyni. Skírlífisbrot. Fjársvik	31 $\frac{1}{5}$	628
83. Kristinn Friðriksson gegn Laufeyju Gunnarsdóttur og Sigurði Pálssyni og gagnsök. Útivistardómur ..	5 $\frac{1}{6}$	651
84. Auðbjörg h/f gegn Valgeiri Magnússyni. Útivistardómur	5 $\frac{1}{6}$	652
85. G. Albertsson gegn Útgerðarstöð Guðmundar Jónssonar. Útivistardómur. Ómaksbætur	5 $\frac{1}{6}$	652
86. Sigurbjörn Eiríksson gegn Þorbirni Jónssyni. Útivistardómur	5 $\frac{1}{6}$	653
87. Þorsteinn Þórarinsson f. h. Sökkaverksmiðjunnar Evu h/f gegn Friðriki Adolfssyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	5 $\frac{1}{6}$	653
88. Ákærvaldið gegn Edwin James Marsh, John Thomas Brogan, Jimmie Charles Thornton og Kolbeini Sigurðssyni. Brot gegn valdstjórninni, sbr. 110. og 111. gr. alm. hegningarlaga	5 $\frac{1}{6}$	654
89. Pétur Sigurðsson f. h. Landhelgissjóðs og áhafnar varðskipsins Þórs gegn Guðjóni Teitssyni f. h. Skipaútgerðar ríkisins og til réttargæzlu Samvinnutryggingum. Björgun	10 $\frac{1}{6}$	662
90. Karl Lúðvíksson gegn Friðriki Bertelsen. Kærumál. Frávísun	10 $\frac{1}{6}$	676
91. Kristján Bjarnason gegn Guðmundi Eyjólfssyni, Sigurði Eyjólfssyni og Önnu Eyjólfsdóttur og gagnsök. Yfirlandskiptagerð	10 $\frac{1}{6}$	681
92. Gjaldheimtan í Reykjavík gegn Kristjáni Þór Þórisyni og gagnsök. Lögtak. Skattar	12 $\frac{1}{6}$	718
93. Sigurbjörn Eiríksson gegn Þorsteini Jónssyni. Krafa um aflýsingu þinglýsts fjárnáms	12 $\frac{1}{6}$	728
94. Sigurður Árnason gegn Jóni Árnasyni og gagnsök. Landskipti	19 $\frac{1}{6}$	734
95. Gunnar Sigurjónsson gegn dánarbúi Steindórs Jónssonar og gagnsök. Skaðabótamál. Löghald	21 $\frac{1}{6}$	738
96. Ákærvaldið gegn Sigmundi Franz Kristjánssyni. Fjársvik. Tékkamisferli	21 $\frac{1}{6}$	751
97. Elín Bjarnadóttir, Kristín Bjarnadóttir, Þórhildur Bjarnadóttir og Þorbjörn G. Bjarnason gegn Herði Kristinssyni. Landamerkjámál	22 $\frac{1}{6}$	762
98. Þorvaldur Þórarinsson f. h. Haralds Skúlasonar gegn Theódóru Bjarnadóttur. Kærumál. Frestur	27 $\frac{1}{9}$	782
99. Ingibjörg Jóhanna Hermannsdóttir gegn Kristni Jónssyni og Valtý Guðmundssyni sýslumanni. Kærumál. Vanhæfi dómara	27 $\frac{1}{9}$	784
100. Bæjarstjórinn í Hafnarfirði f. h. bæjarsjóðs gegn Ásdísi Jónsdóttur. Kærumál. Ómerking	27 $\frac{1}{9}$	787
101. Páll Kristinsson gegn Bláfeldi h/f. Kærumál. Frá-		

	Dómur	Bls.
vísun	27/9	791
102. Trani s/f gegn Jóni N. Sigurðssyni f. h. Spades Trading Company. Útivistardómur. Ómaksbætur ..	2/10	793
103. Halldór Halldórsson gegn Gunnari Jónssyni og Magnúsi Þorleifssyni. Útivistardómur	2/10	794
104. Borgarstjórinn í Reykjavík f. h. borgarsjóðs gegn Guðmundi Ingvari Magnússyni. Útivistardómur ..	2/10	794
105. Auðbjörg h/f gegn Valgeiri Magnússyni. Útivistardómur	2/10	795
106. Ákærvaldið gegn Ásgeiri Ásgeirssyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum	2/10	795
107. Einar Bjarnason gegn Jóni Gíslasyni. Sambýli. Skuldamál	4/10	804
108. Ákærvaldið gegn Hermanní Bæringssyni. Tolllagabrot. Upptaka smyglvarnings	4/10	814
109. Ákærvaldið gegn Lárusi Halbjörnssyni. Tolllagabrot. Upptaka smyglvarnings	4/10	817
110. Ákærvaldið gegn Jóni Ríkharði Kárasyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	4/10	821
111. Ákærvaldið gegn David Atkinson. Fiskveiðabrot ..	7/10	825
112. Ákærvaldið gegn Kristjáni Ragnari Sigurðssyni. Eignarupptaka. Áfengislög	7/10	848
113. Ákærvaldið gegn Þorvaldi Ara Arasyni. Manndráp. Svipting málflutnings- og verzlunarleyfa. Sýknað af broti gegn 217. gr. alm. hegningarlaga	14/10	876
114. Stefán G. Ásmundsson gegn Gylfa Gunnarssyni. Kærumál. Frávísun	17/10	925
115. Karl Sigurbergsson gegn Eldey h/f. Vinnulaun ..	21/10	928
116. Samvinnufélagið Hreyfill gegn Kristjáni Eiríkssyni. Innsetningargerð	21/10	941
117. Ragnar Sigurðsson gegn Guðmundi Jakobssyni og gagnsök. Vinnuslys. Sératkvæði	23/10	951
118. Haraldarbúð h/f gegn Almennum Tryggingum h/f. Vátrygging	25/10	964
119. Kristinn Friðriksson gegn Kristínu Hansen f. h. dánarbús Skúla Hansens, Guðrúnu Tryggvadóttur og Hauki Þorsteinssyni. Kærumál. Frávísun	25/10	972
120. Haraldur Skúlason gegn Theódóru Bjarnadóttur og gagnsök. Skaðabótamál	30/10	990
121. Kaupfélag Norður-Þingeyinga gegn Þorsteini Jónssyni, Brynjari Halldórssyni og Skúla Þór Jónssyni. Skuldamál. Fiskverð. Samvinnufélög	30/10	999
122. Lárus Blöndal og Vilmundur Jónsson gegn Halldóri Arinbjarnar. Lögbann. Ritfrelsi. Kjörbörn	30/10	1007
123. Hinrik Ragnarsson gegn Gunnari Ásgeirssyni h/f. Skuldamál. Skaðabótamál	30/10	1014

	Dómur	Bls.
124. Halldór Gunnarsson gegn Matthíasi Bjarnasyni og Jóhanni Gunnari Ólafssyni bæjarfógeta. Kærumál. Vanhæfi dómara	30/10	1028
125. Fjöliðjan h/f gegn Birni Hermannssyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	1/11	1031
126. Fjöliðjan h/f gegn Bjarna I. Gestssyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	1/11	1032
127. Fjöliðjan h/f gegn Jóni Kr. Jónssyni f. h. Ásdísar H. Jónsdóttur. Útivistardómur. Ómaksbætur	1/11	1032
128. Fjöliðjan h/f gegn Sigurði Finnbogasyni. Útivistardómur. Ómaksbætur	1/11	1033
129. Efnagerð Reykjavíkur h/f gegn H/f Eimskipafélagi Íslands. Útivistardómur	1/11	1033
130. Bæjarútgerð Reykjavíkur gegn Guðjóni Jónssyni og Guðjón Jónsson gegn Bæjarútgerð Reykjavíkur og Sjóvátryggingarfélagi Íslands h/f til réttargæzlu. Vinnuslys. Fyrning sjókröfu	11/11	1034
131. Strandberg h/f gegn Guðfinnu Ástu Strandberg og Guðfinna Ásta Strandberg gegn Strandbergi h/f, Erni Guðjónssyni og Guðjóni Baldvinssyni. Nafnréttur. Ættarnafn. Firma. Skaðabætur	13/11	1045
132. Rafmagnsveitur ríkisins gegn Hákonni Sigurðssyni. Vinnuslys. Skaðabætur	13/11	1051
133. Ákærvaldið gegn Jónmundi Jónssyni. Bifreiðar. Banaslys	13/11	1065
134. Ákærvaldið gegn Vilhelm Ingólfssyni. Verðlagsbrot	13/11	1075
135. Skipasmiðastöð Njarðvíkur h/f gegn Jóhanni Þórlindssyni. Kærumál. Frávísun	13/11	1079
136. Sigmar Pétursson gegn Oddnýju Aðalsteinsdóttur og gagnsök. Vinnuslys. Skaðabætur. Sératkvæði ..	18/11	1080
137. Sigmar Pétursson gegn Þorsteini Eiríkssyni. Vinnulaun	18/11	1091
138. Guðjón Pétursson gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs. Ómerking. Heimvísun	18/11	1105
139. Alfreð Eymundsson gegn Óla Þorbergssyni og gagnsök. Bifreiðakaup. Skaðabótamál	18/11	1123
140. Kristín Sigmarsdóttir gegn fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs. Þinglýsingargjald	20/11	1123
141. Ríkharður Kristjánsson og Guðrún Ólafsdóttir gegn Ásum h/f og til réttargæzlu Brunabótafélagi Íslands. Krafa um dánarbætur. Vátrygging	20/11	1146
142. Matarbúðin h/f og Elís Árnason gegn Félagi islenzkra kjötiðnaðarmanna og gagnsök. Lögbannsgerð felld úr gildi. Iðnaður. Félagsdómur	25/11	1155
143. Hilmar Þorbjörnsson gegn Ágústu Jónsdóttur. Úrskurður um útbuð felldur úr gildi	25/11	1164

	Dómur	Bls.
144. Þorvaldur Baldvinsson gegn Aðalsteini Loftssyni. Vinnulaun. Sjóveðréttur	28/11	1171
145. Einar Guðfinnsson h/f gegn Borgþóri Sigfússyni. Ómerking. Heimvísun	28/11	1178
146. Ákærvaldið gegn Gísla Ólafi Gíslasyni. Bifreiðar. Brot gegn umferðarlögum og áfengislögum	28/11	1182
147. Karl Jónsson gegn Fiskiðjunni h/f. Kærumál. Frávísun	28/11	1186
148. Karl Jónsson gegn Fiskimjölsverksmiðjunni í Vestmannaeyjum h/f. Kærumál. Frávísun	28/11	1197
149. Þorkell Helgi Pálsson gegn Birni Pálssyni. Hafning máls	2/12	1207
150. Samband íslenzkra samvinnufélaga gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík. Útivistardómur	2/12	1207
151. Búi Jóhannsson gegn Bandalagi starfsmanna ríkis og bæja, Emil Helgasyni, Kristjáni Eiríkssyni, Erni Eyjólfsyni, Guðbjörgu E. Guðmundsdóttur, Landsíma Íslands, Búnaðarbanka Íslands, fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs, Ingimar Guðmundssyni, Bruna-bótafélagi Íslands og bæjarstjóranum í Kópavogi f. h. bæjarsjóðs. Útivistardómur	2/12	1208
152. Valtýr Þorsteinsson gegn Hinriki Albertssyni og gagnsök. Vinnuslys. Skaðabætur. Sjóveðréttur	4/12	1208
153. Hjörleifur Hallgríms gegn Kristjáni Gíslasyni og Emil M. Andersen. Vixilmál. Afsögn víxils	4/12	1223
154. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Jóni Pétri Guðmundssyni og gagnsök. Bifreiðar. Skaðabótamál	6/12	1226
155. Ragnar Sigurðsson og Skarphéðinn Njálsson gegn Herði Ólafssyni og Ingólfi Sigurðssyni. Mál hafið. Ómaksbætur	9/12	1244
156. Gunnar Pétursson gegn Valdemar Hafliðasyni. Vinnulaun	9/12	1244
157. Haraldur Guðmundsson gegn Olúfélaginu Skeljungu h/f. Skaðabótamál	9/12	1251
158. Carl J. Eiríksson gegn Júlíusi Magnússyni. Uppboð. Málskostnaður	16/12	1262
159. Knútur Kristinsson f. h. Ewalds Berndsens gegn Pétri Péturssyni og Kristjáni Eiríkssyni. Dómssátt vísað frá Hæstarétti	18/12	1267
160. Knútur Kristinsson f. h. Ewalds Berndsens gegn Jóhanni Steinasyni og Kristjáni Eiríkssyni. Frávísun	18/12	1269
161. Elli- og hjúkrunarheimilið Grund gegn Guðrúnu Guðmundsdóttur f. h. dánarbús Jóns Guðjónssonar vegna sjálfar sín og fyrir hönd ólöggráða barna sinna,		

	Dómur	Bls.
Ásdísar og Ingibjargar Jónsdætra og Guðjóni Jóns- syni og gagnsök. Vinnuslys. Skaðabótamál. Sér- atkvæði	18/12	1271
162. Örn Bjartmarz Pétursson gegn Margréti Guðmunds- dóttur og gagnsök. Vinnulaun, Uppsögn úr starfi ..	18/12	1324
163. Ákærvaldið gegn Sverri Brynjari Sverrissyni. Kærumál, Dómssátt úr gildi felld	18/12	1332

II. NAFNASKRÁ.

A. Einkamál.

	Bls.
Aðalgeir Jónsson	517
Aðalsteinn Loftsson	1171
Agnes Sigurðardóttir	124
Alfred Eymundsson	1123
Almennar tryggingar h/f	964
Andersen, Emil M.	1223
Andrés Hannesson	549
Andrés Pétursson Matthíasson	124
Anna Eyjólfsdóttir	681
Arinbjarnar, Halldór	1007
Arnbjörn Kristinsson	124
ASA Film Production A/S	523, 533
Auðbjörg h/f	652, 795
Austurstræti 6 h/f	81
Ágústa Jónsdóttir	1164
Áki Gränz	509
Áki Jakobsson	104, 292
Árni Hallbjörnsson	517
Árni Snjólfsson	329
Ásar h/f	1146
Ásdís Jónsdóttir	787
Ásdís Jónsdóttir	1271
Ásdís H. Jónsdóttir	1932
Ásta Stefánsdóttir Björnsson	407
Ástheiður Sveinsdóttir	124
Bandalag starfsmanna ríkis og bæja	1208
Berndsen, Ewald	1267, 1269
Bertelsen, Friðrik	676
Birgir Þorvaldsson	509
Bjarnfríður Sigurðardóttir	382
Bjarni I. Gestsson	1032
Bjarni Guðmundsson	517
Björgvin Schram	470
Björgvin Þórarinnsson	336
Björn Hermannsson	1031
Björn Pálsson	1207
Björn Þorleifsson	382
Bláfeldur h/f	791
Blöndal, Kjartan	52

	Bls.
Blöndal, Lárus	1007
Borgarsjóður Reykjavíkur	14, 244, 356, 498, 794
Borgarstjórinn í Reykjavík	14, 244, 356, 498, 794
Borgþór Sigfússon	1178
Bókmenntafélagið Mál og menning	498
Breiðablik, verzlun	492
Brunabótafélag Íslands	1146, 1208
Brynjar Halldórsson	999
Búi Jóhannsson	1208
Búnaðarbanki Íslands	1208
Byggingasamvinnufélag Reykjavíkur	165
Byggir h/f	165
Bæjarsjóður Akureyrar	194
Bæjarsjóður Kópavogs	1208
Bæjarsjóður Hafnarfjarðar	787
Bæjarstjórinn á Akureyri	194
Bæjarstjórinn í Hafnarfirði	787
Bæjarstjórinn í Keflavík	382
Bæjarstjórinn í Kópavogi	1208
Bæjarútgerð Reykjavíkur	1034
Carl J. Eiríksson	1262
Daníel Þorsteinsson	329
Dolcis Ltd.	277
Dráttarvélar h/f	15
Dánarbú Jóns Guðjónssonar	1271
Dánarbú Magnúsar Ólafssonar	382
Dánarbú Skúla Hansens	972
Dánarbú Steindórs Jónssonar	738
Ebbi Rasmussen	517
Eðvarð Björnsson	517
Edda Stefanía Levý	14, 356
Efnagerð Reykjavíkur h/f	1033
Egill Jónasson	104
Eimskipafélag Íslands h/f	67, 1033
Einar Bjarnason	804
Einar Eysteinnsson	440
Einar Guðfinnsson h/f	1178
Einar Guðmundsson	81
Einar Jónasson	382
Einar Bragi Sigurðsson	281
Eldey h/f	928
Elín Bjarnadóttir	762
Elis Árnason	1155
Ellí- og hjúkrunarheimilið Grund	1271
Emil Helgason	1208
Emil M. Andersen	1223

Eysteinn Leifsson	81
Eva h/f, sokkaverksmiðja	653
Ewald Berndsen	1267, 1269
Fákur, hestamannafélag	470
Félag íslenzkra kjötiðnaðarmanna	1155
Fiskiðjan h/f	1186
Fiskimjölsværksmiðjan í Vestmannaeyjum h/f	1197
Fjármálaráðherra	14, 92, 356, 1105, 1208, 1226, 1136
Fjöliðjan h/f	1031, 1032, 1033
Flugsýn h/f	454
Flugtækni h/f	454
Franklín, Stefán	49
Friðrik Adolfsson	355, 653
Friðrik Bertelsen	676
Friðrik Jörgensen, þrotabú	416
Friðrik Kristjánsson	517
Friðrik Á. Magnússon	382
Friðþjófur Ó. Jóhannesson	49
G. Albertsson	652
Geislahitun h/f	132
Gjaldheimtan í Reykjavík	252, 282, 718, 1207
Gränz, Áki	509
Gróttu, vélbátaábyrgðarfélag	517
Grund, elli- og hjúkrunarheimili	1271
Guðbjörg E. Guðmundsdóttir	1208
Guðfinna Ásta Strandberg	1045
Guðjón Baldvinsson	1045
Guðjón Jónsson	1034
Guðjón Jónsson	1271
Guðjón Pétursson	1105
Guðjón Teitsson	662
Guðmundur Eyjólfsson	681
Guðmundur Jónsson, útgerðarstöð	652
Guðmundur Kr. Kristinsson	165
Guðmundur Ingvar Magnússon	794
Guðmundur Stefánsson	382
Guðmundur Viglundsson	495
Guðmundur Þórðarson	243
Guðrún Guðmundsdóttir	1271
Guðrún Ólafsdóttir	1146
Guðrún Sigurðardóttir	124
Guðrún Tryggvadóttir	972
Guðrún Þorleifsdóttir	382
Guðrún Þorsteinsdóttir	382
Gunnar Benóný Aðalsteinsson	554
Gunnar Ásgeirsson h/f	1014

	Bls.
Gunnar Einarsson	156
Gunnar Indriðason	523
Guðmundur Jakobsson	951
Gunnar Jónsson	794
Gunnar Pétursson	1244
Gunnar Sigurjónsson	738
Gunnar Thorarensen	94
Gunnlaugur Halldórsson	165
Gylfi Gunnarsson	925
H/f Eimskipafélag Íslands	67, 1033
Hagstofa Íslands	92
Halldór Arinbjarnar	1007
Halldór Halldórsson	794
Halldór Gunnarsson	1028
Halldóra Elíasdóttir	18
Hallgríms, Hjörleifur	1223
Hansen, Kristín	972
Haraldarbúð h/f	964
Haraldur Guðmundsson	1251
Haraldur Skúlason	782, 990
Haukur Pétursson	319
Haukur Þorsteinsson	972
Hákon Sigurðsson	1051
Helga Jóna Ólafsdóttir	124
Helgi K. Helgason	517
Helgi Hóseasson	92
Hermann Stefánsson	517
Hestamannafélagið Fákur	470
Hilmar Þorbjörnsson	1164
Hinrik Albertsson	1208
Hinrik Ragnarsson	1014
Hjaltested, Karl Lárus	422
Hjaltested, Magnús Sigurðsson	422
Hjaltested, Margrét	422
Hjaltested, Margrét	422
Hjaltested, Markús Ívar	422
Hjaltested, Sigríður	422
Hjaltested, Sigurður Kristján	422
Hjörleifur Hallgríms	1223
Hólm, Stefán	243
Hreppsnefnd Patrekshrepps	544
Hreppsnefnd Rauðasandshrepps	544
Hreyfill s/f	132, 941
Hulda Kolbeinsdóttir	252
Hörður Hjörleifsson	182
Hörður Kristinsson	762

Hörður Ólafsson	1244
Ingibjörg Jóhanna Hermannsdóttir	784
Ingibjörg Jónsdóttir	428, 1271
Ingimar Guðmundsson	1208
Ingólfur Sigurðsson	1244
Indriði Björnsson	162
Jakob Þorvaldsson	549
Joensen, Ole	517
Jóhann Gunnar Ólafsson, bæjarfógeti	1028
Jóhann Steinason	1269
Jóhann Þórlindsson	1079
Jóhannes Helgi Jónsson	124
Jóhannes Snorrason	104
Johannesen, Klement	517
Jón Árnason	734
Jón Ö. Bárðarson, verzlun	376
Jón Böðvarsson	145
Jón Eiríksson	165
Jón Gíslason	804
Jón Pétur Guðmundsson	1226
Jón Guðjónsson, dánarbú	1271
Jón Dan Jónsson	18
Jón Kr. Jónsson	1032
Jón B. Kristbjörnsson	145
Jón Kristjánsson	145
Jón Magnússon	252
Jón Þór Ólafsson	52
Jón N. Sigurðsson, hæstaréttarlögmaður	793
Jón Sveinsson	509
Jónas Gottskáلكsson	336
Jónas Guðlaugsson	505
Jósafat Arngrímsson	509
Júlíus Magnússon	1262
Jörmund Zachariasen	517
Karl Jónsson	1186, 1197
Karl Lúðvíksson	676
Karl Sigurbergsson	928
Karl Sigurðsson	124
Karl Lárus Hjaltested	422
Kaupfélag Norður-Þingeyinga	999
Keflavíkurbær	382
Kjartan Blöndal	52
Kjartan Jóhannsson	67
Klappareignin h/f	110
Klement Johannesen	517
Knútur Kristinsson	1267, 1269

	Bls.
Konrad Lauritsen	517
Kristinn Friðriksson	651, 972
Kristinn Jónsson	428, 784
Kristín Bjarnadóttir	762
Kristín Hansen	972
Kristín Sigmarsdóttir	1136
Kristjana Ingibjörg Stefánsdóttir	355, 591
Kristján Bjarnason	681
Kristján Eiríksson	941, 1208, 1267, 1269
Kristján Friðsteinsson	319
Kristján Gíslason	1223
Kristján Júlíusson	505
Kristján Þór Þórisson	718
Kristmann Þ. Einarsson	462
Landhelgisgæzlan	439
Landhelgissjóður	662
Landsbanki Íslands	252, 492, 495
Landssími Íslands	1208
Landssmiðjan	71
Larsen, Nílsína Þ.	104
Laufey Gunnarsdóttir	651
Lauritsen, Konrad	517
Lárus Blöndal	1007
Lárus Ottesen	315
Leifur Sigurðsson	124
Levý, Edda Stefanía	14, 356
Levý, Sigurbjörg E.	14
Lyngvej, Petur	517
Magnús Ólafsson, dánarbú	382
Magnús Magnússon	440
Magnús Thorlacius	281
Magnús Sigurðsson Hjaltested	422
Magnús Þórleifsson	794
Malbikun h/f	15, 16
Margrét Guðmundsdóttir	1324
Margrét Hjaltested	422
Margrét Hjaltested	422
Markús Ívar Hjaltested	422
Marteinn Jónsson	156
Matarbúðin h/f	1155
Matthías Bjarnason	1028
Mál og menning, bókmenntafélag	498
Nílsína Þ. Larsen	104
Oddný Aðalsteinsdóttir	1079
Ole Joensen	517
Olúfélagið Skeljungur h/f	1251

	Bls.
Ottesen, Lárus	315
Ólafsvíkurhreppur	140
Ólafur H. Egilsson	104
Ólafur Gestsson	140
Ólafur Jónsson	517
Ólafur Pálsson	132
Ólafur Þorgrímsson, hæstaréttarlögmaður	277, 422
Óli Þorbergsson	1123
Ólöf Guðmundsdóttir	124
Ólöf Edda Ólafsdóttir	124
Patrekshreppur	544
Páll Kristinsson	791
Petur Lyngvej	517
Pétur Pétursson	1267
Pétur Sigurðsson	662
Raf s/f	16
Rafmagnsveitur ríkisins	1051
Rafn Sigurðsson	124
Ragnar Sigurðsson	951, 1244
Ragnar Þórðarson	277, 627
Rasmussen, Ebba	517
Rauðasandshreppur	544
Ríkharður Kristjánsson	1146
Ríkissjóður	14, 110, 356, 1105, 1136, 1208, 1226
Rúnar Hallgrímsson	416
Ræsir h/f	411
Samábyrgð Íslands á fiskiskipum	517
Samband íslenskra samvinnufélaga	1207
Samúel Kristbjarnarson	470
Samvinnufélagið Hreyfill	941
Samvinnutryggingar	439, 662
Schram, Björgvin	470
Setberg s/f	124
Sigfús Tryggvason	517
Sigmar Pétursson	1079, 1091
Sigríður Hjaltested	422
Sigurbjörg E. Levý	14
Sigurbjörg Ögmundsdóttir	104
Sigurbjörn Eiríksson	627, 653, 728
Sigurður Árnason	734
Sigurður Eyjólfsson	681
Sigurður Finnbogason	1033
Sigurður Guðmundsson	462
Sigurður Kristján Hjaltested	422
Sigurður Pálsson	651
Sigurður Sigurjónsson	517

	Bls.
Sigurgeir Sigurjónsson, hæstaréttarlögmaður	243
Sigurjón Kristinsson	124
Sindri h/f	315
Sjóvátryggingarfélag Íslands h/f	71, 1034
Skarphéðinn Njálsson	1244
Skipasmiðastöð Njarðvíkur h/f	156, 1079
Skipaútgærð ríkisins	439, 662
Skiptaráðandinn í Reykjavík	165
Skúli Hansen, dánarbú	972
Skúli Þór Jónsson	999
Snorri Ásmundsson	243
Snorri Ólafsson	194
Sokkaverksmiðjan Eva h/f	355, 653
Spades Trading Company	793
Stefán G. Ásmundsson	925
Stefán Franklín	49
Stefán Hólm	243
Stefán Karlsson	252
Steindór Jónsson, dánarbú	738
Steingrímur Sigurðsson	355, 591
Strandberg, Guðfinna Ásta	1045
Strandberg h/f	1045
Svavar Ingibersson	156
Sökkull s/f	244
Theódóra Bjarnadóttir	782, 990
Thorarensen, Gunnar	94
Thorlacius, Magnús	281
Togaraafgreiðslan h/f	259
Tollstjórinn í Reykjavík	110
Tómas Tómasson	259
Trani s/f	793
Trausti Hermannsson	376
Trygging h/f	132
Tryggvi Hannesson	132
Útgerðarstöð Guðmundar Jónssonar	652
V/s Þór, skipshöfn	662
Valdimar Björnsson	382
Valdemar Hafliðason	1244
Valgeir Helgason	411, 652
Valgeir Magnússon	795
Valtýr Guðmundsson, sýslumaður	784
Valtýr Þorsteinsson	1208
Veitingahúsið Naust	182
Verklegar framkvæmdir h/f, þrotabú	165
Verzlanasambandið h/f	18
Verzlun Jóns Ö. Bárðarsonar	376

Verzlunin Breiðablik	492
Vélbátaábyrgðarfélagið Gróttu	517
Vélsmiðjan Dynjandi s/f	81
Vilhjálmur S. Jóhannsson	162
Vilhjálmur Pálmason	145
Vilmundur Jónsson	1007
Volkswagenwerk Aktiengesellschaft	243
Zachariasen, Jörmund	517
Þorbjörn G. Bjarnason	672
Þorbjörn Jónsson	653
Þorkell Helgi Pálsson	1207
Þorsteinn Eiríksson	1091
Þorsteinn N. Halldórsson	492, 495
Þorsteinn Jónsson	728, 999
Þorsteinn Þórarinnsson	355, 653
Þorvaldur Baldursson	1171
Þorvaldur Þórarinnsson, hæstaréttarlögmaður	782
Þór v/s, skipshöfn	439
Þóra Guðmundsdóttir	94
Þóra Ólafsdóttir	124
Þórður Sigurðsson	124
Þórhildur Bjarnadóttir	762
Þrotabú Friðriks Jörgensens	416
Þrotabú Verklegra framkvæmda h/f	165
Örn Baldvinsson	1045
Örn Eyjólfsson	243, 1208
Örn Bjartmarz Pétursson	1324
Örnólfur Árnason	533

B. Opinber mál.

Andersen, Arne Børge Jedig	628
Atkinson, David	825
Axel Ingólfsson	200
Arne Børge Jedig Andersen	628
Ásgeir Ásgeirsson	795
Bernard Newton	202
Brogan, John Thomas	654
Dalberg, Marteinn Andersen	180
Daniel Willard Fiske Traustason	465
David Atkinson	825
Edwin James Marsh	654
Eggert Jochum Víkingur Þórarinnsson	11
Gísli Ólafur Gíslason	1182
Hermann Bæringsson	814

	Bls.
Jimmie Charles Thornton	654
John Thomas Brogan	654
Jón Ríkharður Kárason	821
Jón Adolf Petersen	63
Jónas Björgvin Sigurbergsson	227
Jónmundur Jónsson	1065
Kolbeinn Sigurðsson	654
Kristján Guðbjartsson	240
Kristján Ragnar Sigurðsson	848
Lárus Hallbjörnsson	817
Magnús Jóhannsson	555
Marsh, Edwin James	654
Marteinn Andrés Dalberg	180
Newton, Bernard	202
Petersen, Jón Adolf	63
Pétur Ólafur Pálsson	458, 460
Sigmundur Franz Kristjánsson	751
Sigurjón Tómas Heiðar Tómasson	268
Sigurjón Einarsson	309, 312
Steingrímur Njálsson	235
Sverrir Brynjar Sverrisson	1332
Thornton, Jimmie Charles	654
Vilhelm Ingólfsson	1065
Werner Magnússon	6, 628
Þorsteinn Þorsteinsson	597
Þorvaldur Ari Arason	876

III. SKRÁ

um lög, reglugerðir, samþykktir o. fl., sem til er vitnað
í XXXIX. bindi hæstaréttardóma.

- 1798, 9. febrúar. Tilskipun um áritun afborgana á skuldabréf.
1. gr. — 415.
- 1878, nr. 3, 12. apríl. Lög um skipti á dánarbúum og félagsbúum o. fl.
— 785.
- VI. kafli — 431.
90. gr. — 433, 439.
- 1884, nr. 1, 12. janúar. Lög um bygging, ábúð og úttekt jarða.
2. gr. — 353.
3. gr. — 353.
14. gr. — 355.
- 1885, nr. 29, 16. desember. Lög um lögtak og fjárnám án undan-
farins dóms eða sáttar
1. gr. — 409, 410.
- 1887, nr. 18, 4. nóvember. Lög um veð.
3. gr. — 1263.
- 1903, nr. 42, 13. nóvember. Lög um verzlunarskrár, firmu og
prókúruumboð.
8. gr. — 1049.
10. gr. — 1048, 1049, 1050.
- 1905, nr. 13, 20. október. Lög um rithöfundarrétt og prentarétt.
8. gr. — 1010, 1013.
- 1905, nr. 14, 20. október. Lög um fyrningu skulda og annarra
kröfuréttinda.
3. gr. — 393, 964.
11. gr. — 507, 1319.
- 1905, nr. 46, 10. nóvember. Lög um hefð.
2. gr. — 348, 351, 352.
5. gr. — 381.
6. gr. — 348.
8. gr. — 351.
- 1911, nr. 99, 31. júlí. Bréf stjórnarráðsins til biskups um hjónavígslu
af uppgjafapresti.
— 435, 437.
- 1913, nr. 41, 10. nóvember. Lög um mannanöfn.
— 1048, 1050.
- 1914, nr. 56, 30. nóvember. Siglingalög.
13. gr. — 1035, 1214.
229. gr. — 666.

230. gr. — 667.
236. gr. — 1044, 1214.
241. gr. — 1035.
251. gr. — 1035.
- 1917, nr. 61, 11. nóvember. *Lög um framkvæmd eignarnáms.*
10. gr. — 383.
- 1919, nr. 41, 28. nóvember. *Lög um landamerki o. fl.*
14. gr. — 781.
16. gr. — 737.
- 1920, nr. 5, 18. maí. *Lög um bann gegn botnvörpuveiðum.*
1. gr. — 205.
4. gr. — 205.
- 1921, nr. 23, 27. júní. *Lög um vátryggingarfélag fyrir fiskiskip.*
10. gr. — 518, 522.
- 1921, nr. 39, 27. júní. *Lög um stofnun og slit hjúskapar.*
— 436, 1013.
27. gr. — 436.
29. gr. — 432, 435.
36. gr. — 433.
78. gr. — 410, 411.
79. gr. — 410.
- 1921, nr. 55, 27. júní. *Lög um skipulag kaupþúna og sjávarþorpa.*
— 391.
IV. kafli — 383.
13. gr. — 392.
14. gr. — 391.
19. gr. — 391.
20. gr. — 391.
- 1921, nr. 74, 27. júní. *Lög um tekjuskatt og eignarskatt.*
8. gr. — 307.
- 1921, nr. 75, 27. júní. *Lög um stimpilgjald.*
14. gr. — 1138, 1139.
- 1921, nr. 77, 27. júní. *Lög um hlutafélög.*
18. gr. — 1050.
- 1922, nr. 33, 19. júní. *Lög um rétt til fiskiveiða í landhelgi.*
— 205.
52. gr. — 320.
- 1923, nr. 20, 20. júní. *Lög um réttindi og skyldur hjóna.*
VII. kafli. — 431.
- 1924, nr. 4, 11. apríl. *Lög um að miða við gullkrónur sektir fyrir landhelgisbrot.*
— 204, 837.
- 1925, nr. 52, 27. júní. *Lög um verzlunaratvinnu.*
2. gr. — 1160.
- 1925, nr. 54, 27. júní. *Lög um mannanöfn.*
3. gr. — 1046, 1048, 1050.

- 1927, nr. 18, 31. maí. *Lög um iðju og iðnað.*
14. gr. — 1159.
- 1928, nr. 22, 7. maí. *Hjálalög.*
24. gr. — 377.
- 1928, nr. 24, 7. maí. *Lög um eftirlit með verksmiðjum og vélum.*
— 1316.
10. gr. — 1317.
11. gr. — 1317.
17. gr. — 1317.
- 1928, nr. 69, 7. maí. *Lög um einkasölu á áfengi.*
1. gr. — 850.
12. gr. — 850, 851, 873.
- 1929, nr. 10, 16. febrúar. *Reglugerð um eftirlit með verksmiðjum og vélum.*
— 1316.
- 1929, nr. 25, 14. júní. *Lög um gjaldþrotaskipti.*
17. gr. — 1194, 1204.
19. gr. — 1188, 1199.
23. gr. — 1188, 1199.
- 1930, nr. 2, 7. janúar. *Lögreglusamþykkt fyrir Reykjavík.*
92. gr. — 809.
- 1930, nr. 41, 19. maí. *Sjómannalög.*
— 940.
2. gr. — 930.
3. gr. — 335.
5. gr. — 335.
- 1931, nr. 58, 8. september. *Lög um einkasölu á tóbaki.*
1. gr. — 818, 820, 850.
15. gr. — 818, 820, 821, 850, 851, 873.
- 1932, nr. 67, 29. júní. *Reglugerð um breytingu á reglugerð frá 25. október 1929, um bifreiðatryggingar.*
— 73.
- 1933, nr. 33, 19. júní. *Ábúðarlög.*
— 353.
- 1933, nr. 84, 19. júní. *Lög um varnir gegn óréttmætum verzlunarháttum.*
9. gr. — 1046.
16. gr. — 1046.
- 1933, nr. 93, 19. júní. *Víxillög.*
2. gr. — 1223, 1224.
10. gr. — 48.
11. gr. — 45.
17. gr. — 45.
25. gr. — 278.
31. gr. — 278.
53. gr. — 1225.

91. gr. — 1223.
- 1935, nr. 9, 22. janúar. *Reglugerð um innlenda tollvöruggerð.*
— 589.
5. gr. — 589, 625.
6. gr. — 589.
8. gr. — 589, 623, 625, 626.
- 1936, nr. 85, 23. júní. *Lög um meðferð einkamála í héraði.*
XVII. kafli — 278, 946.
12. gr. — 93.
36. gr. — 1029.
53. gr. — 945.
66. gr. — 93.
69. gr. — 554.
71. gr. — 412, 500, 1034, 1036, 1039, 1090.
88. gr. — 680, 989.
105. gr. — 680, 989.
113. gr. — 52.
114. gr. — 989.
116. gr. — 989.
117. gr. — 1156.
118. gr. — 16, 51, 456, 494, 497, 507.
120. gr. — 439, 627, 1107, 1194, 1195, 1205.
139. gr. — 91.
141. gr. — 91, 702.
178. gr. — 291, 554, 781.
180. gr. — 681, 990.
188. gr. — 160, 291.
190. gr. — 787.
193. gr. — 787.
195. gr. — 415.
200. gr. — 50.
208. gr. — 507.
- 1936, nr. 102, 23. júní. *Lög um landssmiðju.*
1. gr. — 75.
2. gr. — 75.
4. gr. — 75.
5. gr. — 75.
6. gr. — 75.
- 1937, nr. 46, 13. júní. *Lög um samvinnufélög.*
— 1005, 1006.
2. gr. — 1006.
3. gr. — 1006.
- 1938, nr. 1, 5. janúar. *Lög um sildarverksmiðjur ríkisins.*
11. gr. — 1005, 1006.
- 1938, nr. 62, 11. júní. *Lög um bókhald.*
— 588.

1. gr. — 575, 598, 625.
2. gr. — 575, 589, 598, 625.
4. gr. — 625.
6. gr. — 560, 589.
7. gr. — 560, 589.
8. gr. — 560, 589.
10. gr. — 560, 589.
11. gr. — 560.
14. gr. — 560.
15. gr. — 560, 589.
19. gr. — 560, 588, 589, 590, 598, 625, 626.
20. gr. — 560, 588, 589, 590.

1938, nr. 64, 11. júní. *Lög um breyting á lögum nr. 55, 27. júní 1921, um skipulag kaupúna og sjávarþorpa.*

3. gr. — 392.
4. gr. — 391.

1938, nr. 80, 11. júní. *Lög um stéttarfélög og vinnudeilur.*
— 1156.

7. gr. — 1152.

1939, nr. 60, 30. desember. *Lög um gjald af innlendum tollvöru-
tegundum.*
— 597, 612, 625.

2. gr. — 598, 623.
6. gr. — 625, 626.
7. gr. — 598, 623, 624, 625.

1940, nr. 19, 12. febrúar. *Almenn hegningarlög.*
XXV. kafli — 290.

2. gr. — 204.
4. gr. — 850, 871.
13. gr. — 219.
15. gr. — 877.
20. gr. — 629, 648.
22. gr. — 629, 648.
49. gr. — 590.
57. gr. — 660, 661.
68. gr. — 560, 590, 598, 626, 923.
69. gr. — 851, 873, 1076.
71. gr. — 181, 182, 1185, 1334.
72. gr. — 288.
74. gr. — 923.
75. gr. — 277, 624, 923.
76. gr. — 205, 650, 877, 923.
77. gr. — 202, 590, 650, 760, 872.
106. gr. — 202, 204, 206, 225.
110. gr. — 656.
111. gr. — 656.

- 145. gr. — 557, 587, 588.
- 146. gr. — 557, 587, 588.
- 147. gr. — 557, 587.
- 158. gr. — 560, 589.
- 159. gr. — 588.
- 194. gr. — 629, 648.
- 202. gr. — 629.
- 209. gr. — 629, 648.
- 211. gr. — 879, 920.
- 215. gr. — 227, 228, 230, 1067, 1074.
- 217. gr. — 876, 877, 879, 920.
- 219. gr. — 20, 797, 803, 1067, 1074.
- 220. gr. — 235, 236.
- 229. gr. — 1010.
- 234. gr. — 125, 288.
- 235. gr. — 282, 288.
- 236. gr. — 288.
- 239. gr. — 291.
- 240. gr. — 125, 129, 230.
- 241. gr. — 126, 129, 230, 282.
- 247. gr. — 556, 587, 755, 760.
- 248. gr. — 201, 288, 630, 649, 754.
- 261. gr. — 745, 760.
- 262. gr. — 560, 589, 590, 598, 625.
- 264. gr. — 125, 126, 129, 130, 235, 282, 288, 1322.
- 1940, nr. 35, 12. febrúar. *Lög um heilbrigðisnefndir og heilbrigðis-samþykktir.*
- 8. gr. — 268, 270.
- 1941, nr. 46, 27. júní. *Landskiptalög.*
- 735.
- 1. gr. — 734.
- 3. gr. — 687, 699.
- 8. gr. — 687.
- 9. gr. — 696, 697.
- 10. gr. — 693, 696, 701.
- 12. gr. — 699, 734, 737.
- 13. gr. — 717.
- 1942, nr. 14, 15. maí. *Lög um lækna ráð.*
- 2. gr. — 14, 1107.
- 1942, nr. 61, 4. júlí. *Lög um málflytjendur.*
- 4. gr. — 414, 415.
- 1943, nr. 16, 26. febrúar. *Lög um orlof.*
- 4. gr. — 183.
- 1943, nr. 64, 16. desember. *Lög um birtingu laga og stjórnvalda-erinda.*
- 3. gr. — 1186, 1197.

- 1944, nr. 33, 17. júní. Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands.
— 848.
40. gr. — 74.
41. gr. — 74.
60. gr. — 410.
64. gr. — 307.
66. gr. — 1010.
67. gr. — 111, 118, 120, 873, 874.
72. gr. — 1013.
77. gr. — 307.
78. gr. — 307.
- 1945, nr. 21, 30. janúar. Lög um breyting á lögum nr. 102, 23. júní 1936, um landssmiðju.
— 75.
- 1945, nr. 195. Byggingarsamþykkt fyrir Reykjavík.
10. gr. — 809.
- 1946, nr. 34, 29. apríl. Lög um fræðslu barna.
— 368.
- 1946, nr. 48, 7. maí. Lög um gagnfræðanám.
— 368.
10. gr. — 357, 361.
11. gr. — 357.
- 1947, nr. 26, 14. apríl. Lög um breyting á lögum nr. 60, 1939, um gjald af innlendum tollvörutegundum.
— 612.
1. gr. — 598, 623.
- 1947, nr. 61, 31. maí. Lög um váttryggingarfélag fyrir fiskiskip.
30. gr. — 518, 522.
- 1947, nr. 82, 5. júní. Lög um Matsveina- og veitingaþjónaskóla.
1. gr. — 1160.
- 1947, nr. 95, 5. júní. Lög um lögræði.
5. gr. — 313.
39. gr. — 1263.
- 1948, nr. 17, 8. marz. Lög um skráningu skipa.
13. gr. — 850, 871.
25. gr. — 850, 871.
- 1948, nr. 44, 5. apríl. Lög um vísindalega verndun fiskimiða landgrunnsins.
— 205.
3. gr. — 206.
- 1948, nr. 97, 18. ágúst. Auglýsing að fyrirmynd að byggingarsamþykktum. Fylgiskjal.
VIII. kafli — 746.
IX. kafli — 746.
23. gr. — 749, 750.
25. gr. — 746.

26. gr. — 746, 749.
- 1949, nr. 18, 22. marz. Lög um kyrrsetningu og lögbann.
6. gr. — 532.
12. gr. — 143.
26. gr. — 1010.
- 1949, nr. 46, 25. maí. Lög um iðnfræðslu.
11. gr. — 191.
- 1949, nr. 57, 25. maí. Lög um nauðungaruppboð.
1. gr. — 1263.
4. gr. — 258.
8. gr. — 255, 257.
22. gr. — 257.
36. gr. — 256, 258.
- 1950, nr. 11, 20. janúar. Heilbrigðissamþykkt fyrir Reykjavík.
- 269.
10. gr. — 809.
41. gr. — 268, 269, 271, 276.
255. gr. — 268, 269, 271, 276.
- 1950, nr. 22, 19. marz. Lög um gengisskráningu, launabreytingar, stóreignaskatt, framleiðslugjöld o. fl.
- 116.
- 1950, 4. nóvember. Mannréttindasáttmáli Evrópuráðsins.
11. gr. — 307.
- 1951, nr. 5, 29. janúar. Lög um breyting á lögum nr. 5, 18. maí 1920, um bann gegn botnvörpuveiðum.
1. gr. — 206.
- 1951, nr. 8, 5. febrúar. Ábúðarlög.
9. gr. — 353.
- 1951, nr. 27, 5. marz. Lög um meðferð opinberra mála.
2. gr. — 1272, 1316.
- 1952, nr. 23, 1. febrúar. Lög um öryggisráðstafanir á vinnustöðum.
- 1311, 1316.
16. gr. — 1317.
21. gr. — 1311, 1313, 1317, 1318.
23. gr. — 1272.
26. gr. — 1316.
- 1952, nr. 81, 8. desember. Lög um breyting á lögum nr. 44, 5. apríl 1948, um visindalega verndun fiskimiða landgrunnsins.
1. gr. — 206.
- 1954, nr. 11, 9. febrúar. Auglýsing um fullgildingu Evrópuráðs-samnings um verndun mannréttinda og mannfrelsis.
- 307.
- 1954, nr. 20, 8. marz. Lög um váttryggingarsamninga.
19. gr. — 1154.
20. gr. — 1147, 1153, 1154.
51. gr. — 1154.

124. gr. — 1147, 1152.
- 1954, nr. 46, 14. apríl. Lög um tekjuskatt og eignarskatt.
— 118, 122.
7. gr. — 293, 298, 300, 301, 304, 307.
19. gr. — 120.
45. gr. — 112, 123.
- 1954, nr. 58, 24. apríl. Áfengislög.
3. gr. — 850, 871.
18. gr. — 850, 871.
21. gr. — 236.
24. gr. — 20, 181, 182, 467, 469, 822, 823, 1183, 1185, 1332, 1333.
33. gr. — 848, 850, 851, 871, 873.
39. gr. — 850, 871.
44. gr. — 236.
45. gr. — 20, 182, 467, 469, 823, 1183, 1185, 1332, 1333.
- 1954, nr. 70, 24. apríl. Lög um breytingu á lögum nr. 80, 11. júní 1938, um stéttarfélög og vinnudeilur.
1. gr. — 1156.
2. gr. — 1156.
- 1954, nr. 102, 20. júlí. Auglýsing um staðfestingu á byggingarsamþykkt fyrir Kópavogshrepp.
— 746.
- 1955, nr. 22, 3. maí. Lög um breytingar á almennum hegningarlögum nr. 19, 12. febrúar 1940.
4. gr. — 660, 661.
- 1955, nr. 41, 17. maí. Lög um greiðslu kostnaðar við skóla, sem reknir eru sameiginlega af ríki og sveitarfélögum.
— 368.
12. gr. — 361.
14. gr. — 357, 361.
- 1955, nr. 147, 30. desember. Reglugerð um tekjuskatt og eignarskatt.
12. gr. — 304.
15. gr. — 304, 305.
- 1956, nr. 57, 10. apríl. Lög um prentrétt.
13. gr. — 125, 129.
22. gr. — 282.
- 1956, nr. 68, 17. ágúst. Lög um tollheimtu og tolleftirlit.
38. gr. — 12, 815, 816, 818, 821, 850, 851, 870, 872, 873, 874.
39. gr. — 851.
- 1957, nr. 41, 13. marz. Reglugerð um tollheimtu og tolleftirlit.
34. gr. — 12, 815, 816.
35. gr. — 12, 815.
36. gr. — 12, 815, 816.
102. gr. — 815.
- 1957, nr. 25, 24. apríl. Lög um visitölu byggingarkostnaðar.
— 249.

- 1957, nr. 42, 1. júní. *Lög um húsnæðismálastjórn, byggingarsjóð ríkisins, sparnað til íbúðabygginga, breytingar á I. kafla laga nr. 36/1952 o. fl.*
3. gr. — 586.
- 1957, nr. 44, 3. júní. *Lög um skatt á stóreignir.*
— 111, 112, 113, 114, 116, 117, 118, 119, 121.
2. gr. — 118, 120, 121, 122.
4. gr. — 118, 120.
6. gr. — 112, 119, 122, 123.
7. gr. — 111, 115, 117.
10. gr. — 112, 122.
- 1957, nr. 95, 28. júní. *Reglugerð um skatt á stóreignir.*
22. gr. — 112, 113.
23. gr. — 113, 115.
24. gr. — 112.
- 1958, nr. 16, 9. apríl. *Lög um rétt verkafólks til uppsagnarfrests frá störfum og um rétt þess og fastra starfsmanna til launa vegna sjúkdóms- og slysaforfalla.*
— 1330.
4. gr. — 69.
6. gr. — 1152.
7. gr. — 1152.
- 1958, nr. 24, 29. apríl. *Lög um viðauka við lög nr. 23, 27. júní 1921, um vátryggingarfélag fyrir fiskiskip.*
— 522.
3. gr. — 518.
- 1958, nr. 26, 2. maí. *Umferðarlög.*
— 795, 822.
4. gr. — 182, 1067.
5. gr. — 182.
24. gr. — 20.
25. gr. — 20, 181, 182, 467, 469, 823, 1183, 1332, 1333.
26. gr. — 20, 65, 228, 230, 241, 797, 803, 1066, 1067, 1074.
27. gr. — 228, 459, 460, 461, 462.
28. gr. — 959.
37. gr. — 20, 65, 228, 230, 241, 797, 803, 1067, 1074.
38. gr. — 65, 66, 195, 198.
40. gr. — 199.
45. gr. — 20, 797.
46. gr. — 20.
47. gr. — 20, 797.
48. gr. — 241.
49. gr. — 20, 65, 66, 228, 230, 797, 1067, 1074.
52. gr. — 797.
56. gr. — 1067, 1074.
67. gr. — 39, 1257, 1258, 1260, 1261.

68. gr. — 1261.
69. gr. — 18, 39, 1257, 1260.
70. gr. — 73.
80. gr. — 20, 65, 67, 181, 182, 230, 241, 458, 459, 460, 461, 462, 467, 469, 797, 803, 823, 1067, 1074, 1183, 1185, 1332, 1333.
81. gr. — 181, 182, 230, 234, 467, 469, 797, 822, 823, 1067, 1183, 1185.
- 1958, nr. 194, 8. desember. *Auglýsing um greiðslu á stóreignaskatti.*
— 112.
- 1959, nr. 6, 17. febrúar. *Lög um breyting á lögum nr. 5, 18. maí 1920, um bann gegn botnvörpuveiðum.*
1. gr. — 206.
- 1959, nr. 39, 13. marz. *Reglugerð um Vatnsveitu Reykjavíkur.*
9. gr. — 499.
- 1959, nr. 19, 24. apríl. *Lög um sameign í fjölbýlishúsum.*
— 809, 812.
10. gr. — 147.
11. gr. — 810, 812.
- 1959, nr. 86, 31. júlí. *Reglugerð fyrir Matsveina- og veitingaþjóna-skólann.*
18. gr. — 1160.
- 1960, nr. 4, 20. febrúar. *Lög um efnahagsmál.*
— 612.
- 1960, nr. 10, 22. marz. *Lög um söluskatt.*
— 583.
2. gr. — 585, 587.
25. gr. — 556, 587.
26. gr. — 556, 587.
- 1960, nr. 15, 31. marz. *Reglugerð um söluskatt.*
30. gr. — 556.
31. gr. — 556, 587.
- 1960, nr. 93, 22. apríl. *Reglugerð um iðnfræðslu.*
14. gr. — 1159.
- 1960, nr. 30, 25. maí. *Lög um skipan innflutnings- og gjaldeyris-mála o. fl.*
5. gr. — 850, 871.
12. gr. — 850, 871.
- 1960, nr. 79, 27. maí. *Reglugerð um skipan gjaldeyris- og innflutningsmála o. fl.*
22. gr. — 850, 871.
24. gr. — 850, 871.
- 1960, nr. 35, 30. maí. *Lög um lögheimili.*
2. gr. — 548.
- 1960, nr. 54, 14. júní. *Lög um verðlagsmál.*
— 1077.

3. gr. — 1076, 1077.
20. gr. — 1076.
- 1960, nr. 79, 22. desember. *Lög um bráðabirgðabreyting og fram-
lengingu nokkurra laga.*
— 612.
- 1961, nr. 3, 11. marz. *Reglugerð um fiskveiðilandhelgi Íslands.*
1. gr. — 206, 838.
2. gr. — 205.
4. gr. — 838, 847.
7. gr. — 206, 838, 847.
- 1961, nr. 31, 24. marz. *Lög um breyting á almennum hegningar-
lögum, nr. 19, 12. febrúar 1940.*
6. gr. — 590, 923.
- 1961, nr. 36, 29. marz. *Ábúðarlög.*
9. gr. — 141, 143, 353.
54. gr. — 353.
- 1961, nr. 82, 21. ágúst. *Lög um meðferð opinberra mála.*
— 869.
2. gr. — 1316.
5. gr. — 555, 597.
67. gr. — 5, 10.
75. gr. — 1, 6.
77. gr. — 181.
92. gr. — 315.
108. gr. — 923.
110. gr. — 599.
112. gr. — 180, 181, 182.
115. gr. — 466.
118. gr. — 11, 458, 760, 851, 870.
131. gr. — 626.
132. gr. — 626.
133. gr. — 626.
134. gr. — 626.
135. gr. — 626.
136. gr. — 626.
145. gr. — 625.
172. gr. — 1, 6, 309, 312.
- 1961, nr. 97, 18. desember. *Lög um verðlagsráð sjávarútvegsins.*
— 999, 1000.
5. gr. — 1006.
7. gr. — 1006.
10. gr. — 1005, 1006.
14. gr. — 1005, 1006.
- 1961, nr. 104, 18. desember. *Lög um bráðabirgðabreyting og fram-
lenging nokkurra laga.*
— 612.

- 1962, nr. 19, 31. marz. Lög um breyting á lögum nr. 35, 12. febrúar 1940, um heilbrigðisnefndir og heilbrigðissamþykktir.
1. gr. — 268, 270.
- 1962, nr. 25, 16. apríl. Lög um aðstoð til fatlaðra.
— 598, 624.
1. gr. — 598.
2. gr. — 598.
- 1962, nr. 29, 18. apríl. Lög um breyting á lögum nr. 102, 23. júní 1936, um landssmiðju.
— 75.
- 1962, nr. 57, 18. apríl. Lög um Hæstarétt Íslands.
20. gr. — 162, 258, 259, 356, 549, 1052, 1226.
21. gr. — 411, 416, 676, 787, 791, 925, 972, 1028, 1079, 1186, 1197.
22. gr. — 463.
28. gr. — 463.
36. gr. — 258, 929.
53. gr. — 258.
58. gr. — 627, 942.
59. gr. — 732.
- 1962, nr. 70, 28. apríl. Lög um tekjuskatt og eignarskatt.
7. gr. — 293, 299, 304, 307, 719, 724.
48. gr. — 557, 588.
- 1962, nr. 123, 21. júní. Reglugerð um breyting á reglugerð nr. 79, 27. maí 1960, um skipan gjaldeyris- og innflutningsmála o. fl.
1. gr. — 850, 871.
- 1962, nr. 180, 31. október. Reglugerð um Verðlagsráð sjávarútvegsins.
— 1005.
- 1962, nr. 90, 13. desember. Lög um bráðabirgðabreyting og fram-
lenging nokkurra laga.
— 612.
- 1963, nr. 33, 26. apríl. Lög um breyting á lögum nr. 85, 23. júní 1936, um meðferð einkamála í héraði.
17. gr. — 91.
- 1963, nr. 66, 31. desember. Siglingalög.
III. kafli — 1173.
199. gr. — 666.
216. gr. — 518, 521, 522, 523, 1044, 1178.
218. gr. — 518, 521.
235. gr. — 521.
- 1963, nr. 67, 31. desember. Sjómannalög.
— 335.
2. gr. — 930.
13. gr. — 1177.
- 1963, nr. 73, 30. desember. Lög um bráðabirgðabreyting og fram-
lenging nokkurra laga.

- 612.
- 1963, nr. 245, 31. desember. *Reglugerð um tekjuskatt og eignarskatt.*
12. gr. — 727.
15. gr. — 301, 727.
112. gr. — 557.
- 1964, nr. 1, 31. janúar. *Lög um ráðstafanir vegna sjávarútvegsins o. fl.*
5. gr. — 586.
- 1964, nr. 19, 21. maí. *Skipulagslög.*
30. gr. — 387, 391.
- 1964, nr. 51, 10. júní. *Lög um tekjustofna sveitarfélaga.*
III. kafli — 585.
32. gr. — 386.
61. gr. — 557, 588.
- 1964, nr. 53, 30. júní. *Bráðabirgðalög um launaskatt.*
— 250.
1. gr. — 250.
2. gr. — 250.
- 1964, nr. 55, 17. júlí. *Lög um tekjuskatt og eignarskatt.*
7. gr. — 719, 722, 723, 724, 726, 727.
25. gr. — 586, 588.
48. gr. — 557.
- 1964, nr. 60, 24. desember. *Lög um breyting á lögum nr. 97, 18. desember 1961, um verðlagsráð sjávarútvegsins.*
— 1005, 1006.
- 1964, nr. 61, 24. desember. *Lög um breyting á lögum nr. 10, 22. marz 1960, um söluskatt.*
— 586.
- 1965, nr. 14, 15. marz. *Lög um launaskatt.*
— 250.
1. gr. — 250.
2. gr. — 250.
- 1965, nr. 45, 12. maí. *Lög um eftirlit með útlendingum.*
13. gr. — 630, 650.
- 1965, 18. maí. *Auglýsing Seðlabanka Íslands um dráttarvexti af víxlum og tékkum.*
— 1224.
- 1965, nr. 54, 18. maí. *Lög um breyting á víxillögum nr. 93 frá 19. júní 1933.*
— 1224.
- 1965, nr. 67, 21. maí. *Lög um breyting á lögum nr. 51, 10. júní 1964, um tekjustofna sveitarfélaga.*
3. gr. — 586.
5. gr. — 588.
61. gr. — 557.
- 1965, nr. 119, 31. maí. *Reglugerð um launaskatt.*

1. gr. — 251.
 3. gr. — 250.
 4. gr. — 251.
- 1965, nr. 90, 7. október. *Lög um tekjuskatt og eignarskatt.*
7. gr. — 719, 722, 723, 724, 726, 727.
 25. gr. — 586.
 48. gr. — 557, 583, 588.
- 1965, nr. 104, 22. desember. *Lög um aukatekjur ríkissjóðs.*
23. gr. — 1145.
 24. gr. — 1144.
- 1966, nr. 29, 28. apríl. *Lög um breyting á lögum nr. 82, 21. ágúst 1961, um meðferð opinberra mála.*
1. gr. — 180, 181, 182, 1332, 1333.
- 1966, nr. 53, 13. maí. *Lög um vernd barna og ungmenna.*
45. gr. — 629, 648.
- 1967, nr. 41, 28. apríl. *Lög um bátaábyrgðarfélög.*
17. gr. — 518.
- 1967, nr. 47, 28. apríl. *Lög um Samábyrgð Íslands á fiskiskipum.*
7. gr. — 518.
- 1967, nr. 49, 29. apríl. *Lög um skólakostnað.*
20. gr. — 357, 361.
 23. gr. — 361.
- 1967, nr. 62, 18. maí. *Lög um bann gegn veiðum með botnvörpu og flotvörpu.*
- 204.
1. gr. — 838.
 2. gr. — 838, 847.
 4. gr. — 838, 847.
 7. gr. — 838.
- 1967, nr. 72, 29. nóvember. *Lög um breyting á lögum um verðlagsmál, nr. 54 frá 14. júní 1960.*
- 1076.
- 1967, nr. 12, 30. október. *Tilkynning verðlagsstjóra.*
- 1076, 1077.
- 1968, nr. 11, 5. apríl. *Tilkynning verðlagsstjóra.*
- 1074, 1076.

IV. EFNISKRÁ TIL YFIRLITS.

Bls.

Aðfarargerðir. Sjá fjárnám, innsetningargerð, kyrrsetning, lögbann, lögtak, útbuðarmál.	
Aðgerðarleysi. Sjá tómlæti.	
Aðild ..	124, 132, 145, 165, 356, 470, 492, 495, 662, 728, 738, 941, 1034
Aflýsing	728
Afsögn víxils	1223
Arkitektar. Sjá ábyrgð á mannvirkjagerð.	
Atvinnuréttindi. Sjá refsingar	821, 876, 1065, 1182
Ábúð	140, 336
Ábyrgð	1034, 1226
Ábyrgð á mannvirkjagerð	165, 319
Ábyrgð á verkum annarra	18, 134, 194, 259, 356, 498, 1034, 1051, 1226
Áfengislög	235, 821, 848, 1182
Áfrýjun.	
1. Áfrýjunarleyfi:	
a. Áfrýjunarfrestur liðinn	18, 49, 104, 110, 124, 145, 165, 194, 336, 454, 470, 492, 495, 505, 509, 523, 533, 549, 662, 734, 738, 928, 951, 990, 1045, 1051, 1080, 1091, 1105, 1155, 1178, 1262, 1267, 1269, 1271
b. Áfrýjunarfjárhæð nær eigi kr. 5.000.00	67
c. Áfrýjunarfrestur liðinn. Áfrýjunarleyfis eigi aflað. Máli frávísað	162, 549, 1226
2. Máli gagnáfrýjað	18, 49, 94, 104, 165, 194, 259, 356, 382, 470, 498, 565, 509, 523, 533, 681, 718, 734, 738, 1045, 1080, 1123, 1155, 1344
3. Ný gögn lögð fyrir Hæstarétt:	
a. Einkamál	252, 259, 356, 428, 454, 492, 495, 544, 549, 662, 681, 738, 951, 1208, 1271
b. Opinber mál	63, 202, 227, 458, 751, 814, 825, 876, 1182
4. Ýmis atriði	182, 346, 492, 495, 549, 928, 1034, 1171
Áfrýjunarfrestur. Sjá áfrýjun.	
Áfrýjunarleyfi. Sjá áfrýjun.	
Ákæra	227, 458
Bifreiðar:	
A. Einkamál	18, 194, 1226, 1251
B. Opinber mál	63, 227, 240, 458, 460, 797, 821, 1065, 1182
Björgun	662
Blóðrannsókn	465, 821, 1182, 1332
Botnvörpuveiðar. Sjá fiskveiðabrot.	
Brot gegn valdstjórninni	202
Byggingameistarar. Sjá ábyrgð á mannvirkjagerð.	
Dánarbætur. Sjá og skaðabætur	1146

Dómar	411
Dómarar. Sjá réttarfarsvitur:	
a. Samdómendur í héraði:	
Eignarréttur	1178
Fasteignir	165, 319, 382, 804
Firmanafn	1045
Fiskveiðabrot	202, 825
Landamerkjadómur	762
Landskiptamál	681
Lögbannsmál	1155
Riftunarmál	1186, 1197
Sjó- og verzlunardómur 329, 492, 662, 925, 928, 999, 1028, 1034,	
1146, 1171, 1208	
Skaðabótamál 71, 132, 165, 259, 356, 738, 990, 1051, 1105, 1123,	
1226, 1251, 1271	
Vátryggingamál	71, 964
Verðlagsmál	1075
Verksamningur	244
Vettvangsdómur	734
Vinnulaun	132, 1244
Þóknun matsmanna	81
b. Sératkvæði	110, 252, 356, 411, 428, 951
c. Dómenda ekki getið í héraðsdómi ..	194, 825, 925, 1079, 1164, 1171
d. Ýmis atriði	555, 592, 784, 787, 1028
Dómhæfi kröfu	92, 312
Dómstólar	734
Eignarréttur	336, 941, 1164
Embættismenn	428
Erfðaskrá	422
Fangelsi	654
Fasteignir	140, 145, 252, 292, 319, 336, 382, 738, 804
Félagsdómur	1155
Félög. Sjá hlutafélög, samvinnufélög.	
Firma	1045
Fiskveiðabrot	202, 825
Fiskverzlun	999
Fjárnám	156, 162, 454, 505, 728, 1079, 1267
Fjársvik	200, 628, 751
Fógetagerðir. Sjá fjárnám, innsetningargerð, kyrrsetning, lög- bann, lögtak, útburðargerð.	
Framkrafa	132
Framsal kröfu	52
Frávisun:	
A. Einkamál.	
a. Frá héraðsdómi 15, 16, 49, 92, 104, 277, 329, 411, 462,	
549, 676, 734, 972, 1186, 1197	

b. Frá Hæstarétti 162, 416, 492, 495, 549, 791, 925, 1079,	1226, 1267, 1269
B. Opinber mál	312, 465
Frelsisvipting. Sjá gæzluvarðhald.	
Fyrning	165, 1034
Gagnaöflun	14, 439
Geðrannsókn	1, 6, 628, 876
Gjaldprot. Sjá þrotabú.	
Gerðardómur	329
Gjafsókn. Gjafvörn	356, 407, 440, 762, 951, 1105, 1251
Gæzluvarðhald	1, 6, 628, 654, 876
Hafning máls	1207
Hefð	382
Heimvísun:	
A. Einkamál.	1105, 1178
B. Opinber mál	555, 597
Hjónaband. Sjá hjónavígsla.	
Hjónavígsla	428
Hjúskapur. Sjá hjónavígsla.	
Hlutfélög	315
Hlutdeild	628
Iðnaður	1155
Innsetningargerðir	315, 591, 941
Ítrekun	200, 460, 1182
Kaup og sala	319, 738, 990, 1014, 1123
Kaupgjald. Sjá vinnulaun.	
Kjörbörn	1007
Kýrrsetning	738
Kærufrestur	462
Kærumál:	
A. Einkamál.	
1. Frávisun frá héraðsdómi 15, 16, 92, 411, 462, 676, 972,	1186, 1197
2. Frestur	782
3. Kærumáli vísað frá Hæstarétti	416, 791, 925, 1079
4. Ómerking	787
5. Vanhæfi dómara	784, 1028
6. Þóknun matsmanna	81
B. Opinber mál:	
1. Dómsáttir	180, 1332
2. Geðrannsókn	1, 6
3. Gæzluvarðhald	1, 6, 309, 312
Landamerksamál	762
Landhelgisbrot. Sjá fiskveiðabrot.	
Landskipti	681, 734
Landvist	628

Lífeyrir	407
Líkamsáverkar	440, 876
Löftför	235
Læknar. Sjá mat og skoðun.	
Blóðrannsókn	465, 871, 1182, 1332
Geðheilbrigði	628, 876
Líkamsáverkar	18, 470, 628, 876, 951, 1080, 1208, 1226, 1271
Örorka	18, 470, 951, 1034, 1051, 1105, 1208, 1226, 1271
Ýmis atriði	1105
Læknaráð	14, 1105, 1271
Lög. Lögskýring	18, 1146, 1155, 1208
Lögbann	145, 1007, 1155
Löggæzlumenn	202
Löghald. Sjá kyrrsetning.	
Lögheimili	534
Lögmenn	156, 876
Lögsaga	202
Lögtak	110, 407, 718
Manndráp	876
Mat og skoðun:	
1. Atvinnutjón	18, 470, 951, 1034, 1051, 1105, 1208, 1271
2. Áverkar og heilsutjón	18, 470, 628, 876, 951, 1034, 1051, 1080, 1105, 1208, 1226, 1271
3. Blóðrannsókn	465, 821, 1182, 1332
4. Fiskveiðabrot	202, 825
5. Geðrannsókn	628, 876
6. Ýmsar matsgerðir og skoðunar eftir tímaröð í dóma- safni	165, 268, 319, 662, 738, 762, 1014, 1105, 1123, 1271
7. Þóknun matsmanna	81
8. Örorka	18, 470, 951, 1034, 1051, 1105, 1208, 1226, 1271
9. Öryggiseftirlit	1080, 1271
Matsmenn	81
Málflutningsmenn. Sjá lögmenn.	
Málflutningur	52, 165
Málskostnaður	92, 1262
Meðsök. Sjá skaðabætur	259, 356, 498, 951, 1226, 1271
Meiðyrði. Sjá ærumeiðingar.	
Miskabætur. Sjá skaðabætur.	
Nafnréttur	1045
Nágrenni	268
Niðurfelling máls. Sjá útivist aðilja.	
Opinber mál. Sjá atvinnuréttindi, áfengislög, áfrýjun, ákæra, bifreiðir, blóðrannsókn, botnvörpuveiðar, brot gegn vald- stjórninni, fangelsi, fiskveiðabrot, fjársvik, frávísun, frelsis- svipting, geðrannsókn, gæzluvarðhald, heimvísun, hlutdeild, ítækun, kærumál, landhelgisbrot, landvist, líkamsáverkar,	

loftför, lækna, löggæzlumenn, lögsaga, manndráp, mat og skoðun, nágrenni, ómerking, óréttmætir verzlunarhættir, refsingar, sáttir, skattsvik, skilorðsbundnir refsidómar, skirlífisbrot, stök úr refsivist, tékkamisferli, tilraun, togveiðar, tollagabrot, umferðarlög, verðlagsbrot, verjandi í opinberu máli, ölvun.

Ómaksbætur 355, 652, 653, 793, 1031, 1032, 1033, 1207

Ómerking:

a. Einkamál 49, 104, 277, 549, 787, 1105, 1178

b. Opinber mál 465, 555, 597

Ómerking ummæla. Sjá lögmenn, refsingar, ærumeiðingar.

Óréttmætir verzlunarhættir 1045

Prentréttur 281, 1007

Prestar. Sjá embættismenn.

Refsingar 11, 63, 124, 200, 202, 227, 235, 240, 268, 281, 458, 460,

628, 751, 795, 814, 817, 821, 825, 876, 1065, 1075, 1182

Einstakar refsitegundir og önnur viðurlög:

a. Sekt dæmd og varðhald sem vararefsing 11, 63, 124, 202,

227, 240, 268, 281, 795, 814, 817, 825, 1075

b. Fangelsi dæmt 200, 202, 235, 268, 281, 817 876

c. Varðhald dæmt 458, 460, 821, 1065, 1182

d. Upptaka eigna dæmd 11, 202, 814, 817, 825, 848

e. Svipting landvistar dæmd 628

f. Svipting málflutningsleyfis dæmd 876

g. Svipting verzlunarleyfis dæmd 876

h. Svipting ökuleyfis dæmd 821, 1065, 1182

i. Ómerking ummæla 124, 156

Réttarfar. Sjá aðfarargerðir, aðgerðarleysi, aðild, áfrýjun, áfrýjunarfrestur, áfrýjunarleyfi, ákæra, dómar, dómarar, dómhæfi kröfu, dómstólar, félagsdómur, fjárnám, fógeta-gerðir, frávisun, gagnaöflun, gerðardómur, gjafsókn, gjafvörn, hafning máls, heimvísun, innsetningargerð, kyrrsetning, kærufrestur, kærumál, lög, lögskýring, lögbann, löghald, lögmenn, lögsaga, lögtak, málflutningsmenn, málflutningur, málskostnaður, niðurfelling máls, ómaksbætur, ómerking, réttarfarsvitur, sáttir, sératkvæði, stefna, stefnubirting, tómlæti, úrskurðir, útburðarmál, útivist aðilja, vanreifun, venjuréttur, vitni, þingsókn.

Réttarfarsvitur 63, 110, 156, 281, 787

Ritfrelsi 1007

Sameign 145, 336, 804, 1164

Samningar 244, 319, 1091, 1123, 1324

Samvinnufélög 999

Sáttir:

A. Einkamál 1267, 1269

B. Opinber mál 180, 1332

Sératkvæði	110, 252, 356, 411, 428, 951, 1080, 1271
Sjó- og verzlunardómur	49, 392, 492, 495, 662, 925, 999, 1028, 1034, 1146, 1208
Sjóveð	492, 495, 517, 1034, 1171, 1208
Skaðabætur:	
a. Innan samninga	165, 319, 738, 990, 1014, 1123
b. Utan samninga:	
1. Bifreiðaslys	18, 71, 194, 1226
2. Fjársvik	751
3. Líkamsárás	440
4. Miskabætur	124, 235, 281, 1045
5. Slys af dýrum	470
6. Slys í skóla	356
7. Ýmsar skaðabætur	498
8. Vinnuslys	132, 259, 951, 1034, 1051, 1080, 1208, 1251, 1271
Skattar:	
1. Skattsvik	555
2. Skattur á stóreignir	110
3. Tekjuskattur	292, 718
Skattsvik. Sjá skattar.	
Skattur á stóreignir. Sjá skattar.	
Skilorðsbundnir refsidómar	200
Skiptamál	428
Skirlífisbrot	628
Skólar	356
Skuldamál	52, 94, 156, 454, 509, 523, 533, 804, 999, 1014
Stefnur. Stefnubirting	15, 16
Stjórnarskráin	110, 848
Stjórnsýsla	356, 428
Strok úr refsivist	654
Tekjuskattur. Sjá skattar.	
Tékkamisferli	751
Tilraun	628
Togveiðar. Sjá fiskveiðabrot.	
Tollagabrot	11, 814, 817
Tómlæti	319, 382, 762
Umferðarlög. Sjá bifreiðar	18, 63, 194, 227, 240, 458, 460, 795, 821, 1065, 1182
Uppboð	252, 416, 517, 782, 784, 1178, 1262
Upptaka eigna	11, 202, 814, 817, 825, 848
Úrskurður	14, 439
Útburðarmál	140, 1164
Útivist aðilja	132, 243, 355, 651, 652, 653, 793, 794, 795, 1031, 1032, 1033, 1207, 1208, 1244
Vanreifun	49, 104, 549, 676
Varnarsamningur við Bandaríki Norður-Ameríku	1226

	Bls.
Vátryggingar	71, 517, 964, 1146
Veð. Sjá sjóveð.	
Veikindadagar	67
Venjuréttur	428
Verðlagsbrot	1075
Verðlagsráð sjávarútvegsins. Sjá fiskverzlun.	
Verjandi í opinberu máli	309
Verksamningur	244
Vextir	1223
Vinnulaun. Vinnusamningar 67, 182, 329, 376, 523, 533, 928, 1091,	
	1171, 1244, 1324
Vinnuslys. Sjá skaðabætur.	
Vitni	312
Vixlar. Vixilmál	45, 277, 505, 1233
Þinglýsing	728
Þinglýsingargjald	1136
Þingsókn	492, 496
Þjáningabætur. Sjá skaðabætur.	
Þrotabú	1186, 1197
Ærumeiðingar	124, 281
Ölvun. Sjá áfengislög.	
Örorka	18, 470, 951, 1034, 1051, 1105, 1208, 1226, 1271
Öryggiseftirlit	1080, 1271

V. EFNISSKRÁ.

Aðfarargerðir. Sjá fjárnám, innsetningargerð, kyrrsetning, lögbann, lögtak, útburðarmál.

Aðgerðarleysi. Sjá tómhlæti.

Bls.

Aðild.

Ekkja og börn manns höfðuðu mál gegn sagnamanni, höfund og útgefendum æviminningabókar, þar sem þau töldu vera höfð niðrandi ummæli um hinn látna. Eftir að mál var höfðað í héraði andaðist einn þeirra, er málið höfðaði. Var því þá lýst, að ekkja hans og ófjárráða börn tækju við aðild málsins um önnur atriði en refsikröfu. Dæmt, að ekkjan og börnin ættu ekki aðild málsins, sbr. 2. mgr. 25. gr. laga nr. 19/1940	124
Aðilja stefnt til réttargæzlu	132, 145, 470, 662, 1034
Eftir að mál var höfðað í héraði milli eigenda húss, um rétt til byggingar bifreiðageymslu, seldi stefnandi málsins húshluta sinn, og tók hinn nýi eigandi við málinu	145
Eftir uppsögu héraðsdóms varð aðili máls gjaldþrota. Þrotabú hans tók við aðild málsins fyrir Hæstarétti	165
Bótakrefjandi í skaðabótamáli varð lögráða eftir að dómur gekk í héraði og tók sjálfur við aðild málsins fyrir Hæstarétti	356
Í máli einu var útgerðarmaður skips dæmdur til að greiða skuld og eigandi skipsins dæmdur til að þola sjóveðrétt í skipinu til tryggingar dómsskuldinni. Skipið var síðar selt á nauðungaruppboði. Hæstbjóðandi í skipið áfrýjaði dómnunum, til að fá sjóveðréttinn niður felldan	492, 495
Hinn 28. maí 1965 lét Þ gera fjárnám í landspildu, þinglýstri eign SS. Krafðist Þ síðan, að landspildan yrði seld á nauðungaruppboði 10. febrúar 1966. Á uppboði mótmælti SE því, að uppboð færi fram, en hann kvaðst vera eigandi umræddrar landspildu samkvæmt afsali, útgefnu 4. júní 1963 og þinglýstu 15. júní 1966. Gekk úrskurður í uppboðsrétti um ágreining þennan og var úrskurðað, að uppboðið skyldi fram fara. SE áfrýjaði úrskurðinum til Hæstaréttar, sem felldi hann úr gildi og synjaði um framgöngu uppboðsins, þar sem fógeti hefði eigi lýst fjárnámi í fasteigninni. SE krafðist þess nú, að þinglýsingin á fjárnáminu yrði afmáð úr veðmalabókum. Þeirri kröfu var synjað	728
Eftir uppsögu héraðsdóms andaðist málsaðili, og tók dánarbú	

hans við málinu fyrir Hæstarétti	738
Krafa T á hendur H var seld á nauðungaruppboði eftir að dæmt hafði verið um hana í héraði. Kaupandinn tók við aðild máls um kröfuna fyrir Hæstarétti	941

Aflýsing.

Hinn 26. maí 1965 lét Þ gera fjárnám í landspildu einni. Krafðist hann síðan uppboðs samkvæmt fjárnáminu og er uppboð skyldi heyja 15. júní 1966 mótmælti S, er taldi sig hafa rétt til landspildunnar, að uppboðið færi fram. Kveðinn var upp úrskurður um deiluatriðin og úrskurðinum skotið til Hæstaréttar, þar sem dæmt var, að synjað skyldi um framgang uppboðsins, þar sem samkvæmt dómsgerðum málsins yrði eigi séð, að fógeti hefði lýst fjárnámi í fasteign þeirri, er uppboðs var beðið á. S krafðist þess, að fjárnáminu yrði aflýst samkvæmt þessum dómi. Dæmt, að S hefði eigi fært fram þau gögn, er hann gæti reist á þá kröfu, að nefndri þinglýsingu yrði aflýst	728
---	-----

Afsögn víxils.

H krafði þá E og K um greiðslu tveggja víxla, sem K hafði samþykkt, en E gefið út og ábekt. Á víxlana var skráð, að greiðslustaður væri í Landsbanka Íslands í Vestmannaeyjum. Í Vestmannaeyjum er engin starfsstofa Landsbanka Íslands, en hins vegar hefur Útvegsbanki Íslands þar starfsstofu. Voru víxlarnir þar til innheimtu og voru þar afsagðir. Dæmt, að samkvæmt þessu og 3. mgr. 2. gr. víxillaga nr. 93/1933 væri greiðslustaður víxlanna heimili samþykkjanda þeirra. Samkvæmt 91. gr. sömu laga hefði afsagnargerð átt að fara þar fram. Þar sem þessa hefði eigi verið gætt, væri víxilréttur fallinn niður gagnvart E, sbr. 53. gr. sömu laga	1223
---	------

Arkitekarnir. Sjá ábyrgð á mannvirkjagerð.

Atvinnuréttindi. Sjá refsingar.

Dæmd svipting ökuleyfis	821, 1065, 1182
Dæmd svipting verzlunarleyfa	876
Dæmd svipting leyfa til málflutnings	876

Ábúð.

Ó-hreppur átti jörð í nágrannahreppi sínum. Vorið 1966 leigði Ó-hreppur ÓG íbúðarhúsið á jörðinni, afnot af öðrum jarðarhúsum og slægjuland jarðarinnar til eins árs. Vorið 1967 krafðist Ó-hreppur þess, að ÓG viki af jörðinni, enda hefði hann ekki ábúðarsamning. Í héraði var dæmt, að ÓG bæri

að víkja af jörðinni. Þessi niðurstaða var staðfest í Hæstarétti, þar sem fyrrgreint samkomulag aðilja yrði á engan hátt metið til ábúðar samkvæmt 9. gr. laga nr. 36/1961, enda hefði Ó-hreppi ekki verið skylt að byggja jörðina æviábúð samkvæmt niðurlagsákvæði nefndrar greinar ..	140
Dæmt, að bóndi, er mjög lengi hafði búið á $\frac{1}{6}$ hluta jarðar, án þess, að sá hlutur væri hans eign, ætti æviábúð á þeim jarðarhluta án eftirgjalds	336

Ábyrgð.

G varð fyrir slysi um borð í togara 11. september 1962. Hann höfðaði mál til heimtu bóta úr hendi skipseiganda 2. september 1964, en jók kröfur sínar með framhaldsstefnu, birtri 28. febrúar 1968. Skip það, sem G var háseti á, hafði verið selt úr landi til niðurrifs hinn 17. júlí 1967. Dæmt, að sjóveðréttur fyrir framhaldskröfunni væri fallinn niður fyrir fyrningu samkvæmt 251. gr. siglingalaganna. Þar sem þessi sjóveðréttarkrafa hvíldi eigi á skipinu, er sala fór fram, voru skilyrði 241. gr. sömu laga, fyrir stofnun sjálfskuldarábyrgðar skipseiganda, eigi fyrir hendi. Hins vegar var skipseigandi, samkvæmt sömu lagagrein, sjálfskuldaraðili að réttmætum kröfum G í frumsök, en sjóveðrétturinn féll niður við niðurrif skipsins	1034
Ríkissjóður Íslands talinn bera ábyrgð á tjóni öikumanns bifreiðar, er slasaðist í árekstri milli þeirrar bifreiðar og bifreiðar í eigu varnarliðs Bandaríkja Norður-Ameríku á Keflavíkurflugvelli	1226

Ábyrgð á mannvirkjagerð.

Arkitektarnir A og B tóku að sér að teikna hús eitt og hafa umsjón með byggingu þess. Verkfræðifyrirtækið C tók að sér að teikna hitalögn og járnalögn og fylgjast með framkvæmdum þeirra verka. Verktakafyrirtækið D lét sjá um heildarframkvæmd byggingarinnar og kaup á meginhluta efnis. Múrarmeistarinn E hafði á hendi umsjón með múrsmíði allri. Húsið var byggt á árinu 1957. Eftir að flutt var í húsið, kom í ljós, að galli var á einangrunarlagi í gólfi flestra herbergja í húsinu. Kvörtuðu húseigendur um þetta við byggjendur á árinu 1963 og voru þá dómkvaddir menn fengnir til að skoða gólfin og gallana. Húseigendur kröfðu síðan þá A, B, C, D og E óskipt um bætur vegna galla á húsinu. Fram kom í málinu, að geislahitalögn var lögð í gólfplötur, og var því sérstaklega þörf einangrunar. Arkitektarnir A og B gerðu ráð fyrir, að frauðsteypa yrði notuð sem einangrun, múrhuðað yrði ofan á frauðsteypuna og síðan lagður á gólfdukur. Síðar var frá

því falið að nota frauðsteypu sem einangrun. Var ákveðið að nota vikursandlögum á gólfin í íbúðarherbergjum, og voru gerðar tilraunahellur úr vikursalla. Þeir A og B sögðu fyrir um efni og blöndun nefndrar einangrunar og ákváðu þykkt slitlags ofan á vikurinn. Þessi einangrunaraðferð við geislahitalögn var þeim lítt kunn. Þrátt fyrir það fylgdu þeir frá upphafi eigi sem skyldi með framkvæmdum verksins og hvernig einangrunin reyndist, þegar á hólminn kom, en þá kom í ljós, að vikursteypan molnaði, og mynduðust pollar og dældir í gólfið. Voru þeir taldir bera ábyrgð á því tjóni, sem húseigendur urðu fyrir vegna þess, að einangrunin var gölluð. Múrarameistarinn E hafði múrsmíði á hendi, og honum var ljóst, að einangrunin fullnægði ekki þeim gæðaskilyrðum, sem gera bar til hennar. Var hann því einnig talinn bera ábyrgð á tjóni húseigenda. Starfsmaður D hafði á hendi verkstjórn og keypti vikursalla þann, sem notaður var í einangrunina, en lét hvorki kanna gæði vikursins, svo sem þeir A og B kváðust hafa gert ráð fyrir, né hafði nægilegt eftirlit með framkvæmdum verksins. Var D því einnig talinn bera ábyrgð á göllunum. Hins vegar var eigi talið, að C bæri hér nokkra ábyrgð og var því sýknaður af kröfum húseigenda. Þeim A, B, D og E var hins vegar dæmt að greiða húseigendunum óskipt bætur

165

Byggingameistarinn H byggði fjölbýlishús að Holtsgötu 13 hér í borg. Með afsali 29. maí 1957 seldi hann K íbúð í húsi þessu, og er í afsali þessu tekið fram, að íbúðinni fylgi „sér hitalögn“. Þegar K hafði flutt í íbúðina, kom í ljós, að heitt vatn í krönum í baði og eldhúsi var sameiginlegt hitakerfi annarrar íbúðar í húsinu. K kvartaði um þetta við H á árinu 1960. Á árinu 1961 fékk hann dómkvadda sérfróða menn, til að segja álit sitt um umrætt atriði, svo og hvað kosta mundi úr að bæta. Þá bað hann um, að metið yrði til fjár að gera við leka í stofulofti, er hann taldi orsakast af leyndum galla. Hinir dómkvöddu menn töldu, að það væri ekki sér hitalögn, þar sem kranavatn væri sameiginlegt. Mátu þeir til fjár, hvað kosta mundi að bæta úr þessum galla, svo og umræddum leka. Dæmt, að K hefði mátt treysta því, að heitt vatn til hitunar og nota í íbúð hans væri eigi sameiginlegt með öðrum íbúðum hússins. Samkvæmt þessu var H dæmt að greiða K bætur vegna þessa atriðis. Að því er leka galla varðaði, þá var fram komið, að um þá varð kunnugt á árinu 1958, en eigi sannað, að K hefði yfir þeim kvartað, fyrr en í marzmánuði 1960. Samkvæmt því og undirstöðurökum 52. gr. laga nr. 39/1952 var dæmt, að kvörtun vegna þessa galla hefði of seint fram komið, og var H sýknaður af kröfum risnum af þessu efni

319

Ábyrgð á verkum annarra.

- Fyrirtækið V átti bifreið. Starfsmaður þessi hafði umráð bifreiðarinnar utan vinnutíma síns og geymdi hana á nóttum. Þá var það þolað, að hann notaði bifreiðina í einkaerindum utan vinnutíma síns. Eitt sinn, utan vinnutíma síns hjá V, ók starfsmaðurinn bifreiðinni með áhrifum áfengis og óforsvaranlega. Lenti hann í árekstri við aðra bifreið og slösuðust ökumaður og farþegi í þeirri bifreið mjög. Vátryggingarfélag það, er skylduvátryggt hafði bifreið V, greiddi sem bætur hámark vátryggingarfjárhæðar. Hinir slösuðu töldu tjón sitt nema meiru fé og kröfðu V um bætur. Dæmt, að V bæri ábyrgð á tjóni hinna slösuðu, að því leyti, sem það hefði eigi þegar fengizt bætt, enda væri rétt að skýra ákvæði 2. mgr. 69. gr. laga nr. 26/1958 þannig, að það leysi eigi V undan ábyrgð 18
- Á árinu 1959 tók G að sér að sjá um pípulagnir í húsi einu. Í sambandi við það verk þurfti að brjóta niður reykhlíf í húsinu. Fyrirsvarsmður G sneri sér til Ó og bað hann að sjá um múrbrotið. Ó gaf þau svör, að hann gæti eigi séð um það verk, en verið gæti, að tveir starfsmanna sinna vildu vinna þetta í yfirvinnu. Ræddi Ó við menn þessa, og tóku þeir að sér verkið. Ó fór með þeim á vinnustað og sýndi þeim, hvað gera skyldi. Við múrbrotið varð það slys, að reykhlífurinn hrundi, og meiddist annar starfsmannanna, V. Síðan krafði V þá G og Ó óskipt um bætur. Var það mál dæmt í Hæstarétti þannig, að Ó bæri að greiða bætur til V, en G var sýknaður, þar sem eigi væri fyrir hendi það réttarsamband, er veitti V rétt til bóta úr hendi G, þar sem fyrirsvarsmenn G hefðu eigi samið við V og féлага hans um framkvæmd verksins. Ó greiddi síðan dæmdar bætur til V. Síðan höfðaði Ó mál á hendur G til endurheimtu þeirra. Dæmt, að Ó hefði einungis tekizt á hendur gegnt G að ráða starfsmenn til múrbrotsins, en hefði undanskilið sig verkstjórn og starfsdrottinsskyldu. Sú vangæzla Ó, að skýra eigi starfsmönnunum frá því, hvernig háttað væri starfsherraábyrgð og verkstjórn, var eigi talin hafa valdið því, að hann glataði þeim rétti, að starfsdrottinsábyrgðin skyldi að lokum falla á G. Skyldi G því endurgreiða Ó það fé, sem hann hefði greitt vegna þessa 132
- Ökumaður bifreiðar talinn eiga sök á árekstri, og skráðum eiganda hennar dæmt að greiða bætur 194
- A var að störfum hjá B h/f við fermingu skips eins. A var á leið upp úr lest skipsins, en eigi hafði hann látið lúgumann um það vita. Í sömu svifum var vindubyrði tekin um borð í skipið, og er hún var látin síga niður í lestina,

rakst hún í lestaropsbitana, sem voru lausir, færðust til og klemmdu A við lestaropskarminn, svo að hann meiddist. Dæmt, að B h/f hefði borið skylda til að sjá um, að lestaropsbitar væru fastir, sbr. 4. mgr. 8. gr. reglugerðar nr. 69/1953 og bæri það fyrirtæki því fébótaábyrgð á, hvernig fór. Hins vegar hefði A sýnt gáleysi með því að fara upp úr lestinni um stigann án þess að láta lúgumann vita, sem auðvelt hefði verið. Var hann því einnig talinn eiga sök. Samkvæmt þessu var dæmt, að B h/f bæri að bæta A 70% af tjóni hans vegna slyss þessa 259

Nemi í gagnfræðaskóla slasaðist á óvörðu handfangsjárni í skólahúsinu. Krafði hún borgarsjóð Reykjavíkur og ríkissjóð óskipt um bætur. E var skólaskyld, er slysið varð. Það er skylda þeirra, er skóla reka, að sjá um, að viðhald skólahúsnæðis og búnaður allur sé með þeim hætti, að nemendum stafi eigi sérstök hættu af. Fram kom í vætti skólastjóra og umsjónarmanns skólans, að handfangsjárn það, er E slasaðist á, hafði verið óvarið fyrir slysið, og þar sem þessum aðiljum var um þetta kunnugt, var dæmt óforsvaranlegt, að eigi skyldi úr þessu bætt, sem þó var auðvelt og eigi kostnaðarsamt. Var því dæmt, að þeir, er ábyrgð bæru á rekstri skólans að þessu leyti, væru fébótaskyldir gagnvart E fyrir tjóni því, er hún varð fyrir vegna slyss þessa. Borgarsjóður Reykjavíkur hafði tekið húsnæði þetta á leigu til skólahalds, en skólanefnd skal sjá um, að skólahúsi sé haldið við á fullnægjandi hátt og ríkissjóður taka þátt í kostnaði vegna þessa. Skólastjórinn, sem umsjón hafði með rekstri skólans, tók laun úr ríkissjóði, en umsjónarmaður hússins var hins vegar launaður af borgarsjóði. Var samkvæmt þessu dæmt, að ríkissjóður og borgarsjóður bæru óskipt fébótaábyrgð á tjóni E, að því leyti sem það bæri að bæta. Sératkvæði 356

M hafði tekið á leigu húsnæði í kjallara húss eins við Laugaveg. Haustið 1959 barst Vatnsveitu Reykjavíkur tengibeidni frá eiganda hússins, þar sem þess var farið á leit, að vatn mætti taka úr aðalæð í Vegamótastíg. Var beiðni þessi samþykkt, en jafnframt ákveðið, að húseigandi skyldi loka fyrir rennsli úr gamalli heimæð, sem tengd var við aðalæð, sem lá í norðanverðum Laugavegi. Í marz mánuði 1962 rann vatn inn í kjallara hússins, og skemmdust þar eiger M. Fram kom, að vatnið var úr hinni gömlu heimæð í Laugaveginum, og var því talið ljóst, að æðinni hefði ekki verið lokað haustið 1959, eða lokunarbúnaði hefði verið áfátt. Samkvæmt reglugerð fyrir Vatnsveitur Reykjavíkur eru allar vatnsæðar frá vatnsveituæðum þeirra að húsi, eign húseiganda, og hann ber kostnað af lögnum þeirra og við-

haldi, Dæmt, að starfsmönnum Vatnsveitunnar hefði borið að hafa eftirlit með því, að tryggilega væri gengið frá lokun heimæðarinnar, en sú eftirlitsskylda verið vanrækt. Húseigandi hefði hins vegar vanrækt að sjá um, að gömlu heimæðinni væri lokað og að koma fyrir dælubúnaði og safnvatnsgryfju í kjallaranum. M krafði borgarsjóð Reykjavíkur um bætur vegna tjónsins, og var dæmt, að honum bæri að bæta það að hálfu 498

G var háseti á togara, eign B, og starfaði sem pokamaður. Eitt sinn, er verið var að taka in botnvörpuna, kom upp með henni lengja af netakúlum úr áli, sem hafði flækzt um hlekki í keðjunni. Er varpan var dregin inn, klemmdust kúlnar milli borðstokksins og keðjunnar og sprungu. Brot úr einni kúlunni þeyttist í vinstri hönd G, og meiddist hann nokkuð. Dæmt, að B bæri fébótaábyrgð á tjóni G vegna slyss þessa. Var það á því byggt, að alloft komi fyrir, að gamlar netakúlur komi upp með vörpu og togvörum, en þær séu stundum skemmdar og tærðar og hætt við að þær springi. Sýrimaður sá á togaranum, sem á stjórnþalli var og mátti vita, að hætta gat stafað af kúlunum, gaf G ekki fyrirmæli um að framkvæma starf sitt á annan hátt en hann gerði eða draga sig í hlé, meðan verið var að draga kúlnar inn fyrir. G hlaut vegna slyssins 2% varanlega örorku. Tryggingafræðingur áætlaði tjón G vegna slyssins kr. 58.808.00. Í frumstefnu hafði G krafizt kr. 20.000.00 í bætur fyrir vinnutekjutap og kr. 10.000.00 fyrir þjáningar, lýti og röskunar á stöðu og högum, og voru þær fjárhæðir teknar til greina að fullu, en eigi hærri fjárhæðir, sem G krafðist í Hæstarétti. Samkvæmt 13. gr. laga nr. 56/1914, sem voru í gildi, þegar slysið varð, hinn 11. febrúar 1962, var ábyrgðin takmörkuð við skip það, er G var á. Stefna í framhaldssök í málinu var birt 28. febrúar 1968, en skipið hafði verið selt úr landi til niðurrifs hinn 17. júlí 1967. Sjóveðréttur fyrir framhaldskröfunni var þá fallinn niður fyrir fyrningu samkvæmt 251. gr. siglingalaganna. Þar sem þessi sjóveðréttarkrafa hvíldi eigi lengur á skipinu, er sala fór fram, voru skilyrði 241. gr. sömu laga fyrir stofnun sjálfskuldarábyrgðar aðaláfrýjanda eigi fyrir hendi. Var því eigi talið unnt að taka til greina kröfu G í framhaldssök. Hins vegar varð B samkvæmt sömu lagagrein sjálfskuldaðili að réttmætum kröfum G í frumsök, en sjóveðrétturinn féll að sjálfsögðu niður við niðurrif skipsins 1034

Vinnuveitandi lét starfsmönnum sínum í té öryggisbelti, til að nota við vinnu. Fram kom, að á öryggisbeltunum var galli, og gat læsing þeirra opnast við sérstakar aðstæður. H var að vinnu í slíku öryggisbelti, opnaðist lásinn og féll H til

- jarðar. Vinnuveitandinn talinn bera ábyrgð á tjóni því, er
H varð fyrir vegna slyss þessa 1051
- Ríkissjóður Íslands talinn bera ábyrgð á tjóni, sem bifreiðar-
stjóri varð fyrir, er slasaðist í árekstri við bifreið, eign
varnarliðs Bandaríkja Norður-Ameríku, hér á landi 1226

Áfengislög.

- Maður nokkur tók á leigu flugvél með flugstjóra til hálfrar
stundar flugs um nágrenni Reykjavíkur. Var hann lítillaga
undir áhrifum áfengis, en er flug var hafið, hélt hann
áfram drykkju. Þegar flugmaður hugðist lenda, hindraði
A landinguna. Eftir nokkurt þóf tókst flugmanninum þó að
lenda flugvélinni uppi á Sandskeiði. Var A dæmd refsing
vegna þessa framferðis síns og til að greiða flugmannin-
um nokkrar skaðabætur 235
- Löggæzlumenn á Akureyri komu að J þar sem hann sat undir
stýri bifreiðar sinnar, og var hreyfill bifreiðarinnar í gangi.
Var J ölvaður. Í blóði J fundust „reducerandi“ efni, er
samsvara 1.97% af vínanda. Dæmt, að gangsetning bif-
reiðar verði að teljast þáttur í akstri hennar. Hefði J því
gerzt brotlegur gegn ákvæðum umferðarlaga og áfengis-
laga. Var honum dæmt varðhald vegna þessarar háttsemi
sinnar og sviptur ökuleyfi ævilangt 821
- Fimm menn tóku á leigu fiskibátinn Á af eiganda hans, K,
og kváðust ætla að stunda ufsaveiðar. Fimmmenningarnir
tóku bátinn og sigldu honum til Belgíu, þar sem þeir
fermdu hann áfengi og tóbaki. Erlends gjaldeyris til þessa
öfluðu þeir sér með því að selja íslenzkan gjaldmiðil. Síðan
sigldu þeir bátnum til Íslands, en upp komst um atferli
þeirra. Var fimmmenningunum, svo og einum aðstoðar-
manni þeirra, dæmd refsing vegna þessa, áfengi og
tóbak gert upptækt og, að K væri skylt að þola upptöku
bátsins Á til ríkissjóðs. K skaut máli sínu til Hæstaréttar,
og var þar dæmt, að samkvæmt skýlausum ákvæðum 4.
mgr. 1. tl. 33. gr. áfengislaganna nr. 58/1954, sem brytu
eigi í bága við stjórnarskrána nr. 33/1944, bæri að stað-
festa ákvæði héraðsdómsins um upptöku bátsins 848
- Hinn 1. ágúst 1967 tóku löggæzlumenn G, er hann ók bifreið
sinni, og töldu hann ölvaðan. Við rannsókn reyndust „redu-
cerandi“ efni í blóði hans samsvara 0.96% af vínanda.
Hann hafði hinn 10. júní 1961 verið dæmdur fyrir ölvun
við akstur, en hinn 22. febrúar 1966 hafði varðhaldsrefs-
ingu verið með náðun breytt í sekt, er hann greiddi hinn
24. maí s. á. Þessi gamli dómur var talinn hafa ítrekunar-
áhrif. Var G dæmt varðhald og sviptur ökuleyfi ævilangt 1182

Áfrýjun.

Áfrýjunarleyfi:

a. Áfrýjunarfrestur liðinn 18, 49, 104, 110, 124, 145, 165, 194, 336, 454, 470, 492, 495, 505, 509, 523, 533, 549, 662, 734, 738, 928, 951, 990, 1045, 1051, 1080, 1091, 1105, 1155, 1178, 1262, 1267, 1269, 1271	
b. Áfrýjunarfjárhæð nær eigi kr. 5.000.00	67
c. Áfrýjunarfrestur liðinn. Áfrýjunarleyfis eigi aflað. Málinu frávísað	162, 549, 1226
Máli gagnáfrýjað 18, 49, 94, 104, 110, 165, 194, 259, 356, 382, 470, 498, 505, 509, 523, 533, 681, 718, 734, 738, 1045, 1080, 1123, 1155, 1344	
Ný gögn lögð fyrir Hæstarétt:	
a. Einkamál 252, 259, 356, 428, 454, 492, 495, 544, 549, 662, 681, 738, 951, 1208, 1271	
b. Opinber mál	63, 202, 227, 458, 751, 814, 825, 876, 1182
Krafa reyndist ofreiknuð í héraðsdómi, en þar sem dóminum var ekki gagnáfrýjað varð honum eigi haggð að þessu leyti	182
Í máli til heimtu launa og miskabóta vegna óheimillar frávikningar úr starfi var krafa um miskabætur eigi tekin til greina í héraði. Hún var heldur eigi tekin til greina fyrir Hæstarétti, þar sem málinu hafði eigi verið gagnáfrýjað	346
Þingsókn manna fyrir Hæstarétt, að liðnum áfrýjunarfresti og án áfrýjunarleyfis, hefur ekki þýðingu í máli	492, 495
Skaðabótamáli áfrýjað að því er varðar fébótaskyldu	498
Aðili máls gagnáfrýjaði eigi máli á þeim þriggja vikna fresti, sem greinir í 3. mgr. 20. gr. laga nr. 57/1962, og aflaði sér eigi áfrýjunarleyfis. Var gagnsök hans því vísað frá Hæstarétti	549
Máli, er fellt hafði verið niður sökum útivistar lögmanns áfrýjanda, áfrýjað samkvæmt heimild í 36. gr. laga nr. 57/1962	928
Héraðsdómur, sem áfrýjað hafði verið til breytingar, staðfestur með þeirri athugasemd, að honum hefði eigi verið gagnáfrýjað	928
G höfðaði mál á hendur útgerðarfélaginu B til heimtu bóta vegna tjóns, er hann varð fyrir af vinnuslysi. Sakarefni var skipt samkvæmt 5. mgr. 71. gr. laga nr. 80/1936 og fyrst dæmt um fébótaábyrgð skipseiganda á tjóni B. Gekk dómur um það efni 15. marz 1968. Þeim dómi var eigi áfrýjað sérstaklega samkvæmt heimild í 5. mgr. 71. gr. laga nr. 85/1936, og var dæmt um fjárhæðir í héraði 15. marz 1968. Dæmt, að heimilt væri að áfrýja sakarefni í heild, báðum dómunum	1034
Héraðsdómi var áfrýjað, en eigi gagnáfrýjað. Var dæmt, að	

við dómsorð héraðsdómsins yrði að standa að þessum
sökum 1171

Áfrýjunarfrestur. Sjá áfrýjun.

Áfrýjunarleyfi. Sjá áfrýjun.

Ákæra.

Bifreiðarstjórinn A ók vöruflutningabifreið, sem var 2.34 m að breidd, 4.326 kg. að eigin þyngd og hlassþyngd 5.000 kg. Bifreiðarstjóri hafði eingöngu minna próf bifreiðarstjóra og var því eigi heimilt að aka bifreið þessari. Þar sem hann var eigi saksóttur fyrir þetta atriði, var honum eigi dæmd refsing vegna þessa 227

Í ákæruskjali var sagt, að brot hefði verið framið 30. nóvember 1967, en gerðist 26. nóvember sama ár. Talið heimilt að leggja dóm á sakarefnið samkvæmt 118. gr. laga nr. 82/1961 458

Bifreiðar.

A. Einkamál.

A var starfsmaður verzlunarfyrirtækisins V og hafði undir höndum bifreið, er V átti. Geymdi hann bifreiðina heima hjá sér utan vinnutíma og notaði hana nokkuð í eigin þágu, án þess að fá sérstakt leyfi hverju sinni. Dag einn, utan vinnutíma, tók hann bifreiðina ölvaður og ók henni úr bænum. Lenti hann þá í árekstri við bifreið, er J ók, en kona hans, H, var farþegi í bifreiðinni. Hlutu þau J og H veruleg meiðsl. A var talin eiga alla sök á árekstrinum. Vátryggingafélag það, sem ábyrgðartryggt hafði bifreið V, greiddi vátryggingarfjárhæðina, kr. 500.000.00, sem skaðabætur til hjónanna. Þau J og H töldu tjón sitt mun meira og kröfðu V um bætur að því leyti, sem tjónið hefði eigi verið bætt. Talið, að V hefði fengið A vörzlu bifreiðarinnar og að ákvæði 2. mgr. 69. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 væri rétt að skýra þannig, að eigi leysi það V undan ábyrgð í tilvikum sem þessu. Var V dæmt að bæta þeim hjónunum tjón þeirra, að því leyti, sem þau höfðu eigi þegar fengið það bætt 18

Hinn 21. júlí 1966 var slökkvibifreið ekið um Hafnarstræti og inn á Kaupvangsstræti á Akureyri. Á mörkum Hafnarstrætis og Kaupvangsstrætis er biðskyldumerki, en eigi stöðvaði slökkvibifreiðin við það merki, og henni var ekið á syðstu akrein vestur Kaupvangsstræti, en ekið skyldi á miðakrein miðað við akstursleið. Í sama mund var annarri bifreið ekið norður Hafnarstræti og hiklaust yfir gatna-

mótin, enda kvaðst ökumaðurinn ekki hafa séð neina hindrun í nálægð við sig og hafa ekið á aðalbraut. Allt í einu hafi hann séð slökkvibifreiðina, en þá hafi árekstri ekki orðið forðað. Dæmt, að ökumaður slökkvibifreiðarinnar hafi hagað akstri sínum andstætt umferðarreglum, án þess að sýna nægilega varúð, sbr. 2. mgr. 38. gr. laga nr. 26/1958. Var því bótaskylda vegna tjóns hinnar bifreiðarinnar lögð á eiganda slökkvibifreiðarinnar 194

Hinn 4. október 1966 ók J bifreið sinni frá Reykjavík til Keflavíkur. Er hann var kominn fram hjá Hvassahrauni, var varnarliðsbifreið ekið fram úr bifreið hans. Fylgdust bifreiðarnar síðan að um stund með nokkru millibili. Ökumaður varnarliðsbifreiðarinnar stöðvaði hana og hóf akstur aftur á bak. Bar J þá þar að í bifreið sinni. Varð árekstur og hlaut J mjög mikil meiðsl. Hemlaför bifreiðar J mældust um 21 metra, sem bendir til, að hraði þeirrar bifreiðar hafi verið 64—67 km miðað við klst. Áreksturinn varð þó svo harður, að varnarliðsbifreiðin kastaðist til um 7—8 metra og bifreið J fór út af veginum. Dæmt, að ökumaður varnarliðsbifreiðarinnar ætti meginsök á hvernig fór. Óforsvaranlegt hafi verið, að stöðva bifreiðina og aka henni aftur á bak, svo sem gert var. Sá, er fébótaábyrgð bæri á þeirri bifreið, skyldi því bæta meginhluta tjóns J. Hins vegar var talið, að þar sem J hefði séð, að varnarliðsbifreiðin var stöðvuð, er um 300 metrar voru á milli bifreiðanna, og síðan ekið aftur á bak, hefði hann haft nægan tíma til að draga úr hraða bifreiðar sinnar og jafnvel stöðva hana, er hann sá hin óeðlilegu viðbrögð ökumanns varnarliðsbifreiðarinnar. Var því sök á árekstrinum skipt og dæmt, að J skyldi fá tjón sitt bætt að $\frac{3}{4}$ hlutum .. 1226

H var starfsmaður á bifreiðaverkstæði O. Starfaði hann að viðgerð á hemlum tengivagns bifreiðar. Á bifreiðinni voru loftþrýstihemlar, og þurfti öðru hvoru að setja hreyfil bifreiðarinnar í gang, til að fá nægan loftþrýsting. H hugðist gangsetja bifreiðina, en settist eigi upp í hana, heldur seildist inn um opna hurð stýrishússins og þrýsti á gangsetningarhnapp. Hreyfill bifreiðarinnar hafði verið tengdur og var í fyrsta ganghraðastigi. Er hreyfill bifreiðarinnar fór í gang, rann bifreiðin áfram og út úr verkstæðishúsinu og á aðra bifreið, er þar var. Klemmdist H þar á milli og hlaut veruleg meiðsl. H krafði eiganda bifreiðarinnar, O, um bætur. Byggði kröfu sína öðrum þræði á ákvæðum 67., sbr. 69. gr. laga nr. 26/1958 og að hinu leyti á því, að slysið hefði orðið vegna áreksturs bifreiða, sbr. 69. gr. sömu laga. Dæmt, að slysið yrði eingöngu rakið til stórkostlegs gáleysis H sjálfs, og var O sýknaður af kröfum

B. Opinber mál.

- Hinn 30. ágúst 1955 um hádegisbil var löggæzlumaður að umferðarstjórn á mótum Miklubrautar og Grensásvegur, hér í borg. Kveðst hann hafa stöðvað umferð um Miklubraut, bæði til austurs og vesturs, en gefið bifreiðum, sem um Grensásveg óku, merki um að aka inn á aðalbrautina. Þrjár bifreiðar voru á leið suður Grensásveg. Þegar sú aftasta ók inn á Miklubraut, ók J bifreið sinni austur götuna og inn á gatnamótin og rakst á bifreið þá, er var á leið suður Grensásveg. J kvaðst hafa ekið hægt og rólega í umrætt sinn, en alls ekki hafa séð til löggæzlumannsins, þar sem önnur bifreið hafi skyggt á hann. Eigi stöðvaðist bifreið J fyrr en 36 m frá árekstrarstað. Var J talinn hafa sýnt ógætni í akstri og dæmd sekt vegna þessarar háttsemi 63
- Bifreiðarstjórinn A ók vestur Suðurlandsbraut á vöruflutningabifreið. Ók hann frekar hægt, en inn við Múla ók hann framhjá biðstöð strætisvagna. Þar stóð strætisvagn, og allt í einu kom tæplega 4 ára telpa hlaupandi fyrir framan vagninn, út á veginn og lenti á bifreiðinni. Ökumaðurinn reyndi að hemla, en hemlar biluðu, og lenti barnið undir bifreiðinni og slasaðist svo, að það andaðist. Dæmt, að eins og atvikum var háttað, hefði ökumanninum eigi verið unnt að afstýra slysinu og var því sýknaður af ákæru fyrir brot gegn 205. gr. alm. hegningarlaga. Hins vegar var dæmt, að bifreiðarstjórinn hefði eigi sýnt þá aðgæzlu, sem krafist er af ökumönnum, er hann ók framhjá strætisvagni, sem stöðvað hafði við biðstöð, án þess að hægja á ferð bifreiðarinnar. Var háttsemi hans talin brot á umferðarlögum og honum dæmd sektarrefsing 227
- A ók bifreið sinni vestur Álfhólsveg í Kópavogi. Hann kvaðst hafa stöðvað bifreiðina við stöðvunarskyldumerki við mót Álfhólsvegur og Reykjanesbrautar. Síðan hafi hann ekið af stað og stöðvað við malbiksbrúnina á Reykjanesbraut, gætt umferðar og látið bifreið sína aðeins síga áfram, en í því hafi bifreiðin rekizt á aðra bifreið, er ekið var þarna um. Var A eigi talinn hafa sýnt þá aðgæzlu, er krefjast verður, þegar ekið er inn á aðalbraut frá stöðvunarskyldumerki og var dæmd sekt vegna þessarar háttsemi sinnar 240
- P ók bifreið sinni um götur Vestmannaeyja ökuréttindalaus, en hann hafði verið sviptur ökuréttindum með dómi. Var honum refsað vegna þessa 458
- G ók bifreið sinni ökuréttindalaus um götur í Vestmannaeyjakaupstað, en hann hafði verið sviptur ökuleyfi með dómi. Vegna þessa var honum dæmd refsing, varðhald 45 daga,

- en hér var um ítrekunarbrott að ræða 460
- Á ók bifreið sinni suður A-brún hér í Reykjavík með um 30 km hraða. Hann kveðst eigi hafa orðið var neinnar umferðar, en allt í einu hafi hann séð bifreið rétt fyrir framan sig á vinstri hönd og hafi árekstri eigi orðið forðað. Við áreksturinn þaut bifreið Á yfir götuna, yfir gangstétt og lenti þar á konu einni, er var á gangi, og hlaut hún stórmeiðsl. Ökumaður hinnar bifreiðarinnar kveðst einnig hafa ekið hægt suður A-brún og ætlaði að sveigja til hægri og gefið stefnumerki með góðum fyrirvara. Ökuskilyrði hafi verið góð, og hann ekki séð til nokkurs, er hindraði umferð. Allt í einu hafði orðið árekstur við aðra bifreið og sú bifreið síðan potið áfram yfir götuna, yfir gangstéttina og lent á konu einni, er þar hafði verið á gangi. Dæmt, að Á hefði eigi sýnt næga varúð í akstri sínum og orðið of seint var við hina bifreiðina, en þarna var um fjölfarna akbraut að ræða og akstursskilyrði góð. Var háttsemi Á talin varða við 219. gr. laga nr. 19/1940 og 1. mgr. 26. sbr. 37. gr. laga nr. 26/1958, og honum dæmd sekt af þessu efni 797
- Löggæzlumenn komu að J, þar sem hann sat undir stýri bifreiðar sinnar, og var hreyfill hennar í gangi. J var mjög ölvaður og reyndust „reducerandi“ efni í blóði hans samsvara 1.97% af vínanda. Dæmt, að J hefði með háttsemi sinni gerzt brotlegur við ákvæði umferðarlaga og áfengislaga, dæmd refsing og sviptur ökuréttindum ævilangt 821
- J ók vöruflutningabifreið suður Hofsvallagötu og beygði til vesturs áleiðis inn á Grenimel. Í sömu mund var annarri bifreið ekið norður Hofsvallagötu og rákust bifreiðarnar á þarna á gatnamótunum. Stórskemmdist fólksflutningabifreiðin og slösuðust farþegar í henni, þ. á m. ein kona, er andaðist skömmu síðar. Fram kom, að bifreið sú, er J ók, var ekki í góðu ástandi, þannig voru hemlar lélegir og stýrisvél laus. J viðurkenndi að hafa ekki séð bifreið þá, er hann lenti í árekstri við, fyrr en að gatnamótunum var komið. Var dæmt, að hann væri samvaldur að banaslysinu og meiðslum farþega í fólksflutningabifreiðinni. Þá var dæmt, að hann bæri ábyrgð á því, að vörubifreiðin var með of þungu hlassi í umrætt sinn, en þá ábyrgð verður að leggja á ökumann, að hann gæti slíks. Samkvæmt þessu var J dæmd refsing og sviptur ökuleyfi í tvö ár 1065
- Lögreglumenn stöðvuðu G við akstur bifreiðar sinnar. Töldu þeir hann vera ölvaðan. Í blóði hans reyndust „reducerandi“ efni, sem svara til 0.96% af vínanda. Hinn 10. júní 1961 hafði G verið dæmd refsing fyrir ölvun við akstur og sviptur ökuleyfi. Hinn 22. febrúar 1966 var varðhaldsrefsingu G með náðun breytt í sekt, er hann greiddi hinn 24.

maí sama ár. Með vísun til 71. gr. laga nr. 19/1940 var þessi gamli dómur frá 10. júní 1961 talinn hafa ítrekunaráhrif, þar sem eigi væru liðin full fimm ár frá því, að refsing samkvæmt honum var afplánuð. Var G því dæmt varðhald og sviptur ökuleyfi ævilangt 1182

Björgun.

Hinn 16. janúar 1962 um kl. 0700 var v/s S á leið frá Stykkishólmi til Flateyjar á Breiðafirði. Um kl. 0830 tók skipið niðri. Skipið losnaði af strandstaðnum, en öll ljós slokkn-uðu og var akkeri látið falla. Önnur lest skipsins var full af sjó. Sjór komst í raftöflu skipsins og orsakaði eld, sem þó var slökktur. Nokkur hluti áhafnar fór í gúmmíbjörg-unarbát og frá skipinu. Um kl. 1100 kom bátur á vettvang og um kl. 1750 kom v/s Þór á vettvang. Hafði hann legið á Önundarfirði. Var þá vindur 9—10 stig af norðaustri og talsverður sjór. Þar sem ekkert var unnt að aðhafast, var beðið til næsta morguns og skipið þá dregið til Stykkishólms. Var þar gert við skipið til bráðabirgða og það síðan dregið til Reykjavíkur af v/s Þór, hinn 20. janúar s. á. Dómkvaddir menn töldu, að v/s S hefði verið í verulegri hættu statt eftir strandið. Hins vegar töldu þeir, að skipið hefði haft allverulega möguleika á að komast af eigin rammleik til Stykkishólms frá strandstaðnum, ef skipsmenn hefðu reynt það, þó með talsverðri áhættu. Dæmt, að vegna þeirrar óvissu um örlög v/s S, ef skipinu hefði verið siglt á eigin spýtur til Stykkishólms, væri hjálp sú, er v/s Þór veitti í umrætt sinn með drætti skipsins, björgunarstarf í merkingu 229. gr. laga nr. 56/1914. Verðmæti v/s S var talið kr. 4.455.000.00, og voru björg-unarlaunin ákveðin kr. 330.000.00 662

Blóðrannsókn.

Bifreiðastjórn 465, 821, 1182, 1332

Botnvörpuveiðar. Sjá fiskveiðabrot.

Brot gegn valdstjórninni.

Erlendur togari hafði verið færður til hafnar ákærður fyrir fiskveiðabrot. Tveir löggæzlumenn voru settir um borð í togarann og afhent gæzla hans. Nótt eina tók skipstjóri togarans með ofbeldi völd af lögreglumönnum, svipti þá frelsi og færi til að setja sig í samband við yfirboðara sína og leita aðstoðar, og sigldi með þá til hafs. Íslenszk skip og flugvélar eltu togarann og náðu honum utan landhelgi. Eftir málavöxtum og eðli málsins samkvæmt var

islenzkum löggæzlumönnum rétt og skylt samstundis sem þeir urðu flóttá og mannráns skipstjórans varir, að hefja eftirför eftir honum út á úthafið og taka hann fastan ásamt skipi hans og færa hann til islenzkrar hafnar og lögsækja hann. Var brot skipstjórans talið varða við 1. mgr. 106. gr. laga nr. 19/1940 202

Byggingameistarar. Sjá ábyrgð á mannvirkjagerð.

Dánarbætur. Sjá og skaðabætur.

Útgerðarfélagið Á hafði skuldbundið sig til að tryggja skipverja á bátum sínum gegn öllum slysum fyrir kr. 200.000.00 miðað við dauða eða fulla örorku. Einn af bátum Á var staddur í Vestmannaeyjum. Gerðist þá það, að einn hásetanna, alldrukkinn, hljóp niður að höfninni, henti af sér jakkanum, steypti sér í sjóinn og drukknaði, áður en til hans næðist. Var það mál manna, að hann hefði ætlað að synda yfir í skip það, er hann var háseti á, en það var hinum megin í höfninni. Foreldrar hins látna kröfðu útgerðarfélagið um dánarbætur, kr. 200.000.00. Á hafði skuldbundið sig til að tryggja á sinn kostnað áhafnir sínar gegn öllum slysum, hvort heldur þau yrðu um borð eða í landi, fyrir kr. 200.000.00, miðað við dauða eða fulla örorku. Dæmt, að skýra yrði þetta samningsákvæði svo, að með því hafi útgerðarmaður tekið á sig þá skyldu að vátryggja skipverja gegn slysum, en um tryggingarskilmála skyldi fara að lögum. Orsakir slyssins mætti rekja til ölvunar hins látna og stórkostlegs gáleysis hans. Samkvæmt því og með hliðsjón af reglum 124. gr. laga nr. 20/1954, sbr. 20. gr. sömu laga, varð slys þetta eigi með þeim hætti, að skylt væri að bæta það skv. almennum reglum um slysatryggingar, enda væri sú niðurstaða í samræmi við góðar venjur í vátryggingarmálum 1146

Dómar.

V gaf út skuldabréf til handa R fyrir ákveðinni skuld, er skyldi greiðast með fjórum jöfnum afborgunum. Vanskil urðu á greiðslu af hendi V og krafði lögmaður R þá V um greiðslu eftirstöðva skuldabréfsins. Greiðslan fékkst ekki og stefndi R þá V til greiðslu eftirstöðvanna, er hann taldi nema ákveðinni fjárhæð, og gekk dómur um það efni. Var fjárnám gert til tryggingar kröfunni og hún greidd síðar. Nokkru síðar kom í ljós, að þegar lögmaður R stefndi til greiðslu kröfunnar, hafði hann eigi gætt þess, að V skuldaði þrjár afborganir, en eigi tvær, svo sem hann hafði talið. Krafði hann þá V um greiðslu þeirra eftirstöðva, er enn væru. Dæmt, að þar sem R hefði fengið dóm fyrir eftir-

stöðvum bréfsins, samkvæmt skýlausri yfirlýsingu hans sjálfs, gæti hann ekki höfðað nýtt mál á hendur V til greiðslu eftirstöðvanna. Var málinu því vísað frá dómi samkvæmt 196. gr. nr. 85/1936. Sératkvæði	411
--	-----

Dómarar. Sjá réttarfarsvítur.

Samdómendur í héraði:

Eignarréttur	1178
Fasteignir	165, 319, 382, 804
Firmanafn	1045
Fiskveiðabrot	202, 825
Landamerkjadómur	762
Landskiptamál	681
Lögbannsmál	1155
Riftunarmál	1186, 1197
Sjó- og verzlunardómur 329, 492, 662, 925, 928, 999, 1028, 1034, 1146, 1171, 1208	
Skaðabótamál 71, 132, 165, 259, 356, 738, 990, 1014, 1051, 1105, 1123, 1226, 1251, 1271	
Vátryggingarmál	71, 964
Verðlagsmál	1075
Verksamningur	244
Vettvangsdómur	734
Vinnulaun	182, 1244
Póknun matsmanna	81
Sératkvæði	110, 252, 356, 411, 428, 951
Dómenda ekki getið í héraðsdómi	194, 825, 925, 1079, 1164, 1171
Dómur í refsímáli, vegna meintra skattsvika og bókhalds- óreiðu, ómerktur og málinu vísað heim í hérað til lögleg- rar meðferðar og dómsálagningar af nýju, þar sem málið bar að dæma í héraði með sérfróðum samdómendum, sbr. 4. mgr. 5. gr. laga nr. 82/1962	555, 592
Dæmt, að uppboðsdómari, sem áður hafði veitt öðrum aðilja í uppboðsmáli lögfræðilega aðstoð varðandi ágreinings- efni, sem var undanfari uppboðsmálsins, skyldi víkja sæti	784
Héraðsdómari gætir eigi fyriræla 2. mgr. 190. gr. né 4. mgr. 190. gr. laga nr. 85/1936	787
Í máli einu, sem M höfðaði gegn H til greiðslu skuldar, taldi H, að D h/f bæri að greiða skuldina. H krafðist þess, að héraðsdómariinn viki sæti í málinu, þar sem að hann ætti sæti í stjórn D h/f af hálfu sýslunefndar einnar, sem var hluthafi í félaginu. Dómariinn neitaði að víkja sæti, og var sá úrskurður staðfestur í Hæstarétti	1028

Dómhæfi kröfu.

Maður einn krafðist þess, að fjármálaráðherra vegna Hagstofu

Íslands, yrði dæmt skylt að skrá ógildingu á skírnersáttmála hans í þjóðskrá. Málinu vísað frá dómi, þar sem sakarefnið væri þess eðlis, að það heyrði ekki undir lögsögu dómstóla	92
Í sjálfræðissviptingarmáli einu var þess krafizt af varnaraðila, að ónafngreindir læknar á sjúkrahúsi yrðu kvaddir fyrir dóm, til að gefa skýrslu. Þessi krafa var eigi talin dómhæf, og var vísað frá héraðsdómi	312

Dómstólar.

S krafðist þess, að honum yrði dæmdur umferðarréttur fyrir búfénað sinn, frá býli sínu um land næstu jarðar. Var málið dæmt í vettvangsdómi. Í Hæstarétti var dæmt, að málið bæri eigi að svo stöddu undir dómstóla, þar sem landskiptamenn, er skiptu löndum jarða S og nágrannajarðarinnar, hefðu eigi mælt með þeim hætti, sem boðið er í lögum, fyrir um veg eða vegarstæði og kostnað af vegi á þeirri umferðarleið, er hér um ræðir. Væri S því rétt að krefjast endurskipta með tilliti til umferðarleiðar sinnar og áfrýja yrði endurskiptagerð til yfirlandskiptanefndar, ef þurfa þætti	734
---	-----

Eignarréttur.

Bóndinn B ólst upp með móður sinni og sambýlismanni hennar, S. Taldi B, að svo hefði verið um samið, að S gæfi honum $\frac{1}{3}$ hluta jarðar þeirrar, er þau bjuggu á. Síðar keypti B $\frac{1}{3}$ hluta jarðarinnar. Á árinu 1929 gerði S arfleiðsluskrá, þar sem hann arfleiddi frænda sinn að hálfri jörðinni, en B að $\frac{1}{6}$ hennar. B bjó á þessum tíma á $\frac{2}{3}$ hlutum jarðarinnar. Með afsali 3. júní 1942 seldi S frænda sínum, J, hálfa jörðina, og var gjörningi þeim þinglýst. B taldi sig eiga $\frac{2}{3}$ hluta jarðarinnar. Dæmt, að B hefði eigi sannað, að hann ætti meira en hálfa jörðina, en hann hefði hins vegar ábúð á $\frac{2}{3}$ hlutum hennar. Væri sá ábúðarréttur til lífstíðar og án eftirgjalds. Var þetta á því byggt, að ekki væri sönnuð grandsemi J við afsalsgerðina 1942 né, að B hefði nýtt $\frac{1}{6}$ hluta hennar, sem hann hafði í ábúð umfram helming hennar, þannig að sameigendur hans hafi verið með öllu útilokaðir frá notum þessa jarðarhluta af þeirra hendi	336
T seldi Ö firmanafn og nokkuð af vélum. Tók Ö við rekstri iðnfyrirtækis, er T hafði rekið. Áskildi T sér eignarrétt að vélum þeim, er seldar voru, þar til kaupverð yrði að fullu greitt. Áður en kaupverð yrði að fullu greitt, seldi Ö leigusala sínum, H, nokkrar þeirra véla og tækja, sem um var fjallað í kaupsamningi þeirra T og Ö. Ö stóð eigi í skilun	

- um greiðslur sínar til T og krafðist T þá innsetningar í munina. H mótmælti, að innsetningargerðin færi fram. Dæmt, að sannað væri, að fyrirsvarsmönnum H hefði verið kunnugt um efni samnings þeirra T og Ö um kaup munanna, sem áður getur. Þar sem eigi voru rök að því leidd, að T mundi fá meira verðmæti úr hendi Ö en honum bar samkvæmt samningi þeirra, þótt hann fengi umráð munanna, var leyfð innsetningargerð í munina 941
- Sameigendur að húsi deildu um eignarrétt að herbergi í kjallara hússins, og krafðist annar sameigendanna þess, að hinn yrði borinn út úr því með beinni fógetagerð. Dæmt, að í málinu væri um að fjalla eignarrétt að herberginu, en samkvæmt gögnum málsins lægi ekki svo ljóst fyrir um eignarréttinn, að fógetadómi hefði verið rétt að taka kröfu um útburð til greina. Var því úrskurður fógeta um útburð úr gildi felldur 1164

Embættismenn.

- Dæmt, að það væri venjuhelguð íslenszk réttarregla, að menn, sem prestvígðir hefðu verið í þjóðkirkjunni, þótt ekki væru þjónandi sóknarprestar, gætu löglega gefið saman hjónaefni og hefði slík vígsla allar venjulegar lögfylgjur hjónavígslu. Sératkvæði 428

Erfðaskrá.

- ME var eigandi jarðarinnar V. Hinn 4. janúar 1938 gerði ME erfðaskrá, er hann staðfesti af nýju með áritun 29. október 1940. Í erfðaskrá þessari segir, að hann arfleiði frænda sinn, SL, að öllum eigum sínum. Varðandi jörðina V var það tekið fram, að faðir SL skyldi fá að búa á jörðinni svo lengi, sem hann lifði. Þá skyldi að honum látnum SL búa á jörðinni og síðan skyldi jörðin ganga að erfðum til elzta sonar hans, svo til niðja hans í beinan karllegg, þannig, að aðeins fengi einn maður jörðina, sá elzti í þeim legg, er að réttu bar arfurinn. Þá voru í erfðaskránni ákvæði um, hvernig með skyldi fara, ef hinn arfborni karlleggur dæi út, en þá skyldi jörðin ganga til afkomanda næstelzta sonar SL og niðja hans og svo framvegis. Það var ennfremur skilyrði í skránni, að þeir, er jörðina erfðu, skyldu á henni búa, annars missa rétt til hennar. Ef karlleggur þessarar ættar dæi út, skyldi af andvirði eigna þeirra, er erfðaskráin tók til, myndaður sjóður. ME andaðist á árinu 1940. SL tók við jörðinni og bjó á henni. SL var tvíkvæntur. Skildi hann við fyrri konu sína, en er hann andaðist, 1966, bjó hann með síðari konu sinni á jörðinni. Á undanförnum árum hafði jörðin verið skert mjög, þar sem veruleg land-

svæði höfðu bæði verið seld og tekin eignarnámi. Þá hafði mikið landsvæði verið leigt til þess að reisa þar sumarhýsi. Elzti sonur SL krafðist nú jarðarinnar samkvæmt erfðaskránni. Var því andmælt af ekkju SL og ófjárráða börnum hennar og SL, á þeirri forsendu, að brostnar væru forsender fyrir því, að búið yrði á jörðinni, og bæri því að fella erfðaskrána úr gildi, nema það ákvæði, að allar eignir rynnu til SL. Dæmt, að engin rök lögju til að hnekkja erfðaskránni og var hún dæmd gild og elzta syni SL dæmt rétt að taka við henni samkvæmt ákvæðum erfðaskrárinnar 422

Fangelsi.

Refsiföngum, er afplánuðu refsidóm, dæmd refsing fyrir að brjótast út úr fangelsi, svo og manni utan hegningarhússins, er aðstoðaði þá og fékk þeim tæki til útbrotsins 654

Fasteignir.

Ó-hreppur átti jörð í nágrannahreppi sínum. Vorið 1966 leigði Ó-hreppur ÓG íbúðarhús jarðarinnar, afnot af öðrum jarðarhúsum og slægjuland jarðarinnar. Vorið 1967 krafðist Ó-hreppur þess, að ÓG viki af jörðinni, enda hefði hann ekki ábúðarsamning. Í héraði var dæmt, að ÓG skyldi vika af jörðinni. Þessi niðurstaða var staðfest í Hæstarétti, þar sem samkomulagi aðilja um jörðina yrði á engan hátt jafnað til ábúðarsamnings samkvæmt 9. gr. laga nr. 36/1961, enda Ó-hreppi eigi skylt að byggja jörðina æviábúð samkvæmt niðurlagsákvæði sömu greinar 140

Á árunum 1955 og 1956 reistu þeir A og B hús eitt hér í borginni og voru í því fjórar íbúðir. Á byggingaruppdrætti af lóðinni var gert ráð fyrir einni bifreiðargeymslu vestan við húsið, en lóðin að öðru leyti ræktuð óskipt til afnota fyrir alla eigendur hennar. Hinn 4. maí 1956 seldu þeir A og B rishæð hússins, og er tekið fram í afsali, að 1. hæð hússins hafi rétt til bifreiðargeymslu á lóðinni og einnig 2. hæð, ef heimild fáið til að byggja tvær bifreiðageymslur. Hinum selda eignarhluta fylgdi hins vegar ekki réttur til að byggja bifreiðargeymslu. Þeir A og B seldu síðan D hinn 11. ágúst 1956 aðra hæð hússins og segir í því afsali, að 1. hæð hússins fylgi réttur til að byggja bifreiðargeymslu á sameiginlegri lóð, en fáið leyfi til að byggja tvær bifreiðageymslur á lóðinni skuli 2. hæð hafa rétt til annarrar geymslunnar. D seldi síðan E 2. hæð hússins með fylgiréttindum 1. september 1962. Þeir A og B seldu síðan 2. október 1958 F 1. hæð og íbúð í kjallara hússins ásamt fylgiréttindum og segir í afsali, að hinum selda eignarhluta fylgi réttur

til að byggja bifreiðargeymslu á lóð hússins, en eigi er þar getið réttar 2. hæðar til bifreiðargeymslu. F seldi síðan hinn 19. nóvember 1956 G 1. hæð hússins og segir þar í afsali, að hinum selda eignarhluta fylgi réttur til að byggja bifreiðargeymslu á lóð hússins, en eigi er þar heldur getið réttinda 2. hæðar til bifreiðargeymslu. Hinn 18. desember 1956 seldi síðan F íbúð í kjallara hússins, og var H kaupandi, og í þessu afsali er tekið fram, að réttindi til bifreiðargeymslu fylgi ekki með kaupunum. Hins vegar er réttinda 2. hæðar til bifreiðargeymslu að engu getið í afsalinu. Hinn 29. ágúst 1966 seldi H síðan I eignarhluta sinn í húsinu. Þegar H keypti kjallaraíbúðina, hafði hann fyrir sér veðbókarvottorð, þar sem eigi er getið réttinda 2. hæðar til bifreiðargeymslu. Þá var á uppdrætti af húsinu, er honum var sýndur í umrætt sinn, mörkuð ein bifreiðargeymsla, er talin var fylgja 1. hæð hússins. Talið var, að H hafi verið grandalaus um bifreiðargeymsluréttindi 2. hæðar, þegar hann keypti kjallaraíbúðina. Í afsöllum fyrir 1. hæð og kjallaraíbúð, sem gengu kaupum og sölum sem sjálfstæðir eignarhlutar, var aldrei getið bifreiðargeymslukvaðar til handa 2. hæð. Var því talið, að sú kvöð bindi eigi grandalausan kaupanda kjallaraíbúðarinnar né rétttaka hans, I. Með hliðsjón af ákvæðum 1. mgr. 10. gr. laga nr. 19/1959 og meginreglum laga um eignarrétt var talið, að eigendur 1. og 2. hæðar hefðu, að fengnu leyfi byggingaryfirvalda, rétt til að byggja bifreiðageymslur á þeim stað, sem þeir hefðu ætlað sér, gegn fébótum, samkvæmt samningi eða mati, til eigenda kjallaraíbúðarinnar vegna verðrýrnunar. En þar sem þeir buðu eigendum kjallaraíbúðarinnar eigi bætur áður en þeir hófu undirbúning á lóðinni að byggingu bifreiðageymslanna, var talið, að þær aðgerðir þeirra væru ólögmætar. Samkvæmt því var dæmt, að lög-bann, er H hafði látið leggja við byggingu bifreiðageymslanna væri ólögmætt og að eigendum 1. og 2. hæðar bæri að færa í fyrra horf rask það, sem þeir hefðu gert á lóðinni

145

Fasteign ein hér í borg var þinglesin eign A. Krafízt var nauðungaruppboðs á eign þessari vegna skulda B, eiginmanns A, svo og skulda, er þau skulduðu óskipt og skulda, er A skuldaði ein. Ekki var mætt af hálfu A og B á uppboðsþingum, og var fasteignin seld hæstbjóðanda. A skaut uppboðsgerðinni til Hæstaréttar. Fram kom, að tilkynningar um uppboðið höfðu verið sendar A og B í almennum bréfum. Dæmt, að samkvæmt 3. mgr. 22. gr. laga nr. 57/1949 skyldi uppboðsdómari senda eiganda eignar uppboðslýsingu í ábyrgðarbréfi eða tilkynningu um uppboðið með

öðrum tryggum hætti, svo sem símskeyti. Þar sem tilkynningar þær, sem yfirborgarfégeti sendi A og B voru sendar í almennum bréfum og ekki var sannað, að A hefði fengið vitneskju um uppboðið áður en það fór fram, þá var uppboðsgerðin felld úr gildi. Sératkvæði um formhlið máls .. 252

Lögmaðurinn Á hafði átt nokkrar fasteignir lengur en 5 ár, er hann seldi þær. Skattyfirvöld töldu, að Á hefði keypt eignirnar í því skyni að selja þær aftur með hagnaði og mátu honum söluhagnað til skattskyldra tekna. Þar sem skýrslu Á um, að hann hefði eigi keypt eignir þessar í því skyni að selja þær aftur með hagnaði, var eigi hnekk, var dæmt, að söluhagnaðurinn væri eigi skattskyldur 292

Byggingameistarinn H byggði fjölbýlishús að Holtsgötu 13 hér í borg. Með afsali 29. maí 1957 seldi hann K íbúð í húsi og er í afsali þessu tekið fram, að íbúðinni fylgi „sér hitalögn“. Þegar K hafði flutt í íbúðina, kom í ljós, að heitt vatn í krönum í baði og eldhúsi var sameiginlegt hitakerfi annarrar íbúðar í húsinu. K kvartaði um þetta við H á árinu 1960. Á árinu 1961 fékk hann dómkvadda sérfróða menn til að segja álit sitt um umrædd atriði svo og, hvað kosta mundi úr að bæta. Þá bað hann um, að metið yrði til fjár að gera við leka í stofulofti, er hann taldi orsakast af leyndum galla. Hinir dómkvöddu menn töldu, að það væri ekki sérhitalögn, þar sem kranavatn væri sameiginlegt. Mátu þeir til fjár hvað kosta mundi að bæta úr þessum galla svo og umræddum leka. Dæmt, að K hefði mátt treysta því, að heitt vatn til hitunar og nota í íbúðinni væri eigi sameiginlegt með öðrum íbúðum hússins. Samkvæmt þessu var H dæmt að greiða K bætur vegna þessa atriðis. Að því er leka gallana varðaði, þá var fram komið, að um það varð kunnugt á árinu 1958, en eigi sannað, að K hefði yfir þeim kvartað fyrr en í marzmánuði 1960. Samkvæmt því og undirstöðurökum 52. gr. laga nr. 39/1952 var dæmt, að kvörtun vegna þessa galla hefði of seint fram komið, og var K sýknaður af kröfum varðandi þetta 319

Bóndinn B ólst upp með móður sinni og sambýlismanni hennar, S. Taldi B, að svo hefði verið um samið, að S gæfi honum $\frac{1}{3}$ hluta jarðar þeirrar, er þau bjuggu á. Síðar keypti B $\frac{1}{3}$ hluta jarðarinnar. Á árinu 1929 gerði S arfleðsluskrá, þar sem hann arfleiddi frænda sinn að hálfri jörðinni, en B að $\frac{1}{6}$ hennar. B bjó á þessum tíma á $\frac{2}{3}$ hlutum jarðarinnar. Með afsali 3. júní 1942 seldi S frænda sínum J hálfa jörðina, og var gerningi þeim þinglýst. B taldi sig eiga $\frac{2}{3}$ hluta jarðarinnar. Dæmt, að B hefði eigi sannað, að hann ætti meira en hálfa jörðina, en hann hefði hins vegar ábúð

á $\frac{3}{4}$ hlutum hennar. Væri sá ábúðarréttur til lífstíðar og án endurgjalds. Var þetta á því byggt, að ekki væri sönnuð grandsemi J við afsalsgerðina 1942, né að B hefði nýtt $\frac{1}{6}$ hluta hennar, sem hann hafði í ábúð umfram helming hennar, þannig, að sameigendur hans hafi verið með öllu útilokaðir frá notum þessa jarðarhluta af hans hendi

336

Hluti Keflavíkurbæjar er byggður á landi, sem taldist óskipt til jarða nokkurra einstaklinga. Skikar lands þessa höfðu áður fyrr verið seldir á erfðaleigu undir þurrkreiti og til túnræktunar. Var erfðaleigutökum veitt heimild til að framselja erfðaleiguréttinn til erfðaleiguskika í heild, en venjulega eigi til hluta þeirra. Með aukinni byggð leyfðu landeigendur þó erfðaleiguhöfum að skipta erfðaleigulöndum í húsreiti, enda félli erfðaleigan niður og landið félli aftur til landeigenda. Að því rak að taka þurfti land undir skóla, ráðhús og fleiri almenningsmannvirki. Keflavíkurkaupstaður keypti þá af erfðaleiguhöfum hluta af erfðaleiguskikum og tók jafnframt svæði úr óskiptu og óleigðu landi til gerðar þessara mannvirkja. Var þetta á því byggt af hendi Keflavíkurkaupstaðar, að hið tekna land væri nauðsynlegt til almennra þarfa, eigi síður en götur í bænum. Þessi almenningsmannvirki væru forsenda þess, að landeigendur gætu haft fullan leiguarð af húsreitum sínum í bænum, og væri því rétt, að þeir legðu fram land undir þessi mannvirki. Landeigendur kröfðu nú Keflavíkurkaupstað um leigu fyrir landskika þessa. Dæmt, að Keflavíkurkaupstað væri rétt að taka eignarnámi land innan bæjarmarka kaupstaðarins til almennra mannvirkja. Við ákvörðun eignarnámsbóta fyrir slíkt land væri rétt að taka tillit til þeirrar verðhækkunar, sem gerð almannamannvirkjanna hefði í för með sér á því landi, sem landeigendur héldu eftir. Dæmt, að hald Keflavíkurkaupstaðar á tæpum hektara lands til skróðgarðs hefði skapað hefðarrétt á því landi og að hald kaupstaðarins á öðrum landskikum, sem hann hefði eigi verið krafinn um leigu fyrir fyrr en á árinu 1961, hefði skapað honum eignarhefð, ef það hefði staðið hefðartímann fullan. Af þessu leiddi, að Keflavíkurkaupstað yrði eigi dæmt að greiða landeigendum leigu fram til þingfestingardags í málinu hinn 22. september 1964, en eigi yrði miðað við upphaflegan stefnudag, 17. apríl 1962, vegna þess, að það mál hefði eigi verið rekið með hæfilegum hraða. Var Keflavíkurkaupstaður því sýknaður af kröfum landeigenda

382

Á árinu 1964 keypti G hús af S. Flutti G í húsið í febrúarmánuði 1965. Í okóbermánuði 1965 kom í ljós, að kjallari

lak mikið og fékk G dómkvadda sérfróða menn til að skoða gallana og segja til um, hvað kosta mundi úr að bæta. Er fram á veturinn kom, kom í ljós, að einangrun hússins var ófullnægjandi. Var húsið skoðað af dómkvöddum mönnum, er töldu, að einangrun þess væri mjög ábótavant og mátu til fjár, hvað kosta mundi úr að bæta. Krafði G síðan S um greiðslu þessa fjár. Fram kom, að S hafði byggt umrætt hús og búið í því um 10 ára skeið. Var því talið ljóst, að honum mundi vera kunnugt um einangrunarskort að nokkru og leka í kjallara og var dæmt að bæta úr þessum göllum, enda ósannað, að hann hefði bent G á þá. Hins vegar mátti hverjum manni vera ljóst, að húsið var óvandað og það gallað að nokkru, þannig að augljóst var, og var S eigi dæmt skylt að greiða bætur vegna þeirra atriða 738

Þeir E og J voru sameigendur að húsi. Átti E 67.5% af eigninni, en J 32.5%. Ósamkomulag var með aðilum og deildu þeir um flest. Á árinu 1958 lét E gera garð á lóðarmörkum og með götu við lóð húss þeirra aðilanna. Var talið, að lögmenn aðilanna hefðu rætt um þetta atriði, en er til kom, neitaði J að taka þátt í greiðslu. Atvik þessi gerðust áður en lög nr. 19/1959 gengu í gildi, en dæmt var, að efnislega sömu reglur og þar eru nú í 11. gr. laganna hefðu verið í gildi, er lóðin var girt. E fór ekki eftir þessum reglum varðandi samráð við J, og var því engin lögleg ákvörðun tekin um gerð garðsins, og gæti E því ekki krafði J um greiðslu á hluta kostaðarins. Hins vegar var J dæmt að greiða E kostnað vegna sameiginlegs viðhalds og aðgerða á sameiginlegum hlutum hússins 804

Félagsdómur.

Félag ísl. kjötiðnaðarmanna lét leggja lögbann við því, að E, sem var stjórnarformaður og framkvæmdastjóri matvöruverzlunarinnar M, ynni að framleiðslu á hráunninni kjötvöru í verzlun sinni, þá vinnu, sem samkvæmt löggildingu kjötiðnaðar sem iðngreinar, eigi undir starf kjötiðnaðarmanna. Dæmt, að Félagsdómur skuli, samkvæmt ákvæðum 2. gr. laga nr. 70/1954, fara með það efni, hvort starfsemi falli undir 1. og 2. kafla laga um iðju og iðnað, svo og um það, til hvernar löggiltrar iðngreinar hún taki. Dæmt, að samkvæmt eðlisrökum ákvæða 2. gr. laga nr. 70/1954 beri mál þetta undir Félagsdóm. Þar sem málið hefði eigi verið lagt fyrir Félagsdóm, sbr. 117. gr. laga nr. 85/1936, var lögbannsgerðin og dómur í staðfestingarmáli felldur úr gildi 1155

*Félög. Sjá hlutafélög, samvinnufélög.**Firma.*

Á árinu 1916 tók Á upp ættarnafnið S samkvæmt heimild í 6. gr. laga nr. 41/1913, og var nafnið birt í B-deild Stjórnartíðinda 1916. Dóttir hans, G, var því heimilt að bera þetta ættarnafn samkvæmt 2. mgr. 3. gr. laga nr. 54/1925. Hinn 9. ágúst 1961 skráðu tveir menn hér í borg sameignarfélag með firmanafninu S. Sameignarfélagið var afmáð úr firmaskrá 22. júní 1967, að ósk eigendanna, en sama dag var skráð hlutafélagið S, og voru eigendur sameignarfélagsins báðir meðal stofnenda þess og annar þeirra formaður félagsstjórnar. Dæmt, að samkvæmt 1. mgr. 9. gr. laga nr. 84/1933 væri bannað að nota í atvinnuskyni nafn, sem sá, sem ekki hefur rétt til, notar. S h/f væri því óheimilt að nota ættarnafn G í firmanafni sínu og var dæmt skylt að afmá það úr hlutafélagaskrá. Þá var þeim eigendum sameignarfélagsins og hlutafélaginu dæmt að greiða G nokkrar bætur 1045

Fiskveiðabrot.

Gæzluflugvél Landhelgisgæzlunnar var á eftirlitsflugi 24. apríl 1967 kl. 1529. Skömmu síðar var komið að togaranum B, þar sem hann var að veiðum og töldu yfirmenn flugvélarinnar, að hann væri innan fiskveiðimarka. Togaranum var gefið stöðvunarmerki, en hann sinnti því eigi né skeytum, er honum voru send, heldur tók stefnu út úr fiskveiðilandhelginni. Flugvélin sveimaði yfir togaranum og gaf honum merki öðru hverju til kl. 1753, er önnur flugvél kom á vettvang og fylgdist með togaranum. Um kl. 2219 kom varðskipið Þ á vettvang, og var togarinn þá stöðvaður og siglt til Reykjavíkur. Skipstjóri togarans neitaði að hafa verið að veiðum innan fiskveiðimarka. Þá taldi hann, að eftirförin hafi verið rofin og ólögmæt, þar sem síðari flugvélin hefði verið í einkaeign. Dæmt, að eftirförin hefði verið órofin og lögmæt, enda löggæzlumönnum að íslenskum rétti heimilt að nota við löggæzlu, sem þeir framkvæma. Flugvélar í einkaeign. Skólastjóri Stýrimannaskólans markaði á sjókort staði togarans samkvæmt mælingum gæzluflugvélarinnar og tók einnig tillit til hugsanlegra mælinga- og miðanaskekkju tækja flugvélarinnar. Taldi skólastjórnin, að togarinn hefði verið innan fiskveiðimarkanna frá kl. 1529 til 1710. Var skipstjóri togarans því dæmdur sekur um brot gegn fiskveiðilöggjöfnni. Er togarinn lá hér í Reykjavíkurhöfn, voru tveir löggæzlumenn settir um borð

í hann til gæzlu. Nokkru eftir miðnætti hinn 29. apríl 1967, meðan á rannsókn málsins stóð, tók skipstjórinn með ofbeldi völdin af lögreglumönnum um borð og svipti þá færi að setja sig í samband við yfirboðara sína og sigldi til hafs. Þá málaði hann yfir einkennismerki skipsins. Skip og flugvélar leituðu togarans og fundu hann utan landhelgi, og var hann færður til hafnar. Dæmt, að eftir mála-vöxtum og eðli málsins væri íslenskum löggæzluvöldum rétt og skylt, samstundis sem þau urðu flóttu og mannráns skipstjóra vör, að hefja eftirför eftir honum út á úthafið og taka hann fastan ásamt skipi hans, færa hann til íslenzkrar hafnar og lögsækja hann. Var brot hans talið varða við 1. mgr. 106. gr. alm. hegningarlaga. Var skipstjóra togarans dæmd sekt í Landhelgissjóð svo og fangelsi vegna framangreindra brota 202

Varðskipið Óðinn var á eftirlitsferð við Glettinganes 24. október 1967. Um kl. 1848 sást skip í ratsjá varðskipisins. Gerð var staðarákvörðun þess, og taldist það vera 1.9 sml. innan fiskveiðamarkanna. Var siglt að skipinu, og kom í ljós, að hér var um að ræða togara einn. Er togarinn var í sjónmáli, var hann rétt innan við fiskveiðamörkin. Var honum gefið stöðvunarmerki, en hann sinnti þeim eigi og stöðvaðist eigi fyrr en um 1.1 sml. utan fiskveiðamarkanna. Er eftirlitsmenn frá varðskipinu komu um borð í togarann, kom í ljós, að hann var vörpulaus. Töldu eftirlitsmennirnir, að vírar togarans hefðu verið höggðar. Fiskur var á þilfari. Skipstjóri togarans taldi sig hafa misst vörpuna við Langanes kl. 1100 sama dag og þá haldið af stað í áttina að Glettinganesi. Í héraði var eigi talið sannað, að togarinn hefði verið að veiðum í landhelgi, og var honum því aðeins dæmd sekt vegna ólögmæts umbúnaðar veiðarfæra í landhelgi. Hinn 7. nóvember 1967 var gerð tilraun á varðskipinu Óðni til að slæða upp vörpu þá, sem talið var, að togaramenn hefðu höggvið frá togaranum og áður getur. Hinn 7. nóvember 1967 kom toghleri og togvírar upp á kröku og voru teknir um borð í varðskipið. Í poka vörpunnar var nokkuð af fiski, sem byrjaður var að skemmast og einnig örfáir lifandi fiskar. Dómkvaddir voru menn til að skoða víra þá, er fylgdu toghlerum þeim, sem varðskipið slæddi upp og bera saman við búta af togvírum þeim, sem höggðar höfðu verið í athugunarskyni af togvindu fyrrgreinds togara. Skoðunarmenn töldu, að togvírsbútarnir féllu allvel saman og að meitilför væru áberandi á öðrum vírnum, en vildu eigi fullyrða, að botnvarpan yrði rakin til fyrrgreinds togara. Síðan voru dómkvaddir þeir yfirskoðunarmenn til að segja álit sitt um ýmis atriði

í þessu sambandi. Þessir yfirskoðunarmenn töldu ljóst, að vírar þeir, er hér um ræðir og fylgdu vörpunni, og þeir, er voru á vindu togarans, hefðu upphaflega verið sömu vírarnir. Brotfletir féllu algerlega saman. Þeir töldu útilokað, að vírarnir hefðu slitnað, heldur hefðu þeir verið höggðir með eggjárni. Skólastjóri Stýrimannaskólans í Reykjavík markaði á sjóuppdráttum staði togarans samkvæmt mælingum varðskipsins og reyndist togarinn þá hafa verið innan fiskveiðimarkanna allanga stund. Þá setti skólastjórinn út í sjóuppdrátt staðarákvarðanir varðskipsins reiknaðar með þeirri ónákvæmni í ratsjarmælingum, sem framleiðendur ratsjár viðurkenna, í hag togarum. Þrátt fyrir þessar mælingar reyndist togarinn á tímabilinu frá kl. 1848 til kl. 1913 hafa verið innan fiskveiðimarkanna. Þá taldi skólastjórinn, að staður sá, er umræddir toghlerar voru slæddir upp á, hefði verið um 0.1 sml. innan fiskveiðimarkanna. Dæmt, að siglingalag og siglingahraði togarans í umrætt sinn og viðbrögð hans við stöðvunarmerkjum varðskipsins, höggfór og önnur merki á vírspottum, sem héraðsdómur lét höggva af. Vírendum svo og höggfór og önnur ummerki á togvírurum botnvörpu þeirrar, sem varðskipið slæddi upp hinn 7. nóvember 1967, veittu næga sönnun fyrir því, að skipstjóri togarans væri sekur um fiskveiðibrot. Var skipstjóra togarans því dæmd sekt, kr. 500.000.00 til Landhelgissjóðs vegna þessarar háttsemi sinnar og dragstrengir, afli og veiðarfæri togarans gerð upptæk til sama sjóðs

825

Fiskverzlun.

Þrír menn á Kópaskeri gerðu út bát einn á árunum 1962 og 1963 og seldu kaupfélaginu á staðnum aflann. Er upp var gert, kröfðust útgerðarmenn þess, að kaupfélagið greiddi fyrir aflann verð það, sem Verðlagsráð sjávarútvegsins, sbr. lög nr. 97/1961, hefði ákveðið sem lágmarksverð á fiski. Kaupfélagið taldi hins vegar, að þar sem það væri samvinnufélag og útgerðarmennirnir félagar þess, þá yrði að líta svo á samkvæmt ákvæðum samvinnufélagalaganna, að þeir hefðu lagt fiskinn til sölumeðferðar hjá kaupfélaginu og bæri því einungið það verð, sem raunverulega hefði fengizt fyrir fiskinn, er hann hafði verið verkaður og seldur úr landi. Dæmt, að ekki væri það í ljós leitt, að skipti aðilanna varðandi umrædda fiskverzlun væri undanþegin ákvæðum laga nr. 97/1961 og bæri kaupfélaginu því að greiða það lágmarksverð fyrir fiskinn, sem Verðlagsráð sjávarútvegsins hefði ákveðið

999

Fjárnám.

Fjárnám til tryggingar dómsskuld staðfest	156, 162,	505
Fyrirtækið FT hafði gert fjárnám í eignum FS til tryggingar dómkröfu. Héraðsdóminum og fjárnáminu var áfrýjað og var dæmt, að FS bæri ekki að greiða FT fyrrgreinda skuld, og var fjárnamið því úr gildi fellt		454
Hinn 28. maí 1965 lét Þ gera fjárnám í landspildu einni, til tryggingar dómsskuld, og var fjárnámsgerðin þinglýst. Síðan krafðist Þ nauðungaruppbóðs á landspildunni, en fyrir uppbóðsrétti krafðist S þess, er taldi sig hafa rétt til landspildunnar, að synjað yrði uppbóðs. Gekk úrskurður um það efni í uppbóðsdómi, og var leyft, að uppbóðið skyldi fram fara. Úrskurði þessum var skotið til Hæstaréttar, og var þar dæmt, að uppbóðið skyldi eigi fram fara, enda kæmi eigi fram í gögnum málsins, að fógeti hefði lýst fjárnámi í landspildu þeirri, er uppbóðs var beiðt á. S krafðist nú, að þinglýsing fjárnámsins yrði afmáð úr veðmálabókum. Dæmt, að S hefði engin þau gögn fært fram, er hann gæti reist kröfu sína á, og var henni því synjað		728
Við fjárnámsgerð í fógetadómi Keflavíkur var bent á til fjárnáms bifreið eina og bát, er þá var í Grindavík. Fógeti lýsti, að hann gerði fjárnám í bifreiðinni, en frestaði gerðinni, að því er varðaði bátinn, þar sem hann væri eigi staddur innan lögsagnarumdæmisins. Gerðarbeiðandi kærði ákvörðun fógeta, en málinu var vísað frá Hæstarétti, þar sem lagaheimild brýsti til kæru máls sem þessa		1079
Fjárnámsgerð til tryggingar sáttakröfu áfrýjað ásamt sáttinni. Sáttinni var vísað frá Hæstarétti, en hins vegar eigi fjárnámsgerðinni		1267

Fjársvik.

Maður einn tók sér far með bifreið án þess að hafa fé né möguleika á að greiða ökugjaldið. Var hann talinn hafa gerzt brotlegur við 248. gr. laga nr. 19/1940 og dæmd refsing. Árið áður hafði honum verið dæmt skilorðsbundið fangelsi í 5 mánuði fyrir tékkasvik. Var hann talinn hafa rofið skilorð hins fyrra dóms og því dæmd refsing fyrir bæði brotin með hliðsjón af ákvæði 77. gr. almennra hegningarlaga		200
A hafði tekið bifreið á leigu, en laumaðist frá ökumanni án þess að hafa greitt ökugjald. Var honum dæmd refsing vegna þessa athæfis		628
S rak fyrirtæki eitt. Greiddi hann kröfuhöfum fyrirtækisins með tékkum, er eigi var innistæða fyrir. Þá tók hann við fyrirframgreiðslum upp í vörur, en afhenti engar vörur. Fyrirtækið varð gjaldþrota og töpuðu viðskiptamenn fé		

því, er þeir höfðu greitt. Var S vegna þessa dæmd refsing,
fangelsi 6 mánuðir

Fógetagerðir. Sjá fjárnám, innsetningargerð, kyrrsetning,
lögbann, lögtak, útburðargerð.

Framkrafa.

Á árinu 1959 tók G að sér að sjá um þíupulagnir í húsi einu hér í borg. Í sambandi við þetta verk þurfti að brjóta niður reykhláf í húsinu. Fyrirsvarsmaður G sneri sér til Ó og bað hann að taka að sér að brjóta niður reykhláfinn. Ó gaf þau svör, að hann gæti eigi tekið að sér verk þetta, en verið gæti, að starfsmenn hans vildu annast það sjálfir, enda vanir slíkri vinnu. Ó spurði síðan tvo starfsmenn sína, hvort þeir vildu vinna verk þetta í næturvinnu. Tóku þeir verkið að sér, og fór Ó með þeim á staðinn. Við niðurbrot reykhláfsins varð það óhapp, að hluti hans féll niður, og meiddist annar starfsmanna, V, við það. V krafði þá Ó og G óskipt um bætur vegna slyss þessa. Hinn 24. marz 1964 var dæmt í Hæstarétti, að Ó bæri að greiða bætur til V, en G var hins vegar sýknaður af kröfum V. Var það á því byggt, að eigi væri fyrir hendi það réttarsamband, er veiti V rétt til bóta úr hendi G, þar sem fyrirsvarsmenn G hefðu eigi samið um verkið við þá V og félagu hans. Ó greiddi síðan bætur af hendi til V og krafði G um endurgreiðslu þeirra. Talið var, að Ó hefði einungis tekizt á hendur gegnt G að ráða tvo starfsmenn til rifs á reykhláfnum og vísað þeim á tilteknum tíma til vinnustaðar, en hefði undanskilið sig verkstjórn og starfsdrottinsskyldu. Sú vangæzla Ó, að skýra eigi starfsmönnunum frá því, hvernig háttað væri starfsherraábyrgð og verkstjórn, var eigi talin valda því, að hann glataði þeim rétti, að starfsdrottinsábyrgðin skyldi að lokum falla á G. Var dæmt, að G skyldi endurgreiða Ó það fé, sem hann hefði greitt vegna þessa

Framsäl kröfu.

K keypti bifreið af Á og galt að nokkru verð hennar með tveimur „víxlum“, sem S nokkur hafði samþykkt, en „víxl- ar“ þessir voru óútgefnir. Samstundis og á staðnum keypti Á bifreið af J, og runnu nefndir „víxl- ar“ til hans sem greiðsla. Samþykkjandi „víxlanna“ gat eigi greitt þá á gjalddaga og krafði J þá K um greiðslu fjárins. Talið ljóst, að hvorki Á né J hefðu tekið við nefndum „víxlum“ sem fullnaðargreiðslu á kröfum sínum vegna kaupanna, með tilliti til greiðslugetu samþykkjandans. Eðlilegasti skilningur á framkomu Á væri sá, að hann hefði í verki

framselt J kröfur sínar á hendur K vegna þess, að „víxl-
arnir“ kynnu að reynast óinnheimtanlegir. Var því dæmt,
að K bæri að greiða J fjárhæðina 52

Frávísun.

A. Einkamál.

a) Frá héraðsdómi.

- B stefndi M h/f til greiðslu víxils. Stefna var birt fyrir manni
einum, er skrifstofu hafði í sama húsi og M h/f. Dæmt, að
stefnubirting þessi væri ekki í samræmi við ákvæði 95. gr.
laga nr. 85/1936 og málinu því vísað frá dómi. Þessi niður-
staða staðfest í Hæstarétti 15, 16
- Útgerðarmaðurinn S krafði útgerðarmanninn F um greiðslu á
andvirði beitu, er hann taldi sig hafa selt F. Málið var
talið mjög vanreifað af hendi aðilja. Málið hafði verið rekið
fyrir bæjarþingi, en báðir aðiljar ráku útgerð og verzlunar-
viðskipti, og var því talið, að samkvæmt ákvæði 200. gr.
laga nr. 85/1936 skyldi það rekið fyrir sjö- og verzlunar-
dómi. Var hinn áfrýjaði dómur því ómerktur og málinu
vísað frá héraðsdómi 49
- Maður einn krafðist þess af fjármálaráðherra vegna Hagstofu
Íslands, að skráð yrði í þjóðskrá ógilding á skírnersátt-
mála hans. Málinu var vísað frá héraðsdómi, samkvæmt
ákvæðum 77. gr. laga nr. 85/1936 92
- Tveir hluthafar í hlutafélagi, þar af annar prókúruhafi félags-
ins, stóðu í samningum við lögmanninn Á um, að hann
tæki að sér að selja fasteignir hlutafélagsins. Eigi varð
þó úr, að lögmaðurinn seldi eignirnar. Málin snerust hins
vegar þannig, að annar lögmaður tók við málefnum félags-
ins og leysti vandkvæði þess. Á krafði alla hluthafa félags-
ins óskipt um greiðslu sölubókunnar. Fram kom, að aðrir
hluthafar félagsins en áður voru greindir, höfðu eigi tekið
þátt í samningum við lögmanninn Á. Þá var ekkert fram
komid um heimildir þeirra tveggja hluthafa, er áður grein-
ir, til að bjóða eignir félagsins til sölu, og eigi lá fyrir,
hverjir skipuðu stjórn hlutafélagsins á þeim tímum, er hér
skiptir máli. Var málið því talið vanreifað og vísað frá
héraðsdómi 104
- A krafði B um greiðslu víxils. Skjal það, sem víxilkrafan var
byggð á, var gefið út af A á hendur heildverzlun einni,
hlutafélagi, sem bar nafn B. B ritaði hins vegar persónu-
lega nafn sitt sem samþykkjandi víxilsins. Dæmt, að þar
sem B hefði eigi verið greiðandi, hafi nafnritun hans sem
samþykkjanda verið ógild að víxilrétti samkvæmt 25. gr.

- víxillaga nr. 93/1933 og hafi A eigi öðlæzt víxilrétt á hendur honum. Málið hafði verið rekið sem víxilmál í héraði. Var dæmt, að slíkt væri óheimilt og héraðsdómur því ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi 277
- Þeir Á og D áttu bát saman og gerðu hann út. Var Á formaður á bátnum. Sameign lauk þannig, að D tók bátinn í sínar vörzlur, og hætti Á þá störfum. Samkomulag varð um, að gerðardómur gerði upp viðskipti vegna félagsútgerðarinnar, og skyldi niðurstaða hans vera bindandi. Á krafðist meðal annars greiðslu fyrir vinnu, er hann hefði innt af hendi, áður en sameign þeirra á bátnum hófst. Tók gerðardómurinn eigi afstöðu til þeirrar kröfu. Á krafði síðan D um greiðslu fyrrgreindra vinnulauna svo og um skaðabætur vegna ólögðrar uppsagnar úr skiprúmi. Dæmt, að verkefni gerðardóms hefði verið að gera upp öll viðskipti aðilanna vegna félagsútgerðarinnar. Hefði gerðardóminum því borið að úrskurða um kröfu Á til bóta fyrir vikningu úr formannsstarfinu. Var því þessari kröfu vísað frá héraðsdómi 329
- V gaf út skuldabréf til R, er skyldi greiðast með fjórum jöfnum afborgunum. Er nokkurt fé hafði gerið greitt, urðu vanþakir af hendi V, og krafði lögmaður R þá V um eftirstöðvar bréfsins. Fékk hann dóm fyrir þeirri kröfu. Síðar kom í ljós, að V hafði skuldað enn eina afborgun, sem eigi hafði verið tekin með í hinu fyrri máli. Stefndi R þá V til greiðslu eftirstöðva bréfsins af nýju. Dæmt, að þar sem R hefði fengið dóm fyrir eftirstöðvum bréfsins, gæti hann eigi krafist eftirstöðvar af nýju samkvæmt bréfinu. Var málinu því vísað frá héraðsdómi með vísan til 196. gr. laga nr. 85/1936. Sératkvæði 411
- Í skaðabótamáli einu sótti stefndi í héraði þing við þingfestingu og fékk frest til greinargerðar, en sótti eigi þing frá því. Lagði stefnandi þá málið í dóm. Héraðsdómurinn vísaði málinu frá dómi vegna vanreifunar. Þessi málsúrslit voru staðfest í Hæstarétti 462
- J ritaði sem ábekingur á víxil, sem útgerðarfélag eitt samþykkti og seldur var í banka í sambandi við útgerð bátsins. Bátur þessi var síðan seldur A, sem meðal annars tók að sér að greiða fyrrgreindra víxilskuld. A greiddi ekki víxilinn, og varð J að greiða hann og fékk framsal kröfunnar frá bankanum. Krafði hann A um endurgreiðslu þessa fjár. A taldi sig hins vegar eiga rétt til afsláttar á kaupverði bátsins sem víxilskuldinni næmi, vegna ýmissa galla og vanefnda á samningum. Dæmt, að eigi væru nægileg gögn fyrir hendi, er veittu vitneskju um, hvernig reikningar stæðu milli seljenda bátsins og A og ekki væri ljóst

um ýms skipti þeirra. Væri því varhugavert að staðhæfa, hvort, og ef því væri að skipta þá að hve miklu leyti. Á væri skyldugur til að standa við það ákvæði kaupsamningsins, að greiða fyrrgreindan vixil. Af þessu leiddi, að ekki yrði fullyrt að svo komnu, að J hefði með greiðslu víxilsins innt af hendi framlag fjár, er hann gæti framkafið A um. Var héraðsdómur og meðferð máls í héraði því ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi	549
Máli vísað frá héraðsdómi vegna vanreifunar og sá úrskurður staðfestur af Hæstarétti	676
Mál um umferðarrétt yfir land, sem dæmt hafði verið af vettvangsdómi, eigi talið bera undir dómstóla að svo stöddu, heldur yfirlandsskiptanefnd	734
K krafði aðila um skaðabætur. Héraðsdómari vísaði málinu frá dómi, þar sem málatilbúnaður K og kröfur allar væru óskýrar og á reiki. Þá hefði K eigi sinnt leiðbeiningum dómara. Ljóst væri, að K væri naumast hæfur til að flytja mál sitt sjálfur. Þessi niðurstaða héraðsdóms var staðfest af Hæstarétti	972
Þeir F og J gerðu með sér viðskiptasamning. Skömmu síðar varð J gjaldþrota. F, einn af kröfuhöfum í þrotabú J, krafðist þess, að viðskiptasamkomulagi þeirra J og K yrði riftað og höfðað yrði mál til riftunar. Leitað var eftir heimildum til að höfða slíkt mál á skiptafundi í búinu, en heimild, sem F fékk þar, eigi skýr og skilyrt. Af þessum sökum m. a. var málinu vísað frá dómi í héraði. Frávísunardómurinn var staðfestur í Hæstarétti með þeirri athugasemd, að auglýsing um skiptafundinn, þar sem taka skyldi ákvörðun um aðild þrotabúsins að riftunarmálinu, hafi ekki verið skýr um það efni, né birt á lögmæltan hátt, er um svo mikilvæga ráðstöfun væri að tefla, sbr. 3. gr. laga nr. 64/1943, enda hafi lánardrottnum eigi verið sendar tilkynningar	1186, 1197

b) Frá Hæstarétti.

A skaut héraðsdómi til Hæstaréttar svo og fjárnámi, er framkvæmt hafði verið til tryggingar dæmdum kröfum. Að því er dóminn varðaði, var áfrýjunarfrestur liðinn, en áfrýjunarleyfis eigi aflað, og var málinu að því leyti vísað frá Hæstarétti. Hin áfrýjaða fjárnámssgerð var hins vegar eigi haldin neinum göllum, og var hún staðfest	162
Deila reis um, hverjir skyldu hljóta uppboðsandvirði fasteignar einnar, er seld hafði verið á nauðungaruppboði og úrskurðaði uppboðsdómur um málsefni. Úrskurður uppboðsdóms var kærður. Dæmt, að lagaheimild brysti til að kæra mál þetta til Hæstaréttar, samkvæmt d-lið 4. tl. 21. gr. laga	

- nr. 57/1962, og var málinu vísað frá Hæstarétti 416
- Verzlunin B höfðaði mál gegn ÞH til greiðslu skuldar vegna matvælakaupa til útgerðar skips og svo ÞÞ til að þola sjóveðrétt í skipinu, en hann var talinn eigandi skipsins. Stefndu sóttu ekki þing í héraði, og var því krafan dæmd eftir kröfum B. Skipið var selt á nauðungaruppbóði 8. desember 1966 og varð L hæstbjóðandi og krafðist þess, að skipið yrði lagt sér út sem ófullnægðum veðhafa. Áfrýjaði L framangreindu máli og stefndi B og ÞH og krafðist þess, að niður yrði felldur sjóveðréttur í skipinu. Fram kom að ÞH var þinglesinn eigandi bátsins. Hins vegar var því lýst yfir af hendi aðilja, að á þeim tíma, sem mál þetta hefði verið höfðað í héraði, hefði ÞÞ verið eigandi og útgerðarmaður bátsins. ÞÞ sótti þing Hæstaréttar, er málið var munnlega flutt. Málinu var ekki áfrýjað, að því er varðaði ÞÞ, og var dæmt, að þingsókn hans að liðnum áfrýjunarfresti og án áfrýjunarleyfis skipti þar engu um. Var málinu því vísað frá Hæstarétti 492**
- Vélstjórinn G höfðaði mál gegn útgerðarmanninum ÞH til greiðslu eftirstöðva aflahlutar og kaups, svo og ÞÞ til að þola sjóveðrétt í bát þeim, er G hafði unnið við, en ÞÞ var talinn eigandi bátsins. Í héraði sóttu þeir ÞÞ og ÞH eigi þing, og var málið dæmt eftir kröfum G. Baturinn var seldur á nauðungaruppbóði 8. desember 1968, og varð L hæstbjóðandi í bátinn. Áfrýjaði hann málinu til Hæstaréttar og stefndi þeim G og H og krafðist þess, að sjóveðréttur í bátinum væri niður felldur. Fram kom, að ÞH var enn þinglesinn eigandi bátsins, en því var lýst yfir af hendi aðila, að er mál var höfðað í héraði, hefði ÞÞ verið eigandi bátsins og útgerðarmaður. Málinu var ekki áfrýjað að því er varðaði ÞH. Dæmt, að þingsókn af hans hendi að liðnum áfrýjunarfresti og án áfrýjunarleyfis breytti þar engu um. Var málinu því vísað frá Hæstarétti 495**
- Gagnáfrýjandi máls hafði eigi gagnáfrýjað málinu á þeim þriggja vikna fresti, sem um ræðir í 3. mgr. 20. laga nr. 57/1962 og eigi aflað sér áfrýjunarleyfis. Var gagnsök hans því vísað frá Hæstarétti 549**
- Í máli einu í héraði var um það deilt, hvort vitnaleiðslur skyldu fram fara eða ekki, og gekk úrskurður þess efnis, að vitnaleiðsla skyldi fram fara. Úrskurður þessi var kærður til Hæstaréttar. Dæmt, að úrskurður héraðsdómara um synjun á frestun vitnaleiðslu sæti ekki kærumeðferð, og var málinu því vísað frá Hæstarétti 791**
- Kærður var til Hæstaréttar úrskurður héraðsdóms um synjun frests. Málinu var vísað frá Hæstarétti, þar sem lagaheimild brýsti til að kæra slík mál 925**

- Við fjárnámsgerð í fógetarétti Keflavíkur var bent á til fjárnáms bifreið eina og skip, er statt var í Grindavík. Fógeti lýsti því, að hann gerði fjárnám í bifreiðinni, en frestaði gerðinni að því er bátinn varðaði, þar sem hann væri ekki staddur innan lögsagnarumdæmis hans. Gerðarbeiðandi kærði ákvörðun dómara, en kærinni var vísað frá Hæstarétti, þar sem lagaheimild brýsti til að kæra mál sem þessi 1079
- Héraðsdómur í máli einu var kveðinn upp 11. júlí 1968. Málinu var áfrýjað með stefnu 23. september 1968, en gagnáfrýjað með stefnu 18. október 1968. Þar sem meira en þrír mánuðir voru liðnir frá uppsögu héraðsdóms, er gagnáfrýjunarstefnan var gefin út, og áfrýjunarleyfis ekki aflað og liðinn frestur samkvæmt 3. mgr. 20. gr. laga nr. 57/1962, var gagnsökinni vísað frá Hæstarétti 1226
- Hinn 6. desember 1946 samþykkti lögmaður K sem lögráðamaður E, að greiða P skuld, svo og vexti og kostnað. Eigi var staðið í skilum með greiðslu fjárins samkvæmt sáttinni og lét P því gera fjárnám til tryggingar sáttakröfunum hinn 11. nóvember 1967. E áfrýjaði nú sáttinni og fjárnáminu. Dæmt, að dómssátt sú, er í málinu fjallar, væri gerð samkvæmt skriflegu samkomulagi umboðsmanna málsaðilja. Var talið, að eigi yrði séð, að héraðsdómari hefði á nokkurn hátt lagt dóm á gildi sáttarinnar, og brýsti því lagaheimild til áfrýjunar hennar, og var málinu vísað frá Hæstarétti. Hins vegar var ekki talið, að fram hefðu komið nein þau gögn, er leiddu til frávísunar málsins, að því er varðaði fjárnámsgerðina 1267, 1269

B. Opinber mál.

- Í máli, þar sem þess var krafizt, að maður yrði sviptur sjálf-ræði, kom fram sú krafa, að ónafngreindir læknar frá geðsjúkrahúsi, þar sem maðurinn hafði verið til rannsóknar, kæmu fyrir dóm. Sú krafa var eigi talin dómhæf og því vísað frá héraðsdómi 312
- D var grunaður um ölvun við akstur. Fór lögreglurannsókn fram vegna þess dagana 24. og 25. ágúst 1967. 22. september 1967 kom D fyrir sakadóm, og voru honum kynnt gögn málsins, en eigi prófaður. Hinn 25. sama mánaðar kom lögregluvarðstjóri fyrir dóm og staðfesti skýrslu sína. Gögn málsins voru síðan send saksóknara ríkisins 26. september 1967, en saksóknari ríkisins gaf út ákæru á hendur D hinn 4. október 1967 án þess að frekari rannsókn hefði farið fram. Gekk síðan dómur í málinu. Eftir að héraðsdómur var genginn, voru háð dómpróf í málinu að tilhlutan saksóknara ríkisins og sjö vitni dómprófuð og heitfest. Þá kom fram í málinu, að blóðsýnishorn það, er

tekið var úr D, var merkt VM-35, en samkvæmt vottorði stofnunar þeirrar, er rannsakaði blóðið, er það talið VM-38. Engin skýring var gefin á þessu ósamræmi. Dæmt, að ákæra í málinu væri ekki reist á rannsókn, sem fullnægði skilyrðum til málshöfðunar, sbr. 1. mgr. 150. gr. laga nr. 83/1961. Var héraðsdómurinn ómerktur og ákærunni því vísað frá héraðsdómi 465

Frelsisvipting. Sjá gæzluvarðhald.

Fyrning.

Í héraði var því eigi hreyft í máli, að krafa stefnanda kynni að vera fallin niður fyrir fyrningu. Þessi málsástæða var hins vegar höfð uppi í Hæstarétti, en eigi talin koma þar til álita 165

G varð fyrir slysi um borð í togara 11. september 1962. Höfðaði hann mál til heimtu bóta á hendur B, eiganda togarans, 2. september 1964. Með stefnu, birtri 28. febrúar 1968, höfðaði hann framhaldssök í málinu og jók mjög kröfur sínar. Dæmt, að samkvæmt 13. gr. laga nr. 56/1914, sem voru í gildi, þegar slysið varð, væri ábyrgð skipseiganda takmörkuð við skipið sjálft. Stefna í framhaldssök var hins vegar birt eftir að skipið hafði verið selt úr landi til niðurrifs 17. júlí 1967. Sjóveðréttur fyrir framhaldskröfunni var þá fallinn niður fyrir fyrningu samkvæmt 251. gr. siglingalaganna. Þar sem þessi sjóveðréttarkrafa hvíldi eigi lengur á skipinu, er sala fór fram, voru skilyrði 241. gr. sömu laga um stofnun sjálfsskuldarábyrgðar aðaláfrýjanda eigi fyrir hendi. Samkvæmt þessu var krafa G í framhaldssök talin fallin niður fyrir fyrningu. Hins vegar var B samkvæmt sömu lagagrein talinn sjálfsskuldaðili að réttmætum kröfum í frumsök, enda þótt sjóveðréttur félli að sjálfsögðu niður við niðurrif skipsins 1034

Gagnaöflun.

Hæstiréttur leggur fyrir Læknaráð að láta í té álitsgerð um, hvort bótakrefjandi í skaðabótamáli hafi orðið fyrir varanlegri örorku af völdum slyss, og hverju sú varanlega örorka næmi, ef því væri að skipta 14

Úrskurðað, að aðiljum máls fyrir Hæstarétti skuli gefast kostur á að afla frekari gagna um kröfu 439, 627

Geðrannsókn.

Sakadómur úrskurðaði, að sakaður maður skyldi sæta því, að sérfræðingur í geðsjúkdómum rannsakaði geðheilsu hans og sakhæfi. Hinn sakaði maður kærði úrskurðinn, sem var

staðfestur	1,	6
Læknir gefur álit um geðheilbrigði sakaðra manna	628,	876
Sálfræðingur lætur í té álitssgerð um geðheilbrigði sakaðs manns		876

*Gjaldþrot. Sjá þrotabú.**Gerðardómur.*

Þeir Á og D áttu saman bát einn og gerðu hann út saman. Var Á formaður á bátnum. Félagsútgerð þessari lauk þannig, að D tók bátinn í sínar vörslur, og hætti Á þá formannsstarfi. Aðilar gerðu með sér gerðardómssamning, þar sem ákveðið var, að gerðardómur skyldi gera upp öll viðskipti vegna félagsútgerðarinnar og niðurstaða gerðardómsins vera bindandi. Fyrir gerðardómnum kom Á fram með þá kröfu, að hann ætti fé vegna vinnu við bátinn, áður en félagsútgerðin hófst. Gerðardómurinn tók eigi afstöðu til þessarar kröfu. Á krafði nú D um greiðslu fyrrgreindra vinnulauna svo og skaðabóta vegna ólögmætrar uppsagnar á formannsstarfanum. Dæmt, að D bæri að greiða Á vinnulaunakröfuna, en hins vegar var vísað frá héraðsdómi skaðabótakröfunni, enda hefði gerðardóminum verið falið að gera upp öll viðskipti aðiljanna vegna félagsútgerðarinnar	329
---	-----

Gjafsókn. Gjafvörn.

Nemandi, er krefur um bætur vegna slyss í skóla, fær gjafsókn fyrir Hæstarétti	356
Kona, er krafði um lífeyrisgreiðslur úr hendi fyrrverandi eiginmanns síns, fær gjafsókn fyrir Hæstarétti	407
Bótakrefjandi í skaðabótamáli fær gjafsókn í héraði	440
Stefndi í landamerkjamáli fær gjafvörn í héraði og fyrir Hæstarétti	762
Aðiljar máls til heimtu slysabóta vegna vinnuslyss fá gjafvörn í héraði. Tjónþoli fær gjafvörn fyrir Hæstarétti	951
Áfrýjandi máls til heimtu bóta vegna röntgenbruna fær gjafsókn í héraði og fyrir Hæstarétti	1105
Bótakrefjandi í máli til heimtu bóta vegna vinnuslyss fær gjafsókn í héraði	1251

Gæzluvarðhald.

Sakaður maður var við upphaf rannsóknar úrskurðaður í allt að 30 daga gæzluvarðhald. Fyrir lok þess tíma var gæzluvarðhaldsvistin framlengd um allt að 5 vikur. Hinn sakaði maður kærði úrskurð þennan, sem var staðfestur	1,	6
Gæzluvarðhaldsvist sakaðra manna komi til frádráttar dæmdri refsingu þeirra	628, 654,	876
		f

Hafning máls.

Mál hafið að kröfu áfrýjanda 1207

Hefð.

Hluti Keflavíkurbæjar hafði risið á landi, sem taldist óskipt til jarða nokkurra manna. Hlutar þessa lands höfðu fyrr meir verið seldir á erfðaleigu, m. a. undir þurkkreiti og til túnræktunar. Var erfðaleigutökum veitt heimild til að framselja erfðaleiguréttinn til erfðaleiguskika í heild, en venjulega eigi til hluta þeirra. Er byggð óx þarna, leyfðu landeigendur þó erfðaleigutökum að skipta erfðaleigulöndum með því skilyrði, að erfðaleigan félli niður og landið félli aftur til landeigenda. Þá varð þess þörf að taka land undir skóla, ráðhús, leikvelli og fleira. Keypti Keflavíkurkaupstaður í því skyni erfðaleiguskika af erfðaleiguhöfum og tók jafnframt svæði úr óskiptu og óleigðu landi landeigenda, bæði til gerðar íþróttavallar og skrúðgarða. Þessar aðgerðir réttlætti kaupstaðurinn með því, að hið tekna land væri nauðsynlegt til almenrra þarfa, eigi síður en götur í bænum. Dæmt, að Keflavíkurkaupstað hefði verið rétt eftir skipulagsreglum að taka eignarnámi land innan bæjarmarka kaupstaðarins til almennra mannvirkja. Við ákvörðun eignarnámsbóta fyrir slíkt land, sem numið hefði verið frá landeigendum, hefði verið rétt að taka tillit til verðaukningar þeirrar, sem gerð almannamannvirkja hefði í för með sér á landi því, sem landeigendur héldu eftir. Hald kaupstaðarins á tæpum hektara lands til skrúðgarðs var talið hafa skapað hefðarrétt á því landi. Þá hefði hald kaupstaðarins á öðrum landskikum, sem um var rætt í málinu, og hann var eigi krafinn um leigugjald fyrir fyrr en á árinu 1966, skapað honum eignarhefð, ef það hefði staðið hefðartímann fullan. Af því leiddi, að kaupstaðnum yrði eigi dæmt að greiða landeigendum leigu fram til þingfestingardags í málinu 24. september 1964, sbr. 5. gr. laga nr. 46/1905, en málið var upphaflega höfðað hinn 17. apríl 1962, en eigi við þann dag miðað, þar sem málið hefði eigi verið rekið með hæfilegum hraða. Var Keflavíkurkaupstaður því sýknaður af kröfum landeigenda um leigugjald

382

*Heilbrigðissamþykkt. Sjá nágreanni.**Heimvísun.*

A. Einkamál.

G, sem þjáðist af útbrotum, var til röntgenmeðferðar í Rönt-

- genstofunni í Reykjavík og síðar Röntgendeild Landspítala Íslands. Taldi hann sig hafa orðið fyrir heilsutjóni af völdum röntgenbruna og stefndi ríkissjóði til greiðslu bóta. Dæmt, að málið væri mjög vanreifað af hendi málsaðilja og gagnaöflun ábótavant. Var hinn áfrýjaði dómur því ómerktur og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og uppsögu dóms af nýju 1105
- Á nauðungaruppbóði varð E hæstbjóðandi í bát einn, og krafðist hann þess, að báturinn yrði lagður honum út sem ófullnægðum veðhafa, og var boð hans samþykkt. B taldi sig eiga línuvindu, sem var í bátnum og krafði E um andvirði hennar. Eigi kom fram í málinu, hvenær boð E í bátinn var samþykkt, né hvenær B lýsti eignarrétti sínum til línuvindu þeirrar, er um var deilt. Þá var eigi upplýst í málinu, hvenær E hefði veitt bátnum móttöku, og ekki hafði heldur verið aflað aðiljaskýrslna fyrirsvarsmanna aðilja. Var málið því talið vanreifað og héraðsdómurinn ómerktur og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og dómsálagningar af nýju 1178

B. Opinber mál.

- Dómur í refsímáli vegna skattsvika og meintrar bókhaldsóreiðu var ómerktur og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og dómsuppsögu af nýju, þar sem héraðsdóm bærir að dæma með sérfróðum samdómendum, sbr. 4. mgr. 5. gr. laga nr. 82/1961, enda beri dómi að kanna sjálfstætt og meta sakaratriði, þótt skattstjórnvöld hafi þar áður um fjallað 555
- Í opinberu máli vegna meintrar bókhaldsóreiðu og undandrátar tollvörugjalds var héraðsdómur kveðinn upp af einum sakadómara. Dæmt, að héraðsdómari hefði átt að fara með málið ásamt sérfróðum samdómendum, sbr. 4. mgr. 5. gr. og 210. gr. laga nr. 80/1961, og var hinn áfrýjaði dómur því ómerktur og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og dómsuppsögu af nýju 597

Hjónaband. Sjá hjónavígsla.

Hjónavígsla.

- Á árinu 1962 hugðust K og I ganga í hjónaband. Öfluðu þau sér leyfis um undanþágu frá lýsingu og að þau mætti gefa saman í heimahúsum af hverjum þeim presti, er þau þar til kysu, en þjónandi prestum þjóðkirkjunnar væri einum heimilt að framkvæma hjónavígsluna svo og löggiltum prestum eða forstöðumönnum annarra hérlandra trúfélaga. Hinn 15. september 1962 vígði Björn Magnússon, prófessor

við Guðfræðideild Háskóla Íslands aðilja. Hinn 16. janúar 1963 gerðu aðiljar með sér kaupmála. Síðla árs 1963 slitu þau samvistum, og hinn 25. marz 1964 veitti dómismálaráðherra þeim leyfi til skilnaðar að borði og sæng. Fór síðan fram uppskrift á búi þeirra. Af hendi I var krafizt opinberra skipta á búinu, en því var mótmælt af hendi K, þar sem engin heimild væri til slíks. Þau aðiljarnir hefðu aldrei verið gefin saman í lögmætt hjónaband, þar sem óbær vígslumaður, sem eigi hafi haft til þess þjóðfélagsvald, hefði gefið þau saman, og því hafi eigi verið stofnað til hjúskapar að lögum. Nokkur könnun fór fram á því, hvort prestvígðir menn, sem eigi hefðu sóknarprestsembætti á hendi, hefðu framkvæmt hjónavígslur á undanfórnum árum, og kom fram, að svo var í verulegum mæli. Dæmt, að alkunna væri, að slíkar vígslur hefðu verið taldar hafa sömu þýðingu að lögum og vígslur, sem þjónandi sóknarprestar hefðu framkvæmt og enginn greinarmunur á þeim gerður við búskipti. Það væri því venjuhelguð íslensk réttarregla, að menn, sem prestvígðir hefðu verið í þjóðkirkjunni, þótt eigi væru þjónandi sóknarprestar, gætu löglega gefið saman hjónaefni. Samkvæmt því var dæmt, að hjónaband aðilja frá 15. september 1962 væri lögmætt, og bæri því að taka bú þeirra til opinberra skipta samkvæmt 7. kafla laga nr. 20/1923 og 6. kafla laga nr. 3/1878. Sér-
atkvæði

428

Hjúskapur. Sjá hjónavígsla.

Hlutfélag.

Hluthafi í hlutfélagi einu krafðist þess af stjórn félagsins, að hann fengi aðgang að bókum þess og skjölum. Félagið synjaði þessa og krafðist hluthafinn þá innsetningar í bækur og skjöl félagsins. Innsetningar var synjað, þar sem eigi var talið, að það bæri undir fógetadóm að veita hluthafa aðgang að bókhaldsgögnum hlutfélagsins

315

Hlutdeild.

Sökuðum mönnum um skírlífisbrot dæmd refsing fyrir hlutdeild í broti hvors annars

628

Iðnaður.

Félag ísl. kjötiðnaðarmanna lét leggja lögbann við því, að E, sem var matreiðslumaður að iðn og framkvæmdastjóri matvöruverzlunarinnar M, ynni að framleiðslu hráunninnar kjötvöru. Í 2. gr. laga nr. 70/1954 segir, að heimilt skuli stéttarfélagum o. fl. að leita úrskurðar Félagsdóms

um það, hvort starfsemi falli undir 1. og 2. kafla laga um iðju og iðnað, svo og um það til hverrar löggiltrar iðngreinar hún taki. Mál það, sem hér er fjallað um, var því talið bera undir Félagsdóm samkvæmt 2. gr. laga nr. 70/1954, skýrðri eftir eðlisrökum og samræmis. Þar sem málið hafði ekki verið borið undir Félagsdóm, sbr. 117. gr. laga nr. 85/1936, var lögbannsgerðin og dómur í staðfestingarmálinu felldur úr gildi 1155

Innsetningargerðir.

- Hluthafi í hlutafélagi einu krafðist þess af stjórn félagsins, að hann fengi aðgang að bókum þess og skjölum. Félagið synjaði þess, og krafðist hluthafinn þá innsetningar í bækur og skjöl félagsins. Innsetningar var synjað, þar sem eigi var talið, að það bæri undir fógetadóm að veita hlut-hafa aðgang að bókhaldsgögnum hlutafélagsins 315
- Þau A og B höfðu tekið upp sambúð. Meðan á sambúð þeirra stóð, keypti A bifreið og skráði hana á nafn B. Er sambúð þeirra sleit, afhenti A B lykla bifreiðarinnar. Þá málaði A mynd eina af B. Var myndin í vörzlum B. A krafðist nú þess, að honum yrði afhent nefnd bifreið og málverkið með innsetningargerð. Dæmt, að þar sem bifreiðin væri skráð á nafn B og óljóst væri, hvort þeirra væri raun-verulegur eigandi hennar, væri synjað um innsetningu í bifreiðina. Að því er málverkið varðaði, kom fram, að A hafði haft málverkið til sölu á sölusýningu, er hann hélt, og þar sem B leiddi engar sönnur að því, að A hefði gefið henni málverkið, var dæmt, að A ætti rétt á að fá það afhent með innsetningargerð 591
- Hinn 30. apríl 1963 gerði T leigusamning um iðnaðarhúsnæði í húsi H. Hinn 19. júlí 1965 gerði T kaupsamning við Ö, þar sem hann skuldbatt sig til að selja Ö nokkrar vélar, er þar voru taldar, svo og firmaheiti. Þar sem greiðsla fór eigi fram um leið, áskildi T sér eignarrétt að vélum þeim, sem um var fjallað í kaupsamningnum. Tók Ö síðan við húsnæði því, er T hafði haft á leigu og rak þar áfram sams konar fyrirtæki og T hafði rekið. Í ágústmánuði 1966 gerði Ö kaupsamning við H, þar sem hann seldi honum ýmsar vélar og tæki, þ. á m. nokkuð af vélum og tækjum, er um var rætt í kaupsamningi þeirra T og Ö og T hafði áskilið sér eignarrétt að. Ö stóð ekki í skilum við T um greiðslu gjalds þess, er hann skyldi inna af hendi samkvæmt fyrrgreindum kaupsamningi. Höfðaði T þá mál til heimtu fjárins og viðurkenningar á eignarrétti sínum í vélunum. Lauk því máli svo, að Ö var dæmdur til að greiða eftir-

stöðvar kaupverðsins, en kröfunni um viðurkenningu á eignarrétti var vísað frá dómi, þar sem málið var rekið samkvæmt XVII. kafla laga nr. 85/1936. Krafðist T þess síðan, að hann yrði með beinni fógetagerð settur inn í umráð véla þeirra, er í kaupsamningnum við Ö greindi og nú voru í vörzlum H og H taldi sig eiga samkvæmt kaupsamningi sínum við Ö. Eftir að úrskurður gekk í héraði um mál þetta, var krafa T á hendur H seld á nauðungaruppboði, og keypti lögmaður einn kröfuna og tók við aðild málsins. Í málinu kom fram, að fyrirsvarsmönnum H var kunnugt um efni samnings þeirra T og Ö um kaup véla þeirra, er að framan hefur verið getið. Dæmt var, að eigi væru rök að því leidd, að T mundi fá meira verðmæti úr hendi Ö en honum bar samkvæmt samningum þeirra, þótt hann fengi umráð munanna. Samkvæmt því var leyft, að innsetningargerðin skyldi fram fara 941

Ítrekun.

- A var hinn 13. júlí 1966 dæmt skilorðsbundið fangelsi 5 mánuði fyrir tékkasvik. Hinn 8. september 1967 var hann dæmdur fyrir ökugjaldssvik, og var refsing nú ákveðin fyrir bæði brotin með hliðsjón af 77. gr. almennra hegningarlaga .. 200
- P ók bifreið sinni án ökuréttinda um götur Vestmannaeyja-kaupstaðar. Var honum dæmd refsing vegna þessa, 45 daga varðhald, en hér var um ítrekunarbrott að ræða 460
- Hinn 1. ágúst 1967 tóku löggæzlumenn G, er hann ók bifreið sinni, og töldu hann ölvaðan. Við rannsókn reyndust „reducerandi“ efni í blóði hans, er samsvara 0.96‰ af vínanda, en hann hafði hinn 10. júní 1961 verið dæmdur fyrir ölvun við akstur, en hinn 22. febrúar 1966 hafði varðhaldsrefsingu verið með náðun breytt í sekt, er hann greiddi hinn 24. maí s. á. Þessi gamli dómur var talinn hafa ítrekunaráhrif. Var G dæmt varðhald 10 daga og sviptur ökuleyfi ævilangt 1182

Kaup og sala.

Byggingameistarin H byggði fjölbýlishús hér í borg og seldi K þar íbúð með afsali 29. maí 1967, og er tekið fram í afsali, að íbúðinni fylgi „sér hitalögn“. Er K var fluttur í íbúðina, kom í ljós, að lögn fyrir heitt vatn í baði og eldhúsi var sameiginleg með annarri íbúð í húsinu. K vildi eigi una þessu og krafði H um bætur á árinu 1960. Fékk hann dómkvadda tvo sérfróða menn til að segja álit sitt um þetta atriði og hvað kosta mundi úr að bæta. Hinir dómkvöddu menn töldu, að það væri eigi sérhitalögn, þar sem krana-vatn væri sameiginlegt. Þá skiluðu þeir álitssgerð um, hvað

- kosta mundi úr að bæta. Dæmt, að K hefði mátt treysta því, að heitt vatn til hitunar og nota í íbúðinni væri eigi sameiginlegt með öðrum íbúðum hússins, og þar sem þessa hefði verið gætt, bæri H að greiða bætur vegna þessa, svo sem hinir dómkvöddu menn höfðu metið. K krafði einnig um bætur vegna galla, er hann taldi vera á íbúðinni. Í ljós kom, að galli þessi hafði komið í ljós á árinu 1958, en eigi undan honum kvartað fyrr en á árinu 1960. Samkvæmt því og undirstöðurökum ákvæða 52. gr. laga nr. 39/1952 var talið, að þessi kvörtun hefði of seint fram komið og H sýknaður af bótakröfu vegna þessa 319
- Seint á árinu 1964 keypti G af S íbúðarhús úr timbri á steinsteyptum kjallara. Flutti G í húsið í febrúarmánuði 1965. Um miðjan október 1965 kom fram leki í kjallara. Dómhvaddir voru menn til að meta, hvað kosta mundi úr að bæta. Er kom fram á veturinn, kom í ljós, að húsið var mjög kalt og illa einangrað. Voru enn dómkvaddir menn til að kanna það atriði og segja álit sitt á, hvað kosta mundi úr að bæta. Töldu hinir dómkvöddu menn, að einangrun væri mjög ófullkomin og kosta mundi verulegt fé úr að bæta. Krafði G nú S um bætur vegna þessa. Dómkvaddir yfirmatsmenn töldu, að húsið væri illa einangrað og yfirleitt mætti segja, að það væri óvandað. Fram kom, að S hafði reist húsið árið 1955 og búið þar sjálfur um 10 ára skeið. Var talið sannað, að honum hefði verið kunnugt um einangrunarskort að nokkru og vitað um leka. Var dæmt, að S bæri að greiða G nokkrar bætur vegna þessa, en að því er varðaði þá galla, sem ljósir máttu hverjum, er húsið skoðaði, voru eigi dæmdar bætur 738
- H seldi T gamla bifreið. Eftir að T hafði tekið við bifreiðinni komu fram á henni verulegir gallar. Meðal annars stöfuðu gallarnir af því, að hreyfill bifreiðarinnar var mjög slitinn. Dæmt, að H bæri að greiða T nokkrar bætur vegna þessa, þar sem um leynda galla hefði verið að ræða á hreyfli bifreiðarinnar 990
- Bifreiðaverzlunin G seldi H bifreið. Er bifreiðin var flutt hingað til lands, skemmdist hún af sjóttjóni. H tók samt við bifreiðinni og samdi svo um við G, að hann mundi sjálfur gera upp bætur vegna sjóttjónsins við váttryggingafélag það, er selt hafði G flutningatryggingu. Nokkru síðar krafði G um greiðslu eftirstöðva kaupverðsins. H synjaði greiðslu og krafðist auk þess skaðabóta, þar sem leyndir gallar hefðu verið á bifreiðinni, er hann tók við henni. Dómkvaddir menn töldu, að eigi hefði verið um að ræða leynda galla á bifreiðinni, og sérfróðir samdómendur féllust á þá skoðun í meginatriðum. Var því dæmt, að H bæri að greiða

- G eftirstöðvar kaupverðsins, en hins vegar var G sýknaður af skaðabótakröfu H 1014
- Á árinu 1965 seldi A bifreið sína kaupandanum Ó. Í afsali er bifreiðin talin af árgerð 1964, en fram kom, að bifreiðin var skráð hér á landi 30. júlí 1963. Á afsalsdegi sýndi vegmælir bifreiðarinnar 14.400 ekna km. Dómkvaddir sérfróðir menn töldu, að bifreiðinni hefði verið ekið a. m. k. 35.000 km., er kaupin fóru fram. Ó krafði A um bætur, bæði vegna þess, að bifreiðin væri mun slitnari en hann hefði mátt treysta og auk þess af annarri árgerð. Fram kom, að bifreiðin var að vísu smíðuð árið 1963, en í viðskiptum ætíð talin árgerð 1964. Var því dæmt, að Ó gæti eigi átt rétt á bótum vegna þess. Hins vegar var talið, að Ó hefði mátt treysta því, að bifreiðinni væri eigi ekið meira heldur en vegmælir hennar sýndi, enda hefði A tjáð honum, að bifreiðinni hefði verið mjög lítið ekið. Var A dæmt að greiða Ó nokkrar bætur vegna þessa 1123

Kaupgjald. Sjá vinnulaun.

Kjörbörn.

- Þeir L og V tóku að sér að ritstýra riti, er gefa skyldi út og í væru æviágrip lækna á Íslandi. Til að afla gagna, sendu þeir læknum eyðublöð, er þeir óskuðu, að útfyllt yrðu, og yrði þar meðal annars getið barna og ef um kjörbörn væri að ræða, hverjir væru foreldrar þeirra. Læknirinn H, er ættleitt hafði barn, skráði á fyrrgreint eyðublað, að barnið væri kjörbarn, en gat þess eigi, hverjir væru foreldrar þess. Þeir L og V öfluðu sér þá vitneskju um þessi atriði í þjóðskránni. H fékk þá lagt lögbann við því, að upplýsingar um foreldra barnsins yrðu birtar í ritinu. Dæmt, að samkvæmt grunnreglum laga um þagnarvernd einkalífs, ætti H rétt á því, að nöfn foreldra kjörbarns hans yrði eigi birt í ritinu. Var lögbannið því staðfest .. 1007

Kyrrsetning.

- Kyrrsetning til tryggingar skaðabótakröfu staðfest 738

Kærufrestur.

- Upphaf kærufrests skal miðast við vitneskju aðilja eða umboðsmanna þeirra um uppsögu hinna kærðu dómathafnar, sbr. 22. gr. laga nr. 57/1962 462

Kærumál.

A. Einkamál.

1. Frávísun frá héraðsdómi.

- D stefndi M h/f til greiðslu víxils. Stefna var birt fyrir manni einum, er skrifstofu hafði í sama húsi og M h/f. Dæmt, að stefnubirting þessi væri ekki í samræmi við ákvæði 95. gr. laga nr. 85/1936 og málinu því vísað frá héraðsdómi. Frávísunardómur var staðfestur í Hæstarétti 15, 16
- Maður einn krafðist þess af fjármálaráðherra vegna Hagstofu Íslands, að viðurkennd yrði ógilding á skírnarsáttmála hans með því að láta skrá hana í þjóðskrá. Málinu var vísað frá héraðsdómi samkvæmt 77. gr. laga nr. 85/1936 92
- V hafði gefið út skuldabréf til F. Bréfið skyldi greiðast með fjórum jöfnum afborgunum, Vanskil urðu af hendi V og krafði lögmaður F þá V um greiðslu eftirstöðva bréfsins og fékk dóm fyrir þeirri fjárhæð. Síðar kom í ljós, að lögmaðurinn hafði misreiknað kröfuna, þar sem ein afborgun, er hann taldi hafa verið greidda, var eigi greidd. Krafði hann nú V um þessar eftirstöðvar. Dæmt, að þar sem F hefði fengið dóm fyrir eftirstöðvum bréfsins, gæti hann eigi krafði það, sem hann nú teldi vera eftir af bréfinu, með nýju máli. Var málinu því vísað frá héraðsdómi með vísan til 196. gr. laga nr. 85/1936. Sératkvæði 411
- Í skaðabótamáli einu sótti stefndi í héraði þing við þingfestingu máls, en eigi síðar. Lagði stefnandi í héraði þá málið í dóm. Málið var talið svo vanreifað, að því var vísað frá dómi án kröfu. Voru þessi málsúrslit staðfest í Hæstarétti 462
- Máli vísað frá héraðsdómi vegna vanreifunar. Var úrskurður héraðsdóms staðfestur 676
- K krafði aðilja skaðabóta og flutti sjálfur mál sitt í héraði. Málinu var vísað frá héraðsdómi, þar sem málatilbúningur K og kröfur væru mjög óskýrar og á reiki. Þá sinnti K ekki leiðbeiningum dómarans. Framkoma hans var talin gefa vísbendingu um, að hann væri óhæfur til að flytja mál sitt sjálfur. Samkvæmt þessu var málinu vísað frá héraðsdómi. Þessi niðurstaða var staðfest af Hæstarétti .. 972
- Fyrirtækið J hafði gert samning við fyrirtækið F. Skömmu síðar varð J gjaldþrota. K, er var einn af kröfuhöfum í þrotabúið, krafðist þess, að mál yrði höfðað til riftunar á viðskiptasamkomulagi þeirra J og F. Höfðaði K síðan mál til riftunar þessa samkomulags. Eigi lá ljóst fyrir, hvort fyrirsvarsmenn þrotabús J vildu vera aðiljar málsins, þar sem sett voru fyrir því nokkur skilyrði. Vísaði héraðsdómur málinu frá dómi. Þessi dómur var kærður, en stað-

festur í Hæstarétti og á það bent, að auglýsing um skipta-fund, þar sem taka skyldi ákvörðun um aðild þrotabús að riftunarmálinu, var ekki skýr um það efni né birt á lög-mætan hátt, og ekki voru lánardrottnum sendar tilkynn-ingar um þann fund 1186, 1197

2. Frestur.

Í uppboðsmáli einu var veittur frestur. Úrskurður um frestinn var kærður, en niðurstaða hans var staðfest 782

3. Kærumálum vísað frá Hæstarétti.

Fyrir uppboðsrétti reis deila um skiptingu uppboðsandvirðis fasteignar, er seld hafði verið á nauðungaruppboði. Úrskurður uppboðsdómara var kærður til Hæstaréttar, en dæmt var að lagaheimild brýsti til að kæra mál þetta, sbr. d-lið 4. tl. 21. gr. laga nr. 57/1962 og málinu því vísað frá Hæstarétti 416

Í máli einu úrskurðaði héraðsdómari að synjað skyldi um frest og að vitnaleiðsla, sem um var deilt, skyldi fram fara. Úrskurður þessi var kærður. Dæmt, að úrskurður héraðs-dómara um synjun á frestun vitnaleiðslu sæti ekki kærumeðferð, og var málinu því vísað frá Hæstarétti 791

Kærður var til Hæstaréttar úrskurður héraðsdómara um að fresti væri synjað. Dæmt, að lagaheimild brýsti til kærslíkra mála, og var málinu því vísað frá Hæstarétti 925

Við fjárnámsgerð í fógetadómi Keflavíkurkaupstaðar var bent á til fjárnáms bifreið eina og skip, er var í Grindavík. Fógeti lýsti því yfir, að hann gerði fjárnám í bifreiðinni, en að gerðinni væri frestað að því er bátinn varðaði, enda væri báturinn ekki staddur innan lögsagnarumdæmis hans. Gerðarbeiðandi kærði ákvörðun fógeta, en málinu var vísað frá Hæstarétti, þar sem lagaheimild brýsti til kærslu 1079

4. Ómerking.

Í máli einu var þess krafizt í héraði, að það skyldi talið niðurfallið. Gekk úrskurður um það atriði, og var hafningarkröfunni synjað. Úrskurður þessi var kærður, en þar sem í úrskurðinum greindi eigi dómkröfur og atvikum málsins var eigi lýst, var hinn kærði úrskurður ómerktur og málinu vísað heim í hérað til úrskurðar af nýju 787

5. Vanhæfi dómara.

Í uppboðsmáli einu var þess krafizt, að hinn reglulegi héraðsdómari viki sæti sem uppboðsdómari. Dæmt, að reglulegum uppboðsdómara bæri að víkja sæti í málinu, þar sem

fram hefði komið, að hann hefði áður veitt öðrum aðiljanum lögfræðilega aðstoð varðandi ágreiningsefni, sem var undanfari uppboðsmálsins	784
Í máli einu krafði H greiðslu úr hendi M á skuld einni. M synjaði greiðslu og taldi, að fyrirtækinu D h/f bæri að greiða skuldina. H krafðist þess, að héraðsdómariinn viki sæti í málinu, þar sem hann ætti sæti í stjórn D h/f vegna sýslunefndar einnar, sem var hluthafi í félaginu. Dómariinn neitaði að víkja sæti, og var sú niðurstaða staðfest í Hæstarétti	1028

6. Þóknun matsmanna.

Matsbeiðandi fékk dómkvadda tvo sérfróða menn til að skoða og gera álitsgerð um smíði járnstiga. Matsmenn unnu verk sitt og skiluðu rækilegri greinargerð. Reiknuðu þeir sér kr. 14.000.00 fyrir verkið. Matsbeiðandi synjaði greiðslu, og var málið lagt fyrir héraðsdóm, sem úrskurðaði, að matsþóknun væri hæfileg. Matsbeiðandi kærði úrskurð þennan til Hæstaréttar, en þar var úrskurðurinn staðfestur	81
--	----

B. Opinber mál.

1. Dómssáttir.

Bifreiðarstjóri gekkst undir sekt vegna ölvunar við akstur og sviptingu ökuleyfis. Saksóknari ríkisins kærði sáttagerð þessa og krafðist þess, að sáttin yrði úr gildi felld. Fram kom, að tveimur árum áður hafði varnaraðilja verið dæmd sekt og svipting ökuleyfis fyrir brot gegn áfengis- og umferðarlögum. Var hann því nú sóttur til saka um ítrekað brot í því máli, sem lyktaði í héraði með hinni kærðu dómssátt. Þar sem þessi málalok voru óheimil að lögum, var dómssáttin felld úr gildi, samkvæmt 6. mgr. 112. gr. laga nr. 82/1961	180
Hinn 11. janúar 1968 kærðu löggæzlumenn S fyrir að hafa ekið bifreið með áhrifum áfengis. Magn „reducerandi“ efna í blóði S reyndust samsvara 1.03% vínanda. Fram kom, að með dómi sakadóms 4. ágúst 1965 hafði S verið dæmt varðhald og sviptur ökuleyfi fyrir að aka bifreið með áhrifum áfengis. Héraðsdómari lauk málinu með sátt. Dæmt, að samkvæmt ákvæðum 4. mgr. 80. gr. laga nr. 26/1958 varði ítrekuð brot við 1., 2., sbr. 3. mgr. og 25. gr. sömu laga, varðhald eða fangelsi. Héraðsdómara var því samkvæmt skýlausum ákvæðum 2. tl. 1. mgr. 1. gr. laga nr. 29/1966 heimildarlaust að ljúka málinu með sátt. Var dómssáttin því úr gildi felld, skv. 6. mgr. 1. gr. sömu laga	1332

2. Geðrannsókn.

Úrskurðað, að sakaður maður skyldi sæta því, að sérfræðingur í geðsjúkdómum rannsakaði geðheilsu hans og sakhæfi. Hinn sakaði maður kærði úrskurðinn, sem var staðfestur 1,

6

3. Gæzluvarðhald.

Sakaður maður var úrskurðaður í gæzluvarðhald allt að 30 daga, en áður en þessi tími var að fullu liðinn, var gæzluvarðhaldsvist hans framlengd um allt að 5 vikur.

Hinn sakaði maður kærði úrskurðinn, sem var staðfestur 1, Verjandi manns eins, er krafizt var að sviptur væri lögræði, óskaði þess að vera leystur frá störfum, enda krafðist skjólstæðingur hans þess. Dæmt, að lögmaðurinn hefði gegnt starfa sínum að öllu leyti forsvanlega, og þar sem skipting á verjanda mundi valda töfum á málinu var kröfu lögmannsins um þetta efni synjað

6

309

Í máli til sviptingar lögræðis manns, krafðist hann þess, að geðsjúkdómalæknir, er rannsakað hafði heilsu hans og gefið um það vottorð í málinu, yrði kvaddur fyrir dóm. Læknir þessi var forstöðumaður geðsjúkrahúss ríkisins, og var því dæmt, að honum væri eigi skylt að mæta fyrir dómi í málinu eins og á stæði. Krafa um, að kvaddir yrðu fyrir dóm ónafngreindir læknar á nefndu geðsjúkrahúsi, var eigi talin dómhæf og vísað frá héraðsdómi

312

Landamerksamál.

Eigendur jarðanna H og HB deildu um landamerki. Fram kom, að á árinu 1916 höfðu bændur þar í sveitinni verið skipaðir til að ganga á merki jarðanna og ákveða og afmarka fyrirhugaðri girðingu stað. Rituðu merkjagöngumenn skjal um þetta, og var eigandi H þar viðstaddur. Einn merkjagöngumanna var enn á lífi, og sýndi hann, hvar hann teldi merki ætti að vera samkvæmt merkjagöngunni. Þá kom fram, að P, sonur eiganda jarðarinnar H og síðar einn af eigendum hennar, hlóð garð einn skömmu eftir að markagangan átti sér stað, og reisti girðingu á þeim stað. Eigendur H vildu nú eigi viðurkenna garð þennan og girðingarleifar sem merki. Eigendur HB höfðu hins vegar um langan aldur sætt sig við þessi markamannvirki. Dæmt, að garður sá, er að framan getur, skyldi ráða merkjum svo langt sem hann næði, en að öðru leyti voru merkin sett eftir viðmiðunarstöðum þeim, sem lagðir voru til grundvallar við merkjagönguna

762

Landhelgisbrot. Sjá fiskveiðabrot.

*Landhelgissjóður. Sjá fiskveiðabrot.**Landskipti.*

- K krafðist þess, að yfirlandskiptagerð milli jarða yrði metin ógild, og var sú krafa m. a. á því byggð, að yfirlandskiptanefnd hefði eigi kannað landið svo vel sem nauðsynlegt væri fyrir skiptin, auk þess sem skiptin væru mjög óhentug. Dæmt, að krafa K um ógildingu yfirlandskiptagerðarinnar yrði ekki tekin til greina 681
- S krafðist þess, að bújörð hans yrði dæmdur umferðarréttur fyrir búfénað yfir land nágrannajarðar. Landskiptamenn höfðu skipt landi jarða þessara, en eigi var þar skýrt fram tekið um veg eða vegarstæði og kostnað af vegi á umferðarleið þeirri, er um var fjallað í máli þessu. Var því dæmt, að málið bæri eigi að svo stöddu undir dómstólana, en S væri rétt að krefjast endurskipta með tilliti til umferðarleiðar þeirrar, er að framan greinir, og skjóta yrði undirskiptagerð til yfirlandsskiptanefndar ef þurfa þætti 734

Landvist.

- Dæmt, að sakaðir erlendir menn skuli vera af landi brott, er þeir hafi þolað refsingu samkvæmt dómi 628

Lífeyrir.

- Hjónin Á og B, sem skildu að borði og sæng, höfðu hinn 26. maí 1948 gert með sér samkomulag um skilnaðarkjör, þ. á m. um greiðslu lífeyris úr hendi B til Á. Í leyfisbréfi til lögskilnaðar hjónanna, 24. júní 1948, staðfesti Dómsmálaráðuneytið ákvæði greinds samkomulags um lífeyrisgreiðslur B. Með bréfi 20. janúar 1966 lýsti Dómsmálaráðuneytið því, samkvæmt beiðni B, að meðlagsgreiðslur féllu niður frá 1. janúar 1966 að telja. Dæmt, að í þessari ákvörðun fælist það, að niður væri felld staðfesting ráðuneytisins á lífeyrissamningi aðila. Samkvæmt því fylgdi lögtaksréttur eigi lífeyriskröfu áfrýjanda, sbr. 6. tl. 1. gr. laga nr. 29/1885 og var lögtaks synjað 407

Líkamsáverkar.

- M var staddur í íbúð sinni að kvöldlagi, drukkinn. Var þar nokkur hávaði og kom leigusali hans, E, á vettvang. Settist E þar svo og M, og ræddust þeir við nokkra stund. Allt í einu kveður E, að M hafi sprottið úr stól sínum, og þar sem hann hafi óttast, að M hygðist berja sig, kveðst E einnig hafa sprottið upp, en við það rekizt á M, er hafi fallið í gólfið. Hlaut M af þessu slæmt fótbrot. Dæmt, að eigi yrði fullyrt, að E hafi verið offari, er hann spratt upp

úr stólnum og rakst á M með þeim afleiðingum, sem áður getur. Var E því sýknaður af skaðabótakröfu M vegna atviks þessa	440
Maður var ákærður fyrir brot gegn 217. gr. laga nr. 19/1940 vegna líkamsáverka, er hann veitti konu einni. Dæmt, að meiðsli konunnar hefði verið slík, að þau hefðu fallið undir ákvæði 217. gr. laga nr. 19/1940, en þar sem áverkarnir yrðu eigi taldir manningnum til ásetningsverka, var hann sýknaður af ákæru af broti gegn þessari lagagrein —	876

Loftför.

A tók á leigu flugvél með flugmanni til skemmtiflugs yfir Reykjavíkurborg. Hann var nokkuð undir áhrifum áfengis og virðist hafa neytt áfengis á meðan á fluginu stóð. Er flugmaður hugðist lenda, hindraði A það um nokkurt skeið, en að lokum gat flugmaðurinn lent heilu og höldnu uppi á Sandskeiði. Var A dæmd refsing fyrir þetta framferði sitt og nokkrar skaðabætur til flugmannsins	235
---	-----

Læknar. Sjá mat og skoðun.

Blóðrannsókn	465, 821, 1182, 1332
Geðheilbrigði	628, 876
Líkamsáverkar	18, 470, 628, 876, 951, 1080, 1280, 1226, 1271
Örorka	18, 470, 951, 1034, 1051, 1105, 1208, 1226, 1271
Læknar gefa álit um heilsu manns og láta í ljós skoðun sína á því, hvort hann hafi hlotið heilsutjón af völdum röntgenbruna	1105

Læknaráð.

Læknaráði falið að láta í té álitsgerð um, hvort maður hefur hlotið varanlega örorku af slysi og hverju hin varanlega örorka næmi, ef því væri að skipta	14
Læknaráð lætur í té álit um, hvort maður hafi beðið heilsutjón af völdum röntgenbruna	1105
Læknaráð gefur álit um, hvort heilsubrestur manns stafi af slysi og hvort heilsubresturinn hafi verið orsök að dauða hans	1271

Lög. Lögskýring.

Fyrirtækið V fékk starfsmanni sínum, A, vörzlu bifreiðar utan vinnutíma og lét átölulaust, að hann notaði bifreiðina í eigin þágu. Talið, að skýra beri ákvæði 2. mgr. 69. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 þannig, að það leysi eigi V undan ábyrgð á tjóni því, er varð vegna nota A á bifreiðinni og eigi fékkst að fullu bætt frá vátryggingarfélagi því, er selt hafði ábyrgðartryggingu fyrir bifreiðina	18
Í heildarkjarasamningi samtaka útgerðarmanna og sjómanna	

- var svo ákveðið, að útgerðarmaður tryggði á sinn kostnað hvern þann mann, er væri háseti á skipi hans, gegn öllum slysum, hvort heldur þau yrðu um borð eða í landi, fyrir kr. 200.000.00, miðað við dauða eða fulla örorku. Háseti einn á skipi var ölvaður í landi. Fór hann úr fötum og fleygði sér í sjóinn, en sökk og druknaði. Talið var, að hann hefði ætlað að synda yfir höfnina, en skip það, sem hann var skráður á, lá hinum megin í höfninni. Foreldrar hins látna kröfðu um dánarbætur samkvæmt samningnum. Samningsákvæðið var þannig skýrt, að með því hefði útgerðarmaðurinn tekið á sig þá skyldu að vát tryggja skipverja gegn slysum, en um tryggingarskilmála skyldi fara að lögum. Dæmt, að í ljós væri leitt, að orsakir slyssins mætti rekja til ölvunar hins látna og stórkostlegs gáleysis hans. Samkvæmt því og með hliðsjón af reglum 124. gr. laga nr. 20/1954, sbr. 20. gr. sömu laga, hefði slysið eigi orðið með þeim hætti, að skylt sé að bæta það samkvæmt almennum reglum um slysatryggingar, enda væri sú niðurstaða í samræmi við góðar venjur í váttryggingarmálum 1146
- Félag ísl. kjötiðnaðarmanna lét leggja lögbann við því, að E, sem var matreiðslumaður að iðn og framkvæmdastjóri matvöruverzlunarinnar M, ynni að framleiðslu hráunninnar kjötvöru, sem samkvæmt löggildingu kjötiðnaðar sem iðngreinar heyrði undir starf kjötiðnaðarmanna. Dæmt, að grunnúrlausnarefni málsins bæri undir Félagsdóm, skv. 2. gr. laga nr. 70/1954, skýrðri eftir eðlisrökum og samræmis. Þar sem Félag kjötiðnaðarmanna hafði eigi hirt um að leggja grunnviðfangsefnið fyrir Félagsdóm, sbr. 117. gr. laga nr. 85/1936, var lögbannsgerðin og dómur í staðfestingarmáli felld úr gildi 1155
- Háseta, er slasaðist, og talið var, að skipseigandi bæri fébótaábyrgð á tjóni hans vegna slyssins, dæmdur sjóveðréttur í skipinu til tryggingar dæmdum bótum samkvæmt lögjöfnun frá ákvæðum 4. tl. 236. gr., sbr. 13. gr. laga nr. 56/1914 1208

Lögbann.

- Hús eitt var eign fjögurra aðila. Við hús þetta mátti reisa tvær bifreiðageymslur. Eigendur tveggja hluta hússins hófu að reisa bifreiðageymslur, en eigandi eins hlutans, kjallaraíbúðar, taldi með því gengið á rétt sinn og fékk lagt lögbann við framkvæmdum meðeigenda sinna. Lögbannsgerðin var staðfest 145
- Þeir L og V tóku að sér að ritstýra læknatali, er gefa skyldi út. Sendu þeir félagar læknum eyðublað til útfyllingar, þar sem óskað var upplýsinga um börn, þ. á m. kjörbörn,

og þess óskað, að getið yrði foreldra kjörbarns. Læknirinn H hafði ættleitt barn. Á eyðublaðinu gat hann þess, að barnið væri kjörbarn, en svaraði því eigi, hverjir væru foreldrar þess. Þeir L og V öfluðu sér þá upplýsinga úr þjóðskránni um þessi atriði og munu hafa ætlað að birta. H fékk lagt lögbann við því, að upplýsingar um foreldra kjörbarnsins yrðu birtar í ritinu. Dæmt, að samkvæmt grunnreglum um þagnarvernd einkalífs, eigi H rétt á því, að nöfn foreldra kjörbarns hans verði eigi birt í ritinu.

Var lögbannið því staðfest 1007

Félag ísl. kjötiðnaðarmanna lét leggja lögbann við því, að E, sem var stjórnarformaður og framkvæmdastjóri matvöruverzlunarinnar M, ynni í verzlun félagsins að framleiðslu á hráunninni kjötvöru þeirri, sem samkvæmt löggildingu kjötiðnaðar sem iðngreinar heyri undir starf kjötiðnaðarmanna. Í 2. gr. laga nr. 70/1954 segir, að heimilt skuli stéttarfélögum, félögum meistara og iðnrekenda og einstökum öðrum atvinnurekendum að leita úrskurðar Félagsdóms um það, hvort starfsemi falli undir 1. og 2. kafla laga um iðju og iðnað, og einnig um það til hvaða löggiltrar iðgreinar hún taki. Við meðferð slíks máls skal Félagsdómur, skv. 1. gr. laga nr. 70/1954, skipaður tveimur öðrum sérkunnáttudómurum en endranær. Dæmt, að grunnúrlausnarefni þess máls, sem hér var um fjallað, beri undir Félagsdóm skv. fyrrgreindu lagaákvæði, skýrðu eftir eðlisrökum og samræmis. Þar sem félag íslenzkra kjötiðnaðarmanna hefði eigi gert gangskör að því að leggja grunnviðfangsefnið fyrir Félagsdóm, sbr. 117. gr. laga nr. 85/1936, var hinn áfrýjaði dómur og lögbannsgerð felld úr gildi 1155

Löggæzlumenn.

Erlendur togari hafði verið færður til hafnar, ákærður fyrir fiskveiðabrot. Tveir löggæzlumenn voru settir um borð í togarann og afhent gæzla hans. Nótt eina tók skipstjóri togarans með ofbeldi völd af lögreglumönnum, svipti þá frelsi og færi til að setja sig í samband við yfirboðara sína og leita aðstoðar, og sigldi með þá til hafs. Íslenzk skip og flugvélar eltu togarann og náðu honum utan landhelgi. Eftir málavöxtum og eðli málsins samkvæmt, var íslenzkum löggæzlumönnum rétt og skylt, samstundis sem þeir urðu flóttá og mannráns skipstjórans vör, að hefja eftirför eftir honum út á úthafið og taka hann fastan ásamt skipi hans og færa hann til íslenzkrar hafnar og lögsækja hann. Var brot skipstjórans talið varða við 1. mgr. 106. gr. laga nr. 19/1940 202

*Lögghald. Sjá kyrrsetning.**Lögheimili.*

G, sem uppalinn var í B-hreppi, hafði átt þar lögheimili um langt skeið og dvalið hjá foreldrum sínum, tilkynnti 22. nóvember 1964, að hann hefði flutt lögheimili sitt í R-hrepp. Fram kom, að G hafði ekkert húsnæði í R-hreppi og dvaldi þar ekki og kom þar aðeins sem gestur. Þá hafði hann þar enga þá hluti, er honum voru persónulega tengdir. Hins vegar dvaldi G hjá foreldrum sínum í B-hreppi öðru hvoru. Dæmt, að lögheimili G skyldi teljast í B-hreppi .. 534

Lögmenn.

Ummæli lögmanns í varnarskjali í héraði áttalin og ómerkt .. 156
Maður, er dæmdur var sekur um manndráp, sviptur leyfum til málflutnings 876

Lögsaga.

Togari einn hafði verið færður til hafnar grunaður um fiskveiðibrot. Tveir löggæzlumenn voru settir um borð í togarann og falin gæzla hans. Skipstjóri togarans tók með ofbeldi vald af löggæzlumönnum um borð, svipti þá frelsi og færi til þess að setja sig í samband við yfirboðara sína eða fá aðstoð og sigldi til hafs. Íslenzk skip og flugvélar leituðu togarans og fundu hann á úthafi, stöðvuðu hann og færðu til Íslenzkrar hafnar. Dæmt, að eftir mála-vöxtum öllum og eðli málsins hefði Íslenzkum löggæzlumöldum verið rétt og skylt, samstundis sem þau urðu flóttu og mannránsins vör, að hefja eftirför eftir skipinu út á úthafið, taka skipstjórnann fastan ásamt skipi hans og færa hann til Íslenzkrar hafnar og lögsækja hann þar. Brot skipstjórans var talið varða við 1. mgr. 106. gr. laga nr. 19/1940 202

Lögtak.

K h/f hafði verið gert að greiða skatta á stóreignir, skv. lögum nr. 44/1957. K h/f vildi eigi greiða skattinn, og krafðist innheimtuaðili ríkissjóðs þá lögtaks fyrir honum. Af hendi K h/f var talið, að skattheimta þessi væri andstæð 67. gr. stjórnarskrár nr. 33/1944. Dæmt, að annmarkar á lögum nr. 44/1957 séu eigi slíkir, að alveg fullnægjandi ástæða sé til að telja lögin í heild ógild, samkvæmt 67. gr. stjórnarskrárinnar. Var því framgangur lögtaksins leyfður. Sér-
atkvæði 110
Hjónin Á og B gerðu með sér samkomulag um hjónaskilnaðarkjör 27. maí 1948. Var þar m. a. kveðið á um greiðslu

- lífeyris úr hendi B til Á. Í leyfisbréfi til lögskilnaðar aðilja, 24. júní 1948, staðfesti Dómsmálaráðuneytið ákvæði samkomulagsins um lífeyrisgreiðslur B. Með bréfi, 25. janúar 1966, lýsti ráðuneytið því, samkvæmt beiðni B 14. desember 1965, að lífeyrisgreiðslan félli niður frá 1. janúar 1966 að telja. Dæmt, að í þessari ákvörðun fælist það, að niður væri felld staðfesting ráðuneytisins á lífeyrissamningi aðilja. Fylgi því lífeyriskröfu Á eigi lögtaksréttur, sbr. 6. tl. 1. gr. laga nr. 29/1885, og var lögtaks synjað 407
- K bjó um skeið að R-læk 19 hér í borg og átti þá íbúð. Íbúð þessa seldi hann 13. desember 1962, en 10. júlí s. á. hafði hann keypt íbúð að K-vegi 44 og flutti þangað um haustið 1962 og bjó þar fram á sumar 1963. Íbúðina að K-vegi seldi hann 2. júlí 1963 og flutti þá út á S-mýri 34, en þar keypti hann íbúð um sumarið. Í desembermánuði 1963 seldi K íbúð sína að S-mýri 34 og flutti þá í leiguíbúð, er hann bjó í þar til á miðju árinu 1964, er hann keypti af nýju íbúð að K-vegi 44 og flutti þangað. Skattfyrirvöld töldu K til tekna hagnað af sölu íbúðanna að K-vegi 44, er hann seldi hana 2. júlí 1963, og íbúðarinnar að S-mýri 34, er hann seldi í desember s. á. K kvaðst hafa neyðzt til að selja íbúðir þessar vegna fjárskorts, en keypt þær til íbúðar fyrir sig og fjölskyldu sína, en alls ekki í sérstöku hagnaðarskyni. Gjaldheimtan í Reykjavík krafðist lögtaks vegna skatta þessara, en lögtaks var synjað, þar sem skýrslu K hefði eigi verið hnekkt, og eigi yrði talið, að um atvinnurekstur væri hér að ræða og söluhagnaður því eigi skattskyldur 718

Manndráp.

- Þ hafði skilið við eiginkonu sína. Að morgni dags réðist hann inn til fyrrverandi eiginkonu sinnar. Var hann með hníf meðferðis. Dvaldi hann þar nokkra stund, en áður en lauk, hafði hann sært fyrrverandi eiginkonu sína þeim sárum með hnífnum, að hún beið bana af og auk þess særðist kona ein, er var þar í íbúðinni. Þ var ákærður fyrir brot gegn 217. gr. laga nr. 19/1940 að því er varðaði áverkana á konu þeirri, er í íbúðinni var. Dæmt, að það verk yrði eigi talið Þ til ásetningsverks, og var hann því sýknaður af broti gegn þeirri lagagrein. Talið var sannað, að Þ hefði ráðið fyrrverandi eiginkonu sinni bana af ráðnum hug í umrætt sinn, en eigi þótti verða staðhæft, að ásetningur hans til að fremja brotið hefði orðið til fyrr en við síðustu orðasennu þeirra í íbúð konunnar. Var Þ dæmd refsing samkvæmt 211. gr. laga nr. 19/1940, fangelsi 16 ár. Þá var hann sviptur ýmsum atvinnuréttindum 876

Mat og skoðun.

1. Atvinnutjón:
Tryggingafræðingur metur atvinnutjón 18, 470, 951, 1034,
1051, 1105, 1208, 1226, 1271
2. Áverkar og heilsutjón:
Læknar lýsa líkamsáverkum og heilsutjóni 18, 470, 628,
876, 951, 1934, 1051, 1080, 1105, 1208, 1226, 1271
3. Blóðrannsókn:
Bifreiðarstjórn 465, 821, 1182, 1332
4. Fiskveiðabrot:
Álitsgerðir og gagnakönnun sérfróðra manna 202, 825
5. Geðrannsókn:
Læknar rannsaka geðheilsu sakaðra manna og láta í té
álitsgerðir 628, 876
Sálfræðingur rannsakar geðheilsu sakaðs manns og lætur
í té álitsgerð 876
6. Ýmsar matsgerðir og skoðunar eftir tímaröð í dómasafni:
Dómkvaddir sérfróðir menn gefa álit um galla á húsi og
meta hvað kosta muni úr að bæta 165
Dómkvaddir sérfróðir menn gefa álitsgerð um hljóðein-
angrun húsa 268
Starfsmaður bæjarlæknis gerir athuganir og mælingar á
hávaða frá verksmiðju og lætur í té álit um þau efni .. 268
Dómkvaddir sérfróðir menn segja álit sitt um, hvað sé
sérhitalögn og hvað kosta muni að bæta úr göllum að
því leyti. Enn fremur, hvað kosta muni að bæta úr leka-
galla á húsi 319
Kennari í siglingafræði gefur álitsgerð um siglingu skips
og hættu þá, sem það hafi verið í 662
Dómkvaddir menn meta verðmæti skips, er hafði strandað 662
Sérfróðir dómkvaddir menn lýsa galla á húsi og segja, hvað
kosta muni að bæta úr þeim 738
Verkfræðingur gerir uppdrátt af þrætulandi og markar
þar dæmd merki 762
Dómkvaddir menn skoða bifreið og láta í té álit um galla
á henni 1014
Læknaráð lætur í té álit um, hvort líkamstjón manns sé
af völdum röntgenmeðferðar 1105
Dómkvaddir sérfróðir menn skoða bifreið og lýsa ástandi
hennar og hvað þeir ætli, að henni hafi verið ekið langan
veg 1123
Læknaráð gefur álit um, hvort heilsubrestur manns sé af
völdum slyss, svo og hvort slysið hafi verið orsök að dauða
hans 1271
Tryggingafræðingur reiknar fjárhagstjón dánarbús, ekkju
og barna manns, er slasaðist við vinnu sína og beið síðan

bana af	1271
7. Þóknun matsmanna:	
Hinn 14. september 1967 voru tveir menn dómkvaddir til að gera athugun á reikningum og smíði járnstiga í húsi einu. Sömdu matsmenn vandaða skoðunar- og matsgerð og reiknuðu sér þóknun fyrir, kr. 14.000.00. Dæmt, að þessi þóknun væri hæfileg og bæri matsbeiðanda að greiða féð	81
8. Öroka:	
Örorkumat framkvæmt af læknum 18, 470, 951, 1034, 1051, 1105, 1208, 1226, 1271	
9. Öryggiseftirlit:	
Öryggiseftirlit ríkisins framkvæmir rannsókn á vinnustað og leitar að orsökum slyss	1080, 1271

Matsmenn.

Hinn 14. september 1967 voru tveir sérfróðir menn dómkvaddir til að framkvæma skoðunar- og matsgerð. Unnu þeir verk sitt og reiknuðu sér kr. 14.000.00 í þóknun. Dæmt, að þóknunin væri hæfileg og bæri matsbeiðanda að greiða hana ..	81
--	----

Málflutningsmenn. Sjá lögmenn.

Málflutningur.

Dæmt, að leggja mætti dóm á málsástæður, þótt lögmenn aðila hefðu eigi haft þær uppi í málflutningi, sbr. 113. gr. laga nr. 85/1936	52
Í máli einu var því eigi hreyft í héraði af hendi stefndu, að krafa væri fallin niður fyrir vangeymslu eða fyrningu. Þessi málsástæða var hins vegar höfð uppi í Hæstarétti, en eigi talin koma þar til álita	165

Málskostnaður.

Stefndi í máli hafði hvorki sótt né látið sækja sáttafund né þing í máli. Var honum því gert að greiða málskostnað, enda þótt málinu væri vísað frá dómi. Voru þessi úrslit staðfest í Hæstarétti, enda frávísunardómur héraðsdómara eigi gagnkærður	92
Í uppboðsmáli einu var synjað um að uppboð skyldi fram fara, en málskostnaður látinn niður falla. Uppboðsþolandi áfrýjaði máli þessu og krafðist þess, að uppboðsbeiðandi yrði dæmdur til að greiða fullan málskostnað í héraði svo og málskostnað fyrir Hæstarétti. Héraðsdómurinn var staðfestur og málskostnaður fyrir Hæstarétti látinn niður falla	1262

Meðsök. Sjá skaðabætur.

- A var að störfum hjá B h/f við fermingu skips eins. A var á leið upp úr lest skipsins, en eigi hafði hann látið lúgumann vita um það. Í sömu svifum var vindubyrði tekin um borð í skipið, og er hún var látin síga niður í lestina, rakst hún í lestaropsbitana, sem voru lausir og færðust til. Klemmdist A við lestaropskarminn, svo að hann meiddist. Dæmt, að B h/f hefði borið skylda til að sjá um, að lestaropsbitar væru fastir, sbr. 4. mgr. 6. gr. reglugerðar nr. 69/1953, og bæri það fyrirtæki því fébótaábyrgð á, hvernig fór. Hins vegar hefði A sýnt gáleysi með því að fara upp úr lestinni um stigann, án þess að láta lúgumann vita, sem auðvelt hefði verið. Var hann því einnig talinn eiga sök. Samkvæmt þessu var dæmt, að B h/f bæri að bæta A 70% af tjóni hans vegna slyss þessa 259
- Stúlkan E, 14 ára að aldri, var nemandi í gagnfræðaskóla. Dag einn í frímínútum var hún að leik á gangi skólans. Var þá hringt til kennslu, og hljóp hún inn skólaganginn, en rakst þá í handfang á hurð einni í ganginum, þar sem handfangsjárn var óvarið, og hlaut veruleg meiðsl. Fram kom í málinu, að skólastjóri skólans og umsjónarmaður vissu, að handfangsjárn það, er hér um ræðir, var óvarið og eigi öruggt. Var dæmt, að óforsvaranlegt væri, að eigi hefði verið úr þessu bætt, sem þó var auðvelt og ekki kostnaðarsamt. Var dæmt, að þeir, sem ábyrgð bæru á rekstri skólans að þessu leyti, væru fébótaskyldir gagnvart E fyrir því tjóni, er hún varð fyrir vegna slyssins. E hafði skýrt svo frá, að hún myndi eigi eftir handfanginu öðruvísi en handfangið væri óvarið. Hið sama kom fram í skýrslum annarra nemenda. Dæmt, að E hefði mátt vera ljóst, að hætta stafaði af handfangsjárninu, og með hliðsjón af aldri hennar og þroska, var talið, að hún hefði sýnt verulegt gáleysi, er hún hljóp meðfram hurð þeirri, sem um var að tefla. Var því talið, að hún skyldi bera sjálf tjón sitt að hálfu. Sératkvæði 356
- M hafði tekið á leigu húsnæði í kjallara húss eins við Laugaveg. Haustið 1959 barst Vatnsveitu Reykjavíkur tengibeðni frá eiganda hússins, þar sem þess var farið á leit, að vatn mætti taka úr aðalæð í Vegamótastíg. Var beðni þessi samþykkt, en jafnframt ákveðið, að húseigandi skyldi loka fyrir rennsli úr gamalli heimæð, sem tengd var við aðalæð, sem lá í norðanverðum Laugavegi. Í marzmánuði 1962 rann vatn inn í kjallara hússins, og skemmdust þar eigur M. Í ljós var leitt, að vatnið kom úr hinni gömlu heimæð í Laugaveginum, og var því talið ljóst, að æðinni hefði ekki verið lokað haustið 1959 eða lokunarþúnaði hefði verið

áfátt. Samkvæmt reglugerð fyrir Vatnsveitu Reykjavíkur eru allar vatnsæðar frá vatnsveituæðum að húsi eign hús-eiganda, og hann ber kostnað af lögn þeirra og viðhaldi. Dæmt, að starfsmönnum Vatnsveitunnar hefði borið að hafa eftirlit með því, að tryggilega væri gengið frá lokun heimæðarinnar, en sú eftirlitsskylda hefði verið vanrækt. Húseigandi hafi hins vegar vanrækt að sjá um, að gömlu heimæðinni væri lokað og að komið væri fyrir dælubúnaði og safnvatnsgryfju í kjallaranum. M krafði borgarsjóð Reykjavíkur um bætur vegna tjónsins, og var dæmt, að honum bæri að bæta það að hálfu

498

Drengurinn G, fæddur 29. nóvember 1941, var í sumarvinnu að búi R sumurin 1954 og 1955. R eignaðist dráttarvél sumarið 1954, og lærði G að stjórna henni. R keypti sláttuvél í júlí 1955, og var hún tengd við dráttarvélina. Var drifhjólábúnaður sláttuvélarinnar aftast á dráttarvélinni, tvö hjól, hið efra og minna um 1 meter frá jörðu, en hitt um hálfan meter. Hjól þessi voru tengd með reim og í sambandi við svokallaða hlaupastelpu og ljá sláttuvélarinnar. Snerist hjólábúnaðurinn þegar dráttarvélina var í gangi og tengd sláttuvélinni. Yfir hjólábúnaðinum var hlíf, en hann var óvarinn, þegar staðið var aftan við vélina. G sló með dráttarvélinni um sumarið 1955 og fram í miðjan september, en þá var það dag einn, að hann þurfti að stíga af dráttarvélinni, til þess að losa úr greiðu sláttuvélarinnar, en lét vélina ganga á meðan. Hugðist hann síðan stíga á dráttarvélina aftan frá yfir drifhjólábúnaðinn. Lenti hægri hönd hans þá inn á milli reimar og efra hjóls og skaddaðist mjög. Dæmt, að ljóst sé, að ýmsar hættur séu því samfara að láta ungling, vart af barnsaldri, hafa stjórn dráttarvélar með tengdu fylgitæki. Sannað væri, að verulega hefði þar skort á, að R hefði leiðbeint G svo um meðferð vélanna og haft það eftirlit með vinnubrögðum G, sem nauðsynlegt var. Þá væru hjólin og reimin aftan á dráttarvélinni illa varin, og hefði þó mátt vel úr því bæta með litlum kostnaði. Var R því talinn eiga að megin hluta sök á slysinu. Hins vegar var talið, að óvarlegt hafi verið af G að stíga niður af dráttarvélinni og upp á hana að aftan, með tilliti til hinna óvörðu vélarhluta. Þá hefði verið gálaust af honum að stíga niður af dráttarvélinni án þess að taka sláttuvélina áður úr sambandi. Var því talið, að G ætti sjálfur einnig sök. Var R talinn bera fébótaábyrgð á tjóni því, er G varð fyrir vegna slyss þessa, að $\frac{3}{5}$ hlutum, en G skyldi bera sjálfur tjón sitt að $\frac{2}{5}$ hlutum, og var þá sérstakt tillit tekið til hins unga aldurs hans. Sératkvæði.

951

- Hinn 4. október 1966 ók J bifreið sinni frá Reykjavík til Keflavíkur. Er hann var kominn fram hjá Hvassahrauni, ók bifreið, eign varnarliðs Bandaríkja Norður-Ameríku, fram úr bifreið hans. Eftir þetta fylgdust bifreiðarnar nokkurn veginn að með stuttu millibili. Allt í einu stöðvaði ökumaður varnarliðsbifreiðarinnar bifreið sína og hóf akstur hennar aftur á bak og sneri henni til, sjáanlega í þeim tilgangi að aka yfir á vinstri vegarhelming. Í sömu svifum bar J þar að í bifreið sinni, og varð árekstur milli bifreiðanna. Hlaut J við það mikil meiðsl. Fram kom, að hemlaför bifreiðar J voru um 21 metri, og bendir það til að hraði hennar hafi verið 64—67 km miðað við klukkustund, en hún kastaði varnarliðsbifreiðinni áfram um 7—8 metra. Dæmt, að ökumaður varnarliðsbifreiðarinnar hefði ekið mjög óvarlega og óforsvaranlega, er hann ók bifreið sinni aftur á bak á veginum án þess að hyggja nægilega að umferð, og ætti hann meginhluta sakar. J hafði séð, að varnarliðsbifreiðin var stöðvuð er um 300 metrar voru á milli bifreiðanna. Bar honum þá að draga mjög úr hraða bifreiðar sinnar og jafnvel stöðva hana, enda gat hann séð, að viðbrögð ökumanns varnarliðsbifreiðarinnar voru óeðlileg og varhugaverð. Þar sem hann gætti þess eigi, var hann einnig talinn eiga nokkra sök á hvernig fór. Sök var skipt þannig, að ökumaður varnarliðsbifreiðarinnar var talinn eiga $\frac{3}{4}$ hluta sakar, en J sjálfur $\frac{1}{4}$ hluta 1226
- J, sem var rafvirki að iðn, starfaði hjá G að alls konar viðgerðum og viðhaldi. Hinn 22. febrúar 1952 taldi J, að sprenging hafi orðið í eldhólfi gufuketils í húsi G. Hefði hann orðið fyrir áfalli og misst heilsuna vegna þessa. J höfðaði mál til heimtu bóta á árinu 1960, en hann andaðist skömmu síðar. Orsakasamband var talið á milli slyssins og dauða J. Eigi lét G tilkynna Öryggiseftirliti ríkisins um slys þetta, né óskaði rannsóknar vegna þess. Dæmt, að í ljós væri leitt, að sprenging hefði orðið í ketilhúsinu umrætt sinn og J hefði hlotið þar áfall. Eigi væri sannað, hverjar væru orsakir sprengingar þessarar, en sprengingin virðist hafa orðið af völdum bilunar á tækjum eða vegna lélegrar umhirðu. Var því dæmt, að G bæri fébótaábyrgð á tjóni því, sem varð vegna slyss þessa. Í skýrslu J um atvik þetta sagði, að hann hefði verið að vinna annars staðar í húsi G, orðið litið út um glugga og séð þá mikinn reyk leggja upp úr reykháfi þvottahússins og þá orðið ljóst, að ekki mundi allt vera með felldu með olíukyndinguna. Hefði hann þá farið út og inn í ketilhúsið, til þess að reyna að koma í veg fyrir frekara hættuástand eða tjón, en þá hafi sprengingin orðið og hann hrokkið upp að vegg og

misst meðvitund. Dæmt, að J hefði verið kunnugur tækjum þeim, sem um var að ræða. Honum mátti því vera ljóst, að hættulegt gat verið að fara inn í ketilhúsið eins og á stóð, og var það metið honum til óvarkárni. Var fébótaábyrgð á tjóninu skipt og dæmt, að G bæri að bæta tjón það, er orðið hefði vegna slyssins, að $\frac{3}{4}$ hlutum. Sératkvæði 1271

Meiðyrði. Sjá ærumeiðingar.

Miskabætur. Sjá skaðabætur.

Nafnréttur.

Á árinu 1916 tók Á upp ættarnafnið S samkvæmt heimild í 6. gr. laga nr. 41/1913, og var nafnið birt í B-deild Stjórnartíðinda 1916. Dóttur hans, G, var því heimilt að bera þetta ættarnafn samkvæmt 2. mgr. 3. gr. laga nr. 54/1925. Hinn 9. ágúst 1961 skráðu tveir menn sameignarfélag hér í borginni með firmanafninu S. Sameignarfélag þetta var afmáð úr firmaskrá 22. júní 1967, að ósk eigenda, en sama dag var skráð í hlutafélagsskrá hlutafélagið S, en eigendur sameignarfélagsins voru báðir meðal stofnenda þess og annar formaður félagsstjórnar. Samkvæmt 1. mgr. 9. gr. laga nr. 84/1933 er bannað að nota í atvinnuskyni nafn, sem sá hefur ekki rétt til, er notar. Samkvæmt því var dæmt, að S h/f væri óheimilt að nota ættarnafn G í firmanafni sínu og dæmt skylt að láta afmá það úr hlutafélagsskrá. Þá voru G dæmdar nokkrar skaðabætur úr hendi hlutafélagsins og þeirra manna, er sameignarfélagið stofnuðu 1045

Nágrenni.

A var forstjóri ölgerðarhúss, er hafði verksmiðju sína í íbúðarhverfi. Af vélum ölgerðarhússins var hávaði, er talinn var til óþæginda fyrir íbúa húss, sem sambyggt var verksmiðjuhúsinu. Þrátt fyrir áskoranir heilbrigðisnefndar Reykjavíkur fékkst A eigi til að bæta úr göllum þessum. Dæmt, að hann hefði gerzt brotlegur við 8. gr. laga nr. 35/1940, sbr. 1. gr. laga nr. 19/1962, svo og 1. mgr. 255. gr. almennra hegningarlaga með háttsemi sinni, og var dæmd sekt vegna þessa 268

Niðurfelling máls. Sjá útivist aðilja.

Opinber mál. Sjá atvinnuréttindi, áfengislög, áfrýjun, ákæra, bifreiðir, blóðrannsókn, botnvörpuveiðar, brot gegn

valdstjórninni, fangelsi, fiskveiðabrot, fjársvik, frávisun, frelsissvipting, geðrannsókn, gæzluvarðhald, heimvisun, hlutdeild, ítrekun, kærumál, landhelgisbrot, landvist, líkamsáverkar, loftför, lækna, löggæzlumenn, lögsaga, manndráp, mat og skoðun, nágrenni, ómerking, óréttmætir verzlunarhættir, refsingar, sáttir, skattsvik, skilorðsbundnir refsidómar, skírlífisbrot, stök úr refsivist, tékkamisferli, tilraun, togveiðar, tolllagabrot, umferðarlög, verðlagsbrot, verjandi í opinberu máli, ölvun.

Ómaksbætur.

Áfrýjanda gert að greiða ómaksbætur 355, 652, 653, 793, 1031, 1032, 1033, 1207, 1244

Ómerking.

a) Einkamál.

Útgerðarmaðurinn S krafði útgerðarmanninn F um andvirði beitu, er hann taldi sig hafa selt F. Málið var mjög vanreifað af hendi aðilja, og þar sem báðir aðiljar ráku útgerð og verzlunarviðskipti, var talið, að málið, er dæmt hafði verið á bæjarþingi, skyldi rekið fyrir sjó- og verzlunardómi, sbr. ákvæði 200. gr. laga nr. 85/1936. Var héraðsdómur því ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi .. 49

Tveir hluthafar í hlutafélagi einu áttu í samningum við lögmanninn A um, að hann sæi um sölu á fasteignum hlutafélagsins. Annar hluthafanna hafði prókúruumboð fyrir félagið. Virðist Á nokkuð hafa unnið í fasteignasölu. En mál snerust þannig, að annar lögmaður tók við málefnum hlutafélagsins og leysti þau. Lögmaðurinn krafði nú alla hluthafa félagsins óskipt um greiðslu sölubóknunar. Í málinu kom fram, að aðrir hluthafar félagsins en þeir, er áður voru nefndir, tóku ekki þátt í samningum við lögmanninn Á, og ekkert kom fram um heimildir þeirra tveggja, sem áður getur, til að bjóða eignir félagsins til sölu. Þá lá eigi fyrir, hverjir skipuðu stjórn hlutafélagsins þann tíma, sem hér um ræðir. Voru slíkir gallar taldir á málstilbúnaði og gagnaöflun, að héraðsdómur var ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi 104

A krafði B um greiðslu víxilskuldar. Vixill þessi var útgefinn af A á hendur hlutafélagi einu, er bar nafn B. B ritaði persónulega á vixilinn sem samþykkjandi. Dæmt, að þar sem B væri eigi greiðandi, væri nafnritun hans sem samþykkjanda ógild að vixilrétti, sbr. 25. gr. vixillaga nr. 93/1933 og veittu A eigi vixilrétt á hendur B. Málið hafði verið rekið sem vixilmál í héraði, en eigi var heimilt að

- reka það sem slíkt. Var héraðsdómurinn ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi 277
- J hafði ritað sem ábekingur á víxil, er seldur var í banka í sambandi við útgerð báts eins. Báturinn var síðan seldur A, sem tókst á hendur að greiða fyrrnefndan víxil sem hluta af kaupverði bátsins. Eigi greiddi hann víxilskuldina, og varð J að greiða hana og fékk þá framsal frá banka þeim, er keypt hafði víxilinn. Krafði J nú A um greiðslu víxilskuldarinnar. A taldi sig hins vegar eiga rétt til afsláttar af kaupverði bátsins, er víxilskuldinni næmi, vegna ýmissa galla á tækjum og veiðarfærum bátsins og vanefndum á kaupsamningi. Dæmt, að gögn málsins veittu eigi glögga vitneskju um, hvernig stæðu reikningar milli A og eiganda bátsins. Þá væru eigi í ljós leidd ýmis atriði í skiptum þeirra, þannig, að eigi væri öruggt, að A væri skyldur að standa við það ákvæði í kaupsamningnum að greiða umræddan víxil. Því yrði ekki fullyrt að svo komnu, að J hafi með greiðslu víxilsins innt af hendi framlag fjár, er hann gæti krafist A um. Málið var því talið svo vanreifað, að héraðsdómur og meðferð máls í héraði var ómerkt og málinu vísað frá héraðsdómi 549
- Í máli einu í héraði krafðist stefndi þess, að það yrði hafið. Hafningarkröfunni var hrundið. Úrskurður þessi var kærður, en ómerktur fyrir Hæstarétti, þar sem þar voru eigi greindar dómkröfur og atvikum málsins eigi lýst. Var hinn kærði úrskurður því ómerktur og málinu vísað heim í hérað til úrskurðar af nýju 787
- G hafði verið til meðferðar sem sjúklingur á Röntgenstofunni í Reykjavík og síðan í Röntgendeild Landspítalans. Taldi hann sig hafa orðið fyrir heilsutjóni af völdum röntgenbruna og krafði ríkissjóð um bætur. Dæmt, að gagnaöflun og málsreifan hefði verið mjög ábótavant í héraði. Var hinn áfrýjaði dómur því ómerktur og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og uppsögu dóms af nýju 1105
- Bátur einn var seldur á nauðungaruppboði, og varð E hæstþjóðandi. Krafðist hann þess, að báturinn yrði lagður sér út sem ófullnægðum veðhafa. B taldi sig eiga línuspil, er var um borð í bátnum, þegar hann var seldur, og krafði E um andvirði þess. Boð E í bátinn var samþykkt, en eigi kom fram í héraðsdómi, hvenær það var, og eigi heldur, hvenær B lýsti eignarrétti sínum til línuspils þess, sem var í bátnum og um var deilt. Þá var eigi upplýst í málinu, hvenær E veitti bátnum móttöku, og eigi hafði verið aflað aðiljaskýrslna fyrirsvarsmanna aðilja. Var því dæmt, að mál þetta væri svo vanreifað, að hinn áfrýjaði dómur var ómerktur og því vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar

og dómálagningar af nýju	1178
--------------------------------	------

b) Opinber mál.

D var grunaður um ölvun við akstur, og fór fram lögreglu- rannsókn vegna þessa dagana 24. og 25. ágúst 1967. Hinn 22. september sama ár kom D fyrir sakadóm, og voru kynnt gögn málsins, en eigi var hann prófaður um sakarefni. Hinn 25. sama mánaðar kom lögregluvarðstjóri fyrir dóm og staðfesti skýrslu sína. Síðan voru gögnin send saksókn- ara ríkisins, er gaf út ákæru hinn 4. október 1967. Gekk dómur í málinu. Eftir að héraðsdómur var genginn, voru háð í málinu dómpróf og vitni yfirheyrð og heitfest. Þá kom í ljós, að vafi var um, hvort blóðsýnishorn í málinu hefðu ruglazt. Dæmt, að þar sem ákæran í málinu væri reist á rannsókn, sem ekki fullnægði skilyrðum laga til málshöfðunar, sbr. 1. mgr. 150. gr. laga nr. 82/1961, bæri að ómerkja héraðsdóminn og vísa ákærinni frá héraðsdómi	465
Í refsímáli einu, vegna meintra skattsvika og bókhaldsóreiðu, var dæmt, að héraðsdómara bæri að dæma málið með sér- fróðum samdómendum, sbr. 4. mgr. 5. gr. laga nr. 82/1961, enda beri dómi að kanna sjálfstætt og meta sakarefni, þótt skattstjórnarvöld hafi þar áður um fjallað. Var hinn áfrýjaði dómur því ómerktur og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og uppsögu dóms af nýju	555
Í opinberu máli, þar sem Þ var ákærður fyrir að hafa dregið undan tollvörugjald og gerzt brotlegur um ýmis konar bókhaldsóreiðu, var málið dæmt af einum sakadómara. Dæmt, að héraðsdómari hefði átt að fara með þetta mál ásamt sérfróðum samdómendum, sbr. 4. mgr. 5. gr. og 110. gr. laga nr. 82/1961 og var héraðsdómur því ómerktur og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og upp- sögu dóms af nýju	597

Ómerking ummæla. Sjá lögmenn, refsingar, ærumeiðingar.

Óréttmætir verzlunarhættir.

Á árinu 1916 tók Á upp ættarnafnið S, skv. heimild í 6. gr.
laga nr. 41/1913, og var nafnið birt í B-deild Stjórnartíð-
inda 1916. Dóttur hans, G, var því heimilt að bera ættar-
nafn þetta, skv. 2. mgr. 3. gr. laga nr. 54/1925. Hinn 9.
ágúst 1961 skráðu tveir menn hér í Reykjavík sameignar-
félag með firmanafninu S. Sameignarfélag þetta var afmáð
úr firmaskrá 22. júní 1967 að ósk eigenda, en sama dag
var skráð í hlutafélagaskrá hlutafélagið S, og voru eig-
endur sameignarfélagsins báðir meðal stofnenda þess og
annar formaður félagsstjórnar. Bent var á, að samkvæmt

1. mgr. 9. gr. laga nr. 84/1933 væri bannað að nota í atvinnuskyni nafn, sem sá hefur ekki rétt til, er notar. Samkvæmt því var S h/f dæmt óheimilt að nota ættarnafn G í firmanafni sínu og dæmt skylt að afmá það úr firmaskrá. Þá var eigendum sameignarfélagsins og hlutfélaginu dæmt að greiða G nokkrar bætur með hliðsjón af bótareglum 3. mgr., sbr. 4. gr. 16. gr. laga nr. 84/1933 1045

Prentréttur.

Í meiðyrðamáli, er lögmaðurinn M höfðaði gegn ritstjóranum E, lagði E fram greinargerð, þar sem sveigt var mjög að M. Síðan birti hann greinargerðina í blaði, er hann ritstýrði. Dæmt, að ummælin væru meiðandi fyrir M, en eigi hefði verið næg ástæða til að refsa E fyrir þau meðan einungis var um að tefla refsináemi þeirra í varnarskjali fyrir dómi. Hins vegar varðaði birting ummælanna í vikublaðinu E refsingu samkvæmt 235. gr. almennra hegningarlaga. Við ákvörðun refsingar var þess gætt, að M hafði haft nokkur harðyrði um E í málsskjölum. Ummælin voru ómerkt. Þá var E dæmt skylt að sjá svo til, að birtar væru forsendur og dómsorð Hæstaréttar í málinu í blaði því, er meiðyrðin höfðu birzt í 281

Þeir L og V tóku að sér að ritstýra riti, er gefa skyldi út og í væru æviágrip lækna á Íslandi. Til að afla gagna sendu þeir læknum eyðublöð, er þeir óskuðu, að útfyllt yrðu, og yrði þar meðal annars getið barna, og ef um kjörbörn væri að ræða, hverjir væru foreldrar þeirra. Læknirinn H, er ættleitt hafði barn, skráði á fyrrgreint eyðublað, að barnið væri kjörbarn, en gat þess eigi hverjir væru foreldrar þess. Þeir L og V öfluðu sér þá vitneskju um þessi atriði í þjóðskránni. H fékk þá lagt lögbann við því, að upplýsingar um foreldra barnsins yrðu birtar í ritinu. Dæmt, að samkvæmt grunnreglum laga um þagnarvernd einkalífs, ætti H rétt á því, að nöfn foreldra kjörbarns hans yrðu eigi birt í ritinu. Var lögbannið því staðfest 1007

Prestar. Sjá embættismenn.

Refsingar.

Manni dæmd sekt, kr. 2.000.00, fyrir tolllagabrot 11
 Bifreiðarstjóra dæmd sekt, kr. 1.000.00, fyrir að aka bifreið gáleysislega 63
 Sagnamanni, höfundu og útgefendum bókar, sem í birtust niðrandi ummæli um látinn mann, dæmd refsing, kr. 4.000.00 fésekt hverjum 124
 Manni dæmt fangelsi 5 mánuðir fyrir fjársvik. Ítrekun 200

Togaraskipstjóra dæmd sekt, kr. 400.000.00, fyrir fiskveiðabrot og fangelsi 6 mánuðir fyrir brot gegn 1. mgr. 106. gr. laga nr. 19/1940	202
Ökumanni dæmd sekt, kr. 4.000.00, fyrir brot á umferðarreglum Farþega í flugvél, sem var ölvaður og hindraði flugmann við stjórn flugvélar og landingu, dæmd refsing, fangelsi 6 mánuðir	235
Bifreiðarstjóra dæmd sekt fyrir að sýna eigi næga gát, er hann ók inn á aðalbraut	240
Verksmiðjueiganda dæmd sekt fyrir að sinna eigi kröfum heilbrigðisnefndar um að bæta úr hávaða og göllum í verksmiðju einni	268
Ritstjóra dæmd refsing fyrir ummæli í blaðagrein	281
Manni, er ók bifreið ökuréttindalaus, dæmt varðhald 10 daga	458
Ökumanni dæmd refsing, varðhald 45 daga fyrir akstur án ökuréttinda. Ítrekunarbrot	460
Tveimur mönnum dæmt fangelsi, 2 ár og 6 mánuði hvorum, fyrir skirlifisbrot og fjársvik	628
Manni, er dæmdur var fyrir tékkamisferli og fjárdrátt, dæmt fangelsi 6 mánuðir	751
Ökumanni bifreiðar, er lenti í árekstri, og síðan eftir áreksturinn rakst á vegfaranda, dæmd sekt vegna ógátilegs aksturs	795
Farmanni, er flutti kælisbát til lands og tilkynnti hann eigi tollyfirvöldum, dæmd refsing vegna þess og skápurinn gerður upptækur	814
Farmanni, er smyglaði vindlingum til landsins, dæmd refsing, fangelsi 30 daga og kr. 70.000.00 sekt til ríkissjóðs, vegna þessarar háttsemi sinnar. Smyglvarningurinn var gerður upptækur	817
Ökumanni dæmt 15 daga varðhald vegna brota á áfengis- og umferðarlögum	821
Skipstjóra á togara, er dæmdur var sekur um fiskveiðibrot, dæmd sekt, kr. 500.000.00	825
Manni, er varð fyrrverandi eiginkonu sinni að bana, dæmd refsing, 16 ára fangelsi og sviptur atvinnuréttindum	876
Ökumanni bifreiðar, er lenti í árekstri við aðra bifreið, og slösuðust farþegar í þeirri bifreið og einn svo, að hann beið bana af, dæmd refsing, varðhald 60 daga, og sviptur ökuleyfi tvö ár	1065
Manni dæmd refsing, sekt kr. 10.000.00, fyrir verðlagsbrot ..	1075
Bifreiðarstjóra, er ók bifreið sinni með áhrifum áfengis, dæmt varðhald og sviptur ökuleyfi ævilangt	1182
Einstakar refsitegundir og önnur viðurlög:	
a. Sekt dæmd og varðhald sem vararefsing:	
Fjárhæð sektar kr. 8.000.00. Varðhald 15 daga	11

	Bls
Fjárhæð sektar kr. 1.000.00. Varðhald 2 daga	63
Fjárhæð sektar kr. 4.000.00. Varðhald 6 daga	124
Fjárhæð sektar kr. 400.000.00. Varðhald 8 mánuði	202
Fjárhæð sektar kr. 4.000.00. Varðhald 10 daga	227
Fjárhæð sektar kr. 1.000.00. Varðhald 2 daga	240
Fjárhæð sektar kr. 3.000.00. Varðhald 2 daga	268
Fjárhæð sektar kr. 1.000.00. Varðhald 2 daga	281
Fjárhæð sektar kr. 3.000.00. Varðhald 4 dagar	795
Fjárhæð sektar kr. 5.000.00. Varðhald 7 daga	814
Fjárhæð sektar kr. 70.000.00. Varðhald 70 daga	817
Fjárhæð sektar kr. 500.000.00. Varðhald 8 mánuði	825
Fjárhæð sektar kr. 10.000.00. Varðhald 12 daga	1075
b. Fangelsi dæmt	200, 202, 236, 628, 751, 817 876
c. Varðhald dæmt	458, 460, 821, 1065, 1182
d. Upptaka eigna dæmd	11, 202, 814, 817, 825, 848
e. Svipting landvistar dæmd	628
f. Svipting málflutningsleyfis dæmd	876
g. Svipting verzlunarleyfis dæmd	876
h. Svipting ökuleyfis dæmd	821, 1065, 1182
i. Ómerking ummæla	124, 156

Réttarfar. Sjá aðfarargerðir, aðgerðarleysi, aðild, áfrýjun, áfrýjunarfrestur, áfrýjunarleyfi, ákæra, dómar, dómarar, dómhæfi kröfu, dómstólar, félagsdómur, fjárnám, fógetagerðir, frávisun, gagnaöflun, gerðardómur, gjafsókn, gjafvörn, hafning máls, heimvísun, innsetningargerð, kyrrsetning, kærufrestur, kærumál, lög, lögskýring, lögbann, löghald, lögmenn, lögsaga, lögtak, málflutningsmenn, málflutningur, málskostnaður, niðurfelling máls, ómaksbætur, ómerking, réttarfarsvitur, sáttir, sératkvæði, stefna, stefnubirting, tómlæti, úrskurðir, útburðarmál, útivist aðilja, vanreifun, venjuréttur, vitni, þingsókn.

Réttarfarsvitur.

- Að því fundið, að löggæzlumaður, er var við umferðarstjórn, þar sem umferðarslys varð, gerði engan reka að því að ná til vitna á árekstrarstað. Þá gerðu hvorki rannsóknarlögreglan, héraðsdómari né ákærvald nokkuð til að reyna að hafa upp á vitnum, sem á staðnum kunna að hafa verið. Var þetta vítt 63
- Að því fundið, að dómari hafi tekið til úrlausnar frávisunarkröfu, sem málsaðili hafi haft upp í greinargerð í héraði, en fallið frá, áður en málið var dæmt 110
- Ummæli í varnarskjali lögmanns í héraði talin óréttmæt og ómerkt 156
- Í meiðyrðamáli einu höfðu aðiljar í málflutningi meiðandi um-

mæli hvor um annan. Var það vítt	281
Í úrskurði einum hafði dómari eigi greint dómkröfur né lýst atvikum máls. Var að þessu fundið og úrskurðurinn ómerktur	787

Ritfrelsi.

Þeir L og V tóku að sér að ritstýra bók, er í væru æviágrip lækna á Íslandi. Í gagnaöflunarskyni sendu þeir læknum eyðublað, þar sem m. a. var óskað upplýsinga um börn þeirra. Var þess óskað, að gefnar væru upplýsingar um foreldra kjörbarna. H, sem ættleitt hafði barn, gat þess, er hann endursendi fyrrgreint eyðublað, að barnið væri kjörbarn, en svaraði eigi, hverjir væru foreldrar þess. Þeir L og V öfluðu sér þá upplýsinga um þetta úr þjóðskránni og hugðust birta í ritinu. H fékk þá lagt lögbann við því, að umræddar upplýsingar um foreldra kjörbarnsins yrðu birtar. Dæmt, að samkvæmt grunnreglum laga um þagnarvernd einkalífs, eigi H rétt á því, að nöfn foreldra kjörbarns hans yrðu eigi birt í fyrrgreindu riti. Var lögbannið því staðfest	1007
--	------

Sameign.

Á árunum 1955 og 1956 reistu þeir A og B hús eitt hér í borginni, og voru í því fjórar íbúðir. Á byggingarupphætti af lóðinni var gert ráð fyrir einni bifreiðargeymslu vestan við húsið, en lóðin að öðru leyti ræktuð til afnota fyrir alla eigendur þess óskipt. Hinn 4. maí 1956 seldu þeir A og B rishæð hússins, og er tekið fram í afsali, að 1. hæð hússins hafi rétt til bifreiðargeymslu á lóðinni og einnig 2. hæð, ef heimild fáið til að byggja þar tvær bifreiðageymslur. Hinum selda eignarhluta fylgdi hins vegar ekki réttur til að byggja bifreiðargeymslu. Þeir A og B seldu síðan D hinn 11. ágúst 1956 aðra hæð hússins, og segir í því afsali, að 1. hæð hússins fylgi réttur til að byggja bifreiðargeymslu á sameiginlegri lóð, en fáið leyfi til að byggja tvær bifreiðageymslur á lóðinni, skuli 2. hæð hafa rétt til annarrar geymslunnar. D seldi síðan E 2. hæð hússins með fylgiréttindum 1., september 1962. Þeir A og B seldu síðan 2. október 1958 F 1. hæð og íbúð í kjallara hússins ásamt fylgiréttindum, og segir þar í afsali, að hinum selda eignarhluta fylgi réttur til að byggja bifreiðargeymslu á lóð hússins, en eigi er getið réttar 2. hæðar til bifreiðargeymslu. F seldi síðan hinn 19. nóvember 1956 G 1. hæð hússins, og segir þar í afsali, að hinum selda eignarhluta fylgi réttur til að byggja bifreiðargeymslu á lóð hússins, en eigi er þar getið réttinda 2. hæðar til bifreiðargeymslu.

Hinn 18. desember 1956 seldi síðan F íbúð í kjallara hússins og var H kaupandi, og í þessu afsali er tekið fram, að réttindi til bifreiðargeymslu fylgi ekki með kaupunum. Hins vegar er réttinda 2. hæðar til bifreiðargeymslu að engu getið í afsalinu. Hinn 29. ágúst 1966 seldi H síðan I eignarhluta sinn í húsinu. Þegar H keypti kjallaraíbúðina, hafði hann fyrir sér veðbókavottorð, þar sem eigi er getið réttinda 2. hæðar til bifreiðargeymslu. Þá var á uppdrætti af húsinu, er honum var sýndur í umrætt sinn, mörkuð ein bifreiðargeymsla, er talin var fylgja 1. hæð hússins. Talið var, að H hafi verið grandalaus um bifreiðargeymsluréttindi 2. hæðar, þegar hann keypti kjallaraíbúðina. Í afsölum fyrir 1. hæð og kjallaraíbúð, sem gengu kaupum og sölum sem sjálfstæðir eignarhlutir, var aldrei getið bifreiðargeymslukvaðar til handa 2. hæð. Var því talið, að sú kvöð bindi eigi grandalausan kaupanda kjallaraíbúðarinnar né rétttaka hans, I. Með hliðsjón af ákvæðum 1. mgr. 10. gr. laga nr. 19/1959 og meginreglna laga um eignarrétt var talið, að eigendur 1. og 2. hæðar hefðu, að fengnu leyfi byggingaryfirvalda, rétt til að byggja bifreiðageymslur á þeim stað, sem þeir hefðu ætlað sér, gegn fébótum samkvæmt samningi eða mati til eigenda kjallaraíbúðarinnar vegna verðyrnunar. En þar sem þeir buðu eigendum kjallaraíbúðarinnar eigi bætur áður en þeir hófu undirbúning á lóðinni að byggingu bifreiðageymslanna, var talið, að þær aðgerðir þeirra væru ólögmætar. Samkvæmt því var dæmt, að lögbann, er H hafði látið leggja við byggingu bifreiðageymslanna væri lögmætt og að eigendum 1. og 2. hæðar bæri að færa í fyrra horf rask það, sem þeir höfðu gert á lóðinni

145

Bóndinn B ólst upp með móður sinni og sambylismanni hennar, S. Taldi B, að svo hefði verið um samið, að S gæfi honum $\frac{1}{4}$ hluta jarðar þeirrar, er þau bjuggu á. Síðar keypti B $\frac{1}{4}$ hluta jarðarinnar. Á árinu 1929 gerði S arfleiðsluskrá þar sem hann arfleiddi frænda sinn að hálfri jörðinni, en B að $\frac{1}{6}$ hennar. B bjó á þessum tíma á $\frac{2}{3}$ hlutum jarðarinnar. Með afsali 3. júní 1942 seldi S frænda sínum, J, hálfa jörðina, og var þeim gerningi þinglýst. B taldi sig eiga $\frac{2}{3}$ hluta jarðarinnar. Dæmt, að B hefði eigi sannað, að hann ætti meira en hálfa jörðina, en hann hefði hins vegar ábúð á $\frac{2}{3}$ hlutum hennar. Væri sá ábúðarréttur til lífstíðar og án endurgjalds. Var þetta á því byggt, að ekki væri sönnuð grandsemi J við afsalsgerðina 1942, né að B hefði nýtt $\frac{1}{6}$ hluta hennar, sem hann hafði í ábúð umfram helming hennar, þannig, að sameigendur hans hafi verið með öllu útilokaðir frá notum þessa jarðarhluta af hans

hendi 336

- Þeir E og J voru sameigendur að húsi. Átti E 67.5% af eigninni, en J 32.5%. Ósamkomulag var með aðiljum og deildu þeir um flest. Á árinu 1958 lét E gera garða á lóðarmörkum og með götu við lóð húss þeirra aðilanna. Var talið, að lögmenn aðiljanna hefðu rætt um þetta atriði, en er til kom, neitaði J að taka þátt í greiðslu. Atvik þessi gerðust áður en lög nr. 19/1959 gengu í gildi, en dæmt var, að efnislega sömu reglur og þar eru nú í 11. gr. laganna hefðu verið í gildi, er lóðin var girt. E fór ekki eftir þessum reglum varðandi samráð við J og var því engin lögleg ákvörðun tekin um gerð garðanna og gæti E því ekki krafist J um greiðslu á hluta kostnaðarins. Hins vegar var J dæmt að greiða E kostnað vegna sameiginlegs viðhalds og aðgerða á sameiginlegum hlutum hússins 804
- Sameigendur að húsi deildu um eignarrétt að herbergi í kjallara hússins og krafðist annar sameigendanna þess, að hinn yrði borinn út úr því með beinni fúgetagerð. Dæmt, að í málinu væri um að fjalla eignarrétt að herberginu, en samkvæmt gögnum málsins lægi ekki svo ljóst fyrir um eignarréttinn, að fúgetadómi hefði verið rétt að taka kröfu um útburð til greina. Var því úrskurður fúgeta um útburð felldur úr gildi 1164

Samningar.

- Með samningi 4. júní 1964 tók S að sér að byggja fjölbýlishús fyrir Reykjavíkurborg fyrir ákveðið verð. Í verksamningi aðilja voru nokkur ákvæði um breytingar á samningsverði miðað við þær breytingar, sem kynnu að verða á framkvæmdum. Þá sagði í samningnum, að samningsverðið væri miðað við byggingarvísitölu Hagstofu Íslands. Var greint, hver vísitala væri á samningsdegi og síðan sagt, að breytingar á þessari vísitölu skuli koma til hækkunar eða lækkunar á samningsverðinu. Meðan á byggingu húsanna stóð, hækkaði vísitala byggingarkostnaðar verulega, og krafði S þá borgarsjóð um hækkun á samningsverðinu samkvæmt því. Borgarsjóður neitaði að greiða hækkun þessa, og var á því byggt, að hann hefði tekið að sér að greiða ýmis gjöld, sem raunverulega væru þættir í byggingarvísitölunni og ættu að takast út úr reikningsgrundvællinum samkvæmt því. Dæmt, að eigi væri nein þau atvik í ljós leidd, er þiggi borgarsjóð undan hinu fortakslausa ákvæði verksamningsins, að breytingar á byggingarvísitölunni skuli koma til hækkunar eða lækkunar á samningsverðinu. Var því krafa S tekin til greina 244
- Byggingameistarinn H byggði fjölbýlishús hér í borg og seldi

- K þar íbúð með afsali 29. maí 1957, og er tekið fram í afsali, að íbúðinni fylgi „sér hitalögn“. Er K var fluttur í íbúðina, kom í ljós, að lögn fyrir heitt vatn í bað og eldhús var sameiginlegt með annarri íbúð í húsinu. K vildi eigi una þessu og krafði H um bætur á árinu 1960. Fékk hann dómkvadda tvo sérfróða menn til að segja álit sitt um þetta atriði og hvað kosta mundi úr að bæta. Hinir dómkvöddu menn töldu, að það væri eigi sérhitalögn þar sem kranavatn væri sameiginlegt. Þá skiluðu þeir álitssgerð um hvað kosta mundi úr að bæta. Dæmt, að K hefði mátt treysta því, að heitt vatn til hitunar og nota í íbúðinni væri eigi sameiginlegt með öðrum íbúðum hússins, og þar sem þessa hafði ekki verið gætt, bæri H að greiða bætur vegna þessa, svo sem hinir dómkvöddu menn höfðu metið. K krafði einnig um bætur vegna galla, er hann taldi vera á íbúðinni. Í ljós kom, að galli þessi hafði komið í ljós á árinu 1958, en eigi undan honum kvartað fyrr en á árinu 1960. Samkvæmt því og undirstöðurökum ákvæða 52. gr. laga nr. 39/1922 var talið, að þessi kvörtun hefði of seint fram komið og var H sýknaður af bótakröfu vegna þessa . . 319
- Veitingahúsa eigandinn S réði hljómsveitina Þ til starfa í veitingahúsi sínu á árinu 1964. Starfaði hún þar allt fram í janúarmánuð 1965, að S sagði henni upp með hálfis mánaðar fyrirvara miðað við 1. febrúar 1965. Talið var sannað, að enda þótt samningar væru munnlegir, hefði svo verið ráð fyrir gert og hljómsveitarmennirnir mátt treysta því, að þeir væru ráðnir til 1. maí 1965. Var S því gert að greiða þeim laun til þess tíma, þar sem um samningsrof af hans hendi væri að ræða, en ósannaðar allar sakir á hljómsveitarmennina 1091
- A seldi Ó bifreið. Í afsali var tekið fram, að bifreiðin væri af árgerð 1964 og vegmælir hennar sýndi, að henni hefði verið ekið 14.400 km. Fram kom, að bifreiðin var skráð hér á landi 30. júlí 1963. Þegar Ó hafði tekið við bifreiðinni, taldi hann koma í ljós, að hún væri mun slitnari en akstur sá, er vegmælirinn sýndi, gæfi til kynna. Fékk hann dómkvadda sérfróða menn til að skoða bifreiðina, og töldu þeir, að ljóst væri, að bifreiðinni hefði verið ekið a. m. k. 35.000 km, þegar kaupin gerðust. Ó krafði nú A um bætur vegna þessara tveggja atriða. Fram kom, að bifreiðin var að vísu smíðuð árið 1963, en í öllum viðskiptum voru bifreiðar af þessari gerð nefndar árgerð 1964, og var því Ó synjað um bætur vegna þessa atriðis. Hins vegar var talið sannað, að Ó hefði mátt treysta því, að bifreiðinni hefði verið mjög lítið ekið og mun minna en henni hefði verið ekið í raun og veru. Voru honum því dæmdar nokkrar

- bætur vegna þessa galla 1123
- Í heildarkjarasamningum samtaka útvegsmanna og sjómanna var svo ákveðið, að útgerðarmenn skyldu tryggja á sinn kostnað hvern þann mann, er væri háseti á skipum þeirra, gegn öllum slysum, hvort sem þau yrðu um borð eða í landi, fyrir kr. 200.000.00 miðað við dauða eða fulla örorku. Háseti einn á skipi Á var ölvaður eitt sinn og henti sér í höfnina og synti þar, en drukknaði. Foreldrar hins látna kröfðu um dánarbætur samkvæmt samningnum. Samningsákvæðið var þannig skýrt, að með því hefði útgerðarmaðurinn tekið á sig þá skyldu að váttryggja hásetana gegn slysum, en um tryggingarskilmála skyldi fara að lögum. Dæmt, að í ljós væri leitt, að orsakir slyssins mætti rekja til ölvunar hins látna og gáleysis hans. Samkvæmt því og með hliðsjón af reglum 124. gr. laga nr. 20/1954, sbr. 20. gr. sömu laga, hefði slysið eigi orðið með þeim hætti, að skylt væri að bæta það, samkvæmt almennum reglum um slysátryggingar, enda væri sú niðurstaða í samræmi við góðar venjur í váttryggingarmálum 1146
- Tannlækni, er talinn var hafa slitið vinnusamningi við aðstoðarstúlku sína án sakar, dæmt að greiða henni laun, venjulegan uppsagnarfrest, sem ákveðinn var einn og hálfur mánuður 1324

Samvinnufélög.

- Þrír menn á Kópaskeri gerðu út bát einn á árunum 1962 og 1963. Aflann seldu þeir kaupfélagi á staðnum. Er viðskiptin skyldu gerð upp, kröfðust útgerðarmenn þess, að fyrir fiskinn greiddi kaupfélagið verð samkvæmt ákvörðun Verðlagsráðs sjávarútvegsins, sbr. lög nr. 97/1961. Kaupfélagið taldi hins vegar, að því bæri einungis að greiða það verð, sem það hefði raunverulega fengið fyrir fiskinn. Kaupfélagið væri samvinnufélag, og útgerðarmennirnir væru félagar þess. Þeir hefðu afhent fiskinn til sölumeðferðar og gætu eigi krafist kaupfélagið um hærri verð samkvæmt ákvæðum samvinnufélaga, en það verð var allmiklu lægra en lágmarksverð það, er Verðlagsráð sjávarútvegsins hafði ákveðið. Dæmt, að eigi væri í ljós leitt, að skipti aðilja, sem í máli þessu var um fjallað, væru undanþegin ákvæðum laganna nr. 90/1961 og bæri kaupfélaginu því að greiða það verð fyrir fiskinn, sem Verðlagsráð sjávarútvegsins hafði ákveðið 999

Sáttir.

A. Einkamál.

Hinn 6. desember 1966 undirgekkst K, sem skipaður lögráða-

maður E, sátt við D um greiðslu víxilskulda auk vaxta og kostnaðar. Eigi var staðið í skilum með greiðslu fjár samkvæmt sáttinni, og var gert fjárnám til tryggingar henni hjá E. E skaut dómssáttinni og fjárnáminu til Hæstaréttar. Dæmt, að dómssátt sú, er um var fjallað í málinu, væri gerð samkvæmt skriflegu samkomulagi umboðsmanna málsaðilja, er þeir hefðu undirritað og lagt fram á dómþinginu. Eigi yrði séð, að héraðsdómari hefði á nokkurn hátt lagt dóm á gildi sáttarinnar. Að svo vöxnu brysti lagaheimild til áfrýjunar dómssáttarinnar, og var málinu því vísað frá Hæstarétti. Hins vegar var ekkert talið fram komið, er réttlætti að frávísa fjárnámsgerðinni, og var kröfu um það efni því synjað 1267, 1269

B. Opinber mál.

- Hinn 29. janúar 1967 var bifreiðarstjóri einn tekinn að akstri bifreiðar með áhrifum áfengis. Í þinghaldi 27. sept. 1967 gekkst hann undir sekt og sviptingu ökuleyfis til að sleppa við málssókn út af brotinu. Saksóknari ríkisins kærði sátt þessa og krafðist þess, að hún væri úr gildi felld. Fram kom, að hinn 14. okt. 1964 hafði varnaraðilja verið dæmd sekt og svipting ökuleyfis fyrir brot gegn áfengislögum og umferðarlögum. Varnaraðili var því sóttur um ítrekað brot gegn lagaboðum þessum í máli því, sem lyktaði í héraði með hinni kærðu dómssátt. Þessi málalok voru óheimil að lögum, og var dómssáttin því felld úr gildi samkvæmt 6. mgr. 112. gr. laga nr. 82/1961 180
- Hinn 11. janúar 1968 kærðu löggæzlumenn S fyrir að hafa ekið bifreið með áhrifum áfengis. Blóð S var rannsakað, og reyndist það innihalda „reducerandi“ efni, er svaraði til 1.03% vínanda. Héraðsdómariinn lauk málinu með dómssátt og var S gert að greiða sekt í ríkissjóð. Fram kom, að S hafði hinn 4. ágúst 1965 verið dæmdur í varðhald og sviptur ökuleyfi fyrir að aka bifreið undir áhrifum áfengis. Samkvæmt ákvæðum 4. mgr. 80. gr. laga nr. 26/1958 varða ítrekuð brot gegn 1., 2., sbr. 3. mgr. 25. gr. laganna varðhaldi eða fangelsi. Var héraðsdómara því samkvæmt skýlausum ákvæðum 2. tl. 1. mgr. 1. gr. laga nr. 29/1966 heimildarlaust að ljúka málinu með sátt, og var sáttin því felld úr gildi, sbr. 6. mgr. 1. gr. laga nr. 29/1966 1332

Sératkvæði.

- Hæstaréttardómari greiðir sératkvæði um forsendur dóms í skattheimtumáli 110
- Tveir hæstaréttardómarar greiða sératkvæði um formhlið máls 252

Hæstaréttardómari greiðir sératkvæði um skiptingu sakar í máli til heimtu bóta vegna slyss nemanda í skóla	356
Hæstaréttardómari greiðir sératkvæði um fébótaábyrgð í skaðabótamáli, er nemandi höfðaði vegna slyss í skóla	356
Hæstaréttardómari greiðir sératkvæði í kærumáli	411
Tveir hæstaréttardómarar greiða sératkvæði um forsendur dóms	428
Hæstaréttardómari greiðir sératkvæði um skiptingu sakar í máli til heimtu bóta vegna vinnuslyss	951
Hæstaréttardómari greiðir sératkvæði um sakarskiptingu í máli til heimtu bóta vegna vinnuslyss	1080
Hæstaréttardómari greiðir sératkvæði um sakarskiptingu í máli til heimtu bóta vegna vinnuslyss	1271

Sjó- og verzlunardómur.

Útgerðarmaðurinn S krafði útgerðarmanninn F um greiðslu beitu, er hann taldi sig hafa selt honum. Mál þetta var dæmt á bæjarþingi, en það skyldi rekið fyrir sjó- og verzlunardómi samkvæmt ákvæðum 200. gr. laga nr. 85/1936. Var héraðsdómurinn því ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi	49
Mál til heimtu launa	392, 495, 925, 928, 1171
Mál til heimtu vöruúttektar vegna skips	492
Björgunarmál	662
Mál um fiskverð	999
Mál um verzlunarviðskipti	1028
Mál til heimtu bóta vegna vinnuslyss	1034, 1208
Mál til heimtu dánarbóta	1146

Sjóveð.

Verzlunin B höfðaði mál gegn ÞH til greiðslu skuldar fyrir matvæli, er keypt höfðu verið til skipsins G. Þá var ÞÞ stefnt til að þola sjóveðrétt í bátnum, en hann var talinn eigandi bátsins. Í héraði sóttu þeir ÞH og ÞÞ ekki þing, og voru kröfur B teknar til greina að öllu leyti. Báturinn var seldur á nauðungaruppbóði 8. desember 1966, og varð L hæstbjóðandi og krafðist þess, að báturinn yrði lagður sér út sem ófullnægðum veðhafa. Áfrýjaði L fyrrgreindu máli og stefndi B og ÞH og krafðist þess, að sjóveðréttur væri niður felldur. Fram kom, að ÞH var þinglesinn eigandi bátsins, en því var lýst yfir í Hæstarétti, að ÞÞ hefði verið eigandi og útgerðarmaður bátsins á þeim tíma, er mál þetta var höfðað í héraði. ÞÞ sótti þing Hæstaréttar, er málið var munnlega flutt. Dæmt, að þar sem málinu hefði eigi verið áfrýjað að því er varðaði ÞÞ, breytti þingsókn af hans hendi að liðnum áfrýjunarfresti og án áfrýj-

- unarleýfis engu, og var málinu því vísað frá Hæstarétti . . . 492
- Vélstjórinn G starfaði á bát einum og stefndi ÞH til greiðslu eftirstöðva aflahlutar og kaups, og ÞÞ, sem talinn var eigandi bátsins, til að þola sjóveðrétt í bátnum til tryggingar kröfunum. Í héraði sóttu þeir ÞH og ÞÞ eigi þing og málið því dæmt eftir kröfum G. Baturinn var síðan seldur á nauðungaruppboði, og varð L hæstbjóðandi og krafðist útlagningar sem ófullnægður veðhafi, L áfrýjaði málinu og stefndi þeim G og ÞH og krafðist þess, að sjóveðréttur í bátnum yrði niður felldur. ÞÞ var eigi stefnt í málinu. Þar sem málinu hafði eigi verið áfrýjað varðandi ÞÞ, var dæmt, að þingsókn af hans hendi að liðnum áfrýjunarfresti og án áfrýjunarleýfis breytti engu þar um, og var málinu því vísað frá Hæstarétti 495
- Bátur einn var seldur á nauðungaruppboði. Skipverjar, sem á bátnum höfðu verið, kröfðust þess, að vangoldin laun þeirra yrðu greidd af uppboðsandvirði skipsins. Þá lýsti Samábyrgð Íslands á fiskiskipum iðgjaldakröfum allt frá árinu 1964 og krafðist þess, að iðgjöldin yrðu greidd af uppboðsandvirði og gengju á undan launakröfum skipverja. Vátryggingariðgjöld Samábyrgðarinnar og vélbátaábyrgðarfélaga eru tryggð með lögveði tvö ár frá gjalddaga í vátryggðum skipum. Í 216. gr. siglingalaga nr. 66/1963 eru taldar upp þær kröfur, sem sjóveðrétt eigi í skipi og farmgjaldi, en samkvæmt 1. tl. lagagreinarinnar hafa meðal annars forgangsrétt: „lestargjöld, vitagjöld, hafnargjöld og önnur slík opinber gjöld, sem greiða ber af skipi“. Taldi Samábyrgðin, að iðgjaldaveð félli hér undir og lögveð gengi því fyrir sjóveði áhafnarinnar, sem stofnað væri samkvæmt heimild í 2. tl. 216. gr. siglingalaganna. Dæmt, að vátryggingarstofnanir þær, sem hér um ræðir, væru að vísu reknar fyrir atbeina ríkisins að meira eða minna leyti og vátryggingariðgjöld þeirra njóti lögveðréttar í vátryggðum skipum, en iðgjöldin falla allt að einu eigi undir ákvæði 1. tl. 216. gr. laga nr. 66/1963, enda væri óeðlilegt að vátryggingariðgjöld gengju fyrir björgunarlaunum, sem tryggð eru með sjóveðrétti samkvæmt 3. tl. 216. gr. laga nr. 66/1963 og standa því að baki sjóveðtryggðum kröfum samkvæmt 1. tl. 216. gr. og launakröfum skipverja samkvæmt 2. tl. 216. gr. laga nr. 66/1963. Var því dæmt, að laun skipverja nytu sjóveðréttar og skyldu ganga á undan iðgjaldakröfum S 517
- G varð fyrir slysi um borð í togara 11. febrúar 1962. Höfðaði hann mál til heimtu bóta úr hendi eiganda togarans með stefnu 2. september 1964. Kröfu sína hækkaði hann síðan með framhaldsstefnu hinn 28. febrúar 1968. Dæmt, að sam-

- kvæmt 13. gr. laga nr. 56/1914, sem voru í gildi, þegar slysið varð, væri ábyrgð B takmörkuð við skipið. Stefnan í framhaldssök var birt 28. febrúar 1968, en skipið hafði verið selt úr landi til niðurrifs þann 17. júlí 1967. Sjóveðréttur fyrir framhaldskröfunni var þá fallinn niður fyrir fyrningu samkvæmt 251. gr. laga nr. 56/1914. Þar sem þessi sjóveðréttarkrafa hvíldi eigi lengur á skipinu, er sala fór fram, voru skilyrði 241. gr. sömu laga fyrir stofnun sjálfskuldarábyrgðar aðaláfrýjanda eigi fyrir hendi. Samkvæmt þessu væri eigi unnt að taka kröfu G í framhaldssökinni til greina. Hins vegar var B samkvæmt sömu lagagrein sjálfskuldaraðili að réttmætum kröfum G í frumsök, en sjóveðréttur féll að sjálfsögðu niður við niðurrif skipsins 1034
- Háseta á skipi, sem vikið var úr skiprúmi og dæmdar bætur fyrir, dæmdur sjóveðréttur í skipi því, er hann hafði verið á 1171
- Háseta á skipi, sem vikið var úr skiprúmi og dæmdar bætur var talinn bera fébótaábyrgð á. Samkvæmt lögjöfnun frá ákvæðum 4. tl. 236. gr., sbr. 13. gr., laga nr. 56/1914 var hásetanum dæmdur sjóveðréttur í skipinu til tryggingar dæmdum bótum 1208

Skaðabætur.

a) Innan samninga.

Arkitektarnir A og B tóku að sér að teikna fjölbýlishús eitt og hafa umsjón með byggingu þess. Verktakafyrirtækið C sá um útvegum starfsmanna og efniskaup að verulegu leyti. Múrarameistarinn D hafði umsjón með múrsmíði og verkfræðifyrirtækið E sá um járnateikningar og teikningar á hitalögn og framkvæmd þeirra verka. Húsið var byggt á árinu 1957. Húseigendur töldu brátt, að gólf í húsinu væru gölluð, þar sem pollar mynduðust í gólfinu. Var um þetta formlega kvartað á árinu 1963 og gólfin þá skoðuð af dómkvöddum mönnum. Fram kom, að gólfin þurftu sérstakrar einangrunar, þar sem geislahitalögn var í gólfplötum. Í teikningu arkitektanna A og B var upphaflega gert ráð fyrir frauðsteypu, sem múrhúðuð yrði og síðan lagður á dúkur. Var síðan horfið að því ráði að nota vikursandlögum á gólfin sem einangrun. Voru gerðar nokkrar tilraunahellur úr vikursalla og sementi og þær athugaðar. Var múrarameistararnum D og verkstjóra verktakafyrirtækisins C falið að ganga úr skugga um gæði efnisins. Var síðan gengið frá vikureinangrun þessari, en hún reyndist svo illa, að hún molnaði og mynduðust pollar og dældir í gólfið. Sannað var, að arkitektarnir A og B sögðu fyrir um efni og blöndun nefndrar einangrunar

og ákváðu þykkt slitlags ofan á vikrinum. Þessi einangrunaraðferð við geislahitalögn var þeim lítt kunn, en þrátt fyrir það fylgdust þeir frá upphafi eigi sem skyldi með framkvæmd verksins né hvernig einangrunin reyndist, þegar á hólminn kom. Voru þeir því taldir bera ábyrgð á göllum þeim, er í ljós komu. Múrarmeistarinn D hafði á hendi framkvæmd verksins og var honum ljóst, að einangrunin fullnægði eigi þeim gæðaskilyrðum, sem til hennar bar að gera. Var hann talinn hafa sýnt slíka vangæzlu við undirbúning og framkvæmd verksins, að hann bæri ábyrgð á hvernig fór. Fyrirsvarsmaður verktakafyrirtækisins C annaðist um kaup á vikursallanum, en lét hvorki kanna gæði vikursins, svo sem þeir A og B höfðu þó gert ráð fyrir, né hafði nægilegt eftirlit með framkvæmd verksins. Var C því einnig talinn bera fébótaábyrgð á göllunum. Ekkert var fram komið um það, að E hefði sýnt vangæzlu í sambandi við framkvæmd síns verks og var því sýknaður af kröfum húseigenda. Samkvæmt þessu var þeim A, B, C og D dæmt að greiða húseigendum óskiptar bætur vegna þessara galla. Í héraði hafði því ekki verið hreyft, að krafa húseigenda kynni að vera fallin niður fyrir fyrningu eða vangeymslu, en þessu var hreyft fyrir Hæstarétti og eigi talið eiga að koma þar til álita ..

165

Byggingameistarinn H byggði fjölbýlishús hér í borg og seldi K þar íbúð með afsali 29. maí 1967, og er tekið fram í afsali, að íbúðinni fylgi „sér hitalögn“. Er K var fluttur í íbúðina, kom í ljós, að lögn fyrir heitt vatn í bað og eldhús var sameiginlegt með annarri íbúð í húsinu. K vildi eigi una þessu og krafði H um bætur á árinu 1960. Fékk hann dómkvadda tvo sérfróða menn til að segja álit sitt um þetta atriði og hvað kosta mundi úr að bæta. Hinir dómkvöddu menn töldu, að það væri eigi sérhitalögn, þar sem kranavatn væri sameiginlegt. Þá skiluðu þeir álitsgerð um hvað kosta mundi úr að bæta. Dæmt, að K hefði mátt treysta því, að heitt vatn til hitunar og nota í íbúðinni væri eigi sameiginlegt með öðrum íbúðum hússins, og þar sem þessa hefði ekki verið gætt, bæri H að greiða bætur vegna þessa, svo sem hinir dómkvöddu menn höfðu metið. K krafði einnig um bætur vegna galla, er hann taldi vera á íbúðinni. Í ljós kom, að galli þessi hafði komið í ljós á árinu 1958, en eigi undan honum kvartað fyrr en á árinu 1960. Samkvæmt því og undirstöðurökum ákvæða 52. gr. laga nr. 39/1922 var talið, að þessi kvörtun hefði of seint fram komið, og var H sýknaður af bótakröfu vegna þessa

319

Seint á árinu 1964 keypti G af S íbúðarhús úr timbri á stein-

steyptum kjallara. Flutti G í húsið í febrúarmánuði 1965. Um miðjan október 1965 kom fram leki í kjallara. Dómkvaddir voru menn til að meta, hvað kosta mundi úr að bæta. Er kom fram á veturinn, kom í ljós, að húsið var mjög kalt og illa einangrað. Voru enn dómkvaddir menn til að kanna það atriði og segja álit sitt um, hvað kosta mundi úr að bæta. Töldu hinir dómkvöddu menn, að einangrun væri mjög ófullkomin og kosta mundi verulegt fé úr að bæta. Krafði G nú S um bætur vegna þessa. Dómkvaddir yfirmatsmenn töldu, að húsið væri illa einangrað og yfirleitt mætti segja, að það væri óvandað. Fram kom, að S hafði reist húsið árið 1955 og búið þar sjálfur um 10 ára skeið. Var talið hinna sannað, að honum hefði verið kunnugt um einangrunarskort að nokkru og vitað um leka. Var dæmt, að S bæri að greiða G nokkrar bætur vegna þessa, en að því er varðaði galla þá, sem ljósir máttu vera hverjum, er húsið skoðaði, voru eigi dæmdar bætur 738

H seldi T gamla bifreið. Eftir að T hafði tekið við bifreiðinni, komu fram á henni verulegir gallar. Meðal annars stöfuðu gallarnir af því, að hreyfill bifreiðarinnar var mjög slitinn. Dæmt, að H bæri að greiða T nokkrar bætur vegna þessa, þar sem um leynda galla hefði verið að ræða á hreyfli bifreiðarinnar 990

Bifreiðaverzlunin G seldi H bifreið. Er bifreiðin var flutt hingað til lands, skemmdist hún af sjóttjóni. H tók samt við bifreiðinni og samdi svo um við G, að hann mundi sjálfur gera upp bætur vegna sjóttjónsins við vátryggingafélag það, er selt hafði G flutningatryggingu. Nokkru síðar krafði G um greiðslu eftirstöðva kaupverðsins. H synjaði greiðslu og krafðist auk þess skaðabóta, þar sem leyndir gallar hefðu verið á bifreiðinni, er hann tók við henni. Dómkvaddir menn töldu, að eigi hefði verið um að ræða leynda galla á bifreiðinni, og sérfróðir samdómendur féllust á þá skoðun í meginatriðum. Var því dæmt, að H bæri að greiða G eftirstöðvar kaupverðsins, en hins vegar var G sýknaður af skaðabótakröfu H 1014

Á árinu 1965 seldi A bifreið sína kaupandanum Ó. Í afsali er bifreiðin talin af árgerð 1964, en fram kom, að bifreiðin var skráð hér á landi 30. júlí 1963. Á afsalsdegi sýndi vegmælir bifreiðarinnar 14.400 ekna km. Dómkvaddir sérfróðir menn töldu, að bifreiðinni hefði verið ekið a. m. k. 35.000 km., er kaupin fóru fram. Ó krafði A um bætur, bæði vegna þess, að bifreiðin væri mun slitnari en hann hefði mátt treysta, og auk þess af annarri árgerð. Fram kom, að bifreiðin var að vísu smíðuð árið 1963, en í viðskiptum ætíð talin árgerð 1964. Var því dæmt, að Ó gæti

eigi átt rétt á bótum vegna þess. Hins vegar var talið, að Ó hefði mátt treysta því, að bifreiðinni væri eigi ekið meira heldur en vegmælir hennar sýndi, enda hefði A tjáð honum, að bifreiðinni hefði verið mjög lítið ekið. Var A dæmt að greiða Ó nokkrar bætur vegna þessa 1123

b) Utan samninga.

1. Bifreiðaslys.

Hinn 1. október 1960 ók A bifreið, eign V h/f, út úr bænum.

Í sama mund ók J bifreið sinni til bæjarins eftir Suðurlandsvegi, og var kona hans, H, farþegi í bifreiðinni. Skammt frá mótum Suðurlandsvegar og Vesturlandsvegar hugðist A aka fram úr annarri bifreið og færði sig yfir á hægri vegarbrún, og ók þá beint framan á bifreið þá, er J ók, og varð árekstur. Hlutu þau hjónin J og H mikil meiðsl. Rannsókn leiddi í ljós, að A var ölvaður í umrætt sinn, og var honum dæmd refsing vegna þessa og óforsvaranlegs aksturs. Bifreið sú, er A ók, var skylduvátryggð fyrir kr. 500.000.00, og greiddi vátryggingarfélagið hjónunum J og H það fé. Þau J og H töldu tjón sitt hafa numið meiru fé og kröfðu V h/f, eiganda bifreiðarinnar, um bætur. Af hálfu V h/f var talið, að A, sem var starfsmaður V h/f, hefði eigi haft heimild til að nota bifreiðina til einkaerinda. Fram kom, að A hafði umráð bifreiðarinnar utan vinnutíma og geymdi hana, og að hann hafði notað bifreiðina á þeim tíma, án þess að fá sérstakt leyfi. Var dæmt, að V h/f bæri ábyrgð á tjóni þeirra J og H, enda væri rétt að skýra ákvæði 2. mgr. 69. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 þannig, að það leysi eigi V h/f undan ábyrgð. Við slys þetta hlaut J, sem var ríkisstarfsmaður, varanlega örorku, sem tryggingalæknir mat 30%. Tryggingafræðingur taldi, að örorkutjón J næmi samtals kr. 813.049.00. Þá krafði J bóta fyrir þjáningar og lýti, kr. 350.000.00. H hlaut einnig veruleg meiðsl, en eigi varanlega örorku. Krafði hún um örorkubætur, kr. 38.262.00, og bætur fyrir þjáningar og lýti, kr. 100.000.00. J gat eigi sinnt störfum sínum vegna meiðslanna í rúma 9 mánuði, en hélt launum sínum óskertum í 6 mánuði og hálfum launum í rúmlega 3½ mánuð. Örorkutjón J, það er bæta bæri, var metið á kr. 350.000.00 og bætur til hans fyrir þjáningar og lýti, kr. 150.000.00. Örorkubætur til H voru ákveðnar kr. 35.000.00 og bætur til hennar vegna þjáninga og lýta, kr. 75.000.00. Frá tjóninu þannig reiknuðu auk útlagðs fjár voru dregnar þær kr. 500.000.00, er áður höfðu verið greiddar. Við ákvörðun örorkubóta J var þess gætt,

að hann hefði haldið föstum launum sínum, og við ákvörðun bótanna var tillit til þess tekið að nokkru, að þau hjónin fengu greiðslu tryggingafélagsins þegar raungildi krónunnar var mun herra en við uppkvaðningu dómsins

18

Hinn 15. janúar 1963 var bifreið, eign Landssmiðjunnar, ekið á flugvél, eign Landhelgisgæzlunnar, og skemmdist hún nokkuð. Landhelgisgæzlan krafði Landssmiðjuna um greiðslu fyrir tjón, og innti Landssmiðjan bætur af hendi. Krafði Landssmiðjan síðan vátryggingarfélag það, er skylduvátryggt hafði bifreiðina, um endurgreiðslu hins útlagða fjár. Dæmt, að þótt hvorttveggja stofnunin væri eign ríkisins, þá væri rekstur þeirra hvorrar fyrir sig sjálfstæður og óháður. Gæti því Landssmiðjan komið fram sem sjálfstæður aðili gagnvart Landhelgisgæzlunni í þeim lögskiptum, sem hér var um að ræða. Var vátryggingarfélagið S því dæmt til að endurgreiða Landssmiðjunni það fé, er hún hafði orðið að inna af hendi vegna tjóns þessa

71

Slökkvibifreið á Akureyri var ekið yfir Hafnarstræti og inn í Kaupvangsstræti, án þess að stöðva við biðskyldumerki og á syðri akrein, en þegar aka skal inn á Kaupvangsstræti, skal aka miðakrein. Ökumaðurinn kvað öryggisljósmerki og varúðarhljóðmerki hafa verið gefin. Í sama mund var bifreið ekið norður Hafnarstræti á hægri ferð. Er ökumaður þeirrar bifreiðar nálgadist gatnamót Kaupvangstrætis, kveðst hann ekki hafa séð til umferðar og því ekið hiklaust áfram, enda á aðalbraut. Allt í einu hafi hann séð slökkvibifreiðina fyrir framan sig. Hafi hann þá hemlað, en árekstur orðið. Dæmt, að ökumaður slökkvibifreiðarinnar hefði hagað akstri sínum andstætt umferðarreglum án þess að gæta nægilegrar varúðar, sbr. 2. mgr. 38. gr. laga nr. 26/1958. Var því öll sök á akstrinum lögð á ökumanninn og eiganda bifreiðarinnar gert að greiða eiganda hinnar bifreiðarinnar fullar bætur

194

Hinn 4. október 1966 var J á leið frá Reykjavík til Keflavíkur í bifreið sinni. Er hann var kominn fram hjá Hvassahrauni,ók bifreið, eign varnarliðs Bandaríkja Norður-Ameríku hér á landi, fram úr bifreið hans. Er varnarliðsbifreiðinni hafði verið ekið nokkra stund á undan J, stöðvaði ökumaður þeirrar bifreiðar bifreið sína og hóf akstur aftur á bak, greinilega í þeim tilgangi að aka yfir á vinstri vegarhelming. Í þeim togum bar J þar að á sinni bifreið, og skipti það engum togum, að bifreiðarnar rákust á. Hlaut J af þessu mjög mikil meiðsl, og varð að taka af honum hægri fót 5 cm fyrir ofan hné. Dæmt, að aksturshættir varnarliðsbifreiðarinnar hafi verið óeðlilegir og óforsvar-

anlegir eins og á stóð og eigi hún því megin sök á, hvernig fór. Hins vegar hafi komið fram, að J mátti sjá til varnarliðsbifreiðarinnar í um 300 metra fjarlægð, og var varnarliðsbifreiðin þá kyrrstæð. Var talið, að þar sem J hefði haft nægan tíma til að draga úr hraða bifreiðar sinnar og jafnvel stöðva hana, þegar hann sá, að viðbrögð öku-manns varnarliðsbifreiðarinnar voru óeðlileg og varhuga-verð. Var hann því talinn eiga nokkra sök á, hvernig fór. Var dæmt, að sá, er fébótaábyrgð bar á varnarliðsbifreið-inni, skyldi bæta tjón J að $\frac{3}{4}$ hlutum. J var 35 ára að aldri, er slysið varð, og starfaði sem skrifstofumaður. Tryggingayfirlæknir mat varanlega örorku hans 60%. Tryggingafræðingur reiknaði tjón J vegna orkutapsins kr. 2.179.234.00. J krafðist, auk bóta fyrir örorkutap, bóta fyrir óþægindi, lýti og röskun á stöðu og högum, kr. 1.000.000.00. Dæmt, að fjárhagstjón J vegna slyssins væri hæfilega metið kr. 1.280.000.00, og hefðu þá verið dregin frá verðmæti örorkulífeyris frá Tryggingastofnun ríkisins og barnalífeyrir, samtals kr. 351.183.00. Bætur vegna þjáninga, lýta og röskunar á stöðu og högum voru dæmdar kr. 200.000.00 1226

2. Fjársvik.

Manni, er greitt hafði kröfur með innistæðulausum tékkum og dregið fé af viðskiptavinum sínum, dæmd refsing og að endurgreiða hið svikna fé 751

3. Líkamsárás.

Kvöld eitt var M nokkuð ölvaður í íbúð sinni. Var nokkur hávaði í íbúð M, og kom E, leigusali hans, sem bjó í sama húsi, inn í íbúðina og ræddi við M. Settist E þar í stól, og ræddu þeir nokkra stund. Allt í einu sprettur M upp úr stól þeim, er hann sat í, og kveðst E þá hafa óttazt, að hann ætlaði að berja sig og hafi því stokkið um leið upp úr stól sínum, en við það hafi þeim lent saman og féll M til hliðar og fótbrotnaði. M krafði skaðabætur úr hendi E vegna þessa. Dæmt, að ósannað væri, að E hefði orðið offari, er hann spratt upp úr stól þeim, er hann sat í og rakst á M með þeim afleiðingum, sem fyrr getur. Var E því sýknaður af skaðabótakröfunni 440

4. Miskabætur.

Afkomendum látins manns, sem um voru höfð niðrandi um-mæli í æviminningabók, eigi dæmt fégjald úr hendi sagna-manns, höfundar og útgefenda, þar sem lagaskilyrði brast til slíks samkvæmt 264. gr. laga nr. 19/1940 124

- A tók á leigu flugvél með flugmanni til skemmtiflugs yfir Reykjavíkurborg. Var hann nokkuð með áhrifum áfengis og neytti áfengis eftir að flugið hófst. Er flugmaður hugðist lenda, hindraði A það, og stóð í þófi nokkra stund, en að lokum tókst flugmanni að lenda heilu og höldnu uppi á Sandskeiði. Flugmaðurinn krafðist þjáninga- og miskabóta úr hendi A. Dæmt, að ekki þætti óeðlilegt, að háttsemi A hefði haft í för með sér andlegar þjáningar fyrir flugmanninn, og ætti hann rétt á bótum samkvæmt 1. mgr. 264. gr. almennra hegningarlaga. Samkvæmt því, og þegar þess var gætt, að þegar flugið hófst, var flugmanninum ljóst, að A var með áhrifum áfengis, voru bætur ákveðnar kr. 10.000.00 235
- Ritstjórinn E hafði haft meiðandi ummæli um lögmanninn M í blaði sínu. Var E dæmd refsing vegna þessa og að greiða M féggjald, kr. 10.000.00, samkvæmt 264. gr. almennra hegningarlaga 281
- Á árinu 1916 tók Á upp ættarnafnið S samkvæmt heimild í 6. gr. laga nr. 41/1913, og var nafnið birt í B-deild Stjórnartíðinda 1916. Dóttur hans, G, var því heimilt að bera ættarnafn þetta samkvæmt 2. mgr. 3. gr. laga nr. 54/1925. Hinn 9. ágúst 1961 skráðu tveir menn hér í borg sameignarfélag með firmanafninu S. Sameignarfélagið var afmáð úr firmaskrá 22. júní 1967, að ósk eigenda, en sama dag var skráð í hlutafélagaskrá hlutafélagið S, en fyrrnefndir eigendur sameignarfélagsins voru báðir meðal stofnenda þess og annar formaður félagsstjórnar. Dæmt, að S h/f væri óheimilt að nota ættarnafn G í firmanafni sínu. Þá var dæmt, að með hliðsjón af bótareglu 3. mgr., sbr. 4. mgr., 16. gr. laga nr. 84/1933, ætti G rétt á nokkrum bótum vegna þessa, og var eigendum sameignarfélagsins og hlutafélagið dæmt að greiða henni óskipt bætur, kr. 10.000.00 1045

5. Slys af dýrum.

Fyrirsvarsmenn Hestamannafélagsins F skipulögðu skemmtiferð á hestum í nágrenni Reykjavíkur, og tók milli 60 og 80 manns þátt í förinni, og voru margir með tvo til reiðar. Einn þeirra, er hafði tvo til reiðar, var B, félagsmaður í F. S slóst með í för þessa, en hann var félagsmaður í öðru hestamannafélagi. S reið næstur á eftir B. Hestur sá, er B teymdi, gekk aðeins aftar en hestur sá, sem hann reið. Allt í einu sló taumhesturinn. Lenti höggið á hægri fæti S, og brotnaði hann illa. S krafði B svo og Hestamannafélagið F óskipt um bætur. B var sýknaður af kröfu S, og var það byggt á því, að þeir hefðu tekið saman þátt í hóp-

ferð þessari. Eigi væri sannað, að hestur B, sá, er sló S, hefði verið hættulegur umhverfi sínu eða haldinn öðrum og verri eiginleikum en almennt er um hesta og eigi hagað sér á annan hátt en búast megi við af hestum, er þeir koma margir saman. Eigi væri heldur sýnt fram á, að B hefði sýnt af sér gálaust reiðlag eða taumhald á hestum sínum. Þá var dæmt, að það færði eigi fébótaskyldu á F, þótt fyrirsvarsmenn félagsins létu það viðgangast, að förunautar í reiðför þeirri, sem hér um ræðir, teymdu lausa hesta, og engin sú hegðun væri sönnuð á fyrirsvarsmennina, er leitt gætu til fébótaskyldu. Var F því einnig sýknað

470

6. Slys í skóla.

Stúlkan E, 14 ára að aldri, var nemandi í gagnfræðaskóla. Dag einn í frímínútum var hún, ásamt skólafélögum sínum, að leik á gangi í skólahúsinu. Var þá hringt til kennslu, og brá E við og hljóp til skólastofu sinnar. Hljóp hún framhjá hurð einni, þar sem handfang hurðarskrár var óvarið, og rak hægri handlegginn í handfangsjárnið og meiddist verulega. Krafði hún borgarsjóð Reykjavíkur og ríkissjóð óskipt um bætur vegna slyssins. Fram kom, að hurðarhandfang þetta hafði um nokkurt skeið verið óvarið, og skýrði E svo frá, að hún myndi ekki eftir hurðarhandfanginu öðruvísi en óvörðu. Var dæmt, að ljóst væri, að hætta stafaði af handfangsjárninu, en með hliðsjón af aldri og þroska E, þótti hún hafa sýnt gáleysi, er hún hljóp um dyrnar meðfram hurð þeirri, sem um var að tefla, og skyldi hún sjálf bera tjón sitt að hálfu. E var skólaskyld, er þetta gerðist. Það er skylda þeirra, er skóla reka, að sjá um, að viðhald skólahúsnæðis og búnaður allur sé slíkur, að nemendum stafi ekki hætta af. Viðurkennt var af skólastjóra og umsjónarmanni húsnæðisins, að handfangsjárn það, er orsakaði slysið, hefði um nokkurt skeið verið óvarið, og þeim verið það kunnugt. Var þó eigi úr þessu bætt. Samkvæmt því var dæmt, að þeir, sem bæru ábyrgð á rekstri skólans, bæru fébótaábyrgð á tjóni því, er hér varð. Borgarsjóður Reykjavíkur hafði tekið húsnæði þetta á leigu, og þer skólanefnd að sjá um, að skólahúsi sé haldið við og ríkissjóður á að taka þátt í kostnaði vegna þess. Skólastjórinn tekur laun úr ríkissjóði og hefur yfirmsjón með rekstri skólans, en umsjónarmaðurinn er hins vegar launaður af borgarsjóði. Var því dæmt, að borgarsjóður Reykjavíkur og ríkissjóður bæru óskipt fébótaábyrgð á tjóni E, að því leyti, sem hún skyldi fá það bætt. Talið var, að E hefði hlotið 10% varanlega örorku vegna

slyssins. Krafði hún um örorkubætur að fjárhæð kr. 128.797.00 og þjáninga- og lýtabætur kr. 40.000.00, auk ýmiss útlagðs fjár. Tjón E vegna örorku var talið hæfilegt kr. 110.000.00 og tjón hennar vegna þjáninga og lýta kr. 40.000.00. Sératkvæði 356

7. Ýmsar skaðabætur.

M hafði tekið á leigu húsnæði í kjallara húss eins við Laugaveg í Reykjavík. Haustið 1959 barst Vatnsveitu Reykjavíkur tengibeidni af hálfu eiganda hússins, og var þess farið á leit, að vatn til hússins mætti taka úr aðalæð í Vegamótastíg. Varð vatnsveitan við þessari beiðni, en jafnframt var ákveðið, að húseigandi skyldi loka fyrir rennsli úr gamalli heimæð, sem tengd var við aðalæð, er lá í norðanverðum Laugavegi. Á árinu 1962 rann vatn inn í kjallara hússins, sem M hafði á leigu, og spilltust þar verðmæti. Kom fram, að vatnið hafði komið úr hinni gömlu heimæð í Laugaveginum, er loka skyldi. Talið ljóst, að heimæðinni hefði ekki verið lokað haustið 1959 eða lokunarbúnaði hefði verið áfátt. Allar vatnsæðar frá vatnsveituum Vatnsveitu Reykjavíkur að húsi eru eign húseiganda, og þer hann kostnað af lögn þeirra og viðhaldi. Starfsmönnum vatnsveitunnar bar hins vegar að hafa eftirlit með því, að tryggilega hefði verið gengið frá lokun fyrrgreindrar heimæðar, en sú eftirlitsskylda hafði verið vanrækt. Eigandi hússins hafði einnig vanrækt að koma fyrir dælubúnaði og safnvatnsgryfju í kjallaranum. M krafði borgarsjóð Reykjavíkur um skaðabætur, og var dæmt, að borgarsjóður væri fébótaskyldur gagnvart M að hálfu 498

8. Vinnuslys.

Á árinu 1959 tók G að sér pípulagnir í húsi einu hér í borg. Meðal verka þeirra, er G skyldi framkvæma, var niðurbrot reykháfs. Fyrirsvarsmaður G sneri sér til múrarameistarans Ó og bað hann að taka að sér að brjóta niður reykháfinn. Ó gaf þau svör, að hann gæti eigi látið vinna verk þetta, en verið gæti, að starfsmenn hans vildu annast það sjálfir eftir venjulegan vinnutíma, enda vanir slíkri vinnu. Ræddi Ó síðan við tvo starfsmenn sína, og varð að samkomulagi, að þeir ynnu verkið. Höfu þeir síðan niðurbrotið, en við verkið varð það slys, að reykháfurinn hrundi, og slasaðist annar starfsmaðurinn, V. V krafði G og Ó óskipt um bætur vegna slyss þessa. Með dómi Hæstaréttar 24. marz 1964 var G sýknaður af kröfum V, en Ó dæmt að greiða honum nokkrar bætur. Í þeim dómi Hæsta-

réttar er tekið fram, að fyrirvarsmenn G hafi hvorki samið um verkið við V og félag hans né stjórnað framkvæmdum verksins. Sé því eigi fyrir hendi það réttarsamband, er veiti V rétt til bóta úr hendi G. Ó innti bætur af hendi til V samkvæmt hæstaréttardómnum. Ó krafði nú G um endurgreiðslu þess fjár, er hann þannig hafði innt af hendi. Talið sannað, að Ó hefði einungis tekizt á hendur gegnt G að ráða mennina til niðurrifs á reykháfum og vísa þeim á tilteknum tíma til vinnustaðar, en hefði undanskilið sig verkstjórn og starfsdrottinsskyldu. Sú vangæzla Ó, að skýra eigi starfsmönnunum frá því, hvernig háttáð væri starfsherraábyrgð og verkstjórn, var eigi talin valda því, að hann hefði glatað þeim rétti sínum, að á G skyldi falla að lokum starfsdrottinsábyrgð á verkinu. Samkvæmt því var dæmt, að G bæri að greiða Ó það fé, er hann innti af hendi í skaðabætur

132

A var að störfum hjá B h/f við fermingu skips. Var A að fara upp úr lestinni upp stiga, er vindubyrði, sem verið var að flytja um borð, rakst í lestaropsbita, svo þeir hreyfðust til og klemmdu A við lestaropsbrúnina. Dæmt, að B h/f hafi borið að sjá til, að lestaropsbitar væru fastir, svo sem gert er ráð fyrir í 4. mgr. 8. gr. reglugerðar nr. 69/1953. Yrði því að leggja fébótaábyrgð á hann vegna slyssins. Hins vegar hefði A eigi skýrt lúgumanni frá þeirri ætlun sinni að fara upp úr lestinni. Var það talið gáleysi, og að A ætti að bera nokkurn hlut sjálfur af tjóni sínu. Samkvæmt því var B h/f gert að greiða 70% af tjóni A. Tryggingafræðingur reiknaði, að verðmæti vinnutekjutaps A á slystíma hefði numið vegna tímabundinnar örorku kr. 107.006.00 og vegna varanlegrar örorku kr. 139.062.00. Tjón A var vegna örorku metið kr. 215.000.00 og þjáningabætur hans kr. 30.000.00

259

Drengurinn G, sem fæddur var 29. nóvember 1941, vann sumarvinnu á búi R sumurin 1954 og 1955. R hafði eignast dráttarvél sumarið 1954, og lærði G að stjórna henni. Í júlímánuði 1955 keypti R sláttuvél, er var tengd við dráttarvélina. Var drifhjólábúnaður sláttuvélarinnar aftast á dráttarvélinni. Voru þar tvö hjól. Hið efra og minna um 1 metra frá jörðu og hitt um hálfan metra. Hjól þessi voru tengd með reim og í sambandi við svokallaða hlaupastelpu og ljái sláttuvélarinnar. Snerist hjólábúnaður, þegar dráttarvélina var í gangi og tengd sláttuvélinni. Yfir hjólábúnaði þessum var nokkur hlíf, en þó var hann óvarinn, þegar staðið var aftan við dráttarvélina. Er G var að slá með dráttarvélinni 15. september 1955, þurfti hann að stíga af henni, til þess að losa úr greiðu sláttavélarinnar, en lét vélina ganga

á meðan. Hugðist hann síðan stíga á dráttarvélina aftan frá yfir drifhjólábúnaðinn. Lenti þá hægri hönd hans inn á milli reimar og efra hjólsins og skaddaðist mjög. Dæmt, að ýmsar hættur væru því samfara að láta ungling, vart af barnsaldri, hafa á hendi stjórn dráttarvélar, sérstaklega þegar þess sé gætt, að henni fylgdi vélknúð fylgtæki. Skorti mjög á, að R leiðbeindi G svo um notkun vélarinnar, öryggisbúnað og rétt vinnubrögð, sem krefjast verður. Var R því talinn bera að verulegu leyti fébótaábyrgð á tjóni því, er G varð fyrir vegna slyss þessa. Hins vegar var dæmt, að mjög óvarlegt hefði verið af G að stíga niður af dráttarvélinni og upp á hana aftur með vélina í gangi og sérstaklega með tilliti til hinna óvörðu hjóla og reimar. Var dæmt, að R skyldi bæta G tjón hans að $\frac{3}{5}$ hlutum. G skaddaðist mjög á hægri hönd og varð að taka þar af liði. Var varanleg örorka hans vegna þessa metin 25%. Tryggingafræðingur áætlaði tjón G vegna orkumissis 17. október 1968 og taldi verðmæti teknataps nema kr. 407.566.00. Dæmt, að hæfilegt væri að meta tjón hans vegna örorkunnar kr. 250.000.00 og bætur fyrir lýti, þjáningar og röskun á stöðu og högum kr. 80.000.00. Sératkvæði

951

G var háseti á togara, eign B, og starfaði sem pokamaður. Eitt sinn, er verið var að taka inn botnvörpuna, kom upp með henni lengja af netakúlum úr áli, sem hafði flækzt um hlekki í keðjunni. Er varpan var dregin inn, klemmdust kúlurnar milli borðstokksins og keðjunnar og sprungu. Brot úr einni kúlunni þeyttist í vinstri hönd G, og meiddist hann nokkuð. Dæmt, að B bæri fébótaábyrgð á tjóni G vegna slyss þessa. Var það á því byggt, að all oft kom fyrir, að gamlar netakúlur komi upp með vörpu og togvírur, en þær séu stundum skemmdar og tærðar og hætt við, að þær springi. Stýrimanni þeim á togaranum, sem á stjórnþalli var og um þetta mátti vita og að hætta gat stafað af kúlunum, gaf G ekki fyrirmæli um að framkvæma starf sitt á annan hátt en hann gerði eða draga sig í hlé meðan verið var að draga kúlurnar inn fyrir. G hlaut vegna slyssins 2% varanlega örorku. Tryggingafræðingur áætlaði tjón G vegna slyssins kr. 58.808.00. Í frumstefnu hafði G krafist kr. 20.000.00 í bætur fyrir vinnutekjutap og kr. 10.000.00 fyrir þjáningar, lýti og röskun á stöðu og högum, og voru þær fjárhæðir teknar að fullu til greina, en eigi hærri fjárhæðir, sem G krafðist í Hæstarétti. Samkvæmt 13. gr. laga nr. 56/1914, sem voru í gildi þegar slysið varð hinn 11. febrúar 1962, var ábyrgðin takmörkuð við skip það, er G var á. Stefna í framhaldssök í málinu

var birt 28. febrúar 1968, en skipið hafði verið selt úr landi til niðurrifs hinn 17. júlí 1967. Sjóveðréttur fyrir framhaldskröfunni var þá fallinn niður fyrir fyrningu samkvæmt 251. gr. siglingalaganna. Þar sem þessi sjóveðréttarkrafa hvíldi eigi lengur á skipinu, er sala fór fram, voru skilyrði 241. gr. sömu laga fyrir stofnun sjálfskuldarábyrgðar aðaláfrýjanda eigi fyrir hendi. Var því eigi talið unnt að taka til greina kröfu G í framhaldssök. Hins vegar varð B samkvæmt sömu lagagrein sjálfskuldaraðili að réttmætum kröfum G í frumsök, en sjóveðrétturinn féll að sjálfsögðu niður við niðurrif skipsins 1034

H var verkstjóri hjá R. Hafði hann það starf með höndum að setja upp rafmagnslínur fyrir R. Við það verk þurfti að klifra upp í línustaura, og var notað öryggisbelti af sérstakri gerð. Eitt sinn, er H var að vinnu sinni í staur með öryggisbelti, opnast læsing beltisins, og féll H til jarðar og meiddist. Athugun leiddi í ljós, að á læsingu beltisins var galli, þannig að það gat opnast undir sérstökum aðstæðum. Var dæmt, að R bæri fébótaábyrgð á tjóni H af völdum slyss þessa, enda væri þess eigi að vænta, að hann hefði gert sér grein fyrir smíðagallanum, sem á beltinu var. Varanleg örorka af völdum slyssins var metin 20%. Tryggingafræðingur reiknaði út tjón H vegna slyssins og taldi það nema alls kr. 908.132.00. Miðaði H kröfur sínar við þá fjárhæð. Þá krafðist hann kr. 100.000.00 í bætur fyrir þjáningar, lýti og röskun á stöðu og högum. Bætur til H vegna tjóns af örorku voru dæmdar kr. 500.000.00, og höfðu þá verið dregnar frá greiðslur frá Tryggingastofnun ríkisins og öðrum aðiljum um kr. 90.000.00. Þá voru honum dæmdar bætur fyrir þjáningar, lýti og röskun á stöðu og högum, kr. 70.000.00 1051

O starfaði í veitingastofu, er S rak. Í verkahring O var að sjá um kaffigerð. Skyldi hún færa heitt vatn úr heitupotti einum í stóra kaffikönnu, og var efri brún kaffikönnunnar um 161.5 cm frá gólfi. Var þannig að þessu unnið, að vatn var látið renna úr heitupottinum í lítinn pott, er tók 6 lítra. Potti þessum, sem var með eyrum, skyldi síðan lyfta með höndunum og úr honum hellt í kaffikönnuna. Eitt sinn, er O hellti á milli potts og könnu, missti hún pottinn, og rann heitt vatn um hana, og stórslasaðist hún. Dæmt, að orsakir slyssins yrðu raktar til þess, að aðstæður á vinnustað hafi verið óhæfilegar og umbúnaði áfátt. Handbrögð O við verkið höfðu að vísu meiri hættu í för með sér en þau handbrögð, sem henni hafði verið leiðbeint um að beita við starfið, en hins vegar var sú aðferð einnig hættusöm. Var því fébótaábyrgðin óskipt lögð á S. Við slysið

- hlaut O bruna á brjóstum og kviðarholi og veruleg ör, er voru af allmikil lýti. Voru henni vegna þessa dæmdar bætur fyrir þjáningar og lýti, kr. 80.000.00. Sératkvæði .. 1080
- H var háseti á skipi, er V gerði út. Er skipið var að síldveiðum hinn 24. maí 1963, var verið að háfa úr afar stóru kasti. Varð þá það slys, að svokallaður svanaháls á lyftiarmi brotnaði, með þeim afleiðingum, að lyftiarmurinn slóst í H og stórmeiddi hann. H, sem var lengi ófær til starfa vegna slyssins, krafði V um bætur. V viðurkenndi bóta-skyldu sína, en krafðist verulegrar lækkunar á öllum kröfum H og taldi meðal annars, að bati hefði sótt óeðli-lega seint, þar sem H hefði byrjað að vinna of snemma. Meiðsl H voru þau, að hægri handleggur margbrotnaði. Tryggingalæknir mat örorku H vegna slyssins og taldi, að hann hefði verið öryrki vegna slyssins um langt skeið og varanleg örorka hans væri 15%. Tryggingafræðingur áætlaði fjárhagstjón hans vegna slyssins. Taldi trygginga-fræðingurinn, að tjón H vegna tímabundinnar og varan-legrar örorku næmi samtals kr. 1.293.242.00 miðað við 30. september 1968. H krafði um bætur vegna þjáninga og lýta, kr. 500.000.00. Fram kom, að H hafði fengið greitt úr Tryggingastofnun ríkisins dagpeninga og örorkubætur, svo og aðrar tryggingabætur, samtals að fjárhæð kr. 470.583.15. Var dæmt, að óbætt tjón hans vegna orkutaps-ins næmi kr. 500.000.00 og að þjáningabætur væru hæfi-legar kr. 75.000.00 1208
- H var að störfum sínum á bifreiðaverkstæði O. Vann H ásamt öðrum manni við að gera við hemla tengivagns bifreiðar. Á bifreiðinni voru loftþrýstihemlar, og varð því að gang-setja bifreiðina við og við, til þess að ná nægum þrýstingi. H hugðist gangsetja bifreiðina í þessu skyni, en fór eigi inn í hana, heldur teygði sig inn í stýrishúsið til að styðja á gangsetningartæki bifreiðarinnar. Kom þá í ljós, að hreyfill bifreiðarinnar var tengdur og í fyrsta ganghraða-stigi. Er hreyfillinn fór í gang, rann bifreiðin áfram og út úr verkstæðisbyggingunni og á aðra bifreið, er var þar fyrir utan, og klemmdist H þar og meiddist verulega. H krafði O um bætur. Byggði hann kröfur sínar á 1. mgr. 67. gr. laga nr. 26/1958, sbr. 1. mgr. 69. gr. sömu laga. Þá byggði hann einnig kröfu sína um fébótaábyrgð O á 68. gr. sömu laga, þar sem um árekstur tveggja bifreiða væri að ræða. Dæmt, að slysið hefði eingöngu orðið vegna stór-kostlegs gáleysis H sjálfs. Var O því sýknaður af öllum kröfum H 1251
- J, sem var rafvirki að iðn, starfaði frá því um haustið 1950 hjá G. Í febrúarmánuði 1952 taldi J sig hafa orðið fyrir

sprengingu í kyndiherbergi húss G. Taldi hann sig hafa fengið heilahristing og veruleg meiðsl og eigi náð heilsu. Mun hann hafa hætt að vinna hjá G í september 1953. J andaðist hinn 21. júlí 1960. Nokkru áður á árinu 1960 hafði J höfðað mál til heimtu bóta vegna slyss þessa. Það mál var dæmt í héraði á árinu 1967, en frávísað vegna galla á málalítilbúnaði, og var frávísunin staðfest í Hæstarétti. Höfðaði þá ekkja hans mál vegna dánarbús J og svo barna þeirra. Engin rannsókn fór fram vegna slyss þessa eða hinnar meintu sprengingar í ketilhúsi þvottahúss G. Frásögnin um það kom þó í dagblaði um sama leyti. Eigi var Öryggiseftirliti ríkisins tilkynnt um slysið. Af skrá Öryggiseftirlits ríkisins kom fram, að gert hafði verið við umræddan ketil um þetta leyti. Öryggiseftirlitið gaf umsógn um hugsanlega sprengingu og taldi hana eigi útilokaða. Dæmt, að í ljós væri leitt, að sprenging hefði orðið í ketilhúsi þvottahúss G þann dag, er slysið varð og J heitinn hlotið nokkurt áfall. Orsakir sprengingarinnar væru eigi kunnar, en þar sem G hefði eigi tilkynnt Öryggiseftirliti ríkisins um slysið né óskað rannsóknar vegna þess, þá yrði nú eigi um það fullyrt, en ljóst virtist, að sprengingin hefði annað hvort orðið vegna bilunar á tækjum eða vegna lélegrar umhirðu um þau. Var því dæmt, að G bæri fébótaábyrgð á tjóni því, sem orðið hefði vegna slyss þessa. Fram kom, að J var kunnugur tækjum þessum og hafði lýst atvikum svo, að hann hefði verið að vinna annars staðar í húsinu slysdaginn og litið út um glugga og séð mikinn reyk leggja út um reykhláf þvottahússins og því verið ljóst, að eigi var þar allt með felldu. Hafi hann þá farið inn í ketilhúsið til að reyna að koma í veg fyrir frekari hættu eða tjón, en þá orðið þar sprenging og hann skolið upp að vegg og misst meðvitund. Dæmt, að þar sem J var iðnaðarmaður og hafði unnið að þessum störfum, viðhaldi og athugun á tækjum hjá G um nokkurra ára skeið, og hann kunnugur tækjum þeim, sem um var fjallað, mátti honum vera ljóst, að hættulegt gat verið að fara inn í ketilhúsið eins og á stöð. Var honum metið það til óvarkárni. Var fébótaábyrgð á slysinu skipt, þannig að dæmt var, að G bæri að bæta $\frac{3}{4}$ hluta þess. Læknar deildu mjög um, hvort heilsubrestur J væri af völdum slyssins og hvort slysið hefði verið meðverkandi orsök dauða hans. Í álitum Læknaráðs var sagt, að heilsubrestur J af völdum slyssins hafi a. m. k. verið meðverkandi orsök að dauða hans. Dánarbú J krafðist bóta vegna orkutaps hans frá slysdegi til dánardags og bóta fyrir þjáningar og röskun á stöðu og högum, kr. 240.000.00, svo

og útlagðs fjár. Dæmt, að tjón dánarbúsins væri hæfilega metið kr. 100.000.00, enda hefðu þá verið frádregnar kr. 21.056.16, er J hafði fengið greiddar frá Tryggingastofnun ríkisins. Tjón vegna þjáninga og röskunar á stöðu og högum var ákveðið, kr. 60.000.00. J var fæddur 7. júní 1921 og ekkja hans, G, 25. júní 1921. Tryggingafræðingur taldi 27. marz 1968, að fjárhagstjón G vegna missis eiginmanns síns næmi kr. 941.066.00, miðað við dánardag J. Var tjón hennar metið kr. 550.000.00, en þá tekið tillit til verðmætis ekkjubóta og mæðralauna frá Tryggingastofnun ríkisins, kr. 63.000.00. Þá krafðist ekkjan bóta fyrir röskun á stöðu og högum, kr. 250.000.00, og var sá kröfufullður tekinn til greina með kr. 100.000.00. Þau hjónin áttu þrjú börn, G, fæddan 27. september 1944, I, fædda 23. janúar 1950, og Á, fædda 23. september 1952. Dæmt var, að tjón barnanna, bæði fjárhagstjón og tjón fyrir röskun á stöðu, væri hæfilega ákveðið kr. 40.000.00 til G, kr. 90.000.00 til Á og kr. 75.000.00 til I. Sératkvæði 1271

Skattar.

1. Skattsvik.

Héraðsdómur í refsímáli vegna meintra skattsvika og bókhalds-
óreiðu ómerktur og máli vísað heim í hérað til löglegrar
meðferðar og uppsögu dóms af nýju, þar sem það skyldi
hafa verið dæmt af sérfróðum samdómendum 555

2. Skattur á stóreignir.

K h/f hafði verið gert að greiða skatt á stóreignir, samkvæmt
lögum nr. 44/1957, en greiddi eigi skattinn. Krafðist inn-
heimtuaðili ríkissjóðs þá lögtaks fyrir skattinum. K h/f
taldi, að skattheimta þessi væri andstæð ákvæðum 67. gr.
stjórnarskrárinnar nr. 33/1944. Dæmt, að annmarkar á
lögum nr. 44/1957 væru eigi slíkir, að alveg fullnægjandi
ástæða væri til að telja lögin í heild ógild samkvæmt 67.
gr. stjórnarskrárinnar, enda þótt áður hafi verið dæmt
af Hæstarétti, að tilnefndir þættir laga nr. 44/1957 væru
andstæðir 67. gr. stjórnarskrárinnar. Var því leyfður fram-
gangur lögtaksins. Sératkvæði 110

3. Tekjuskattur.

Lögmaðurinn Á átti landspildu skammt frá Reykjavík og hluta
í tveimur húseignum í borginni. Seldi hann eignir þessar
eftir að hafa átt þær lengur en 5 ár. Skattayfirvöld töldu,
að Á hefði keypt eignirnar í því skyni að selja þær aftur
með hagnaði, og var söluhagnaðurinn metinn honum til

skattskyldra tekna, sbr. e-lið 7. gr. laga nr. 46/1954 og e-lið 7. gr. laga nr. 70/1962. Lendu þá, er um ræðir, keypti Á og reisti þar sumarbústað til eigin nota. Með hliðsjón af þessari nýtingu lendunnar var eigi talið, að hagnaður af sölu hennar skyldi teljast til skattskyldra tekna Á. Húshluta þá, er í málinu getur, kvaðst Á hafa keypt í því skyni að leigja þar íbúðir, en eigi að selja húsnæðið aftur með hagnaði. Leiga íbúðanna hafi hins vegar eigi gefið góða raun og meðal annars af þeim sökum hafi hann selt þessar eignir. Þar sem skýrslu Á um þetta efni var ekki hnekkt, var dæmt, að umræddur söluhagnaður af þessum eignum væri heldur eigi skattskyldur

292

K átti íbúð að R-læk hér í borg. Íbúð þessa seldi hann 13. desember 1962, en keypti 10. júlí s. á. íbúð að K-vegi 44. Um haustið 1962 flutti hann búsetu sína að K-vegi 44 og bjó þar fram á sumarið 1963, er hann seldi þá íbúð 2. júlí 1963. Þaðan flutti K að S-mýri 34, en þá íbúð kveðst hann hafa keypt um sumarið, en afsal er dagsett 27. september 1963. Íbúð sína að S-mýri 34 seldi K í desember 1963 og flutti þá í leiguíbúð, er hann bjó í fram á mitt ár 1964, er hann keypti aftur íbúð að K-vegi 44 og flutti þangað. Skattayfirvöld töldu K til tekna hagnað af sölu íbúðanna að K-vegi 44, er hann seldi 2. júlí 1963, og S-mýri 34, er hann seldi í desember s. á. K kvaðst hafa neyðzt til að selja íbúðirnar vegna fjárskorts, en keypt þær til íbúðar fyrir sig og fjölskyldu sína, en alls ekki í sérstöku hagnaðarskyni. Dæmt, að skýrslu K um þetta efni hefði ekki verið hnekkt, og þar sem eigi yrði talið, að hér hefði verið um atvinnurekstur að ræða, væri umræddur söluhagaður af sölu íbúðanna eigi skattskyldur

718

Skattsvik. Sjá skattar.

Skattar á stóreignir. Sjá skattar.

Skilorðsbundnir refsíðómár.

A var hinn 13. júlí 1966 dæmt 5 mánaða fangelsi, skilorðsbundið, fyrir tékkasvik. Hinn 8. september 1967 var hann dæmdur fyrir ökugjaldssvik, og var refsing ákveðin fyrir bæði brotin með hliðsjón af 77. gr. almennra hegningarlaga

200

Skiptamál.

Á árinu 1962 hugðust aðilarnir K og I ganga í hjónaband. Öfluðu þau sér venjulegs leyfisbréfs. Hinn 15. september 1962 voru þau vígð af prófessor við Guðfræðideild Háskóla Íslands. Tóku þau síðan upp samvistir og hinn 16. janúar

1963 gerðu þau með sér kaupmála. Þau slitu samvistum síðla árs 1963, og hinn 25. marz 1964 veitti dómismálaráðherra þeim leyfi til skilnaðar að borði og sæng. Fór síðan fram uppskrift á búi þeirra, og óskaði þá lögmaður I, að búið yrði tekið til opinberra skipta. Því var andmælt af hendi K á þeim forsendum, að þau væru eigi hjón, þar sem óbær vígslumaður, sem eigi hefði haft til þess þjóðfélagsvald, hefði gefið þau saman, og því væri eigi til hjúskapar stofnað að lögum. Kæmi því eigi til, að bú þeirra yrði tekið til opinberra skipta. Dæmt, að alkunna væri, að menn, sem prestvígðir hefðu verið í þjóðkirkjunni, hefðu oftsinnis á síðustu áratugum gefið saman hjón, þótt þeir væru ekki þjónandi sóknarprestar. Slíkar vígslur hefðu verið taldar hafa sömu þýðingu að lögum og vígslur, sem þjónandi sóknarprestar hefðu framkvæmt, og enginn greinarmunur hefði verið á þessu gerður við búskipti. Því bæri að líta svo á, að það væri venjuhelguð íslensk réttarregla, að menn, sem prestvígðir hefðu verið í þjóðkirkjunni, þótt ekki væru þjónandi sóknarprestar, gætu löglega gefið saman hjónaefni. Próffessor sá, er vígsluna framkvæmdi, hefði hlotið prestvígslu í þjóðkirkjunni. Hefðu aðiljar málsins því verið gefin saman í lögmaett hjónaband 15. september 1962, og bæri því að taka bú þeirra til opinberra skipta samkvæmt 7. kafla laga nr. 20/1923 og 6. kafla laga nr. 3/1878. Sératkvæði

428

Skirlífisbrot.

A og B voru taldir hafa gerzt sekir um að hafa nauðgað stúlkunni C, rúmlega 15 ára gamalli. Þá voru þeir taldir hafa brotið gegn ákvæðum 45. gr. laga nr. 53/1966. Vegna þessarar háttsemi var þeim A og B hvorum um sig dæmt fangelsi 2 ár og 6 mánuði. Þar sem þeir voru erlendir ríkisborgarar, var dæmt, að þeir skyldu verða héðan af landi brott, þegar þeir hefðu þolað refsingu samkvæmt dóminum

628

Skólar.

Nemandi í gagnfræðaskóla slasaðist á óvörðu handfangsjárni í skólahúsinu. Krafði E ríkissjóð og borgarsjóð Reykjavíkur um bætur. E var skólaskyld, er slysið varð, en það er skylda þeirra, er skóla reka, að sjá um viðhald skólahúsnæðis og að búnaður allur sé með þeim hætti, að nemendum stafi eigi hættu af. Skólastjóri og umsjónarmaður hússins báru, að þeim hefði verið kunnugt um, að handfangsjárn það, er E slasaðist á, hefði verið óvarið fyrir slysið. Var dæmt óforsvaranlegt, að eigi skyldi úr þessu

bætt, sem þó var auðvelt og eigi kostnaðarsamt. Borgarsjóður hafði tekið umrætt húsnæði á leigu, en skólanefnd bar að sjá um, að skólahúsinu væri haldið við á fullnægjandi hátt og ríkissjóður taka þátt í kostnaðinum vegna þessa. Skólastjórinn, sem hafði yfirumsjón með rekstri skólans, tók laun úr ríkissjóði, en umsjónarmaður hússins var hins vegar launaður úr borgarsjóði. Samkvæmt þessu var dæmt, að borgarsjóður og ríkissjóður bæru óskipt fébótaábyrgð á tjóni áfrýjanda, að því leyti sem það bæri að bæta. Sératkvæði

356

Skuldamál.

Hinn 4. marz 1959 keypti K bifreið af Á og greiddi meðal annars andvirði hennar með tveimur „víxlum“, sem voru þá óútfegnir. Samstundis og á sama stað keypti Á bifreið af J, og runnu nefndir „víxlar“ til J til lúkningar á andvirði þeirrar bifreiðar. Sá, sem samþykkt hafði „víxla“ þessa, gat eigi greitt þá á gjalddaga og krafði J þá K um greiðslu fjárins. Talið, að ljóst væri, að hvorki Á né J hefðu tekið við nefndum „víxlum“ sem fullnaðargreiðslu á kröfum sínum vegna kaupanna án tillits til greiðslugetu samþykkjanda. Var það talinn eðlilegasti skilningur á framkomu Á, að hann hefði í verki framselt J kröfur sínar á hendur K vegna þess, að „víxlarnir“ kynnu að reynast óinnheimtanlegir. Þar sem samþykkjandi hefði eigi reynzt greiðslumaður fyrir „víxlunum“, hefði K eigi staðið að sama skapi skil á andvirði bifreiðar þeirrar, er hann keypti af Á, sem renna átti beint til J til lúkningar á viðskiptum hans og Á. Samkvæmt því var dæmt, að K bæri að greiða fjárhæðir þær, er hér var um deilt

52

G fékk að nokkru þjónustu og fæði hjá Þ. Þá áttu þau ýmis önnur viðskipti. Fjármálasambandi þeirra virðist hafa verið lokið á árinu 1959, en árið 1960 höfðaði Þ mál til heimtu fjár vegna þessa. Dæmt, að G bæri að greiða Þ lán, er hann hafði fengið, svo og nokkurt gjald fyrir fæði, enda þótt eigi hafi verið um endurgjald krafíð fyrr en eftir á

94

Skipasmíðastöðin N tók að sér að byggja skip fyrir G. Er smíði skipsins var lokið, gaf stjórnarformaður N út skipasmíðaskírteini, og er þess þar getið, að hið umsamda smíðaverð sé að fullu greitt. Þrátt fyrir þetta taldi skipasmíðastöðin sig eiga fé hjá G vegna smíðanna og krafði um greiðslu. G synjaði greiðslu með vísan til fyrrgreindrar yfirlýsingar. Fram kom, að löngu eftir að umrædd smíðayfirlýsing hafði verið gefin út, hafði af hendi G verið greitt upp í reikninga til N. Var N eigi talin bundin af

- yfirlýsingu þeirri, er fólst í skipasmíðaskirteininu og dæmt, að G bæri að greiða skuldina 156
- Fyrirtækið E hafði afgreiðslu og sjóð í sömu skrifstofu og fyrirtækið F. Aðili, er innti störf af hendi fyrir E, krafði F um greiðslu fyrir verkið og taldi, að beðið hefði verið um þjónustuna frá skrifstofu þess fyrirtækis. Dæmt, að þar sem reikningar kröfunnar hefðu upphaflega verið stílaðir á E, væri eigi sannað gegn andmælum fyrirsvarsmanna F, að það fyrirtæki hefði tekið að sér að greiða þá reikninga. Var F því sýknað af kröfunni og fjárnám felld úr gildi, er gert hafði verið til tryggingar dómsskuldinni 454
- Með samningi 30. marz 1964 lofuðu þeir JA og Á að selja þeim JS og B hlutabréf sín í hlutafélagi einu. Í samningnum segir, að þeir J og B skuli semja um og greiða skuldir hlutafélagsins við þá P og A. Eignir hlutafélagsins voru seldar á nauðungaruppbóði 21. október 1964. Varð P hæstbjóðandi í eignirnar og fékk þær útlagðar sem ófullnægður veðhafi. Í útlagningargærðinni er talið, að ógreiddar séu nokkrar eftirstöðvar af kröfu P á hendur hlutafélaginu, svo og að ekkert hafi komið upp í kröfu A. Þeir JA og Á kröfðu nú þá JS og B um greiðslu á þessu fé, en bú hlutafélagsins var tekið til gjaldþrotaskipta 11. desember 1964. Dæmt, að í samningi aðila hefði ekki verið áskilið, að þeir JS og B skyldu greiða þeim JA og Á fé, ef eigi yrði staðið í skilum við þá P og A, og þar sem engin gögn hefðu komið fram í málinu um, að þeir JA og Á hafi greitt skuldir þessar að meira eða minna leyti, voru þeir JS og B sýknaðir af kröfum þeirra JA og Á 509
- Maður, er starfaði hjá kvikmyndatökufyrirtæki, krafði fyrir-
tækið um greiðslu vinnulauna og endurgreiðslu útlagðs fjár.
Krafan var tekin til greina 523, 533
- Sameigendur að húsi, þeir E og J, deildu um viðskipti sín.
Hafði E látið gera á sinn kostnað steingarða um lóð húss
þeirra. Krafði hann J um hluta af greiðslunni, en J neitaði.
Dæmt, að þar sem engin samráð höfðu verið við J um gerð
garðanna og fyrirkomulag, yrði hann eigi krafinn um þátt-
töku í greiðslu kostnaðar þeirra. Hins vegar var dæmt,
að J bæri að greiða E ýmsar kröfur vegna sameignarinnar
og sameiginlegs viðhalds á húsinu 804
- Þrír menn gerðu út bát frá Kópaskeri á árinu 1962 og fram í
maí 1963. Samkomulag var um, að kaupfélagið Þ, þar á
staðnum, tæki fisk til vinnslu, en félagið rak hraðfrysti-
hús. Er aflaverðmæti skyldi uppgert, kröfðust útgerðar-
menn bátsins, að þeim yrði greitt það verð, er Verðlags-
ráð sjávarútvegsins hafði ákveðið samkvæmt lögum nr.
97/1961, sbr. lög nr. 60/1964. Kaupfélagið neitaði hins

- vegar að greiða slíkt verð og taldi sér það óskilyt, þar sem það væri samvinnufélag samkvæmt lögum nr. 46/1937. Útgerðarmenn bátsins væru meðlimir kaupfélagsins og hefðu því lagt afurðirnar til sölumeðferðar og gætu eigi krafizt hærri endurgjalds fyrir þær en þær hefðu raunverulega skilað í sölu, sem var mun lægra verð en hið ákveðna lágmarksverð Verðlagsráðs sjávarútvegsins. Dæmt, að eigi væri í ljós leitt, að þau skipti aðilja, sem um var fjallað í málinu, væru undanþegin ákvæðum laga nr. 97/1961, og bæri því kaupfélaginu að greiða útgerðarmönnum það verð, er Verðlagsráð sjávarútvegsins hafði ákveðið 999
- Bifreiðaverzlunin G seldi H vöruflutningabifreið. Í flutningi hingað til lands skemmdist bifreiðin nokkuð. H tók við bifreiðinni og samdi svo um við G, að hann gerði upp tjónið við félag það, er vátryggt hafði bifreiðina í flutningnum. Nokkuð löngu seinna krafðist G þess, að H greiddi eftirstöðvar kaupverðs bifreiðarinnar. H taldi þá, að á henni hefðu verið ýmsir leyndir gallar og bæri G að greiða sér skaðabætur vegna þessa. Sérfróðir dómkvaddir menn töldu, að eigi yrði séð, að leyndir gallar hefðu verið á bifreiðinni. Sérfróðir samdómendur féllust á þá skoðun, og var H því dæmt að greiða G eftirstöðvar kaupverðsins, en G var sýknaður af kröfu H um skaðabætur 1014

Stefnur. Stef nubirting.

- D stefndi M h/f til greiðslu víxilskuldar. Stefna var birt fyrir manni einum, er skrifstofu hafði í sama húsi og M h/f. Var talið, að slík stefnubirting væri eigi í samræmi við ákvæði 95. gr. laga nr. 85/1936, og var málinu vísað frá dómi. Var sú niðurstaða staðfest í Hæstarétti 15, 16

Stjórnarskráin.

- Annmarkar á lögum um skatt á stóreignir nr. 44/1957 eigi taldir slíkir, að alveg fullnægjandi ástæða væri til að telja lögin í heild ógild, samkvæmt 67. gr. stjórnarskrárinnar, enda þótt áður hefði verið dæmt af Hæstarétti, að ákveðnir þættir laganna væru andstæðir ákvæðum 67. gr. stjórnarskrárinnar. Sératkvæði 110
- Dæmt, að upptökuákvæði 4. mgr. 1. tl. 33. gr. laga nr. 58/1954 brytu eigi í bága við stjórnarskrána nr. 33 frá 1944 848

Stjórnsýsla.

- Nemandi í gagnfræðaskóla slasaðist á óvörðu handfangsjárni í skólahúsinu. Krafði E ríkissjóð og borgarsjóð Reykjavíkur um bætur. E var skólaskyld, er slysið varð, en það

- er skylda þeirra, er skóla reka, að sjá um viðhald skóla-
húsnæðis og að búnaður allur sé með þeim hætti, að nem-
endum stafi eigi hætta af. Skólastjóri og umsjónarmaður
hússins báru, að þeim hefði verið kunnugt um, að hand-
fangsjárn það, er E slasaðist á, hefði verið óvarið fyrir
slysið. Var dæmt óforsvaranlegt, að eigi skyldi úr þessu
bætt, sem þó var auðvelt og eigi kostnaðarsamt. Borgar-
sjóður hafði tekið umrætt húsnæði á leigu, en skólanefnd
bar að sjá um, að skólahúsinu væri haldið við á fullnægj-
andi hátt og ríkissjóður taka þátt í kostnaðinum vegna
þessa. Skólastjórinn, sem hafði yfirumsjón með rekstri
skólans, tók laun úr ríkissjóði, en umsjónarmaður hússins
var hins vegar launaður úr borgarsjóði. Samkvæmt þessu
var dæmt, að borgarsjóður og ríkissjóður bæru óskipt fé-
bótaábyrgð á tjóni áfrýjanda, að því leyti sem það bæri
að bæta. Sératkvæði 356
- Dæmt, að það væri venjuhelguð íslensk réttarregla, að menn,
sem prestvígðir hefðu verið í þjóðkirkjunni, þótt ekki væru
þjónandi sóknarprestar, gætu löglega gefið saman hjóna-
efni og hefði slík vígsla allar venjulegar lögfylgjur hjóna-
vígslu 428

Strok úr refsivist.

- Refsifangarnir A, B og C voru í hegningarhúsinu í Reykjavík
til að afplána refsíðoma. A ræddi um það við félaga sína,
þá B og C, að brjótast út úr fangelsinu og flýja. Fékk
A síðan D, er kom í heimsókn til hans, til að færa sér járn-
sagarblöð. Söguðu þeir í sundur gluggarimlana og fóru út.
A fór út í bæ og hitti D, en fór síðan aftur sömu leið í
fangelsið. Vegna þessarar háttsemi var hinum sökuðu
dæmd refsing, A fangelsi í 7 mánuði, en þeim B, C og D
fangelsi í 6 mánuði hverjum 654

Tekjuskattur. Sjá skattar.

Tékkamisferli.

- Manni, er gaf út innistæðulausa tékka og notaði sem greiðslu
á skuldum, dæmd refsing 751

Tilraun.

- Sökuðum mönnum um skírlífisbrot dæmd refsing fyrir tilraun 628

Togveiðar. Sjá fiskveiðabrot.

Tolllagabrot.

- Sjómaður einn flutti til landsins nokkurt magn af matvælum

án þess, að varningurinn væri færður á tollskrá né tollvörðum til hans sagt. Var sjómanninum dæmd refsing vegna þessa og hin smygluðu matvæli gerð upptæk	11
Vélstjóri á millilandaskipi einu hafði flutt með sér frá út-löndum kæliskáp einn. Við komu skipsins hingað til lands var skápur þessi eigi skráður á farmskrá né á skrá yfir skipverja og vörur þeim tilheyrandi. Tollmenn fundu skápinn, sem var eigi falinn, og viðurkenndi H að vera eigandi hans. Dæmt, að hér væri um tolllagabrot að ræða, og H dæmd sekt vegna þessa og kæliskápurinn gerður upptækur	814
Farmaður flutti til landsins verulegt magn af vindlingum, er hann faldi í skipi sínu, en fannst við tolleitt. Var honum dæmd refsing fyrir tolllagabrot og smyglvarningurinn gerður upptækur	817

Tómlæti.

Með afsali 29. maí 1957 keypti K íbúð af H. Fram komu sprungur á veggjum íbúðarinnar. Virðist þetta hafa komið fram á árinu 1958, en K kvartaði ekki fyrr en í marzmánuði 1960. Eins og málavöxtum var háttað og samkvæmt undirstöðurökum 52. gr. laga nr. 39/1922 var talið, að kvörtun hefði of seint fram komið og H var sýknaður af bótakröfu K vegna þessa	319
Mál var upphaflega höfðað 17. apríl 1962, en var síðan hafið, og var stefnt í því aftur 22. september 1964. Dæmt, að málið hefði eigi verið rekið með hæfilegum hraða, sbr. 4. gr. laga nr. 46/1905	382
Eigendur jarða, sem um langan aldur höfðu sætt sig við ákveðin markamannvirki, taldir vera við þau bundnir	762

Umferðarlög. Sjá bifreiðar.

Fyrirtækið V átti bifreið. Starfsmaður V hafði umráð bifreiðarinnar utan vinnutíma síns og geymdi hana á nóttum. Fram kom í málinu, að hann notaði bifreiðina í einkaerindum sínum á þessum tíma, án þess að að væri fundið. Eitt sinn ók hann bifreiðinni utan vinnutíma með áhrifum áfengis og mjög gálauslega. Lenti hann í árekstri við aðra bifreið, og slösuðust ökmaður og farþegi þeirrar bifreiðar mjög. Vátryggingafélag það, er skyldutryggt hafði bifreiðina, greiddi sem batur hámark vátryggingarfjárhæðar. Hinir slösuðu töldu tjón sitt nema meiru fé og kröfðu V um batur. Dæmt, að V væri fébótaskyldur, enda væri rétt að skýra ákvæði 2. mgr. 69. gr. laga nr. 26/1958 þannig, að það leysi V eigi undan ábyrgð	18
Dag einn var löggæzlumaður við umferðarstjórn á gatnamótum Miklubrautar og Grensásvegur. Kvaðst hann hafa	

- stöðvað umferð um Miklubraut, bæði til austurs og vesturs, en gefið þeim bifreiðum, sem um Grensásveg fóru, merki um að aka inn á gatnamótin. Þrjár bifreiðar voru á leið suður Grensásveg. Þegar sú aftasta ók inn á Miklubrautina, ók J bifreið sinni austur Miklubraut og inn á gatnamótin og rakst á bifreið þá, er var á leið suður Grensásveg. Kvaðst J ekki hafa séð löggæzlumanninn, þar sem bifreiðar hefðu skyggt á hann. Eigi stöðvaðist bifreið J fyrr en 36 m frá árekstrarstað. J var talinn hafa sýnt ógætni í akstri og dæmt sekt vegna þessa 63
- Slökkvibifreið á Akureyri var ekið framhjá biðskyldumerki án þess að stöðva og á rangri akrein. Bifreiðin var með tendruð varúðarljós og gaf varúðarhljóðmerki. Varð árekstur milli slökkvibifreiðarinnar og annarrar bifreiðar, sem ekið var þarna um. Dæmt, að ökumaður slökkvibifreiðarinnar hefði hagað akstri sínum andstætt umferðarreglum án þess að gæta nægilegrar varúðar, sbr. 2. mgr. 38. gr. laga nr. 26/1953, og var lögð fébótaábyrgð á árekstrinum á eiganda slökkvibifreiðarinnar 194
- Ökumaður vöruflutningabifreiðar ók framhjá strætisvagni, er stóð á biðstöð. Lítil telpa, er verið hafði farþegi í strætisvagninum, hlóp fram fyrir hann og út á götuna og varð fyrir bifreiðinni, og hlaut þau meiðsl, að hún andaðist. Er ökumaðurinn hemlaði, snöggbiluðu hemlarnir. Hemlabilun sem þessi er mjög óvanaleg. Ökumaður var sýknaður af ákæru af broti gegn 205. gr. alm. hegningarlaga, en hins vegar var honum dæmd refsing fyrir brot á umferðarlögum, þar sem hann hafði eigi sýnt þá aðgæzlu, er krafizt er af ökuöðnum, þegar ekið er framhjá strætisvögnum, er stanzað hafa við biðstöðu 227
- A ók bifreið sinni vestur Álfhólsveg í Kópavogi og stöðvaði við stöðvunarskyldumerki á mótum Álfhólsvegar og Reykjanesbrautar. Síðan ók hann aðeins áfram inn á Reykjanesbraut og stöðvaði þar, en lét bifreiðina síga áfram eftir það og lenti þá í árekstri við bifreið, er ekið var eftir Reykjanesbrautinni. A var eigi talinn hafa sýnt þá aðgæzlu, er krefjast yrði undir þeim kringumstæðum, er hér var um að ræða, og dæmd sekt vegna háttsemi sinnar 240
- P ók bifreið sinni í Vestmannaeyjum, en hann hafði verið sviptur ökuleyfi. Var honum af því efni dæmd refsing 458
- P ók bifreið sinni um götur Vestmannaeyjakaupstaðar, og hafði hann þá verið sviptur ökuréttindum. Var honum dæmt varðhald 45 daga, þar sem um ítrekað brot var að ræða .. 460
- Árekstur varð milli tveggja bifreiða um bjartan dag við góð akstursskilyrði, og fór önnur bifreiðin eftir áreksturinn

- yfir götu og gangstétt og lenti þar á konu einni, er stórmeiddist. Dæmt, að Á hefði eigi sýnt næga varúð í akstri í umrætt sinn, og var honum dæmd refsing vegna þessa .. 795
- Löggæzlumenn komu að J, þar sem hann sat undir stýri bifreiðar sinnar, og var vél bifreiðarinnar í gangi. Fram kom, að J hafði gangsett bifreiðina. J var mikið ölvaður og mældust „reducerandi“ efni í blóði hans samsvara 1.97% af vínanda. Dæmt, að gangsetning bifreiðar teldist þegar þáttur í akstri hennar, og var háttsemi J talin varða við ákvæði umferðarlaga og áfengislaga. Var honum dæmd refsing, varðhald 15 daga, vegna þessa og sviptur öku-réttindum ævilangt 821
- Ökumanni bifreiðar, er lenti í árekstri með þeim afleiðingum, að farþegar í hinni bifreiðinni stórslösuðust, og einn svo, að hann andaðist af afleiðingum meiðsla sinna, dæmd refsing, varðhald 60 daga og sviptur ökuleyfi tvö ár. 1065
- G var tekinn við akstur bifreiðar sinnar, og reyndist í blóði hans „reducerandi“ efni, sem samsvara 0.96% af vínanda. Var honum dæmd refsing vegna þessa, varðhald 10 daga og sviptur ökuleyfi ævilangt 1182

Uppboð.

Hinn 17. janúar 1966 krafðist Gjaldheimtan í Reykjavík uppboðs á fasteign, sem hún taldi vera eign A, en var þinglesin eign eiginkonu hans, B, til lúkningar opinberum gjöldum samkvæmt lögtaksgerð. Yfirborgarfégetinn í Reykjavík tilkynnti A hinn 10. febrúar 1966, að eignin yrði auglýst í Lögbirtingablaðinu 26. sama mánaðar og uppboðið yrði tekið fyrir á skrifstofu borgarfégeta 18. apríl 1966. Hæstaréttarlögmaðurinn C krafðist uppboðs á sömu fasteign 16. febrúar 1966 samkvæmt heimild í handhafaveðskulda-bréfi, sem útgefið var af B og samþykkt af eiginmanni hennar, A. Var B tilkynnt þessi krafa 1. marz 1966. Landsbanki Íslands krafðist uppboðs á nefndri fasteign 17. febrúar 1966 til lúkningar skuld, sem tryggð var með fjárnámi í eigninni, en fjárnám þetta var framkvæmt til fullnægju á dómi, þar sem þeim A og B svo og þriðja manni hafði verið dæmt að greiða óskipt skuld. Enn krafðist Gjaldheimtan í Reykjavík 3. maí 1966 uppboðs á eigninni fyrir opinberum gjöldum B. Var tilkynning um þetta send B 10. maí 1966. Tilkynningar allar höfðu verið sendar í almennum bréfum og skráðar á heimilisfang þeirra A og B á eign þeirri, er hér um ræðir. Nauðungaruppboðið fór fram 20. júlí 1966. Varð D hæstbjóðandi, og var honum afsöluð eignin, B, sem var þinglesinn eigandi fasteignarinnar, lýsti því fyrir dómi, að hún hefði enga tilkynningu fengið frá

- uppbóðshaldara um uppbóð á eigninni og ekkert um það vitað fyrr en eftir söluna, er hún hafi frétt það út á land, þar sem hún var búsett. Eiginmaður hennar, A, kvaðst hafa fengið tilkynningu um uppbóð á fasteigninni fyrri hluta árs 1966, en ekki hafa fengið aðra tilkynningu og ekkert um uppbóðið hafa vitað, fyrr en eftir að það hafði farið fram. Dæmt, að samkvæmt 3. mgr. 22. gr. laga nr. 57/1949 um nauðungaruppbóð, skuli uppbóðshaldari senda eiganda eignar uppbóðslýsingu í ábyrgðarbréfi eða tilkynningu um uppbóðið með öðrum slíkum hætti, svo sem símskeyti. Þar sem tilkynningar þær, sem yfirborgarfégeti sendi þeim A og B, voru sendar í almennum bréfum, og ekki var sannað, að B hefði fengið vitneskju um uppbóðið áður en það fór fram, þá var hin áfrýjaða uppbóðsgerð felld úr gildi. Tveir dómarar gerðu sératkvæði um formhlið máls 252
- Kveðinn var upp í uppbóðsdómi úrskurður um, hver hljóta skyldi uppbóðsandvirði fasteignar, sem seld hafði verið á nauðungaruppbóði. Úrskurður var kærður til Hæstaréttar, en málinu var vísað frá Hæstarétti, þar sem lagaheimild brýsti til kæru 416
- Skip eitt var selt á nauðungaruppbóði. Skipverjar, sem verið höfðu á skipinu, kröfðust greiðslu á vangoldnum launum sínum af uppbóðsandvirði skipsins. Samábyrgð íslenskra fiskiskipa og vélbátaábyrgðarfélag eitt kröfðust þess, að vangoldin iðgjöld vegna skipsins yrðu greidd af uppbóðsandvirðinu og að krafa þeirra gengi á undan kröfu skipverjanna. Dæmt, að vátryggingastofnanir þær, er hér um ræðir, væru að vísu reknar fyrir atbeina ríkis að meira eða minna leyti og vátryggingariðgjöld þeirra njóti lögveðréttar í hinum vátryggðu skipum, en vátryggingariðgjöldin geti ekki talizt „önnur slík opinber gjöld“, sem um ræðir í 1. tl. 216. gr. laga nr. 66/1963. Var því dæmt, að hin vangoldnu laun skipverja skyldu greiðast af uppbóðsandvirðinu á undan gjaldakröfum S 517
- Veittur frestur í uppbóðsmáli 782
- Í uppbóðsmáli einu var þess krafizt, að hinn reglulegi uppbóðshaldari viki sæti. Var dæmt, að uppbóðshaldaranum bæri að víkja sæti, þar sem hann hafði veitt öðrum aðilja uppbóðsmálsins lögfræðiaðstoð um ágreiningsefni, sem var undanfari uppbóðsmálsins 784
- Á nauðungaruppbóði var E hæstbjóðandi í bát einn, og krafðist hann þess, að báturinn yrði lagður honum út sem ófullnægðum veðhafa, og var boð hans samþykkt. B taldi sig eiga línuspil, sem var í bátnum, og krafði E um andvirði þess. Eigi kom fram í málinu, hvenær boð E í bátinn

- var samþykkt, né hvenær B lýsti eignarrétti sínum til línu-
spils þess, er um var deilt. Þá var eigi upplýst í málinu,
hvenær E hefði veitt bátnum móttöku, og ekki hafði heldur
verið aflað aðiljaskýrslna fyrirsvarsmanna aðilja. Var málið
því talið vanreifað og héraðsdómurinn ómerktur og mál-
inu vísað heim í hérað til dómsálagningar af nýju 1178
- J, eigandi tveggja veðskuldabréfa útgefnum af C, hafði af-
hent þau til innheimtu í banka nokkrum. Er um 7—10
dagar voru til gjalddaga, taldi bankinn, að tilkynning hefði
verið send til C um það, hvar bréfin væru, gerð grein
fyrir gjalddaga, greiðslustað og greiðslufjárhæð. Bréf þetta
var sent sem almennt bréf í pósti, og barst eigi svar. Um
þrem vikum eftir gjalddaga hafði bankinn tilkynnt C
með ábyrgðarbréfi, að umrædd veðskuldabréf væru til inn-
heimtu hjá bankanum og C krafinn um greiðslu afborg-
ana og vaxta og tilkynnt, að annars mundi gengið að veð-
inu. Svo virðist sem þessa bréfs hafi aldrei verið vitjað af
C, og var það endursent bankanum. Næst gerist það, að
lögmaður M ritar C bréf 8. júlí 1966 og krefur hann um
allar eftirstöðvar veðskuldabréfanna auk vaxta og kostnaðar.
Greiðsla barst ekki, og krafðist J þá uppboðs á veð-
inu 21. júlí 1966. Fram kom, að C hafði afhent fé til
geymslu í útibú banka þess, sem hafði bréfið til innheimtu.
Hann benti á, að greiðslustaður bréfanna væri eigi tiltek-
inn og væri því hjá skuldara, nema annað væri sérstaklega
fram tekið eða á það bent. Þar sem eigi var talið sannað,
að C hefði borizt bréfið um kröfu fyrir gjalddaga skulda-
bréfanna, og eigi tilkynningar um ábyrgðarbréf frá bank-
anum, þannig, að hann ætti kost á að kynna sér geymslu-
stað skuldabréfanna, var litið svo á, að með því að greiða
féð í banka, hefði C gert það, sem eftir atvikum mátti af
honum heimta sem skuldara bréfanna. Samkvæmt því var
talið, að er J ritaði kröfubréfið, hefðu eigi verið forsendur
fyrir því að telja skuldabréfin í gjaldaga fallin vegna van-
skila. Var uppboðs því synjað 1262

Upptaka eigna.

- Smyglvarningur gerður upptækur 11, 814, 817
- Afli og veiðarfæri fiskiskips gerð upptæk 202, 825
- Fimm menn tóku á leigu fiskibátinn Á. Skýrðu þeir eiganda
bátsins, K, svo frá, að þeir myndu stunda ufsaveiðar. Fimm-
menningarnir tóku bátinn og sigldu honum til Belgíu.
Fermdu þeir bátinn þar af áfengi og tóbaki. Verð vara
þessara greiddu þeir með íslenskum gjaldmiðli, er þeir
fluttu með sér. Þá skiptu þeir um nafn á bátnum meðan
hann lá í höfn í Belgíu. Fimmmenningarnir sigldu síðan

bátnum til Íslands. Er til Íslands kom, varð löggæzla og tollgæzla bátsins vör og var farmur hans gerður upp-
tækur. Þeim fimmmenningunum var dæmd refsing vegna
háttsemi sinnar svo og einum aðstoðarmanni þeirra. Þá
var í héraði dæmt, að K skyldi þola það, að báturinn væri
upptækur gerr til ríkissjóðs. K skaut máli sínu til Hæsta-
réttar. Þar var dæmt, að samkvæmt skýlausum ákvæðum
4. mgr. 1. tl. 33. gr. laga nr. 58/1954, sem eigi bryti í bága
við stjórnarskrána nr. 30 frá 1944, bæri að staðfesta
ákvæði héraðsdómsins um upptöku bátsins ríkissjóði til
handa 848

Úrskurður.

Hæstiréttur úrskurðar, að Læknaráð skuli láta í té álitserð
um, hvort bótakrefjandi í skaðabótamáli hafi hlotið var-
anlega örorku af völdum slyss, og ef því væri að skipta,
hverju næmi sú varanlega örorka 14
Úrskurðað, að aðiljum máls fyrir Hæstarétti skuli gefast
kostur á að afla frekari gagna í málinu 439, 627

Útburðarmál.

Ó-hreppur átti jörð í nágrannahreppi sínum. Vorið 1966 leigði
Ó-hreppur ÓG íbúðarhúsið á jörðinni til eins árs svo og af-
not af slægjulandi jarðarinnar og öðrum jarðarhúsum.
Vorið 1967 krafðist Ó-hreppur þess, að ÓG viki úr húsum
jarðarinnar, enda hefði hann engan ábúðarsamning. Í
héraði var úrskurðað, að samningur aðilanna væri ekki
þess eðlis, að um ábúð væri að ræða og ætti Ó-hreppur
rétt á að fá ÓG borinn út úr húsum jarðarinnar og vera
sviptur afnotum hennar. Fór útburðargerðin síðan fram.
Þessi niðurstaða var staðfest af Hæstarétti, þar sem fyrr-
greint samkomulag aðilja yrði á engan hátt metið til
ábúðar samkvæmt 9. gr. laga nr. 36/1961, enda hafði Ó-
hreppi ekki verið skylt að byggja jörðina ævilangt sam-
kvæmt niðurlagsákvæði nefndrar greinar 140
Sameigendur að húsi deildu um eignarrétt að herbergi í kjall-
ara hússins og krafðist annar sameigendanna þess, að hinn
yrði borinn út úr því með beinni fógetagerð. Dæmt, að í
málinu væri um að fjalla eignarrétt að herberginu, en
samkvæmt gögnum málsins lægi ekki svo ljóst fyrir um
eignarréttinn, að fógetadómi hefði verið rétt að taka kröfu
um útburð til greina. Var því úrskurður fógeta um útburð
úr gildi felldur 1164

Útivist aðilja.

Áfrýjandi sótti ekki þing. Útivistardómur 132, 243, 355, 651, 652,
653, 793, 794, 795, 1031, 1032, 1033, 1207, 1208, 1244

Vanreifun.

Útgerðarmaðurinn S krafði útgerðarmanninn F um greiðslu beitu, er hann taldi sig hafa selt honum. Málantilbúnaði og málsreifan var mjög áfátt. Málið var dæmt á bæjarþingi, en skyldi rekið fyrir sjó- og verzlunardómi samkvæmt ákvæðum 200. gr. laga nr. 85/1936. Hinn áfrýjaði dómur var því ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi	49
Þeir gallar taldir á málantilbúnaði og gagnaöflun, að héraðsdómur var ómerktur og málsmeðferð í héraði og málinu vísað frá héraðsdómi	104, 549, 676

Varnarsamningur við Bandaríki Norður-Ameríku.

Ríkissjóður talinn bera ábyrgð á tjóni manns, er varð fyrir slysi við árekstur varnarliðsbifreiðar og bifreiðar þeirrar, er hann ók	1226
---	------

Vátryggingar.

Hinn 5. janúar 1963 var bifreið, eign Landssmiðjunnar en vátryggð hjá vátryggingafélaginu S, ekið á flugvél, eign Landhelgisgæzlunnar, svo að flugvélin skemmdist nokkuð. Fyrirsvarsmenn Landhelgisgæzlunnar kröfðu Landssmiðjuna um bætur fyrir tjónið, og greiddi Landssmiðjan það. Landssmiðjan krafði síðan vátryggingafélagið S um endurgreiðslu þess fjár. Í vátryggingarskírteini fyrir umrædda bifreið segir meðal annars, að vátryggingafélagið tryggi samkvæmt hins vegar skráðum almennum og sérstökum tryggingarskilmálum Landssmiðjuna í Reykjavík sem eiganda bifreiðarinnar, fyrir allt að kr. 500.000.00 fyrir hvert einstakt tjón, gegn sérhverri einkaréttarskaðabótakröfu, sem vátryggingartaka samkvæmt gildandi íslenzkum umferðarlögum sé skylt að tryggja gegn, sem eiganda hinnar vátryggðu bifreiðar vegna tjóns, sem hlotizt hefur af notkun hennar. S synjaði um greiðslu á þeim grundvelli, að bæði Landssmiðjan og Landhelgisgæzlan væru eign ríkissjóðs og væri hér raunverulega um einn og sama aðilja að ræða og gæti því ekki kröfuréttarsamband stofnast, þannig að bótaskyld væri. Fram kom, að Landssmiðjan og Landhelgisgæzlan hafa algerlega aðskilinn fjárhag. Báðar þessar stofnanir eru eign ríkissjóðs, en rekstur Landssmiðjunnar er þó algerlega sjálfstæður og óháður dómsmálastjórninni, en Landhelgisgæzlan heyrir undir dómsmálastjórnina. Var dæmt, að Landssmiðjan gæti komið fram sem sjálfstæður aðili gagnvart Landhelgisgæzlunni í lögskiptum þeim, er hér var um fjallað, en

samkvæmt váttryggingarsamningnum, sem stofnaður var við útgáfu váttryggingarskírteinisins, bæri S að bæta Lands-
smiðjunni það tjón, sem hún væri ábyrg fyrir. Var krafa
Landssmiðjunnar því til greina tekin

71

Bátur einn var seldur á nauðungaruppboði 19. apríl 1967. Skip-
verjar á bátnum lýstu launakröfum sínum og kröfðust
greiðslu af uppboðsandvirði, en hið sama gerði váttrygg-
ingafélagið S, er krafðist, að af uppboðsandvirðinu yrði
greidd vangreidd iðgjöld vegna trygginga allt frá árinu
1964. Taldi S, að kröfur þess skyldu koma á undan kröf-
um skipverja. Iðgjöld fyrir skylduváttryggingu skipa eru
tryggð með lögveði tvö ár frá gjalddaga í hinum vá-
tryggðu skipum. Í 216. gr. laga nr. 66/1963 eru taldar
þær kröfur, sem sjóveðrétt eiga í skipum og farmgjaldi.
Samkvæmt 1. tl. lagagreinarinnar hafa meðal annars
forgangsrétt lestagjöld, vitagjöld, hafnargjöld og önnur
slík opinber gjöld, er greiða ber af skipi. Taldi S, að ið-
gjaldalögveð hans félli hér undir og gengi fyrir sjóveði
áhafnarinnar í bátnum. En sjóveðréttur áhafnar fyrir laun
stofnast samkvæmt 2. tl. 216. gr. laga nr. 66/1963. Dæmt,
að váttryggingastofnanir þær, sem hér væri um að fjalla,
væru að vísu reknar fyrir atbeina ríkis að meira og minna
leyti og váttryggingariðgjöld þeirra nytu lögveðréttar í
hinu váttryggða skipi, en váttryggingariðgjöldin féllu allt
að einu eigi undir ákvæði 1. tl. 116. gr. laga nr. 66/1963,
þar sem þau yrðu eigi talin „önnur slík opinber gjöld, sem
greiða ber af skipi“. Þá væri óeðlilegt, að váttryggingarið-
gjöld gengju fyrir björgunarlaunum, sem tryggð væru
með sjóveðrétti samkvæmt 3. tl. 216. gr. laga nr. 66/1963,
og standa því að baki sjóveðtrygðum kröfum samkvæmt
1. tl. sömu greinar og launakröfum skipverja samkvæmt
2. tl. greinarinnar. Var því dæmt, að launakröfur skipverja
skyldu ganga fyrir iðgjaldakröfum S við úthlutun uppboðs-
andvirðisins

517

H sendi vörur með bifreið til sölu utan bæjar. Áður en vör-
urnar væru sendar, keypti hann hjá váttryggingafélaginu
A flutningstryggingu með „all risk“ skilmálum. Er sölu-
maðurinn kom aftur úr söluferðinni, kom í ljós, að mis-
ræmi var á milli fjár þess, er hann taldi sig hafa selt
fyrir og vara þeirra, er hann skilaði aftur. Krafði H úr
hendi A bætur að því leyti, sem minna fé kom til baka en
rýrnun vörubirgða gaf til kynna. A viðurkenndi, að því
bæri að greiða bætur vegna nokkurra plagga, sem sölu-
maðurinn gat gert grein fyrir, að skemmt hefðu í flutn-
ingunum. Að öðru leyti synjaði A greiðslu. Dæmt, að H
gæti ekki bent á ákveðin tjónaatvik, er valdið hefðu

rýrnun á varningnum fram yfir það, sem A viðurkenndi. Samkvæmt því væri eigi í ljós leitt, að þau atvik lægju til grundvallar rýrnunar á varningnum í söluferðinni, að hún verði metin tjón samkvæmt váttryggingarskilmálunum. Var því krafa H einungis tekin til greina að því leyti, sem viðurkennt var, að váttryggðir munir hefðu skemmzt

964

Útgerðarfélagið Á hafði keypt slysáttryggingu hjá tryggingafélaginu B vegna skipshafna sinna og var váttryggingarfjárhæð kr. 200.000.00 fyrir hvern mann, miðað við dauða eða fulla örorku. Háseti einn á bát, er Á gerði út, var við drykkju í Vestmannaeyjum og hugðist fara til skips. Var hann ölvaður, hljóp niður að höfn, fór úr jakkanum og henti sér í sjóinn. Bátur sá, er hann var á, var hinum megin í höfninni, og var það ætlan manna, að hann hefði ætlað að synda yfir í bátinn. Hásetanum fataðist sundið, og drukknaði hann. Foreldrar hins látna manns kröfðu Á um greiðslu dánarbóta, kr. 200.000.00. Dæmt, að kjör hins látna skyldu fara eftir heildarkjarasamningi samtaka útgerðarmanna og sjómanna, en þar sagði, að útgerðarmaður tryggði á sinn kostnað hvern þann mann, er á skipi væri, gegn öllum slysum, hvort heldur þau væru um borð eða í landi, fyrir kr. 200.000.00 miðað við dauða eða fulla örorku. Dæmt, að skýra yrði þetta ákvæði þannig, að með því hefði útgerðarmaður tekið á sig þá skyldu að váttryggja skipverja gegn slysum, en um váttryggingarskilmála skyldi fara að lögum. Orsakir slyssins mætti rekja til ölvunar hins látna og stórkostlegs gáleysis hans og samkvæmt því og með hliðsjón af reglum 124. gr. laga nr. 20/1954, sbr. 20. gr. sömu laga, hefði slysið eigi orðið með þeim hætti, að skylt væri að bæta það, samkvæmt almennum reglum slysáttryggingar, enda væri sú niðurstaða í samræmi við góðar venjur í váttryggingarmálum

1146

Veð. Sjá sjóveð.

Veikindadagar.

K var sjúkur um skeið á árinu 1961 og krafði vinnuveitandann E um laun þann tíma, bæði dagvinnu og yfirvinnu. Byggði K málssókn sína á ákvæðum 4. gr. laga nr. 16/1958. Voru K dæmd laun í veikindaforföllum sínum, bæði fyrir dagvinnu svo og yfirvinnu, enda var hún í samræmi við yfirvinnu þá, er hann hafði unnið á undanförnunum árum, svo og yfirvinnustundafjölda og kaup staðgengils hans í umræddum sjúkdómsforföllum

67

Venjuréttur.

Dæmt, að það sé venjuhelguð íslenzk réttarregla, að menn, sem prestvígðir hafi verið í þjóðkirkjunni, þótt ekki séu þjónandi prestar, geti löglega gefið saman hjónaefni og hafi slík vígsla allar venjulegar lögfylgjur hjónavígslu. Sératkvæði 428

Verðlagsbrot.

Rakari einn sinni eigi ákvörðun verðlagsstjóra um hámarksþóknun fyrir klippingar. Var honum af þessu efni dæmd refsing, sekt kr. 10.000.00 1075

*Verðlagsráð sjávarútvegsins. Sjá fiskverzlun.**Verjandi í opinberu máli.*

Lögmaðurinn B var skipaður verjandi manns eins, sem krafizt var að sviptur væri lögræði. Maðurinn krafðist þess, að B yrði leystur frá störfum sem verjandi. Tók B undir þá kröfu. Dæmt, að B hefði gegnt starfa sínum í málinu þannig, að eigi yrði fundið að og það gæti valdið töfum á rekstri þess, ef skipt yrði um verjanda. Var krafan því eigi tekin til greina 309

Verksamningar.

Með samningi 4. júní 1964 tók S að sér að byggja fjölbýlishús fyrir Reykjavíkurborg gegn ákveðnu verði. Í verk-samningi var tekið fram um ýmsar breytingar á samningsverði miðað við breytingar, sem kynnu að verða á framkvæmdum, bæði til hækkunar og lækkunar. Þá var fram tekið, að samningsverðið væri miðað við byggingarvísitölu Hagstofu Íslands og hver hún væri á samnings-degi, og síðan skyldi koma til hækkunar eða lækkunar á samningsverðinu ef breytingar yrðu á vísitölunni. Meðan á byggingu húsanna stóð, urðu verulegar hækkanir á byggingarvísitölu. Krafði S þá borgarsjóð um hækkun samningsverðsins samkvæmt því. Borgarsjóður synjaði greiðslu á þeim forsendum, að hann hefði við gerð samningsins tekið að sér að greiða ýmis gjöld í sambandi við bygginguna, sem mynduðu þætti á þeim grundvelli, sem Hagstofa Íslands notaði við reikning byggingarvísitölu. Ætti S aðeins rétt á hækkun þeirri, sem fram kæmi, þegar þessir þættir hefðu verið brott numdir úr reikningsgrundvöllinum. Dæmt, að eigi væri í ljós leidd þau tilvik, er þiggi borgarsjóð undan því fortakslausu ákvæði samningsins, að breytingar á greindri vísitölu skyldi koma til hækkunar eða lækkunar á samningsverðinu. Var því krafa

S tekin til greina	244
--------------------------	-----

Vextir.

Vextir af víxli dæmdir samkvæmt lögum nr. 54/1965, sbr. auglýsingu Seðlabanka Íslands 18. maí 1965	1223
--	------

Vinnulaun, Vinnusamningar.

K hafði um 7 ára skeið starfað við bifreiðarakstur hjá E. Árið 1961 var hann veikur tvisvar sinnum í nokkra daga. Bifreiðin var eign E og laut K við vinnu sína ákvörðunum verkstjóra E. K krafði E um laun samkvæmt ákvæðum 4. gr. laga nr. 16/1958 og taldi, að sér bæri að fá greiddar bæði dagvinnustundir, miðað við þann tímafjölda, sem sá maður, sem tók við starfi hans, hafði unnið. Með hliðsjón af yfirvinnustundum K á undanförnum árum, svo og yfirvinnustundafjölda og kaups staðgengils hans í umræddum sjúkraforföllum, var E dæmt að greiða K laun, bæði fyrir dagvinnutíma svo og yfirvinnu	67
H réðist til veitingahússins N til náms í matreiðslu og vann þar um 5 mánaða skeið. Eigi var gerður námssamningur við H og kveðst hann þó hafa óskað þess. H hætti síðan störfum hjá N og krafði nú um laun samkvæmt launataxta Verkamannafélagsins Dagsbrúnar fyrir dagvinnu og yfirvinnu, en meðan hann starfaði hjá N, fékk hann einungis greitt nemakaup. H réðist til N til iðnnáms, og þar sem N vanrækti að gera við hann skriflegan námssamning, sbr. 11. gr. laga nr. 46/1949, var talið, að H ætti rétt á verkamannakaupi. H lagði fram skrá yfir vinnustundafjölda sinn, en af hendi N virtist engin vinnutímaskrá hafa verið haldin. Var því vinnustundaskrá H lögð til grundvallar í málinu	182
Þeir D og Á áttu saman bát og gerðu hann út saman. Var Á formaður á bátnum. Samútgerð þeirra lauk með nokkurri skyndingu og tók D bátinn í sínar vörzlur, og hætti Á þá formennsku. Aðiljar gerðu með sér gerðardómssamning, þar sem tekið var fram, að gerðardómur skyldi gera upp öll viðskipti þeirra vegna útgerðar bátsins og að niðurstaða gerðardómsins væri bindandi. Á krafðist greiðslu fyrir vinnu við bátinn, áður en sameign hófst, og þá krafðist hann bóta vegna ólögmætrar uppsagnar á formannsstarfi. Gerðardómurinn tók enga afstöðu til vinnulauna-kröfunnar, en lauk að öðru leyti úrskurði á deilumálinu. Dæmt, að Á ætti rétt til launa fyrir vinnu sína við bátinn, áður en samútgerðin hófst. Hins vegar var kröfu Á um bætur vegna uppsagnar á formannsstarfi vísað frá dómi, þar sem það hefði borið undir gerðardóminn að	

- úrskurða um það atriði 329
- T, sem starfaði sem verzlunarmaður hjá J, hafði sagt upp starfa sínum frá 31. janúar 1966. Hinn 18. nóvember 1965 hvarf hann úr starfa eftir skipun starfsmanns verzlunarinnar. Taldi T sig verða að hlíta uppsögninni og ræddi nokkru síðar um þetta við eiganda verzlunarinnar, sem lýsti því, að verzlunarmaðurinn hefði eigi haft heimild til uppsagnarinnar, en hins vegar hefði T hagað sér þannig í starfi, að full ástæða væri til að segja honum upp starfa. Bauð eigandinn T að taka aftur við starfi sínu, en T neitaði því vegna ummæla verzlunareigandans. Var dæmt, að T ætti rétt á föstum launum fyrir tímabilið frá 18. nóvember 1965 til 31. janúar 1966, en hins vegar eigi rétt til yfirvinnulauna, enda ósannað, að hann mundi hafa haft tekjur af yfirvinnu 376
- Maður, er starfaði á vegum kvikmyndatökufélags, krafði félagið um vangoldin vinnulaun. Var vinnulaunakrafan tekin til greina 523, 533
- K var skipstjóri á v/s E á sumarsíldveiðum 1963. Var hann skráður úr skiprúmi 20. september sama ár. Í lok septembermánaðar 1963 greiddi útgerðarmaður K laun fyrir starfa hans á sumarsíldveiðunum samkvæmt reikningum K, og kvittaði hann fyrir þeirri fjárhæð, og er eigi sannað, að hann hafi gert fyrirvara um frekari kröfur. Vorið 1964 krafði K útgerðarmanninn enn um greiðslu fyrir auka- og eftirvinnu á síldarvertíðinni samkvæmt eigin reikningum, og greiddi útgerðarmaður það fé. Ekki gerði K enn nokkurn fyrirvara um, að hann ætti vangoldið fé hjá útgerðarmanni, sem taldi sig inna þessa greiðslu af hendi umfram skyldu. Loks 30. júní 1964 krafði K útgerðarmanninn um bætur vegna óréttmætra slita á ráðningarsamningi. Þessari kröfu neitaði útgerðarmaðurinn, og höfðaði K þá mál til heimtu fjárins hinn 15. september 1964. Sama dag framhaldsstefndi K í máli þessu og krafði nú um frekari skaðabætur miðað við aflahlut skipstjóra þess, er var með skipið á haustsíldveiðum frá 15. október 1963 til áramóta. Héraðsdómur dæmdi útgerðarmanninn að greiða K bætur vegna óréttmætra slita á ráðningarsamningi í samræmi við kröfur K frá 30. júní 1964. Í Hæstarétti var dæmt, að er útgerðarmaðurinn greiddi reikninga K vorið 1964, hefði hann mátt eins og á stóð treysta því, að lokið væri að fullu fjárskiptum þeirra vegna sumarsíldveiða 1963. Hinn áfrýjaði dómur var þó staðfestur, þar sem honum hafði eigi verið gagnáfrýjað 928
- Veitingahús S réði hljómsveit Þ til að leika í veitingahúsi sínu. Samningar voru munnlegir og starfaði hljómsveitin í

- veitingahúsinu fram á árið 1965. Hinn 14. janúar 1965 sagði S hljómsveitinni upp störfum frá og með 1. febrúar 1965. Kröfðu hljómsveitarmennirnir S um bætur vegna samningsrofa og töldu sig vera ráðna til 1. maí 1965. Dæmt, að þeir væru ráðnir til 1. maí 1965 og ættu þeir því rétt á bótum fyrir samningsrofin 1091
- Þ var lögskráður háseti á skip, er A átti. Þ dvaldist heima hjá sér í sumarleyfi, er skipið affermdi síldarafla á þeim stað, er hann bjó, 20. ágúst 1965. Er skipið hélt þaðan á síldarmiðin við Jan Mayen hinn 30. sama mánaðar, taldi Þ sig eiga eftir tvo daga af sumarleyfi sínu. Fór hann því eigi til skips, þótt hann væri boðaður. Skipstjórinn vék honum þá úr skiprúmi. Þ taldi sig eiga rétt á skiprúminu alla síldarvertiðina og krafði A um bætur vegna óheimillar brottvikningar. Í héraði var dæmt, að Þ ætti rétt á viku uppsagnarfresti og launum fyrir þann tíma. Í Hæstarétti var dæmt, að Þ hefði eigi mátt treysta því, að skipið kæmi í höfn af nýju innan þess tíma, sem Þ taldi sig eiga eftir af sumarleyfi sínu. Hefði Þ því borið, eins og á stóð, að gefa sig fram til starfs á skipinu, áður en það hélt úr heimahöfn. Þar sem hann gerði það ekki, var skipstjóra rétt að vísa honum úr skiprúminu án fyrirvara. Þar sem málinu hafði ekki verið gagnáfrýjað, var héraðsdómurinn hins vegar staðfestur 1171
- Trésmiðurinn V tók að sér að annast mótauppslátt og aðra trésmiðavinnu við hús, er G var að láta byggja. Taldi V, að svo hefði verið umsamið munnlega, að hann og menn þeir, er með honum störfuðu, fengju greitt fyrir verk sitt samkvæmt tímareikningi. Lagði hann í því sambandi fram kvittanir frá sér og samstarfsmönnum sínum, þar sem kvittað var fyrir launum. Þá hafði V reiknað sér 9% meistaraálag á greitt fé. G lét mæla upp vinnu þá, er V og samstarfsmenn hans inntu af hendi og taldi sér aðeins skylt að greiða laun samkvæmt uppmælingu. Dæmt sannað, að V og samstarfsmenn hans hefðu ráðizt þarna til starfa fyrir tímavinnugreiðslu. Yrðu því þeir reikningar lagðir til grundvallar, enda þótt sú fjárhæð væri hærri en uppmælingargerðin gaf til kynna 1244
- M hafði starfað um tveggja ára skeið sem aðstoðarstúlka á tannlækningastofu Ö. Sumarið 1966 bauðst henni þátttaka í skemmtiferð, er taka skyldi 5—6 vikur. Ákvað M að fara ferðina. Réði Ö sér aðra aðstoðarstúlku, og var gert ráð fyrir, að hún yrði þann tíma, er M væri í skemmtiferðinni. Er M kom úr skemmtiferðinni á tilsettum tíma, lýsti Ö því, að störfum hennar væri endanlega lokið hjá honum. Ö viðurkenndi, að þegar M fór í ferðalagið, hafi ekki

annað verið ákveðið en að staðgengill hennar ynni þar meðan á ferðalaginu stæði. Samkvæmt því var dæmt, að vinnusamningi hennar og Ö hefði ekki verið endanlega slitið, er M fór í ferðalagið, og ætti hún rétt á uppsagnarfresti. Var dæmt, að hæfilegur uppsagnarfrestur væri einn og hálfur mánuður, og var henni dæmt kaup samkvæmt því 1324

Vinnuslys. Sjá skaðabætur.

Vitni.

I sjálfræðissviptingarmáli einu krafðist varnaraðili þess, að yfirlæknir ríkissjúkrahúss, þar sem hann hafði verið til rannsóknar, yrði kvaddur fyrir dóm til að gefa skýrslu í málinu, en yfirlæknirinn hafði áður gefið ýtarlega, skriflega skýrslu um málið. Dæmt, að læknum væri eigi skylt að koma fyrir dóm vegna þessa atriðis, sbr. 92. gr. laga nr. 82/1961. Krafa um, að ónafngreindir læknar á sama sjúkrahúsi yrðu kvaddir fyrir dóm, var eigi talin dómhæf og málinu vísað frá héraðsdómi að því leyti 312

Víxlar. Víxilmál.

- I hafði skrifað sem ábekingur á víxil, en taldi, að þá hefði hvorki verið ritað á víxileyðublaðið útgáfudagur né gjald-dagi. Andvirði víxilsins hafi átt að nota til að standa straum af ferð þeirra samþykkjanda og útgefanda, en af ferð þeirra hafi ekki orðið og hafi víxillinn því átt að eyðileggjast. Samþykkjandi seldi B víxilinn, sem krafði I um greiðslu. Dæmt, að þar sem ósannað væri, að B hefði vitað, er hann keypti víxilinn, að samþykkjanda skorti heimild til að selja víxilinn, gæti hann krafði I um greiðslu á honum 45
- A krafði B um greiðslu víxils. Víxill þessi var útgefinn af A á hendur hlutafélagi, er bar nafn B. B ritaði persónulega samþykki á víxilinn. Dæmt, að þar sem B væri eigi greiðandi, væri nafnritun hans sem samþykkjanda ógild að víxilrétti, sbr. 25. gr. víxillaga nr. 93/1933 og veittu A eigi víxilrétt á hendur B, sbr. ákvæði 4. mgr. 31. gr. sömu laga. Málið varð því eigi rekið sem víxilmál samkvæmt 17. kafla laga nr. 85/1936. Var héraðsdómur ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi 272
- A krafði J um greiðslu víxils svo og að staðfest yrði veð til tryggingar víxilskuldinni í lausafé. Krafan var tekin til greina í héraði og sú niðurstaða staðfest í Hæstarétti 505
- H stefndi þeim K og E til greiðslu tveggja víxla, sem K hafði samþykkt en E gefið út og ábekt, en á víxlana var skráð, að þeir skyldu greiðast í Landsbanka Íslands, Vestmanna-

eyjum. Víxlarnir voru í innheimtu í Útvegsbanka Íslands í Vestmannaeyjum, en Landsbanki Íslands hefur eigi starfsstofu í Vestmannaeyjum. Voru víxlarnir síðan afsagðir vegna greiðslufalls í starfsstofu Útvegsbanka Íslands í Vestmannaeyjum. H krafði þá K og E óskipt um greiðslu víxlanna. Var K dæmdur til greiðslu víxlanna, en að því er E varðaði, var dæmt, að samkvæmt 3. mgr. 2. gr. laga nr. 93/1933 væri greiðslustaður víxlanna heimili samþykkjanda. Samkvæmt 91. gr. sömu laga hefði afsagnargerðin átt að fara þar fram. Þar sem þessa hefði eigi verið gætt, væri víxilréttur gagnvart E niðurfalinn og hann því sýknaður af kröfum H 1223

Þinglýsing.

Hinn 28. maí 1965 lét Þ gera fjárnám í landspildu einni til tryggingar dómskuld. Fjárnáminu var þinglýst. Síðan krafðist Þ þess, að landspildan yrði seld á nauðungaruppboði, en S, er taldi sig eiga rétt til landspildunnar, mótmælti uppboðinu. Gekk úrskurður í uppboðsrétti um deiluna og var þar dæmt, að uppboðið skyldi fram fara. Úrskurði þessum var skotið til Hæstaréttar, er felldi hinn áfrýjaða úrskurð úr gildi og synjaði um framgang uppboðsins, þar sem eigi lægi fyrir í gögnum málsins, að fógeti hefði lýst fjárnámi í fasteign þeirri, er uppboðs var óskað. S krafðist þess nú, að þinglýsing fjárnámsins yrði afmáð úr veðmálabókum. Dæmt, að S hefði engin þau gögn fært fram, er hann gæti byggt kröfu sína á, og var henni því synjað 728

Þinglýsingargjald.

Við skipti á félagsbúi hjóna fékk K í sinn hluta íbúð. Taldi þinglýsingardómari, að þinglýsingargjald skyldi reikna miðað við fasteignamat íbúðarinnar og nema kr. 415.00. K taldi hins vegar, að hér væri aðeins um einfalda yfirlýsingu að ræða, er gjalda skyldi fyrir kr. 50.00. Byggði K þessa skoðun sína á ákvæðum 24. gr. laga nr. 104/1965, en af hendi þinglýsingardómarans var talið, að miða bæri við ákvæði 23. gr. sömu laga. Dæmt, að í áratugi hefði við töku þinglýsingargjalda verið þannig farið í Reykjavík, að þegar þinglýst hefði verið frjálsri eignarheimild maka eða erfingja við skipti, þá hafi þinglýsingargjaldið verið miðað við fasteignamat eignarinnar, og hafi annað og herra verð ekki verið lagt til grundvallar við skipti. Ekki hafi þótt ástæða til að setja ný og fyllri ákvæði varðandi gjald þetta, þótt ný aukatekjulög hafi verið sett. Var því dæmt, að þinglýsingargjaldið skyldi vera kr. 415.00 .. 1136

Þingsókn.

Máli hafði ekki verið áfrýjað að því er varðaði einn aðilja máls í héraði, en hann sótti þing fyrir Hæstarétti að liðnum áfrýjunarfresti og án áfrýjunarleyfis. Var það ekki talið skipta máli og málinu vísað frá Hæstarétti .. 492, 496

Þjáningabætur. Sjá skaðabætur.

Protabú.

Þeir F og J gerðu með sér viðskiptasamning. Skömmu síðar varð J gjaldproti. F, einn af kröfuhöfum í protabú J, krafðist þess, að viðskiptasamkomulagi þeirra J og K yrði riftað, og höfðað yrði mál til riftunar. Leitað var eftir heimildum til að höfða slíkt mál á skiptafundi í búinu, en heimild, sem F fékk, var eigi skýr og skilyrt. Af þessum sökum m. a. var málinu vísað frá dómi í héraði. Frávísunardómurinn var staðfestur í Hæstarétti með þeirri athugasemd, að auglýsing um skiptafundinn, þar sem taka skyldi ákvörðun um aðild protabúsins að riftunarmálinu, hafi ekki verið skýr um það efni, né birt á lög-mæltan hátt, er um svo mikilvæga ráðstöfun væri að tefla, sbr. 3. gr. laga nr. 63/1943, enda hafi lánardrottnum eigi verið sendar tilkynningar 1186, 1197

Ærumeiðingar.

Í desembermánuði 1962 gaf útgáfufyrirtæki eitt út æviminn- ingar A, og var J sagnamaður. Talið var, að í bók þessari væru niðrandi ummæli um S, sem látinn var fyrir mörgum árum. Ekkja S, svo og börn hans, höfðuðu þá mál gegn þeim A og J, svo og útgefendum bókarinnar, og kröfðust refsingar vegna ummælanna, ómerkingar og fébóta. Meðan málið var rekið í héraði, andaðist einn stefnenda, sonur S. Var því þá lýst yfir, að ekkja hans og ófjárráða dætur gengju inn í málið í hans stað, að öðru leyti en því, er varðaði aðild að refsikröfu. Dæmt, að ekkjan fyrir sína hönd og ófjárráða barna sinna ætti ekki aðild máls þessa, sbr. 2. mgr. 25. gr. laga nr. 19/1940. Á það var fallið, að ummælin í bókinni væru niðrandi fyrir minningu S heitins. Var því þeim A og J, svo og útgefendum, dæmd refsing samkvæmt 243. og 240. gr. laga nr. 19/1940 svo og 13. gr. laga nr. 57/1956. Þá voru ummæli ómerkt. Hins vegar var sýknað um kröfu um féggjald, þar sem lagaskilyrði skorti til að dæma það, skv. 244. gr. laga nr. 19/1940 124

Í meiðyrðamáli milli ritstjórans E og lögmannsins M lagði E fram greinargerð, þar sem mjög var sveigt að M. Síðar birti E greinargerð sína í vikublaði, er hann ritstýrði.

Dæmt, að eigi hefði verið ástæða til að refsa E vegna ummæla þessara, þar sem einungis var um að tefla refsinaemi þeirra í varnarskjali fyrir dómi. Hins vegar varðaði birting ummælanna í vikublaðinu E refsingu samkvæmt 235. gr. almennra hegningarlaga. Var E dæmd refsing vegna þessrar háttsemi sinnar, en við ákvörðun refsingar var þess gætt, að M hafði haft harðyrði um E í héraðsdómsstefnu og greinargerðum í málinu. Þá voru hin umstefndu ummæli ómerkt. Þá var E dæmdur til að greiða M féggjald samkvæmt 264. gr. almennra hegningarlaga, kr. 10.000.00 281

Ölvun. Sjá áfengislög.

Örorka.

Örorkumat framkvæmt af læknum 18, 470, 951, 1034, 1051, 1105,
1208, 1226, 1271

Öryggiseftirlit ríkisins.

Öryggiseftirlit ríkisins framkvæmir rannsókn á vinnustað og leitar að orsökum slyss 1080, 1271